MAGYAR

NYELVKINCSEK

ÁRPÁDÉK KORSZAKÁBÓL.

EGYBEGYÜJTÉ

JERNEY JÁNOS.

PESTEN, MDCCCLIV.

A' SZERZŐ TULAJDONA.

MAGYAR

NYELVKINCSEK.

THESAVRI

LINGVAE HVNGARICAE.

THESAVRI

LINGVAE HVNGARICAE

EX EPOCHA ARPADIANORUM.

COLLIGEBAT

JOANNES JERNEY.

PESTINI, MDCCCLIV.

PROPRIETAS AVCTORIS.

Pesten, 1854. Bucsánszky Alajos könyvnyomdája, Ősz-utcza 20. sz. alatt.

ELŐSZÓ.

Sajnosan és vizsgálódásaik nem kis hátrányával érzék a' nyelvbuvárok irodalmunk azon hiányát, mely honi régiségeinkben, nevezetesen okleveleink-, törvényeink-, krónikáink-'s egyéb irott emlékeinkben tömérdek számánál elhintve találtató magyar szók eddigelő egy halmazban nem birtokolásából származott; a'minemü szók kéttelenül a' parduczos ősök fogalmait, eszme- és szójárását hiven tükrözvén, méltán eredeti kincsek 's keleti drága gyöngyök gyanánt tekintendők.

E' hézagot kivántam betölteni, midőn az árpádiak korszakát a' XIV-dik század első éveig fölkarolva, a' hely-, határ-, vidék-, hegy-, völgy-, erdő-, folyó-, család-, személy-, hivatal-, eszköz-'s egyébb ide vonatkozó, bármirészben magyar szóértelmet tartalmazó neveket és szólásformákat összegyüjtvén, szótáralakban körülbelöl mintegy ötezer vezérszóval ellátva közrebocsátom*).

Fáradozásom sikeréről a' czikkek és tárgyak érdekessége 's gazdagsága nyujtand bizonyságot, mely által egyszersmind hajdani nyelvünk tömör valamint hajlékony tulajdona állitatik világ elé: itt csak kutforrásimról és eljárásom modoráról akarok kellő utmutatás kép pár szót ejteni.

Kutfőkül használtam mindazon okleveleket, melyek sz. István 1001-diki alapitó levelétől kezdve 1301-ig királyaink 's más jeles

*) Némely hirdetésekbe 6000 szám csuszott be hibásan 5000 helyett.

és hiteles személyek 's testületek által szokott ünnepélyességgel kiadvák, 's melyek részint eredetiben, részint későbbi átiratokban fönmaradtak, és mostanigian nyomtatásban Pray, Katona, Wagner, Cornides, Koller, Bárdossy, Horvát István, Fejér, Czech, Kemény, Érdy, Bartal 's egyebek által sokrendü munkákban közölve napvilágot láttak; de ezeken kivül többféle kéziratokból és különféle gyüjteményekben meg levéltárakban őrzött eredeti példányokból is szedegettem számtalan érdekes adatokat.

A' kutfőket különkülön minden szónál fölidéznem anynyi lett volna, mint e' könyv terjedelmét czéltalanul három- vagy négyszeresitenem. Szövegeim bizonyára elég hitelességet nyerendnek, ha a' criticus utánnyomozó minden oldalról hiveknek találandja; a' a' miért előre kezeskedem. Az évszám, mit minden előforduló szónál gondosan és hiven följegyeztem, a' kérdéses szót tartalmazó oklevél keltének korát mutatja, következőleg időnkinti divatáért félremagyarázhatlanúl harczol. Hol az okmányok latin kifejezése vagy körüliró szólása nyujt bővebb fölvilágositást, a' szövegek saját igéi pontos beiktatásával támogatám kitüzött értelmezésemet.

Mint kiki észreveendi, kitünőkép bő anyagot nyujtott az ugy nevezett Váradi Regestrum (Regestrum Varadiense), mely hét, nevezetesen 1214, 1216, 1217, 1219, 1221, 1229 és 1235-dik, ámbár nem korácsi renddel egybeillesztett évekről szóló 389 különböző tárgyu és eseményszülte, sz. László király sirjánál kelt itéletszerü okmányokat foglal magában. Ezen megbecsülhetetlen lajstrom eredetiében nem jutott hozzánk, azonban Fráter György váradi püspök Kolosváratt 1550-ben olyanból nyomatván ki, a' régi irás kételyei, kivált hely- és személyneveknéli ingatag olvasmánya és hibás lenyomása daczára, criticai gondos egybevetés folytán nagyrészben eloszlathatók, kijavithatók; 's a' mi mégis ezeken túl fönmarad, egyedül az akkori helyesirás szabálytalansága- és határozatlanságának, meg a' jegyzőkönyv vitelénél működő különféle kezeknek tulajdonitható. Fráter kiadását Bel Mátyás §-ekre fölosztva és hasznos jegyzetekkel bővitve ily czim alatt ismétlé: „Ritus explorandae veritatis, seu Judicium ferri candentis, quo in di-

rimendis controversiis Gens Hungara olim utebatur“ (Lásd: Adparatus ad Historiam Hungariae. Posonii, 1735. fol. Dec. I. Monum. V). Időnkben ujabb kiadást is ért e' mű Endlicher István gyüjteménye közt (Rerum Hungaricarum Monumenta Arpadiana. Sangalli, 1849. 8-o). Dolgozatomnál mindezeket szem előtt tartottam*).

Kutfő gyanánt használám továbbá a' két halotti vagyis temetési beszédet (Allocvtiones Funebres), ezek szavainak, mint legnagyobb bizonyossággal az árpádi korszakból, közhiedelem szerint ugyanis a' XII-dik századból fönmaradt nyelvemlékének soraimban helyet adván, követve főleg Révai Miklós tudós értekezéssel ellátott kiadását (Antiqvitates Literatvrae Hvngaricae. Pestini, 1803. 8-o Vol. I).

Honi krónikáink között Béla király névtelen jegyzője (Anonymus Belae Regis Notarius) és Kézai Simon történelmi iratai azok, mik czélunkra biztos anyagot nyujtának; a' kérdéses korra vonatkozó bővebb világositásul azonban a' Turóczi által kiirt és közzétett XIV-dik századi képes krónika, ugyszinte a' budai, pozsonyi sőt dubiczai krónika sem mellőztetett el. Ezekhez járult Rogeriusnak a' mongol pusztitásról irott munkája és sz. Gellérd életirása, némely, maga helyén megnevezett külföldi történetiratokkal, mik között Constantinus Porphyrogenitus munkája kitünő helyet foglal.

Czélszerűbb használat tekintetéből a' vezérszókat mai kimondás és irásmód szerint, az összetett szókat pedig választó jelekkel elkülönözve adtam. Nem bocsátkoztam a' szók bővebb nyomozásába 's magyarázatába, csak gyérén élvén némi ujmutatással, akkor is leginkább az ősz régiségre támaszkodva. A' bölcselő nyelvészek föladatául marad a' bővebb fejtegetés. Ők bizonyosan tudni fogják mikép forditassanak haszonra anyagaink, hol keressék a' gyököket; mit és miért tartsanak eredeti magyar szónak.

---

*) Ha a' régi irományok féltékenyen őrzött rejtekhelyei szakértők által gondosan fölkutattatnának, bizonyára kerülne még napfényre a' nagyváradin kivül honnunk több káptalanai mellett is divatozott Ordaliáknak hasonló becses jegyzékei. Péterfy Károly tudós jezsuita irá 1741ben, mikép az ő könyvtárukban (Nagyszombatban?) léteztek ily szertartásról szóló XIV-dik századbeli csonka kézirat „Ad est — ugymond, M. S. mancum licet, de eodem ritu, saeculi quarti decimi charactere expictum“ (Sacra Concilia Eccl. R. C. in Regno Hung. Posonii 1741. fol. P. I. pag. 30 not. p). Ezt csak figyelmeztetésül.

A' helynevek közt fordulnak elő olyanok, miknek valódi magyarsága első tekintetre is kétségbe nem vonható ugyan, de a' hibás leirás miatt tiszta értelemben előadni még most alig lehet. Az ilyeknél kérdőjel (?) által fejezém ki kételyemet, hogy ujabb okmányok fölmerültével későbbi megrostálásukra alkalmat szolgáltassak.

Nem levén czélom magyar Onomasticon irása, — ez egy külön, eddigelő a' jámbor ohajtások özönében uszó fontos vállalat gyanánt kinálkozik fiatal iróinknak, — azon személyneveket, melyek kéttelenül görög vagy római eredetü martyrologiai nevekből alakulván, magyarban jelentéssel nem birnak, minők például: Csepán, Deső, Isop, Jákó, Mikó, Petö (Stephanus, Desiderius, Josephus, Jacobus, Nicolaus, Petrus) stb végképen mellőztem; ellenben mint helynevet besorolám az ilyekből magyar ragok hozzájárultával alakultakat, minők: Jánosd, Miháld, Samud stb.

Igyekeztem honnunk régi geographiai ismerete körében is mellesleg hasznos világositásokkal közremunkálni; e' részben mindazáltal nem kevés nehézséggel valék kintelen küzdeni, miután a' legrégibb okmányokban megnevezett helyek melyik megyében keblezése föl nem jegyeztetvén, tájékoztatásuk annál nehezebb, mivel számtalanok nevei később elváltoztak miként Virgil irja a' Tiberisről: „Amisit priscum Albula nomen", vagy csak némi jelentéktelen halomban vagy dülőben maradtak fönn. A' régi megyék eredeti határvonalai sem lőnek maradandók; sőt aziránt is borunk adatokkal, hogy némely megyéknek a' távulabbiakban léteztek bezárt tartozmányai; igy Hontnak Nógrádban, Veszprémnek és Vasvárnak Szalában, Valkónak Bacsban stb. voltak birtokai. Valának végre ma nevükről alig ismert némely várak, mik hasonlókép saját megyei tartozmányaikkal diszelgének. Az illető egyes megyék bő leirásánál későbbkori oklevelek folytonos egybevetése következtében lehetséges tehát egyedül számtalan helyek tajékzását tisztába hozni. A' helyiségek minőségének meghatározása körül szinte nem kis nehezség fordul elő, midőn „terra" szokott kitétellel élnek az oklevelek, alatta ugyanis néha pusztai népetlen birtokot, néha falu tar-

tozmányát, szántóföldet vagy legelőt 'stb. értvén. Az ilyeket legbiztosban csak helynevekül jelölhettem. Ez áll a' „mansio és praedium“ nevezetről is.

Szótárunkban nem kevés oly anyagra találand a' figyelmes olvasó, melyből az ős magyar nép szokása, gondolkozása és életmóda tanulságos vonásokban tünik föl. Ime sajátságos férfi nevek például, Alacsony, Bekegő, Bikacsó, Bors, Büszke, Csekelő, Haragos, Irgalom, Irigy, Jólegény, Kemény, Kenő, Kevély, Keverék, Lipe, Lusta, Lükő, Maradék, Medve, Nőetlen, Ortó, Öklelő, Rigó, Serkentő, Szegény, Szomorka, Tagadó, Tekerő, Titok, Vendég, Vénlegény, Villám, Zúzó, a' nőnevek közt továbbá: Ajándok, Banya, Csókadó, Drága, Gyönyörü, Játék, Jobbcsecsü, Kecs, Kúpcsecs, Liliom, Szép, Szerelmes, Szerető, Tükör, Utáló, Viola 'stb. sokkal jellemzőbbek, semhogy a' népéletre belülök eredményeket nem vonhatnánk. Föltaláljuk itt a' Dusinikok (Exequuiales) Torló, és Pristaldusok Hibakönnyitő meg Pörküzdő igazi magyar nevét is. A' kerekség különféle alakzatának kifejezésére a' monyoro-, kúp-, pik- és som-kerek szavakban oly talpraesett nevekre bukkanunk, minők a' magyar mathematicusoknak ma sem válnának szégyenére. A' gyümölcs- és vad fák régi neveiben szinte a' most érvényben lévőkre ismerünk. De az eféle eredményezéseket inkább a' figyelmes olvasó egybevetésére bizzuk.

Óvakodtam kiváltkép a' hangzó betük mikénti kifejezésére az előttünk fekvő példákból tárgyalt korszakunkban zsinórmértékül szolgáló meghatározott szabályt kivonni 's fölállitani, legbiztosb kalauzul tekintvén e' részben a' nyelv természetéből folyó szokást. Bizonyosan nem távozott el mai hangkiejtésünk annyira a' régitől, hogy az oklevelekben föltünedező majd latin, majd franczia, majd olasz, majd ismét német helyesirási modorban különböző hangoztatási jeleket keresni szükség volna. Egyébiránt is a' diplomaticai tudománynak egyik fő ága, a' középkori ortographia mélyebb vizgálata adhat mindezen tarkaságokról kimeritő világositást. Nyelvünk belső történetét sajátlag a' szók alakzata, nem pedig a' változó irásmód tárja föl előttünk.

Végre azon hiu zajongók irányában kivánok előlegesen nyilatkozni, kik mindenben gáncsot keresve, de maguk keveset vagy épen semmitsem téve netalán oly tulságos követeléssel üdvözlendik munkámat, mikép a' kiállitást merőben eredeti oklevelek átvizsgálása után kellendett eszközölnöm. E' kivánság ugyan elvileg nem megvetendő: de ismervén viszonyainkat, jól tudván sok évi tapasztalásból, minő nyomasztó nehezségekkel egybekötvék a' diplomaticai kutatások 's tanulmányozások: bizton merem állitani, hogy még fél század is elröpülend nemzetünk ege fölött, mig nemcsak magános erőfeszitéssel, de közpártolás- és nyilvános intézkedés szárnyai alatt működendő társulatnak olyszerü tökéletes dolgozatot előteremtenie alig sikerülend. Vérmetlen reményeim közepette ugyanazért kezdő gyanánt föl nem lépnem, forró vágyaink testesültének imez embrioját be nem mutatnom annyit tenne, mint a' vállalat nagyságától visszarettenve e' magasztos de egyszersmind sürgető ügyet bizonytalanság sötét örvényébe sodortatni engednem.

A' Szótárt nyomban követő három Függelék tárgyunk nem megvetendő bővülésére szolgál.

Csupán kezdet ezen közleményem; zsenge kezdet igenis, melyet ugy hiszem, az idő érlelend, gyarapitand, javitand de egyszersmind nélkülezhetlenné teend; melynek tökéletesbitését, a' gondviselés éltemnek kedvezvén, enmagam egyik fő czélomul tüztem ki.

Ha e' vállalat óhajtott részvéttel és gyámolitással találkozik, legott az I. András kir. korabeli magyar imádságok szövege és a' bécsi cs. kincstárban őrzött szentmiklósi arany edények eddigelő rejtélyes fölirásainak megfejtése jutand nyilvánosságra egy ujabb közleményemben.

a' szerző.

Rövidítések magyarázata.

átir.	jelent	átirat (transumtum).
Bknj	,,	Béla király névtelen jegyzője.
Bud. krón.	,,	Budai krónika.
cs.	,,	cselekvő ige.
fn.	,,	főnév.
fó.	,,	folyó.
fu.	,,	falu.
hn.	,,	helynév.
hr.	,,	határ.
ih.	,,	igehatározó.
KS	,,	Kézai Simon.
L:	,,	Lásd.
mn.	,,	melléknév.
mond	,,	mondaték.
mvs.	,,	mezőváros.
nm.	,,	névmássa.
nemzn.	,,	nemzetségi név.
nőn.	,,	nőnév.
Pos. krón.	,,	Posonyi krónika.
Rog.	,,	Rogerius.
szn.	,,	személynév.
t.	,,	talán.
Tur.	,,	Turóczi.
v.	,,	vagy.
VR.	,,	Váradi Regestrum.
vs.	,,	város.
Vö:	,,	Vesd össze.
víl.	,,	világosit.
1 Hb.	,,	1-sö halotti beszéd.
2 Hb.	,,	2-ik halotti beszéd.

A.

Aba: Oba (1040) Bknj 32 „Rex Samuel — pro sua pietate Oba vocabatur“; Aba KS II, 2, Oba 1138 szn; Aba, Haba, Oba 1135—1380 nemzn; Oba 1258 hn, most Aba puszta Abaujban; Aba 1290 falu Hevesben.

Abád: Ompada 1023 sz. Istv. gör. okl. Obada 1109 fu, most Apatin Bácsban a' Dunánál; Ubadi 1196 hn; Obad 1257; Obada 1296 sziget a' Dunánál; Obad Bknj 57, rév a' Tiszánál; Abuad, 1270 hn uo.

Abádot: Obudut, 1217 VR 67 § szn.

Abany: Abangi 1239 hn Csallóközben Posonmben; Aban 1261 fu Hevesben.

Abara: Abara 1217 VR 49 § hn; van falu Zemplénben.

Abás: Abas, Obus 1138 szn.

Aba-uj-vár: Abaywar 1255, Abbawywar 1270 vár és megye.

Abda: Abta 1221 sziget és falu Győrmben.

Ábrám-falva: Abramfalua 1292 fu Borsodban.

Ábrám-sik: Abramsych 1235 „Ad quamdam viam Abramsych vulgariter nuncupatam“ ut Baranyában.

Ács: Asu, 1235 VR 206 § fu. (Aszónak is mondhatni).

Acsa: Achya 1214 VR 383 §; 1217, uo 45 § falu.

Acsád: Achad 1217 VR 104 § fu Biharban; 1279 fu Somogyb. Achat 1289 hn Szabolcsban, most falu; Achad 1291 hn Fejérben.

Acsaj: Acsej, Axei 1261 Morvába ömlő viz-ér Posonmben, Stomfa körül.

Ácsi: Ocy 1216 VR 333 §, 1219 uo 113 § szn.

Aczél: Acel 1229 VR 360 § szn.

Ádámot: Adamut 1 Hb. fn, 3.

Adjon: Oggun 1 Hb. cs (mond: agygyon).

Adony: Odun 1208 szn; Odon 1262 hn; Addon 1279 hn Fejérben.

Adós: Adus 1138, Odus 1171 és 1217 VR 76 § szn.

Adott: Odut 1 Hb cs.

Ádrián-vára: Adryanwara 1300 vár.

Adta: Odutta 1 Hb. cs. (mond: adotta).

Ága: Aga 1242, 1266, Agha 1279 nnmzn.

Ágad: Agad, 1216 VR 254 § „Castrenses de Clus, de centurionatu Agad", Kolosvárm. egyik százada vagy járása Erdélyben.

Agár: Agar 1193, Agaar 1267, 1272 hn.

Agárd: Agard 1219 VR 114, 121 § szn.

Ágas: Ogus 1138, Agos 1208 szn, (Nem bizonyos, egy-e az Ákossal); Agas 1265 1272, vár melyhez Kutasow, Barkány és Tar faluk tartoztak Hevesben, most rom, Hasznos falu határáb.

Ágas-halom: Agosholm 1229 VR 358 § hrhegy Kolosmben Erdélyben.

Ág-Duna: Ag Duna 1210 „Ad Danubium, quod vulgo dicitur Ag Duna" Duna ága.

Ág-tó: Agtou 1248 „Ad quoddam stagnum, quod Agtou dicitur"; Agto 1253 tó Csallók.

Ág-tő: Agtu 1268 hrhely Komáromban.

Agya: Agya, 1214, 1216, 1217, 1219 VR 388, 261, 293, 234, 7 §§; Hagya 1235 uo 141 § szn; Aga 1242, 1266, Agha 1279 nemzn; Agya 1241 Roger. Miser. Car. c 34, fu a' Fejér Köröshöz közel Aradmben.

Agyag-aszó: Ogoguozu 1262 „Ad quemdam locum Ogoguozum vocatum" hr Ugocsában.

Agyagos: Agjagos, 1281 fu Sopronban.

Ahoz: Ozchuz 1 Hb ih (mond: Azhoz).

Ahur-pataka: Ahurpotaka 1024 hn.

Ajándok: Ajandok 1055 szn; Aianduk 1137 nön; Aianduk 1211, Ayanduk 1214, Hyanduk 1222, Ayandukh 1237 férfn.

Ajándon: Ajandun 1138 szn.

Aj-fő: Ayfey 1255 hegy Abaujban.

Ajka: Ajka 1269 fu.

Akaratja: Akaratia 1025, 1109, Akaratya 1296. Ma Akarattya, a cziteni halmok neve Balatonfónál Kajár felé Veszprémb.

Akasztó: 1291 fu Fejérben; Akazto 1238, 1289 „Ad montem qui dicitur Akazto" hegy Erdélyben.

Akna: Akana 1222 „Salis fodinas, quae Akana vocantur" sóakna Erdélyben.

Akna-hegye: Acnahege 1197 hrhegy Erdélyben.

Akó: Ako 1240 „In vino de cultello de Poloznik L cubulos vini cum magno cubulo, qui vulgo Ako vocatur" folyómérték.

Akodi: Okudi 1138 szn.

Akol: Ocul 1037 hn; Ogul, Okul 1238 szn.

Akol-fenyére: Okulfenere 1291 hrhely.

Akol-tó: Okoltho 1274 viz Győr- v. Komárommben.

Ákos: Acus, Akus 1130—40, 1234, 1249, 1271, 1287, 1297 stb. nemz. és szn.

Ákosi: Akusy 1268 fu Vasb.

Ákos-nyire: Akus nyre 1259, 1264. hn Pestmben.

Aladár: Aladar 1135 és többször, szn.

Alacsony: Olichon 1211 szn.

Alaj: Alay 1298 nemzn.

Alap: Alap 1138, Olup 1237 szn; Olup 1208, 1252 fu Mosonban; Hlap 1216 VR 269 § fu Biharban.

Alap-hab-réve: Oluphobrea 1055 rév.

Alap-Tiván: Oluttiuan 1217 VR 88 § fu, melyben a pásztói apát jobágyai; már 1373: Alapjan, most Alattyán puszta Hevesben. L: Völgy-Alap-Tiván.

Alap-Tolma: Oluptulma, Tulma, Bknj 8, 10, 14, 15 szn. (Talán fő tolmácsot jelent).

Al-dobos: Oldubus 1269, 1275, Oldobus 1272 fu Fejérb.

Áldó-kut: Aldokuth 1268 „Juxta quamdam fossam, que vocatur Aldokuth“ hrkut Nitrában.

Áldomás: Aldamas, Aldumás Bknj 16, 22 „Et in eodem loco (Tarczal hegyen) more paganismo, occisso equo pinguissimo, magnum aldamas fecerunt“. „Et more paganismo fecerunt aldumás“ pogány szertartásu áldozat, mely lakomából állott főleg.

Al-fa: Olpha 1261 hn Hevesmegyében.

Al-falu: Olfalu 1263, 1270, 1272 fu.

Al-fa-tava: Olphatoua 1261 htó Hevesben.

Alj: Ay 1296 „Vadit super vnam parvulam vallem, que vulgo Ay dicitur“ hrvölgy.

Alka: Alka 1287 hn.

Al-kulcsár: Olkulchar 1277 hn Duna körül.

Alma: Alma 1262 hn.

Almád: Almad 1221 hn; 1227, 1231 apátság; 1238, 1256 hn Szalában.

Almádi: Almady 1093 fón.

Alma-fa: Almafa 1225 hrfa.

Almágy: Almagy 1300 hn.

Al-magyari: Olmagari 1275 hn Eger mellett.

Almás: Almas 1009 fó., 1015, 1193 és 1228-diki átira, hn; 1208 szn; Olmas 1229 fut; Almas 1282 fu; 1294 hn Nógrádban; Bknj 26, 27 fó Hunyadmben; 1265 fu Ipoly körül; 1280 fu Duna mellett.

Almási: Almasy 1100 körül Turóczi II, 60 nemzn.

Álmod: Olmud 1270. szn.

Álmos: Salmutzes, Árpád fővezér atyja, Const. Porphyr. c. 38; Almus Bknj 1, 2, 3, 4, 5, 6 stb. 3 „Quia ergo somnium in lingua hungarica dicitur Almu, et illius ortus per somnium fuit prognosticatus, ideo ipse vocatus est Almus.“ 1090 körül Tur. II, 60; 1261, 1268, 1281 szn.

Almosd: Almusd 1261, fu Biharban.

Al-német: Olnémet 1217, VR 88 §, Olugnemet 1219, uo 116 § (Hospites Teutonici). Most Hidas németi, Abaujban.

Álom: Almu, Bknj 3, L: Álmos; Alom, Turócz. II, 1 „Somnium Hungarico idiomate Alom dicitur"; Alm a' kéziratban.

Alpár: Alpar 1075 hn; Olpar Bknj 14, 16 stb. vár és homokság, most fu a' Tiszánál Csongrádban.

Alsó-bénye: Alsobenje 1248, 1299 hn Zemplénben.

Alsó-hid-alja-föld: Alsohidollyafeld 1239, hn Csallóközben Posonmben.

Alsó-kut: Alsocut 1193, hr.

Alsó-szeg-hátja: Alsosceghatya 1268, hn Komáromb.

Alsó-Vojla: Alsu Woyla 1230 fu Aradban.

Által-parlag: Altalparlak 1258 „Quaedam terra arabilis, quae Altalparlak appellatur" hn Nitrában.

Által-út: Altalut, 1269 „Vadit ad viam, quae Altalut vocatur" hrut Csallóközben.

Által-ut-alja-földe: Alalutollyafolde, 1239 hn Csallóközben, (máskép: Hidhallya feld).

Al-tar: Olthar, 1247 hn Baranya vidékén.

Al-tarcs: Oltarch 1288, hn Veszprém vidékén.

Al-tárkány: Altarkan 1261 fu Hevesben.

Al-tolmács: Altalmacha, Altalmatha 1291, fu Komáromban.

Al-vár: Olvar 1135., Oluar 1265, Olwar 1272, 1292, Oliuar 1290 fu Hontban.

Ampód: Ompud 1208 h-.és szn.

Andacs: Andach 1245 hn Nitrában.

András-földe: Andreasfeulde 1289, hn Gömörben.

Angyalokat: Angelcut 1 Hb fön.

Angyalos: Angyolus 1216 VR 317 § fu Szatmárban.

Anusz-szeg: Anyzzeg 1291 hn Komáromban.

Anya: Ana 1278 hn.

Ányás: Anias 1280, hn a' Tiszánál, most fu Csongrádban.

Anyás-földe: Anasfede 1225 hn Veszprémben.

Anyas-Nyires: Annyas Nyres 1281 hn Pest mellett, vö: Ákos nyire.

Anyola: Anala 1239 hn, most puszta Komáromban.

Apa: Apa 1137, 1138, Appa 1148, 1211, Apa 1216, 1236, 1245 szn; 1214 fu Bíharb; 1235 fu Szatmárb; 1272 hegy Szalában.

Apácza-Somlyó: Apacza Somlou 1270, Apacha Sumlo 1297 hn Veszprémben.

Apádi: Apadi 1138 szn.

Apa-farkas Okmánd: Opaforcos Ogmand Bknj 25 „Praedictus vero Tuhutum vir prudentissimus, misit quemdam virum astutum patrem Opaforcos Ogmand, at furtive ambulans, praevideret sibi qualitatem terrae

Ultrasilvanae.“ — „Dum pater Ogmand, speculator Tuhutum, per circuitum, more vulpino, bonitatem et fertilitatem terrae et habitatores ejus inspexisset“ (A' „pater“ „furtive ambulans“ és „speculator“ hiven kifejeztetnek e' névben. Mondjuk: okumlálni, azaz szemlélni, speculari).

Apaj: Opoy 1235 VR 167 §, 1237, szn; 1279 hn Posonmb.

Apáti: Appathi 1024 hn; Apaty 1082 ua; Apathi 1130, 1283 fu Szalában; Apaty 1219, Apathy 1221 VR 115, 118, 366 §§ fu Biharban; 1276, 1290 fu Somogyban.

Apát-tava: Appathaua 1145 „Ad quamdam piscinam, quam Appathaua appellari fecimus“htó.

Apcza: Apca 1221 fu Posonban.

Ap-hida: Ophida, 1184 sziget a' Dunán Györben.

Apó: Apo 1138 szn.

Apócs: Opoch 1217 szn; Apuch 1261 nemzn.

Apócz: Opucz 1246 hn Nógrádban, talán a' mai Apcz.

Apód: Opud 1267, 1277 szn.

Apódi: Opoudi 1055, htó (talán az apadástól véve); Opudi 1138 szn.

Apony: Oponh, 1300 vár Nitrában.

Apor: Opour, Opur 1269 nemz. és szn. gyakortai a' krónikákban.

Apor-halma: Apurcholma 1261 hn Tisza körül Hevesben.

Após: Opus 1138, 1221, Opos 1214 szn.

Apród: Aprod 1137 szn. Világ: 1282 „Seraphinus de Akalich paruus seruiensNicolai Comitis de Zolom.“ Ismét: Liber Rationam de a 1526: „Aprodidianis R Mattis ad usum ipsorum dati sunt per duos fl. 5 et medius.“ (L. Engel, Monum. Ungar. pag. 195, it. 197, 204, 205, 208, 210 etc).

Apró-körtvél: Approkwerthwel 1145 hn.

Apró-szil: Aprouscyl 1268 hrfa Komáromban.

Apsa: Apsa 1279 hn Szaláb.

Aracs: Arach 1222 fu Szalában; 1269 fu Somogyban.

Aracsa: Aracha 1024 fu Szalában.

Arad: Orod 1214 szn; (mint vár, megye és káptalan számtalanszor).

Aranyka: Arenka 1221 szn.

Arany-lábu-Bács: Aranylabu Bach 1267 monostorhely Bács vidékén. (A Barth, hibás olvasás, világositja némi 1291-ki okl. „Monasterium B. Nicolai de Bach Pedis aurei, aliter de Varadino Petri“, és 1291 „Monasterium beati Nicolai de Bach pedis aurei“).

Aranyos: Aranyas 1075, 1124: „Tributum Salinarum in loco qui dicitur hungarice Aranyas, latine autem anreus“ Erdélyben; Aranas 1255 fó Abaujban; Aranyas 1261 erdő a Tiszánál; Oronos 1268 fu Komá-

romban; Oronhos 1269 halom Csallóközben; Aranos 1288 fó Erdélyben; Oronyos 1291 ua Erd; Aranyos 1298. szn.

Aranyos-foka: Aranios foka 1283 fó Erdélyben.

Aranyos-patak: Oronos potok 1277 fó Sárosban.

Áras-tó: Arustow 1255. htó Zemplénben.

Árbocz: Arbucz 1289 „Arbucz Cumanum, cognatum nostrum" KúnLászló kir. lev. Arbuz, ua Chron. Poson. II, 2 szn.

Ardó-nyárs: Ardounyars, 1248 hn Sárosban.

Arkangyalt: Archangelt 1 Hb. fön.

Árki: Arky 1269 fu Fejérb.

Arki-csalán: Arkychalan 1299 fu Békésben.

Árkos: Arcus 1237 szn.

Arkos-tő: Archysti1075hn.

Arkos-ut: Arkusuth 1235 „In quadam via vulgariter Arkusuth vocata" hrut Baranyában.

Árnyék-mál: Arnykmal 1257 szőlőhegy Somogyban.

Árod: Arud 1211. szn.

Árok: Aruc, Aruk, Arwc 1015 hn, és 1055, 1075; Aruch 1075, 1124; Aruc 1158 hr (Ez Hevesben, az úgynevezett Csörszárkára mutat); Aruk 1260 hr Csallóközben.

Árokdi: Aruchdi 1138 szn.

Árok-határ: Aruc Hathar 1158, Arukhatar 1228 hr Tiszán túl.

Árok-feje: Arukfee1055hn.

Ároki: Aruky 1289 fu.

Árok-sár-tó: Aroksaartho 1274 viz Győrmben.

Árok-szeg: Arokzeg 1211 hn a' Tiszánál Csanádban; 1399-ki átirat: Aroczeg, 1417-ki Arokzeg.

Arok-széle: Aruhsye 1015 határhely.

Arok-tó-hida: Aruktouhyda 1270 fu.

Árok-töve: Aruktue1055hr.

Áron-morvája: AronMorvajo 1266 tó a' Tiszánál Csongrád vidékén. (A morotva szó ma is él).

Árpa: Arpa 1158 „Arpa Banus" szn; 1214 hn Biharban; 1268 hn Komáromban.

Árpád: Arpades, Const. Porph. de adm. imup. c. 38, 40. Arpad, Bknj: 13 köv; Kézai II, 1, Turocz. II, 1. stb. Álmos fia, magyarok' fővezére; Arpad 1181 és 1290 körül, fu Baranyában; 1193 „Inde ad vallem Arpad." Ezen völgy Fejérben, most Árpás, Borbála puszta határában; 1268 „Ad villam Vitez, quae etiam Arpad nuncupatur" fu Komáromban.

Árpád-ér: Arpadir 1208 hr Mosonmben.

Árpád-fejér-hegy: Arpadfeeregh 1211, világosit: 1399 „Ad collem, qui vulgo dicitur Arpadfeeregh" hrhalom.

Árpád-zuga: Arpad suka 1269 hn Csallóközben Posonmb.

Árpás: Arpas 1037 hn, 1219 VR 20 § falu; 1222 fu Győrb.; 1223 viz Erdélyben.

Ártádi: Ortadi 1138 szn.

Ártánd: Artand 1214 fu.

Árus: Arus 1208, 1225, Arrus 1252 szn; Aruș 1283 „Quamdam particulam terrae suae emtitiae Arus vocatam“ hn Posonban

Árutlan-hida: Arutlonhyda 1277 fu.

Árva: Arua 1171, 1223, 1229 VR 349 § szn.

Árvád: Arvad 1211, Aruad 1229 VR 348 § szn.

Askuti-erdő: Asquthi Erdew 1299 hn Sárosban.

Ásvány?: Asauuagi 1055 hn Balaton körül; Asuan 1251 tavas hely és fu Győrmben; Asvam 1286 fu a' Tiszánál Ungban.

Ásvány-tó: Asoanthu, Asavanthu, Asuanthu 1252 tavas hely Győr és Poson szélben; Asvantou 1261 htó a' Körösnél.

Aszalár: Azalar 1229, Azlar 1281, fu Somogyban, most Aszaló.

Aszány: Azan 1268 nemzn.

Aszó: Ozu 1268 hn Komáromban most Aszód; Ozov 1277 „Vsqe ad planitiem Ozov vocatam“ hrhely Csepelszigetén.

Aszó-fő: Azafew 1158 hr Tiszán túl; Aszoufeo 1211 fu Szabolcsban; Assofev 1222 fu Szalában; Azofev 1297 hn Veszprémben.

Asszony: Achsin 1. Hb. fn.

Asszony-laka?: Assunluka 1238 fu a' Marosnál.

Asszony-népe: Asscunnepe 1197 hn Erdélyben.

Asztár: Oztar 1239 fu.

Aszu-ág: Azyoagh 1294, Azyuag 1300 hn Baranyában.

Atád: Attad 1294 fu Somogyban.

Atel-köz: Atelcuzu (Azaz Ital vagy Viz-köz), a' magyarok egykori lakhelye, Const. Porphyr. de Adm. Imp. c. 38. L: Etel-köz.

Atala: Atala 1228 hn Dunántúl, hol a' Pécsváradi kapt. birtoka.

Atila: Atila 1138 „Villa Atila“ Somogy szélben, hol a demesi prépostság birtoka, most Atala, (Itt lehetne Atila sirját keresni); Athila 1217 VR 92 § birtok (praedium) úgy látszik Biharban. (Létezett a fönebbi századokban Erdélyben, Besztercze város mellett is Atila kapuja „Porta sic dicta Atílle“).

Átok: Otok 1211 szn.

Át-ut: Athut 1015 (keresztut).

Avas: Owos 1136 erdő Biharban; Ows 1251 erdő Somogyban; Avas 1270 fu; Owas 1275 erdő Csicsó mellett.

Az: Oz 1 Hb. nm.

Azar-fejérítő-réve: Azarfeueriíturea 1055 hn (Vagytalán Azar fejértó-réve).

Azok: Ozvc 1 Hb. nm.

B.

Bab: Bab 1211 „Ad sabulum Bab“ hn Somogyban.

Bába: Baba 1229 fu Somogyban, most puszta; 1246 hn és fó; 1246 fu Nógrádban.

Bába-homoka: Babu Humca 1055 hn.

Babala-tó: Babalatov 1268 htó Komáromban.

Babarcz: Babarczi 1015 fu Baranyában.

Bába-szék: Babazek 1254 hn Zólyomb; Babasceky 1270 fu.

Bab-aszó: Babavzou, Babaozou 1230 „In loco qui vulgariter dicitur Babavzou“ hn Somogyban.

Bába-tava: Babathova 1245 hrtó Zemplénben.

Bab-indál: Babyndal 1271 fu Nitrában.

Babócsa: Babisa, Bobusa 1138, Babocsa 1289 fu Somogyban.

Babód: Babud 1216 VR 253, 285 § fu.

Bábolna: Babona 1235 VR 174 § most Tisza Bábolna vagy Babony Borsodban; Babuna 1260 és 1280 körül hn, most Bábolna Győrmben.

Babona: Babana 1268 tó Komáromban.

Babos: Bubus 1216 VR 332 §, Babus 1229, 1275 szn.

Babót: Bobut 1222, 1270, Bobwd 1287 fu Győrmben.

Bács: Bac 1198, Baach, Bach 1219 VR vár és megye, számtalanszor.

Bacsa: Bacha 1289 szn.

Bacsa-hida: Bachahida 1274 hrhid Győrmben.

Bacsa-mezeje: Bachamezey 1248, Bachiamezey, Bachymezey 1270, 1287 hn Sárosb.

Bács-hida: Bachhyda 1245 fu Erdélyben.

Bács-holdja: Batsholda 1267 „Villam Aranylabu Bach vocatam — quam Batsholda Cumano contuleramus, et a filiis suis propter infidelitates ipsorum — auferentes et recipientes“ szn. L: Aranylábu Bács.

Bacsona-teleke: Bachunateleke 1243 hn Erdélyben.

Bádadi: Badadi 1138 szn.

Badar: Badar 1275 fu Somogyban.

Bados-pataka: Baduspotoka 1243 hrfó Gömörben.

Bagát-mezeje: Bagatmezee 1055 hn.

Bagd: Bagod 1217 VR 54 § fu Biharban.

Baglyód: Bogliod 1211 szn.

Bagód: Bogud 1287 fu Szalában.

Bagódi: Bagudi 1138 szn.

Bagolyd: Bagald 1280 hrhely Csepelszigeten.

Bagos: Bogus 1138 szn; 1216 VR 300, 302 §. fu.

Bágya: Baga, Bagya 1217 VR 74, 78, 79 §§ fu; Bagha 1219 uo 128 § szn.

Bágyon: Bagiun 1289, 1291 hn, most fu Aranyos székben Erdélyben.

Baj: Boy 1231 „Secundum vero Juris rationem conscientia magistrorum nostrorum inter ipsos quod vulgo Boy dicitur adjudicavimus.“ II. Andr. kir. (Most bajvivás és párviadalnak mondjuk, Duellum).

Bajad: Boyad 1211 szn.

Bajadi: Bajadi 1138 szn.

Bajasz: Boyaz 1251 nádashely Győrmben.

Bajcs: Boych 1252 fu a Dunánál Győrmben; 1289. monostorhely Baranyában.

Bajka: Boica, Bayka 1225 szn.

Bajna: Wojna 1228 szn.

Bajnok: Boynuc 1216 VR 275 § szn.

Bajnok-falva: Boynukfalua 1289 hn.

Bajon: Boiano 1216 VR 291 § fu, most Bajom Biharban.

Bajon Mihály: Bojon Mihal 1138 szn.

Bajta: Boyta Bknj 8, 10, 44, 47, szn és helyn Tolnában, most Bata; Boyth és Bota 1240, 1272 nemzn; Boytha 1295 fu Hontb.

Bajva: Boywa 1251 „Praedium nomine Boywa in Rábakuz“ hn.

Bak: Bok 1024, Bac 1239 fu Szalában.

Baka: Baca 1229, Baka 1237 szn; Baka 1124 fu Hontban.

Bak-lesö?: Bukelessy 1265 „Ascendit per pratum usque ad finem cujusdam Berc (Berek, Bércz?) qui vocatur Bukelessy“ hn (Bükkelyes nem lehet).

Bakó: Bocou 1229 VR 351 §, Bakow 1300 szn.

Bakócz: Bukuch 1265, az 1275-diki átirat: Bukur, fu.

Bakód: Bokot 1229 szn.

Bakó-falva: Bakofalua 1277 fu Tolna vidékén.

Bakony-Somlyó: Bukonsumlou, Bukonsomlou 1276, 1279 monostorhely Veszprémben.

Bakos: Bocus 1217 szn.

Bakos-patak: Bakuspatak 1243 fó Gömörben, (Egynek látszik a Bados-patakkal).

Baksa: Baxa 1247 fu Baranyában.

Bak-tó: Bachuto 1015 hn; Boctu 1216 VR 278 § fu Biharban.

Bala: Bala 1171 hn Veszprémben; 1211, 1217, 1222, 1284 szn; Bala, Bola, Bolu 1217, 1221, 1229, 1235 VR 174, 212, 355, 372 §§, és 1261 fu Hevesben, most puszta; 1268 nemzn.

Balád: Balad 1216 VR 247 § szn.

Balán: Bolon 1252 fu Csallóközben.

Balányos: Ralanus 1211 fu Csanádban.

Bala-vár: Balavar 1024 hn.

Bala-völgye: Balavelge 1248 hrvonal Borsodban.

Balkány: Bulkan 1216 VR 216 §, Bulcan 1217 uo 212 § fu Szabolcsban.

Balodi: Boludi 1138 szn.

Balog: Baluc 1214 VR 389 § hn; Bolog 1214, Balak 1245, Boloc 1250, Bologh 1291 szn; Bolug 1296 hn Gömörben; Turóczi II, 1 szn.

Balogd: Balugd 1251 szn.

Balog-Semjén: Bolok-Symian nemzn, mely többnyire csak Semien-nek iratik a' XIII-dik században.

Balony: Bolon 1284 fu Győrmegyében.

Balta: Bolda 1289 fu Vasban, hihetőleg a mai Baltavár.

Bálvány: Baluvana, Baluuan 1055; Baluan 1109: 1025; Balvan 1124 fu; Baluan 1108 „Ad monticulum, et ibi stat meta lapidea que Baluan uocatur," 1296 hasonlólag; Balvan 1245 fu Barsban; Baluan 1274 viz Győrmegyében.

Bálvány-kő: Bawankew 1267„Ad statuam lapideam, quae dicitur Balwankew" hrkő Abaujb.

Bálvány-köve: Baluankuwe 1265 hr Hevesben.

Bálványos: Baluuanis1001 hn; Baluanus 1015 ua; Bolvanus 1211 fu Somogyban, Balvanyos 1229 ua; Baluanus 1233viz.

Bán: Bam, Ban 1208 fu Mosonban; Ban 1216 VR 300 § fu Krasznában.

Bána: Bana 1268 fu Komáromban; 1275 nemzn.

Bánd: Band 1279 fu Szalában, mely Veszprémvárhoz tartozott.

Bandás: Bandas 1138 szn.

Bándi: Bandi 1138 szn.

Bán-falva: Baanfalua 1289 fuBaranya-vidékén.

Bán-hida: Banhida 1288 fu és rév Esztergommben; Kézai S. I, 4 hn Rákosfónál.

Bánk: Bank 1238 szn.

Banka-bikk: Bancabyk1297 fu Kolosvmben Erdélyben.

Bán-réte: Banrithe 1211, 1399-diki átirat Banriuteh,1417: Banrithe, hn Dunakör. Tolnában.

Bán-rév: Bannerew, Banrew hn Tolnában.

Bánós: Banus 1217 VR 42 és 101 § szn.

Banya: Bana1199nőn,1252 férfinév.

Bánya: Bana 1217 hn (Selmeczbánya).

Banya-föld: Banafeld1269 szőlőhegy.

Bánya-patak: Banyapatak 1258 fó Nitrában.

Bar: Bar 1138 szn.

Barakon: Borokun 1217 VR 229 §, szinte igy és Boroskun 1219 uo 9 §, szn.

Baranka: Baranka 1290 körül vár, úgy látszik a' fölső tiszai vitéken.

Bárány: Baran 1265 fu.

Bárányd: Barand 1297 fu.

Bárány-akol?: Borenohul 1211 hn Csanádmben.

Baráti: Barathy 1200, Barath, Barathy 1251, 1252, 1260, 1266, 1269 fu Győrben és Somogymben.

Baráti-berek: Baratiberek

1275 erdő Eger és Fölnémeti között.

Barátim: Bratym 2 Hb. fn.

Barázda: Barazda 1294 fu Baranyában.

Barbo-here?: Barbohere 1268 hn Nitrában.

Barcs: Barch 1248, „Ad stagnum Barch," tó Csallóközb.

Barcs-tó: Barchtou 1284 htó Győrben.

Barcza: Borza 1511 „Quandam terram Borza nomine, ultra syluas versus Cumanos" — „Terra vero haec tota, sicuti praedicti montes et flumina ipsum circumeunt, vocatur Borza:" Burtza 1222, Burcza 1225, Burze 1233. Most Barczaság, bérczes hegyeknél fekvő vidék Erdélyben.

Bárd: Bard 1229 fu Somogyban, most puszta; 1251 fu és erdő Győrben; 1272 „Lignis, quae possunt sufficere ad duo dolabra, quod Bard nominatur, uno die"; itt szerszám.

Barda 1214 szn.

Bárd-fa: Bardfa 1247, Barodfa 1277, Bardfa 1320 „Civitatis nosztrae Bardfa," most Bartfa város.

Bárka: Barka 1198 „De quolibet vivario parvorum piscium vel majorum, qui in vivaria vulgariter Barka vocatis soliti sunt portari ad forum, duos meliores pisces vivarii solvuntur." 1288 hasonlókép; Barca 1235 VR 174 fu Hevesujvármb; 1251 hajóneme.

Barka: Buricum 1288 „Arboribus buricum que vulgo nyirfa et egerfa vocantur" Szalában, barkás fák. Vö Berkenye.

Bárkány: Barkan 1265, 1272 fu Nógrádszélben.

Barlag: Barlag 1270 fu.

Barmód: Bormoth 1275 fu Esztergomban.

Baród: Barod 1208 szn; Baroch 1217 VR 104 § fu Biharban.

Barom: Baran 1225 fu Sopronmben.

Baros-mál: Barosmal 1275 hegy Esztergommben.

Bársonyos: Barsonus 1221, 1224, 1238, Borsonuch 1300 hn; Barsunus KS II, 3 „Mons vero Barsunus propter lectisternia hic relicta, quae fuere purpurea, de Terricolis extitit nominatus". a' Vérteshegy Győr- és Veszprémmbe nyuló ága, hol Bársonyos falu.

Bartyán: Bartyan 1271 nemzn.

Barus-telek: Barusteluk 1232 hrhely.

Bata: Bata 1138 fu; 1219 VR 135 §, Bota 1235 uo 159 § szn.

Bata-tő: Bathatwo 1015 fu.

Báti: Bati 1138 szn; Baty, Bathy 1272 fu.

Batisz: Bathiz 1294 szn.

Bátor: Bahatur 1138, Batur 1217 VR 225 §, 1252, Bathor 1260, Bothor, Bothur 1283 szn; Baatur 1230 fu Csanádban; Batur 1277 hn Nitrában; 1285 hn Hevesben.

Bátor-após: Bator Opus Turocz. II, 48 szn.

Batyán: Bothian 1198, Bothyan 1273 hn Vasban.

Baza: Baza 1228 szn.

Bebösdi: Bebusdi 1138 szn.

Becs: Becs 1287 szn.

Bécs: Beech 1290 fu Megyer mellet Pestben. L. Uj-bécs.

Becse: Bechey 1211 és 1399 átirat, hn Csanádban, most Torontálban; Beche 1216 VR 289 § szn; Wechey 1238 hn Bácsban.

Becske-pataka: Bechkepataka 1243 fó.

Becskerek?: Biusquereg 1193 hn.

Becso-kutja: Bechokutya 1297 „Ad fontem Bechokutya dictum.“ hrkut Nitrában.

Beczegő?: Bezegu 1217 VR 87 §, Buchiku 1235 uo 178 § szemn.

Bede: Bede, Bedeh 1294 szn.

Bedeg: Bedeg, Bedegh 1274 fu Veszprém vidékén.

Bedös: Bedus 1138 szn.

Beg-alja: Begallya 1281 fu Baranyában, talán a' mostani Bikál.

Beged: Beged 1217 VR 85 § szn.

Begvény: Beguen 1294 fu Szala vidékén.

Béka-patak: Bekapatak 1138 viz.

Békás: Bekas 1169 hn és htó.

Bekecs: Bekech 1284 fu Borsod tájékán.

Bekegő: Bekekeu 1211 szn.

Bekény: Beken 1138, 1214 VR 383 §, 1235 uo 145 §, szn; 1216 uo 301 § fu. Vö: Bökény.

Békes: Bekues 1217 VR 42 §, Bekes 1223, 1261 stb. vár és megye.

Békesd: Bekesd 1015 és 1228-diki átirat hn.

Bekőd: Bekud 1222 szn.

Beksze-réve: Bekzeya 1158, Beghserie 1228 hrhely Tiszántúl.

Bél: Beel 1037, Bel 1226, Beel 1246 stb. Eakonybéli apátság; Beel 1239 hn Csallóközben; Bel 1216, VR 331 § szn; 1246, 1271 nemzn.

Béla: Bela, divatos sznév sokszor.

Bela-patak: Belapatak 1272 fó Erdélyben.

Bélcse: Belche 1254 monostor Bolhád hegynél Nográd szélben.

Béld: Belud 1217 VR 39 § fu Erdélyben.

Beled: Beled, Bheled 1247 szn.

Beledi: Beledi 1138 szn.

Beleg: Beleg 1138 szn.

Belend: 1300 fu Veszprémb.

Belendönk: Belendunk 1075 falu.

Béles: Beliz 1015 hn.

Bel-födi: Bulfoodi 1138 szn.

Belk: Belk 1235 VR 207 §. fu.

Bel-köz: Belkuz 1191 Baranyában.

Belös: Belos 1137, Belus 1199 szn.

Belus: Belus 1050 kör. Tur. II, 39 „Primus autem inter Hun-

garos nomine Vatha, de castro Belus, dedicavit se Demoniis“ Talán a mostani Belus mvs Trencsénben.

Bélleg: Billegy 1075, Bilegy 1124, Byllique, Bilique 1272 fu Veszprémben; Boylle 1284 fu Komáromban, most Billeg.

*Bélleges v. Bélyeges: Bilocus 1212 „Praeterea ut supradicta nostra Ecclesia Budensis maiori et ampliori congaudeat libertate, firmiter et expresse statuimus, et regia auctoritate firmamus, ut nullus bilocus, nullus Comes Curialis, siue ali quis alter populum Budensis Ecclesiae, praeter loci cuisdem praepositum, quoquo casu praesummat iudicare.“ Bilochus 1222 „Fures et latrones Bilochi Regales discutatiant, ad pedes tamen ipsus Comitis“ Decr. And. II. art. 5. Bilocus, Bilotus 1114—1235 VR 57, 67, 72, 78, 95, 113, 168, 170, 175, 178, 180, 200, 239, 256, 260, 263, 272, 274, 295, 307, 317, 386 §§. 1240 „Bilotum omnino abolemus;“ 135 trans: Byloky, Maria kirné: Biloky. (Ered a' görög „bulla“ szótól, mely jegyet, bélyeget értelmez; Equi bullati, bélyeges lovak. Mikép hajtatott végre a' vétkesek bélyegzése, tanusítja némi 1301 oklevél: „Dictum Jacobum cum dicto Petro filio suo propter praedictam iniuriam seu falsariam nefandissimam cum clavis castri (Posoniensis) super facies eorum inurendo iudicium plene pronunciare et eorumdem Uduarnicorum cremari fecimus et comburi, prout talibus competebat falsariis, eosdemque de prouincia Challoköz tauquam falsarios expellendo, et in numero proscriptorum collocando.“ A' szó valódi értelme szerint tehát a' bélyegesek bélyeget süttető, bélyegző birák voltak. Tudatik, mikép némely vidéken béjok, bélyog és billegnek is mondatik a' bélyeg).

Bel-Mura: Belmura 1265 sziget.

Béltek: Beltuk 1216 VR 243 fu Szatmárban.

Bélye-örvény: Beyle Eoryn, Ewrin 1214 sziget a Tiszán Zemplémben.

Béna: Bena 1214, 1216 VR 340 § szn.

Benke-eresztvény: Benkeerezturi 1265, Benkeereztveni az 1275-diki átirat, hn Hevesb.

Bekődi: Benkudi 1138 szn.

Bennetek: Bennetuc 2 Hb. nm (mond: bennetök).

Benta: Benta 1238 szn.

Bény: Byn 1135 hn Hontb.

Bénye: Benye 1255 falu Zemplémb.

Bércz: Bercz 1135, Berch 1228 „Super summitatem montis, qui dicitur Berch“; Berch 1243 „In culmine montis Berch“ hrhegy Gömörben; 1245; Beerch 1248; Beerch 1252 „Ascendit ad unum Berch“ Liptóban; Berch 1253 „Ad summitates montium, qui Berch vocantur“; 1265 „Per

quam mentem ascendens superius vadit ad magnum Berch“ Liptóban; Bircs 1265; Byrch 1269; Berch 1272 „Tendit in unum monticulum, vulgo Berch vocatum“ Sárosban; Beerch 1295 „Ascendit ad quoddam Beerch“ Gömörben; Beercz 1297 „In acie cujusdamBeercz“Erdélyben.

Bércz-szölös: Bercs Zeuleus 1265 hn Hevesben.

Bércz-ut: Beerchuth 1295 „Ad quamdam viam Berchuth vocatam“ ut Gömörben.

Berd: Berd 1211 szn.

Bere: Berey 1082. hn, Bere 1270 hn Hevesben, Berey 1295 fu Somogyban.

Bered-mezeje: Beredmezey 1262 „Ad campum Beredmezey appellatum“ hn Ugocsáb.

Bereg: Beregu 1216 VR 314 § „Vadu de Custodibus silnae Beregu“ — „Comite de Beregu.“ erdö és megye; Beregh 1233 erdö; 1261 megye.

Bereg-hegy:Beregheg1138 helynév.

Bereg-telke: Beregtelke 1261 hn Hevesben.

Berek: Belch 1138 „Nemus, quod vulgo dicitur Belch;“ Bereck 1145; Berech 1216 Posonban; Berek, Beruk 1252; Berc 1261 erdö Tisza mellett Hevesben; Beruk 1265 „In nemore, quodBeruk dicitur“; 1298 Abaujban.

Berekcse-baja: Berekche Boja 1289 fu.

Berek-fark: Bercfark1270 „Vsque in locum, qui Bercfark vocatur“ hn Tiszánál Hevesben.

Berkség: Berucsag, Berüksag 1203 hn Somogyban.

Berek-szád: Berukszad1288 hn Esztergomban.

Berek-szeg: Bereghszegh 1268 hrhely Nitrában.

Berek-vég: Berugveg,Berukveg 1214 hrhely.

Beremén: Beremen 1281 hn Baranyában, most Berenénd fu.

Berencs: Berench 1244, 1287 hn Nitrában.

Berend: Berend 1199 hn, 1297 fu; Posonyi krón. szn.

Berendi: Berendi 1138 szn.

Berente: Berente, Berenta 1217 VR 46, 229 §. fu Borsodb.

Berény: Beren 1009, hn; Berin 1222 fu Veszprémben; Beren 1237 hn; Berin 1246 fu Nógrádban; Beren 1258, 1276 fu Fejérben; 1269 hnEsztergomb.

Beret-halom: Beretholin 1283 fu Megyes székben Erdélyb.

Beretke: Berethke 1291 fu Gömörben.

Beretö: Beretey 1280, Berethey 1297 fu Abaujban.

Beretty ó: Beruczyo, Berucio 1217 VR 78 §, Beruchyou 1235 uo 166 §, apátság.

Bereve: Bereve 1247 szn.

Berked: Berkud 1015 hn.

Berkeny: Berken 1268 fu Nitrában.

Berkenye: Berocum (fructus) 1082; Berkenie 1243 „Ad arborem Berkenie“hrfa Gömörb.;

Berekune 1259; Berkene 1273, Berkenye 1279 Berkene 1280; Berkeny 1283 „Ad unam arboeum Berkeny vocatam“ hrfa.

Berkenye-fa: Berekenyefa 1252, Berekunafa 1280 és 1304 hrfa.

Berkes: Berkes 1300 szn.

Berkesd: Berkesd 1228 fu Baranyában.

Berkesz: Berkez 1239 fu.

Berki: Berky, Berci 1229, 1275 fu Somogyban; Berki 1270 fu Sárosban.

Berk-szög: Bergzog 1158 és 1228-diki átir; Berkesdnek is iratik, fu.

Berve: Bervei villa 1217 VR 238 § fu.

Berzencze: Berzencze 1156, 1273; Berzenche 1283 hn; Berzencze 1295 fu.

Berzseny: Bercen, Berchen 1082, Bersen 1227, 1293 fu Esztergomban; Bezsen 1258 hn Nitrában.

Berzsenyes: Bersenes 1145 Dunai sziget neve.

Berzete: Berzethe 1243hn.

Besenye-tő: Besene thuv 1211 hrhely Tolnában.

Besenyő: Bessynew, Besenieu, Besenieu 1019, Bezeno, Besnyo 1211, Beseneu 1214, Bezenyo 1249 hn Buda körül; Beseneu 1216 VR 341 §, ez Biharban; Besseneu 1230 fu Csanádban; Besenev 1252, 1265, 1272 stb, mind hn; Besheno 1258 szn.

Besenyőd: Besseneut 1211, 1399 hn Csanádban, most Torontálban Besenyő; Beseneud 1216 VR 298 § hn.

Besenyő-mál: Beseneumal 1229 „Unum locum aptum ad vineas et arandum, qui vocatur Beseneumal“ hn Somogyban.

Besenyő-tő: Besenethu 1211, 1399-diki átirat: Besenyetueh, hn Tolnában a Dunánál.

Besenyő-uta: Beseneuvta 1279 „Ad viam, que vocatur Beseneuvta“ ut Somogyban, Kaposviznél.

Beseny-sziget: Bessen sciget 1225 Duna sziget Mosonb.

Beszdéd: Bezded 1135 szn.

Beszédes-Pál-kuta: Bezedespalkutha 1145 fu.

Beszédi: Besedi Besudi 1138 személy név.

Besze-falva: Bezefolua 1287 fu Szalában.

Beszeny: Bezen 1290 fu Csallóközben Posonmben.

Beteg: Buhetek 1138 szn.

Bezerédi: Besserechdi 1138 személynév.

Bezzegd: Bezzegd 1269 hn Zarándban.

Bihar-fiai-töl: Byhorfyaytul 1283 hn (tő, töl, tölgyfa azonegy), itt valószinüképa' tölgyes hely értetik.

Bik: Bich 1216 erdő Posonmben; Byk 1242 hrfa; „1243 „Sylvam Byk“ Gömör vidékén; 1288 hrfa.

Bika: Bigva, Bigu 1138 Bika 1311 szn; Bika 1287 hn Győrmben; Byka, Bika 1291 fu Tolnában.

Bikács: Bikach 1145, Beykas 1291 nemzn.

Bikácsi: Bikachi 1211 hn.

Bika-cső: Bigacheu 1211 szn.

Bika-kut: Biguacut 1193 hn.

Bikás: Bikas Tur. II, 52 szn.

Bikes-kő: Bykusku 1304 fu Esztergomban.

Bik-fa: Bikfa 1193, 1232, 1255, Bicfa 1263, Bikfa 1280, Bikfa 1248 hrfu, ez utóbbi Horvátországban.

Bik-fő: Bikfev 1297 „Super caput magnae syluae — Bikfev vocatum", erdő Kolosmben Erdélyben.

Bille: Bille 1239 szn; Bylle 1268 1271, 1291 hn, most Billeg puszta Komáromban.

Billeg: Billegy 1075, Bilegy 1124, Byleg 1299 hn. vő Bélyeg.

Billege: Billique 1233, Billiga 1293, Bylighee fu, most puszta Veszprémben.

Billegi: Byleky 1252 völgy Somogyban.

Birold: Birolth 1291 hn.

Birság: Birsag 1239 „X. marcas pro bírsagio solvat". Világosit: 1316 „Dominus Rex Karulus, Praelatorum et regni sui Baronum salubri usus consilio super facto exactionis iudiciorum seu birsagiorum talem statutum fecit". Ismét 1322 hasonlókép, pördij.

Birsag-nap: Borsagnop 2 Hb. fn.

Bival: Bivol 1193 fu.

Bival-akol: Byol okol 1246, Bilokol 1282 hn Dobokában Erdélyben.

Bizatlan: Bizotlon 1211 szn.

Bizó: Biza 1217 VR 62 § szn.

Bizód: Bizod 1252 szn.

Blezva-láza: Blezvalaza 1214 hrföld Zemplénben. (Láz, meztelen, erdőtlen föld).

Bó: Wo 1158 hn Fegyvernek mellett Hevesben, most Pó puszta, melyet a' Bővel egynek vinni nem lehet. (Talán a' Bó gyöke a' boczának).

Bócs: Buch, Bucsk, Buchk 1255 hn Nitrában.

Bócsa: Bocha 1253 szn.

Bocsár: Bochár 1211, Wuchar 1238 „Praedium Wuchar a Castro Chanadiensi exemtam" fu régen Csanádban, most Torontálban.

Bocsárd: Wochard 1248 fu Nitrában.

Bocsássa: Bulcassa, Bulsassa 1 Hb cs (mond: bolcsássa).

Bocsond: Botond Bknj 41, 42 stb szn; Bochond 1255 nemzn.

Bocsor: Bochyur 1218 VR 42 § sz.

Bodagd: Bodagd 1228 hn. Erdélyben.

Bódi: Budi 1138 szn.

Bódog: Boudugh 1211 szn.

Bodogd: Bodoch, Bodayth 1193, Bodctu Bknj 50, Bodoct KS II, 3, most Bodajk fu Fejérb.

Bodoló: Bodolou 1216 VR 335 § hn; Budolov 1271 szn.

Bodony: Bodon 1197 hn Küköllöben Erdélyben; Bodun 1214 VR 374 § szn; 1216 uo 339, 343 § fu; Bundyn Bknj 11, Budun 1263 vár Bulgáriában, most Viddin.

Bodonya: Buduna 1229 fu Somogyban; Bodonya 1294 szn.

Bodony-vize: Potunveize 1055 viz.

Bodor: Bodor 1055, 1138, Budur 1287, 1299 szn.

Bodrog: Budrug 1172, Budric 1199, Budrug Bknj több hely. vár, vidék és folyó; Bodrogh 1211 tó a' Dunánál; Buduros 1223 szn; Budrugh, Bugdrug 1252 fó Zemplénben stb.

Bodzás-hegy: Bozyasheg, Boziasheg 1248 hrhegy Borsodban.

Bogár: Bugar 1199 sznév; 1252 hn; Bogar 1211 fu Csanádban; 1224 szn.

Bogárd: Bogard 1214, Bugard 1217 VR 74 § szn.

Bogárdi: Bugardi 1138 szn.

Bogát: Bogat Bknj 39, 41, 53 szn; Bagath 1229 fu, most puszta Somogyban.

Bogdasa-teleke: Bogdasa teluke 1280 hrhely.

Bogla: Bogola 1294 fu, most Boglád Szalában.

Boglár: Boglar, Boglard 1193 fu Fejérben; Baglar 1211 helynév.

Bogy: Bugy 1235 VR 206 § szn.

Bogya: Bogha 1268, Bagya 1283 hn Komáromban, most Esztergomban.

Bohód: Bohud 1216 VR 253 § fu.

Baj-hozó?: Boyhozow Boglozov 1214 hrhely.

Bojóka: Boyouca 1231 hn Fejérben.

Bojt: Bojth 1279 fu Sopronb.

Bojtorján: Buturian 1254 fu Posonmben.

Bojtorjános: Bichturianus 1281 szőlőhegy Marócz mellett.

Boka: Boka 1211 szn.

Bokor: Bocur 1075, Buchur 1214 folyó.

Bokori: Bukury 1298 fu.

Bokri: Bokry 1282 fu.

Bolár: Bular 1138 szn.

Boldoz-orma: Boldozorma 1208 rév.

Boldva: Buldua Bknj 18 fó; 1249 monostor Borsodban.

Boldva-fő: Bulduafeu 1255 „Ad fontem Sumugy Bulduafeu vocatam" hn Abaujban.

Boldva-kő: Bolduaku 1300 vr.

Bolgár: Bulgar 1138 szn.

Bolha: Buha 1214 szn.

Bolhád: Bulhadu Bknj 33, Bulhad 1254, most Bohatou hegység Gömörben.

Bolondócz: Blundus Bknj 37, Bolondus 1229 VR 360 § „Cives castri Bolondus", Bolonduch 1267 vár Trencsénben.

Bolós: Bolous 1138 szn.

Bolt: Bolth 1217 VR 213 § fu, most Bót puszta Szabolcsban.

Bonádi: Bunadi 1138 szn, talán Bonyhádi.

Bond: Bund 1239 hn és apátság.

Bonyolék: Bonalek 1222 szn.

Bor: Bor, Boor 1259, 1281, 1283, Tur. II, 1, 9, 72, Weor Chr. Poson. nemzn; Bur 1275 hn Hontban.

Boradó?: Borathe 1217 VR 41 § szn.

Borbács: Borbacz 1251 fu Győrmben.

Borbánd: Borband 1299 hn Erdélyben.

Borcsán: Borchan 1255 hn Nitrában.

Bordas: Bordas 1251 tó Győrmben.

Bor-fő: Burfeu 1265, Burfoy 1275 hn Hontban.

Bori: Bory 1135 hn; Bori 1263 hn Nitrában; Bwwry, Bury 1275 hn Hontb; Bury 1291 ua.

Borjászó-völgy: Worriazou welgy 1265 hrvölgy Heves és Nógrád szélben; létezik K. Hartyánon alól Nyarjas völgy. (Bori aszónak is olvashatni).

Borka: Burke 1275 hrvölgy Hontban.

Bork-falva: Borkfalua 1289 falu.

Bor-kut: Burkuth 1247 hrhely Sárosban.

Boród: Burhud, Burhod 1276 fu Somogyban.

Borony: Borony 1195 fu Moson vidékén.

Boros: Boros 1214, Boroch 1217 VR 76 § szn; uo 104 § fu; Boroch, Boruch 1275 szn.

Borosd: Borost 1253 „Vduornici de villa Borost“ fu Vasban.

Boros-Jenő: Boros Ienev, Boros Ieneu 1280, 1284 falu Pestmegyében.

Borostyán: Burustyan 1289, Barastian 1290, Purustyan 1297 vár Vasmben, most Borostyánkő.

Borotk: Borotk 1237 szn.

Bors: Borsu 1075, 1124 és Bknj 34, Barsu 1208, vár és megye, most Bars; Bors 1156, Borsu Bknj 10, 18 31 stb. szn; Burs 1216 VR 281 fu, stb. gyakori.

Borsa: Bursa 1216 VR 244 § fu Biharban; nemzn uo 247 §, Borsa 1194, 1235 nemzn.

Borsi: Borsy 1216 és 1217 VR 99, 281 § fu Zemplénben.

Bors-monostra: Borsmonostra 1297 hn Sopronban.

Borsod: Borsod Bknj 18, 31 vár; 1193, 1248 ua: 1279 fu Valkómben.

Borsód: Boroud 1278 fu.

Borsodi: 1214 szn.

Borsod-pataka: Borsodpataka: Borsodpataka 1265 fó Nógrádban.

Borsod-Zólyom: Borssed Zoulum Bknj 34, vár.

Borsoly?: Borchovul 1211 „Ad Ticiam, iuxta cuius ripam in loco, qui dicitur Borchovul meta, indeque veniens ad locum, per quem de praedicta Mostua trahuntur naves in Ticiam“ hn a' régi Csanádban, mely most Torontálmegye része.

Borsorog?: Borsorog 1216 VR 249 § fu Aradban.

Borsos: Bursos 1268 hn Komárommben.

Borsós: Borsous 1246 hn Gömörben; 1298 fu Sárosban.

Borsva: Borsoa Bknj 14 vár; Borsoha 1216 VR 271 § megye, most Ugocsa; Borsua 1251 vár.

Borsva-tő: Borscuatu1270 „Ad quamdam arborem desiccatam, quae vocatur Borscuatu“ hrfa Valkóban.

Borsva-tő-réve?: Buznatvrinnye 1265 fó Latorczánál.

Bor-völgye: Burwelge 1275 hn Hontban.

Borz: Barz 1193 hn Veszprémmben, most Borzvár fu; Burz, Borz 1217 VR 66, 230 § szn; Worz 1238 ua.

Borzas-tó: Borzaszto1283 „Ad quamdam terram paludosam Borzaszto vvcatam“ hrhely Kolosmben Erdélyben.

Borzi: Burzi 1246 kis fó.

Borzova: Borsua 1217VR 59 § hn; Borzava van Szatmárban. Vö: Borsva.

Bosokcsa: Bosokcha 1229 fu, most Buzsák, Somogyban.

Boszoncsi: Bozonchy1214 személynév.

Boszork: Bozorg 1231 „Praeinstaldus (Pristaldus) Bozorg de genere Boszlig“ szn.

Boszu: Boscu 1216 VR 304 § fu Dobokában, Erdélyben.

Boszus-ág?: Bousouság 1248 „Juxta stagnum Bousousag“ tó Csallóközben Posonmben.

Bot: Bot 1197 hn Erdélyb; But 1198 szn; Both 1214 ua; Bot, Both 1216, 1217, 1219 VR 42, 44, 94, 133, 135, 211, 316 §§ hasonlókép szn.

Bot-falva: Botfalua 1300 fu Sárosban.

Botka: Batka,Botka1248hn.

Botnánd: Botnand 1075, 1124 szn.

Botond: Botond Bknj 41, 42,43stb, KS II, 1 szn.L:Bocsond.

Botordi: Botordi 1138szn.

Botos: Bothos 1262, Buthus 1291 szn.

Bótva: Botva Bknj 40, tó a' Tiszán innen, hihetőleg a' Péteri tó Pestmben.

Boza: Buza 1219 VR 119 § most talán Bozsaj fu Biharban; Boza, Buza 1220—1300 fó a' Szávánál Valkóban és szn; Bozia 1228 fu vagy fó Krassóban.

Bozd: Bozt 1216 VR 316 § fu Szabolcsban.

Bozó: Busu 1284 fu Tolna és Somogy szélén.

Bozók: Bozouk 1135, 1260, Bosuk 1279 prépostság Hontb.

Bozót:: Boszouth 1211szn.

Bozót-fő: Bozoutfeu, Bozoukfeu 1265 hn Hevesben.

Bő: Beu 1082 erdő; 1216 VR 246 § fu; Bew 1229 fu Somogyban most puszta, hol prépostság is volt; Behu 1239 fu Sopronban; Bew 1259 fu Hevesben a' Tiszánál; 1294 és1300 nemzetségnév.

Bőcsőd?: Buchud 1237 hn Fejérmegye vidékén.

Bőd: Beuildi 1075, Beuldu Bknj 40, révhely a' Tiszán Cson-

grádban; Beud 1214 szn; Bewd 1287 fu Veszprémben.

Bőgény: Beugen 1240 fu Mosonmben.

Bögöd: Bugud 1211, 1295 szn; Bogud 1287 fu Szalában; Bugud 1294 fu Fejérben.

Bögös?: Bugus 1211 szn.

Bő-hely: Beuhel 1295 „Cadit in quamdam vallem, et pertranseundo in eodem, in quodam loco Beuhel nominato exit de ipsa valle" hn Gömörben.

Bökény: Buken 1245, 1273, 1290, Bukem Tur. II, 1 szn; Buken 1284 fu Borsod vidékén.

Bökény-föld: Bnkenfold 1297 hn Czinkota (Sinkote) mellett, Pestmben.

Bő-lak: Bylok 1268 falu Erdélyben.

Bölcs: Bultzus Const. Porphyr. de adm. imp. c 40, Bulsu Bknj 39, 41, 43 stb. Bulchu Tur. II, 25; Bulcho 1055, Bulsw 1222, Bulsu, Bulsuh 1216, 1217, 1229 VR 148, 282, 358 §§, Bulchu 1228, 1237, 1255, 1287, 1295 szn; Bolsov 1208 fu Esztergomban; Wulch 1225 apátság; Bulcha, Bulsu, 1236 fu, ez utóbbi talán Bulcsunak mondatott; Belch 1270, 1272, 1290 fu most Bölcske Tolnában.

Bölcs-hida: Bolchhyda 1274 helynév.

Bölcsődi: Bulsudi 1138 szn.

Bölcsős: Bewchewch 1291 szn a' székelyeknél.

Böld: L: Böd.

Böngyér: Bunger Bknj 8, 10, 18, 31, 34, 57 az Árpádkori 7 kún vezérek egyike (Ugy látszik, nem a höngyőtől, hanem inkább a gyömbértől származott név, szótagcserével).

Börény: Buren 1238 fu Vág fó körül.

Bő-rév: Byrew 1287 hn Baranyában Okurviznél.

Böröczö: Burucei 1171 szn.

Bös: Beys 1082 hn; Beus 1195 szn; Boos 1247 fu Győrmben; Bus 1252 fu és szn.

Brokina-réve: Brokinarea 1055 hn; (t. Berkenye réve).

Buba: Buba 1138, 1211 szn.

Búbos: Bubas 1263 szn.

Búcs: Buc 1235 VR 188 §, most Bucsa fu és puszta Biharban; Bouch 1258 sz és nemzn.

Bucság-ága: Buchagaga 1272 hrhely Szalában.

Bucs-falva: Buchfalua 1275 fu Trencsinben.

Bucs-málja: Buchmala 1257 hn Torda falu határában.

Bucsó: Bucho 1298 szn.

Bucsód: Bucha 1214, Buchud 1216 VR 256 és 374 § személynév.

Bucsusi: Buchusi 1217 VR 48 § szn.

Bucze (?)-tölgy-fa: Buczethulfa 1015 az 1228-iki átirat: Buchetwl: Bucse-tölgy, hn.

Búd: Bud, Buht 1216 VR 262, 292 §, fu Szatmárban.

Buda: Buda, krónikák és 1237, személynév.

Buda-falva: Budafalua 1275 fu Posonmben.

Buda-patak: Budapotok 1284 fó Sárosban.

Buda-vár: Buduvar Bknj 1 „Per linguam Hungaricam dicitur nunc Buduvar“, Budawar Tur. I, 17.

Bada-telke: Budathelke 1283 fu Kolosmben Erdélyben.

Budics-ülése: Budichwlese 1145 fu (Lehetett Boldogülése is).

Budiho-hegye: Budihohegie 1283 hrhegy.

Búdosó: Budosov 1138 szn.

Buga: Buga 1216 VR 280 § személynév.

Buja: Buja 1222 hn.

Bura: Bura 1283 szn.

Burjános: Burianas 1255 hrvölgy Zemplénben.

Bús: Buus 1138, Busu 1216 VR 338 §, Buus 1229 uo 347 § személynév.

Busa: Busa 1248, 1249 fu Nógrádban.

Busádi: Busadi, Busaudi 1138 személynév.

Buta: Buhtuh 1211, Butha 1294, 1299 szn.

Buza: Buza 1219 VR 119 § fu Biharban; 1290 szn.

Buzád: Buzad 1227, 1233, 1281, 1289, Buzag 1270 szn (volt ily nevü jövevény nemzetség is).

Buzás: Buzas 1243 falu Erdélyben.

Buzzant: Buzenth 1254 „In quodam fonte qui dicitur in vulgari Buzenth“ forrás Zólyommben. (A' buzog, bugyog szótól).

Büd: Bud 1216 VR 292 § fu Szabolcsban.

Bük: Buk 1279 hn; Byk 1292 fu Borsodban. Vö: Bik.

Büke: Buke 1198 szn.

Büki: Biqui 1019 hn; Byky 1203 fu Somogyban; Biky 1287 fu Sopronban; Byky 1298 falu Szalában.

Bünét: Bunet 1 Hb. fn.

Büs: Buus 1270 fu.

Büsi-Család: Chalad de Byssi 1278, Byssusi Chalaad 1279 hn Sopronban.

Büszke: Bizque 1252 szn.

Cs, Cz.

Csáb: Chab 1229 VR 347 § személynév.

Csaba: Chaba KS I, 4, Tur. I, 23; 1237, 1256, 1269, 1291 szn; 1222, 1229, 1247, 1251, 1256, 1263 falu Somogyban; 1235 VR 177 § fu Békésben; 1274 fu Pestmben.

Csaba-bük-tető: Chababukteto 1274 „Ascendit ad montum excelsum Chababukteto vocatum“ hrhegy Pilismben.

Csabád: Chobod 1214 szn.

Csaba-gátja: Chabagata 1296 fu Baranyában.

Csába-magyar: Sobamo-

gera Bknj 45 „Et populus ille, qui nunc dicitur Sobamogera, mortuo duce Zuard, in Graecia remansit, et ideo dictus est Soba secundum Graecos, id est stultus, quia mortuo domino suo, viam non dilexit redire in patriam suam“, magyar népség.

Csaba-mezeje: Chabamezeye 1299 fu Békésmben.

Csabáncz: Chobanch 1272, Chabanch 1300 „Chaba castellanus de Chabanch“ vár, most Csobáncz, Szalában.

Csábrág: Zabrag 1243 szés hn Hontban, Zabrad 1293 hn ua vidéken.

Csahol: Chahol 1270, 1277 falu.

Csaj: Csaj 1224 „In rivulo, qui dicitur Csaj“ viz, (Mondjuk: csajhos, azaz vizes).

Csajka: Choyka 1236 hn Biharban.

Csajka-küzdő-rév: Choykacwzdyre 1236 rév a' Kis Körösön Biharban.

Csaj-viz: Cseyvich 1261 folyó Borsodban.

Csák: Saac Bknj 6, 20, 50, Chaak Tur. II, 4 szn; Chac, Chak, Chyak, Czak, Ghak 1224, 1237, 1254, 1255 stb. 1419-ikig szés nemzetségnév.

Csáka: Chaka 1214 szn.

Csákány: Chakan 1254 fu Posonmben; Chakon 1289 fu Vasban; Chakan 1279 fu Somogyban; 1283 fu Szepesben; 1295 fu Gömörben; 1295 szn.

Csákó-telek: Chiacouteluk 1289, Chakoteluk 1291 hn Aranyosszékben Erdélyben, most Csákó, falu.

Csák-vár: Chakvár 1220 hn Temesben, most Csákova mvs.

Csák-vára: Chakuara 1231 hn, Chakwara KS II, 1 „Vbi modo Chakwara iacet desolata“, Chakuara Tur. II, 4, Fejérmben.

Csal: Chal 1295 falu, most Csáll, Hontban.

Csala: Chala 1211 szn.

Család: Chalad 1221, 1254 fu Vasban; 1257 „Tres terras trium villarum in confinio Supruniensi existentes ad castrum Zulgageuriense pertinentes, quae uno nomine Chalad nuncupantur“; 1300 fu.

Csalka: Chalka 1300, 1302 helynév.

Csaló: Chalow 1165, és 1349-i átirat, szn.

Csalló: Challow 1290 Challowo 1291 fő és rév Csallóközb.

Csalló-köz: Csallokuz 1244, 1279, 1287, 1290, Challowkwz 1291, vidék a Duna két ága közt.

Csama: Chama 1217, 1235 VR 103, 140 § szn. (Meglehet, azonos a' Samuval).

Csanád: Sunád Bknj 11, 44 szn és vár; Cenád 1198 hn; Chenád 1211 vár és megye; Sunad 1216 VR 254 § sznév; 1217 uo 77 § fu; Chenad 1235 uo 158 § nemzn.

Csanák: Chanigh 1221 fu, Chanig, Chanyg 1284 fu.

Csandal: Chondol 1255 hn Posonmben, most puszta.

Csány: Chonu 1075, 1124 „Villa piscatorum nomine Chouu“ fu a' Tiszánál Csongrádban; Chon 1258 fu a' Dunánél Mosonban.

Csány-fő: Chonfiuh 1211 fu.

Csap: Chop 1270, 1272 hn Tolnában; Chap 1276, 1281 hn a' Tiszánál Ungban.

Csapa: Chapa 1214 szn.

Csapod: Chupud 1217 VR 58 § falu.

Csarmaszna-réve: Charmosnarewi, Charmasnarew 1291 hn Gömörben.

Csarnok: Sornuk 1024, Churnok 1263, 1290 fu; Churnug 1268 nemzn.

Császár: Csazar 1219 tó Erdélyben; Chasar 1233; Chazari, Chazary 1308 fu.

Császár-völgye: Chazarvelge 1235 „Iuxta quamdam magnam vallem, quae vulgariter Chazarvelge appellatur“ hrvölgy Baranyában.

Csaszló: Chazlou 1217, 1218 VR 215, 216, 218, 219, 220 §§ szn.

Csát: Chaath 1295 fu Tolnáb.

Csata-bér: Chotober 1221, Chataber 1266 „Chataberium castrensem dicti castri (Symeghiensis) de villa Acha“ szn.

Csatabér-falva: Chataberfalua 1291 „Quandam terram nostram Chataberfalua vocatam, iuxta Rabam adiacentem“, falu a' Rába fónál.

Csatádi: Satadi 1138 szn.

Csatár: Chatar, Sothar 1082, Chiatar, Chitar 1137 monostor Szalában; Chatar 1216 VR 275 fu; 1246, hn Baranyában, Chytur 1240 hn Veszprémben, most puszta; Chatar 1284 apátság; Chotor 1269 szn.

Csatló: Catlu 1221 szn.

Csató: Chato, Chatho 1271 szn.

Csatorna: Chaturna 1261 htó Hevesben.

Csáva: Chaua 1273 hn.

Csávás: Chawas 1300 fu Erdélyben.

Csazma-fő: Chazmafeu, Chozmafeu 1255 hn Somogyban.

Cseb: Cheb 1211 szn; 1217 VR 49 § fu Borsodban, most puszta.

Csebe: Chebe 1211 szn.

Csécsény: Chechun 1284 fu Györmben.

Csecseny-patak: Chechenpotok 1282 fó Zólyomban.

Csecs-tó: Chechtoo 1224 htó a Tiszánál; Chechtou 1264, 1291 htó uo „Ad portum Zyntha“.

Csega: Cgega 1229 fu Somogyban.

Csegd: Chegt 1295 fu.

Csege: Zecge 1261 htó a' Tiszánál Hevesben.

Csegedi: Cegedi 1138 szn.

Cseger: Chegur, Cheger 1216, 1235 VR 179, 288 § szn.

Csege-teleke: Chegeteleke 1243 fu Dobokamben Erdélyb.

Csegez: Chygz, Chegza 1219 VR 116, 128 §, Chegze 1299 szn; Chegez 1291 hnév Aranyosszékben Erdélyben.

Csegő: Cegw, Cegu 1138 személynév.

Csegör-kuta: Cheguercuta 1258 hrkut Biharb Váradnál.

Csehi Chehi 1219 VR 14 § fu Biharban.

Cseh-patak: Chehpatak 1294 fó Gömörben.

Cseh-remete: Cheremete 1290 hn Turóczban.

Cseke: Cheke 1055, Ceke 1138, Chekeo, Cheky 1211, Cheka 1214, 1216, 1217 VR 72, 327, 375 §§, Cheque 1219 uo 112 §, Cheke 1239, szn; 1219 VR 4 § fu Biharban; 1274 fu Gömörben.

Cseked: Ceket 1138 szn.

Cseke-laka: Chekeloka 1296 fu Erdélyben.

Csekelő: Checleu, Cicolou Cicolou 1216, Cequeleu 1219, Chicolou 1229 VR 129, 266, 329, 358 §§, Chekelev 1239 szn.

Csekes: Chekes 1211, Chekez 1214, Chequez 1217 VR 59, 38 §, Chekez 1237 szn.

Cseklész: Cheklez 1290 szőlőhegy.

Csekmesz: Chekmez 1137 személynév.

Csekő: Cyequeu 1217 VR 214 § fu.

Csekőd: Chekeud 1239 szn.

Csele: Chele 1248 fu Baranyában.

Cselej: Celei 1138, Celey 1199 szn; Cheley 1248, 1266, 1274 fu Baranyában.

Cseles: Chelch 1268 viz Poson- és Győrmben, most Csilis, Lásd alább.

Cseles-tő: Chylistu 1287 fu a' Dunánál Csallóközben.

Cselg-harasztja: Celghorozta 1231 „Ad finem frutectorum, que vocantur Celghorozta", bokros hely.

Cseli: Chely 1291. hn.

Cselkes: Celkes 1138 szn.

Cselőes: Csellewes 1124 fu.

Csellős-mező: Chellewsmezew 1247 hrhely Sárosban.

Cselone-vár: Chelonevar 1214 Tiszai sziget Zemplénben.

Cseme: Ceme 1138 szn, Chemey k216 VR 27 § fu.

Csemete: Chemeh, Chemeth, Chemethe, Chemothous 1211 szn; Chemethey 1297 fu Vasban, most Csem.

Csend: Cend 1208 fu Mosonb.

Csenger: Senguer 1217 VR 86 §, Chenguer, Chengeuer 1239 fu Szatmárban.

Csengő: Cengu 1138 szn.

Csengőd: Chenkuth 1211, Sungud, Syencud 1217 VR 42, 54 § szn.

Csenke: Chenke, Chenkeu 1211 szn; Chengua 1216 VR 183 § fu; Chenke 1239, 1243, 1299 hn Zemplénben.

Csenkere: Chenkere 1208 személynév.

Csenkes: Chenkes 1055 Chenkez 1267 szn.

Csenkes-földe: Chenkesfeldy 1278 hn Posonmben.

Csenő: Chenev 1300 szn.

Csentő: Chentu 1216 VR 317 § szn.

Csentöd: Chentud 1214 malomhely.

Csép: Chep 1211 szn; Cheph 1229 VR 351 § fu.

Csepel: Sepel Bknj 44, 50, 51, szn és sziget a' Dunán; Cepel 1138 fu; Chepel 1229, 1295 fu Somogyban; 1233 hn Veszprémben; 1271 fu Fejérben; Cheppel 1287 hn Ungban.

Csépely: Sebely 1075, 1124 fu a' Tisza körül, most Csépa Hevesben.

Cseprecze: Cheprecze 1296 hn Veszprémben.

Csepüdi: Cepudi 1138 szn.

Cser: Cher 1193, 1283 határfa.

Cer-bárd: Cherbrod hrhely Baráthi és Petlend közt.

Cser-eleje: Chereley 1300 körül szőlőhegy Somogyban.

Cserény: Cseren 1300 hn Zólyomban.

Cserep: Cerep 1138 fu; Serep 1248, 1261 fu Borsodban.

Cseresnye-fa: Cheresnefa 1300, 1302 „Venit ad arborem Cheresnefa dictam — deinde venit ad aliam arborem Cherassy" hrfa Somogyban.

Cser-fa: Cerufa 1193, Cserfa 1296 hrfa; Cherpha 1235 VR 182 § szn.

Csergőd: Chergeud 1257 fó Baranyában.

Cserkesz: Cherkez 1214 szn.

Cser-mál: Sermal 1256 hn Abaujban.

Csernecz-szeg: Cherneczzegh 1278 hn Szalában.

Cserne-halma: Sernehalma 1055 hn.

Cserő-köz: Chereukeuz 1261 Vizköz a' Tisza két ága között Hevesben Poroszló és Tisza füreden alól, most Cserököz puszta.

Cseszte: Cheztey 1296 fu Posonmben.

Csesztreg: Sestureg Bknj 44 fó, most Csesztreg vagy Csöszteleg fu Torontálban; Cheztreg 1237 hn Szala vidékén.

Cset: Chet 1214 szn.

Csete: Chete 1287 szn.

Csetelő: Chetelou 1214 szn.

Csető: Chetheu 1295 szn.

Csév: Chiv 1270, Chev, Chiv 1274 fu Pestmben.

Csév-aszó: Sevosou 1203 „Inde meta descendit per vallem, quae vulgo diceretur Sevosou" völgy Somogyban.

Csév-kut: Chehkuth 1233 fu Veszprémben, most Csehkut.

Csibe: Cibe 1138 szn.

Csics-ér: Chicher 1214 fó Zemplénben.

Csicser: Chychyr, Chichir 1239 helynév.

Csicsó: Chychou, Chichov, Cichou 1252, 1268, 1272 „Possessionem quamdam Chychou appellatam in valle Nyveg sitam" Chycho 1291 fu Veszprém vidékén és Komárom körül.

Csicsó-harasztja: Chichoharasta, Chichoharozta 1291 hn Komárom vidékén.

Csicsoly: Chichol 1229 fu Somogyban, most Csicsó.

Csida: Chida 1158, Csido 1228 hn.

Csiga: Chika, Cheka 1217 VR 23, 45 § fu; Chyga 1272 szn.

Csigető: Chigeteo 1211 szn.

Csigla-fő: Chyglafeu, Cyglafeu 1294 „In capite cuiusdam vallis Chyglafeu vocatae", völgy Mátra vidékén, melyben Almás fu.

Csigle-mező: Chiglemezo KS I, 4; Cziglamezeu Tur I, 24; Chiglamezei a' kéziratban.

Csik: Cik 1138 szn, Cika 1221 VR 367 § ua, vö: Csiga.

Csikló: Chiglou, Chigelou 1211 szn.

Csikló-patak: Chikloupotok 1249 fó Nitrában.

Csikó: Chikou 1216 VR 267 §, Chicou 1217 uo 239 §, szn; uo 45 § fu.

Csikos-fok: Sikus fokw 1214 határhely.

Csilis: Chelch 1252, Csiles, Csyles 1274 viz Poson- és Győrmben. L: Cseles.

Csilis-tó: Chilistou 1268 tó Posonmben.

Csimos: Cimoz 1198, Chimos 1211 szn.

Csinos: Chunus 1199 nőnv.

Csipke-bokor: Chipkebokor 1256 „Sub dumo Chipkebokor dicto" hrhely Abaujban. Népdalainkban a' csipkebokorral előforduló galagonyát világositja 1401 „Juxta quamdam parvam viam inter quamdam arborem piri sylvelstris ac albae spinae vulgo Golgonya". Ismét: Per medium ipsius aquae Sodosva penes quasdam terras Galgonyas homok vocatas defluentis" hn Nitra vidékén.

Csipke-fa: Chypkefa 1295 „Sub arbore Chypkefa" hrfa Hont vidékén.

Csipkés-fa: Chypkes fa 1295 „Sub arbore Chypkes fa est meta" hrfa.

Csipkö: Cipku 1138 szn.

Csipő: Cipeu 1208, Chipo, Chipeu 1211 szn.

Csira: Chyra 1263 hn Szala vidékén.

Csiros: Chirns 1237 szn.

Csiszár: Cysar 1258, Chyzar 1263 szn; Chuzar 1224 hn.

Csisze: Chysce 1217 VR 212 § szn.

Csitar: Chithar 1283 fu.

Csitény: Tzitun sz. István 1025-i gör. okl. Chitun 1109-i átir. Cytim 1296 fu Veszprémb.

Csiz: Chyz 1274 fu Gömörben, most Csizs.

Csob: Chob, Chup 1287 hés szn Szala vidékén.

Csobán-ér: Chuboner 1252 hrhely Győr vidékén a' Dunánál.

Csobánka: Chubanka 1301 „Filii comitis Johannis filii Chubanka" szn.

Csobona: Chobona 1237 szn.

Csoda: L: Csuda.

Csódi: Chodi 1138 szn.

Csók: Chuk, Chuk 1214 szn:

Csóka: Cauka 1138, Chouka 1211 Choka, Chowka 1214, Choka 1229 VR 358 §, Ceuka 1235 uo 101 §, Chouka 1283

szn; Coku, Chokohu uo 364, 367 § fu; Zoich 1270 fu Pestben, most Csókás puszta Laczháza mellett.

Csók-ád: Cucad 1198, Choucad 1235 VR 197 § nőnév.

Csóka-kő: Chokakeu 1292 „Quaedam rupes Chokakeu vocata“ — „Eminentia rupis Chokakeu vocatae in monte Scamard existentis“ hrhegy Esztergommb.

Csókás: Chokas 1282 hrhely Erdélyben.

Csokon: Cucon 1198 szn.

Csok-teleke: Zoichteleky 1270 hn, Régen Fejérmegyében esett, most Csókás puszta Laczháza mellett Kiskúnságban. Lásd fönebb Csöka.

Csolnąk: Cholnuk 1217 VR 30 § szn; Cholnok 1263, 1270 hn Esztergommben.

Csolt: Cholt 1216 VR 247 § apátság.

Csoltó: Cholta 1295 fu Gömörben.

Csoltó-hilde: Chultuhylde 1214 sziget a' Tiszán Zemplénb.

Csoma: Cuma 1138 fu; Choma 1211, 1229 VR 346, 351 § szn. (Nem látszik azonosnak a' Samuval).

Csomád: Comad 1216 VR 264 § szn.

Csomádi: Sumadi 1138szn.

Csomaj: Cyomoy 1217 VR 54 § szn.

Csoma-mezeje: Chuma mezey 1216 hn Posonmben.

Csombaj: Chomboy 1252fu.

Csombor: Chumbur 1252szn.

Csomor: Chomor 1222 szn.

Csomós: Chomos 1211, Chomoz 1237 szn; Chomos 1251 hn Győrmben.

Csomoszló: Chomoslaou 1211 szn.

Csompó: Chompo 1295 szn.

Csonka: 1208, 1214 szn; 1253 fu Vasmegye vidékén.

Csont-aszó: Chonthazou 1265 hn, most Csontfalva puszta Nógrádban.

Csopók: Chyopok 1229 fu Somogyban.

Csorakon: Curakun 1198szn.

Csorba: Curbei 1217 VR 101 hn, talán a' Békésmegyei, mely most puszta; Chorba 1282fu.

Csord: Churd 1250 szn.

Csorda-uta: Churdavta 1291 „Quae via vocatur vulgariter Churdavta“ hrut Komárom vidékén; Churdauta 1293 „Via vulgariter Churdauta dicta — separat“ hrut Veszprémben.

Csót: Chooth 1055 szn; Chuth 1251 hn Somogyban.

Csotor: Chotor 1269 szn.

Csö: Chov 1297 fu Vasban.

Csöbör: Cheber 1211, Chybur 1217 VR 61, 101 sz és hn; Cibrio 1238 mérték.

Csöbörke: Cheburka 1295 személynév.

Csöbrös: Subres 1217 VR 102 § szn.

Csöd: Chud 1240 szn.

Csödör: Chydor 1055, Cbidur 1211, Chedur 1216 VR 300 §; Chydur 1252 szn.

Csög: Chug 1239 szn.

Csögle: Chygle 1275 falu Veszprémben.

Csőke: Cheuke 1229 VR 346 § szn.

Csömbők: Cumbuk 1217 VR 94 § fu.

Csömör: Chomor 1015, az 1228-i átir: Tumur hn; Chemer 1135 fu Pestben; Chumuor 1217 VR 103 §, 1222 szn; 1265 fu Hontban.

Csöp: Chup 1287 fu Szaláb.

Csöpörke: Zopurka, Zepurka 1257 fó Baranyában.

Csöpűd: Chupud 1217 VR 58 § falu.

Csőre: Chure 1211 szn.

Csörgős: Cergus 1257, Chiurgus 1298 szn.

Csörög: Churg 1256, Churug 1289 fu, most Csireg vagy Sireg puszta Bácsban.

Csősz: Cheuz 1211 fu Veszprémben; 1235 VR 189 § fu; 1272 fu Nitrában; Chyz 1274 fu Borsod vidékén, Chuuz 1277, Cheuz 1278 hu Fejérben a' Csepel szigeten, mely akkor oda tartozott; Cheuz 1300 körül fu Szala környékén.

Csőszi: Cheusci 1216 VR 318 § fu.

Csősz-molvája: Chyzmolwaya 1266 hrhely Ungban.

Csötörtök: Seturtuch 1221, Chutertek 1283 fu Posonmben.

Csötörtök-hely: Cheturtuchiel 1206, Chuturtukhel 1216, Cheturtukheil 1254, Chywtortekhel 1283 fu Posonmben; Chuturtukheyl 1291 fu Valkóban Baza vagy Boza, most Boznicza fón túl.

Csúcs: Chuz 1075 hegy Barsban; Chus 1124 „Vsque ad montem Chus" hegy Hontban.

Csúcs-bércz: Chuzbercz 1228 hegy Erdélyben.

Csuda: Choda 1211, Chuda 1214, Suda 1216 VR 297 §, Chuda 1228, 1261, 1265, 1279 szn.

Csuka: Cuka VR 260 §, Zuga 1221 uo 371 §, Cheuka 1249, Chuka 1293 szn, melyet nehéz a' Csókától megkülönböztetni; Chyka 1272, 1273 fu.

Csukád: Cucad 1198 szn.

Csuka-fő: Chucha feu 1235 viz, mely határ.

Csukar-ága-tó: Chykuragathu 1252 hrviz Győr vidékén.

Csuklyás: Chyklas 1300 „Johannem dictum Chyklas" szn.

Csukna-alja: Chuknaallia 1274 fu Sárosban.

Csula: Chule 1214 VR 374 § szn; Chula 1219 uo 25 §, most Csuja v. Csulafalva Biharb.

Csukó: Cucou 1198 hn.

Csuma: Chyma 1285 fu Nitrában L: Csoma.

Csunya: Suna 1057, Cune 1198, Chuna 1211, Czuna 1221 VR 364 §, Chuna, Zuna 1270 szn.

Csupor: Cupur 1198, Chopur 1222 szn; Chupor 1247 nemzetségnév.

Csuporán: Cupuran 1198 nőnév.

Csurgó: Csorgow 1019 hn; Zurga 1075 htó; Csorgó 1163,

Chergou 1193, 1217, Chorgu 1238, Churgou 1255 hn; Csurgy 1258 hn Baranyában; Corgu 1266 tó a' Tiszánál Csongrád vidékén; Chorgo 1275, 1289 helynév.

Csút: Chuth 1295 monostor.

Csúz: Chuz 1236 hu.

Csüngő: Zyngey 1214 hrhely Biharban.

Czegöny: Cegun 1235 VR 192 § fu Szatmárban.

Czene: Zene 1298 szn.

Czenk: Cenk 1298 szn.

Czenke: Zenke 1211 szn.

Czetény: Cetin 1138 szn; Cheten 1239 fu Nitrában. Vö: Csitény.

Czimor: Cimor 1138 szn.

Czinke: Cincea 1219 VR 27 § „Vxor Scilak, nomine Cincea", Cynka 1271 nőnév, talán Csinoskát jelentve.

Czobolcs: Czobolcs 1293 személynév.

Czombos: Zombos 1082 sz.

Czompád: Zumpad 1214 szn.

Czompó: Sompu, Sumpu 1138, Chumpo 1246 szn.

Czövek: Chewek 1300 körül „Quemdam ligneum claviculum, vulgo Chewek vocatum".

Czúcz: Cuc 1198 szn.

Czuczor: Chucur 1240 szn. (Hegyes orrút jelenthetett).

Czudar: Chudor 1287 szn.

D.

Dada: Dada 1278, 1279, 1280 fu Somogyban.

Dag: Dag 1225 hn, most Dakföld puszta Sopronban; Dagh 1238 fu Tolnában.

Dalmád: Dalmadi 1138 fu; Dolmod 1265 hn; Dalmad 1300 fu Hontban.

Dalód: Dalut 1015 fu a' Duna körül.

Dalos: Dolus 1055, 1211, 1214 szn.

Dalyok: Dalluk 1158, Dalugh 1228 fu Baranyában.

Dama-hida: Damahyda 1300 körül fu.

Dara: Dara 1279 szn.

Dari: Dari 1138 szn.

Darja: Daria 1247 szn.

Darócz: Drauch 1264 hn Baranyában.

Darócz-fok: Drauchfok 1264 hn Baranyában.

Darvas-tó: Darvastou 1283 tó Kolosmben Erdélyben.

De: Ge 1Hb ksz.

Deáki: Diaki, Diaky, Dyaky 1270 fu Szalában; Diaki 1296 monostor Posonmben.

Debreczen: Debrezun 1235 VR 138 § fu Biharban most vs.

Debrő: Debreo, Debru 1217 VR 40, 224 § monostor és fu Hevesben.

Dechmar-parlaga: Dechmar parlaga 1264 hrh Szatmárh.

Déd: Ded 1198, 1216 VR 251 § szn.

Deda: Deda 1300 fu, most Dada Szabolcsban.

Dedemesd: Dedemest1135 személynév.

Dédes: Deudas 1216 VR 330 § fu Borsodban.

Dedes-falva: Dedus falua 1291 falu.

Dég: Degu 1138, Deeg 1300 körül fu.

Degösd: Degust 1235 VR 166 § fu.

Delna-fő: Delnafeu, Delnafew 1272 hn Sárosban.

Demes: Demes,Demus1138 stb szn és prépostság most Dömös fu a' DunánálEsztergommb.

Dengeleg: Dingenogu1227 VR 227 § fu Szatmárban; Dengelech, Denselegh 1246 fó és hn Nógrádban.

Derecske: Derethke 1295 szn (talán Dereske).

Dereg: Dereg 1216 VR 306 § fu Kolosmben Erdélyben.

Deresznet-pataka: Dereznet pataka 1255 fó Zemplénb.

Derzsi: Dersi 1138 szn.

Dés-akna: Desocana 1245, Desakna 1248, Deesakna 1291 hn Erdélyben.

Dés-tava: Destoua 1261 htó Hevesben.

Déta: Dyta 1239 szn.

Detro-falua: 1287 falu Szalában.

Dévéres: 1214tó Tiszánál.

Dézsmás: Desmas 1261 fu Borsodban.

Dienes-monostra: Dienus monostra 1258 monostor.

Dienes-telke: Dienestelke 1228 hn Erdélyben.

Dió: Gyou 1215 VR 285§fu.

Dió-aszó: Deoosou 1203 „Per vallem que vulgo dicitur Deoosou" völgy Baranyában; Diuazu 1239 fó Szalában.

Diód: Gyowgy 1015 hn, Gyogy Bknj 46, Gyod Turocz. II, 39, Gyogh Chron. Bud. most Diósd puszta Fejérben Pestmegye szélén; Gyovd 1282, Gyod 1296 fu Fejérben Erdélyben, most Gyógynak és Diódnak hivatik.

Dióna: Dyuna 1216 VR 271 § fu Borsua (Ugocsa) megyében.

Diós: Dius 1138 szn; Dyus 1278 hrhely Hevesben a' Tiszánál Eger-viz szigetén.

Disznó: Gisnav 1055 hn.

Disznó-ér: Giznouer 1248, Giznoeer 1299 hrhely Zemplénb.

Diszó-ut: Giznouth 1299 hr Zemplénmben.

Disznó-vermek-alja: Disnowermekalia1233hrVeszpr.

Divék: Divek 1230 nemzn. 1278 szn.

Dob: Dub 126 VR 300 § szn; Dob 1165, 1256 hn Szabolcsban; 1291 hn Fejérben.

Doba: Duba 1216 VR 266 § szn; 1219 uo 13 § fu Szolnok (Heves) mben.

Dobocs-völgye: Dubuch velge 1295 „Ad quamdam vallem Dubuchvelge vacatam" határvölgy Gömörben.

Doboka: Dobuca Bknj 11

szn; Dobuka 1171, 1172 megye, Doboka 1214, 1216, 1217 VR 97, 304, 376 §§, Dubukay 1219 uo 11 §, Doboka 1243 vár és megye Erdélyben.

Dobonok: Dobonuc 1239 fó Szalában.

Dobor: Dubur 1138, 1247 szn; Dobur 1217, 1235 VR 98 143 § fu.

Dobos: Tubos 1055, Dubas 1138, Tubus 1211 szn; Dobos 1138, Dubos 1217 VR 64 § fu; Dobus 123 fu; Dobas, Dobos 1272 1282 fu, most Dabas Pestb.

Doboz: Dobocz 1075, Doboz 1124 fu Körös fónál.

Dobozd: Dobozd 1244 fu Nitramegyében.

Dobrony: Duwrum 1158 hr a Tiszánál; Dobron 1208 fu Mosonban.

Dógos: Dugus 1217 VR 87 § szn (Dolgos).

Dolmány: Dolman 1216 VR 309 § fu Zarándban.

Dolosd: Dolosd 1275 hn, most puszta Veszprémben.

Domb: Dumb 1252 szn.

Dombó: Dombo 1291 „Nicolaus dictus Dombo", szn; 1270, 1296 fu Posonmben.

Domboly: Dumbul 1217 VR 95 § fu.

Domboru: Dumburay 1289, Dumburou 1291 hn, most Dombo fu Aranyosszékben Erdélyb.

Domkó: Dumku 1138 szn.

Don-tő-magyar: Dentumoger Bknj 1, 3; Don-folyó melléki vidék és nép neve; T ur. I, 1.

Dorog: Duruch 1223 falu Esztergomban.

Dorog-hegy: Dorogheg 1249 hegy Esztergomban.

Dorog-körös-szeg: Durug Keuruszegh 1300 falu Szabolcsban.

Dorozsma: Drusba 1075, Durugsa, Durusa 1138 falu a' Tisza környékén, most mvs Szeged mellett; Drusma 1269 nemzn. (Dorozmás, Somogyban rovátkost, reszelöst és ripacsost jelent).

Dömös: Dumus 1291 Dunai sziget Dömsödnél.

Dömsöd: Cumchud 1291hn akkor Fejérben, most Pestben.

Dős: 1216 VR 311 §, Dus 1219 uo 120 § „Comprovinciales de Dus" Désvár vidékieket jelenthet.

Drága: Daraga 1216 VR 331 § „Duas pedisequas eius scilicet Maviam et Daragam" nön.

Duda: Duda 1135 szn.

Dudoló-mál: Dudulummal 1275 hegyn Esztergommben.

Dudork: Dudorc 1217 VR 67 § szn.

Dulósd: Dulusd 1082 fu.

Duna-szeg: Dunasegh, Dunazeg, 1233 fu a' Dunánál.

Duna-szél: Dunazel 1233 fu Moson körül.

Duna-viz: Dunaviz 1015 fó.

Dűs: Dus 1219 VR 120 § fu Biharban.

Dülö: Dulew 1254 „Inter dou iugera, quae vulgo Dulew vocatur". határdülö.

E.

Ebe: Ebey 1217, 1235 VR 208 § fu Biharban.

Ebed: Ebed 1237 fu, Nemzetség neve is.

Ebedi: Ebedi 1138 szn.

Ebes: Ebes 1190 „Liber homo vel servus, Sarachenus, incola Regni nostri, Schlavus, Rusticus, Ebes, Christianus". Ugy látszik, a' besenyők keleties kiejtésü neve; Ebus 1138 szn; Ebes 1216 VR 283 § fu.

Eb-fa: Ebfa 1272 „In quo etiam dumo spina, quae Ebfa dicitur" hrfa Nitrában.

Écs: Echu, 1221, Ech 1252, 1266, Echi 1284 fu Györmben.

Ecse: Eche 1279 fu.

Ecsedi-küllő: Echedykily 1264 hn Szatmárban.

Ecseg: Echeg 1235 VR 206 § fu, most puszta Hevesben

Ecser: Echer 1055, 1211 szn; 1082 fu.

Ecska: Echka 1237 szn.

Ecsköd: Echkud 1229 szn.

Ed: Ed Bknj 8, 10, 17, 32, KS I, 4, Tur. I, 23, 24 szn.

Eddi: Eddi 1138 szn.

Edéd: Eded 1217VR33§fu.

Edelény: Edelm, Hedelen 1138 fu; Edelen 1219 VR 17 § fu Borsodban; Edelyn 1277 fu; Edelen 1268 szn.

Edencs: Edench, Endech 1300 szn.

Edő: Edeu 1229 szn; Edeo 1288 fu Rába fó körül.

Edömény: Edumen Bknj 8, 10, 17, 22, Edemen KS I, 4, Tur. I, 23, 24 szn.

Édös v. Édes: Edus 1138, Edes 1294 szn.

Eendöl: Emdul 1 Hb. cs.

Édva: Aydua Tur. II, 79, Edua Chr. Bud. (Cydua kézir. hibás), Aydua Chron. Pos. II, 2. kún nőnév.

Egebendi: Egebendi 1138 személynév.

Egeg: Egvegh 1279, Egegh 1300 fu Hontban.

Eger: Egur Bknj 32 fó Hevesben; Egur 1262 tó Ugocsában; Egyr 1272 erdő Pestmben; Eger 1293 „Ad duas arbores Eger" hrfa Horvátországban.

Eger-fa: Egerfa 1256 „Sub arboribus Egerfa vocatis" hrfa Abaujban; 1275 hrfa; Egorfa 123 ua; Egurfa 1294 ua Gömörben.

Eger-fő: Egurfev 1250 viz Zólyomban.

Eger-patak: Egwerpotac 1223 tó Erdélyben.

Eger-pataka: Egerpataka 1254 hn.

Eger-szeg: Egerzug 1266, Egerzegh 1302 fu Szalában.

Égetö?: Egguthu 1239 szn; Igethi 1291 hn Aranyosszék. Erdélyben, most nem létezik.

Égős: Egus 1138, Eguch 1217 VR 70 § szn.

Egregy: Egrugh 1019 fu; Egregy 1214 fu Aradban; Egreg 1217 VR 42§ fu; 1284 viz Sopron vidékén. Vö Egres.

Egres: Egres 1075 tó; Egeres 1193 hr; Egrus 1208 fu; Egris 1213, 1225 apátság a' Marosnál; Egrug hn; Egres 1229 fu Somogyban; Egreh 1235 fó Baranyában; Egruch 1246 hn Nógrádban; Egrys 1269 fó Erdélyben.

Egres-pataka: Egruspotoka 1267 fó Abaujban.

Egres-tó: Egriesthu 1252 htó a' Dunánál Győr vidékén.

Egy: Ig, Igg 1 Hb mn.

Egyed-kelése: Egedkelese 1145 hn.

Egyen-fa: Egenpha 1266 hn a Tiszánál Csongrád vidékén.

Egyházas-Csalamia: Ighazaschalamia 1244 hn Hontb.

Egyházas-Ida: Eghazas Ida 1280 fu.

Ekéd: Eked 1274 hn Dunántúl.

Ekédi: Ekedi 1138 szn.

Ekölcs: Eculsu Bknj 21 szn.

Él: Eel 1219 VR 20 § falu és személynév.

Éld: Eld 1211 szn.

Elefánt: Elephant 1112, Elefant 1218, 1249 Elephan 1252 fu Nitrában.

Elekd: Elect 1138 szn.

Elekös: Elecus 1294 szn.

Elep: Elep 1217 VR 73 § fu, most puszta Biharban.

Éles: Eles, Elus 1138, 1211 személynév.

Élesd: Elust 1217 VR 88 § fa Biharban.

Éles-kő: Eleskw 1283 „Ad vnum lapidem Eleskw vocatum" hr Zólyomban; Eluskew 1299 vár Posonmben.

Éleszsze: Ilezie 2 Hb cs.

Eleve: Eeleve 1Hb ih (Élőt is jelenthet, némelyek Élő Istenre magyarázzák).

Elias-falva: Eliasfolua 1290 fu Nógrádban.

Élő: Eleo 1055 szn.

Élnie: Elnie 1 Hb cs.

Elő-ág: Eleuag 1274 viz Győrmben.

Elő-csapat: Bulatzospon, Tzopon Const. Porphyr. de adm. Inp. c. 37, a' hesenyők hadának 8-dik osztálya.

Előd: Lebedias, a' magyarok első vezére; Előd vagy Elvedből metathetice lett görögös irással Lebed. Const. Porphyr. de admin. Imp. c 38; Eleud Bknj 6, 20, 50, 56, Elad KS. II, 1. Eleud Tur. II, 1 ua szn.

Elő-ér: Elewer 1248, Eleeer 1299 hrvonal Zemplénmben.

Elő-homok: Eleuvi Humuk 1055 hn.

Elő-homokok: Eleuhomokok 1222 „Ad colles Eleuhomokok" hn Győrmben.

Elő-mál: Eleumal 1269, vil: 1402 „Quamdam vineam nostram inter metas ciuitatis nostre Albensis in monte Elevmal ex par-

te meridiei — adiacentem“ szőlőhegy Erdélyben.

Elő-sár: Eleusar 1277 „Ad alium lacum vulgariter Eleusar appelatum“ tó Csepelszigeten.

Előtt: Eleut 1Hb nh.

Elő-ut: Eluut 1286 hn.

Embel: Embel 1138, 1171 személynév.

Embeldi: Embeldi 1139szn.

Ember: Ember 1 és 2 Hb fn.

Embes: 1138 szn.

Emed: Emed 1138 szn.

Emelő: Emelev 1198 nőn.

Emes: Emesu Bknj 3 Almos vezér anyja, nőnév.

Emőd: Emeud Bknj 31 falu Borsodban.

Emődi: Emudi, Hemudi 1138 személynév.

Emőke: Emeca 1112, Emeyke, Emeyka 1258 fu Nitrában.

Emőkei: Hemequei 1217 VR 31 § szn.

Empsa: Empsa 1239 szn.

Emze: Emze 1211 szn.

Enádi: Enadi 1138 szn.

Endéd: Endédi 1138 fu.

Endréd: Endredi 1138 fu.

Endrei: Endrei 1138 szn.

Endrőd: Endred, Endered 1082, Endred 1225, 1229, Endreod 1295 fu Somogyban.

Engede: Engede 1 Hb cs.

Ennék: Enneyc 1 Hb cs.

Enőd: Enud 1237 fu Sopronmben.

Epel: Epel 1279 hn.

Eperjes: Eperies 1219 hn Erdélyben; Epuryes 1233, Epuries 1247 vs Sárosban.

Epres-tó: Epyeresthu, Epyeristhu 1252 tóGyőr vidékén.

Ér: Her 1216 VR 313 §, Er 1217 uo 45 § hn Biharban; 1225, „Ad venam Er“ Veszprémben; 1229 uo 358 §, „Per vallem nomine Er“ völgy Kolosmben; Eer 1249 „Ad rivum qui dicitur Eer“ fó Baranyában; 1265; „Eer 1265 fó Szatmárban; 1268 viz Komáromban; 1269 „A quadam vena, quae Er vocatur“ Csallóközben; 1270 „In quodam fluviolo, qui vulgariter Er vocatur“ fó Gömörben Sajó körül; 1272 „In trat quamdam vallem, quae Her vocatur“ völgy Nitrában; 1274 fó; 1283 „Vadit per fluvium qui vocatur Er“ fó Borsodban.

Ér-bel-völgye: Erbelvolgye 1211 hn Somogyban.

Ercsény: Ercsen 1211 szn; Erchen 1268 hrviz Komáromb.

Ercsi: Erchy 1269 monostorhely Fejérben.

Érd: Erd KS I, 2, nemzn.

Erdei: Erdei 1217 VR 225 § falu.

Erdéli-Zoltán: ErdeliZoltan Tur. II, 30 „Qui (Zoltan) postea haereditavit illas partes transilvanas, et ideo vulgariter dici solet Erdeli Zoltan“. Erdeeli Zoltan, Chr. Bud.

Erdő: Erdew 1093, Erdeu 1217 VR 62 §, Erde 1219 uo 123 §, Erdeu 1229 uo 358, § 1290, Erdew 1300 szn; Erdeu 1235 VR 174 § fu Heves vidék.

Erdő-csokona: Erdeuchucana 1269, Eredew Chucu-

na 1270, Erdeuchukuna 1272, Erdeuchucuna 1275 fu Somogyb.

Erdöd: Erded 1217 VR 226 § szn; Herdeud 1216 uo 273 §, Erdei 1217 uo 221 §, Erded uo 222 § fu; Erdeud, Herdeud 1264 erdő és Beregmegye régi neve; Erdeud 1273 fu Szatmárban.

Erdő-elő: Erdeuelu Bknj 11, Erteuelu KS II, 1, Erdewelwe Tur I, 24, Erdeel ua II, 29, Erdeleu ua II, 5; kézir: Erdeelew; Erdewel Chr. Pos. II, 2. Erdélyország neve.

Erdő-falva: Erdeufalua 1279, Erdewfalua 1294 fu Szepesben.

Erdöl: Erdeul 1237 fu.

Erdő-mezö: Erdeomezeo 1248, 1299 hrhely Zemplénben.

Erdős: Erdos 1211 szn; Erdes 1243 fu.

Erdő-Somlyó: Erdesumula 1227 hn.

Erecs: Erech 1252 tó, 1268 viz a' Dunánál Komárom vidékén.

Eres: Eres 1138 sz- és hn.

Eresztő: Errestou 1237 határvölgy.

Eresztő-hely?: Vrusthuhy 1276 „Cum iure tributi liberi super fluvio Merene Vrusthuhy appellato“ hn Merenyénél Somogyban.

Eresztvény: Eresteun 1231 „Saltusqui vulgo Eresteun dicitur“ erdő Nitrában; Ereszteven 1244 „Ad vnam paruam siluam, quae valgo vocabulo Ereszteven dicitur“, erdő Hontban; Erezteun 1257 „Iuxta magnam siluam, quae dicitur Erezteun“ erdő; Erczteveny 1282 „Iuxta quamdam paruam syluam, que wulgo Erezteveny dicitur“ erdőErdélyb.

Eresztvény-viz: Ereztewenwyz 1265 viz Heves szélb.

Érette: Erette 1 Hb nh.

Ér-hát: Erhat 1029: 1109 „Ad metam terream que vulgariter Erhat uocatur“; Erhath 1296 hrhely.

Erked: Erkhed 1248 falu Erdélyben.

Erkölcsös: Vrcultus 1219 VR 1 § szn.

Ernyö: Ernei 1138, 1220, Erneu 1216, 1235 VR 164, 328 § stb. szn. (Ez világosan az Irenaeus magyaritása).

Erös: Herus, Ereosz 1211, Erus 1217; Ereus 1217 VR 81 §, 1219 uo 112 §, 1229 uo 350 §, 1235 uo 161 § szn.

Erösd: Hereust 1216 VR 304 § szn.

Érsek: Ersek 1211 szn; Ersok 1235 fu Baranyában.

Ér-töve: Ertuh 1075, Ertue 1124, vilag: Ertheve 1369 htó a' Tiszánál Csongrádban.

És: Es, Is 1 és 2 Hb ksz.

Esdő: Esdeh 1229 szn.

Esk-üllő: Esculeu Bknj 27 „In loco illo, qui dicitur Esculeu, fidem cum juramento firmaverunt, et a die locus ille nuncupatus est Esculeu, eo, quod ibi juraverunt“ most Esküllő fu Dobokában Erdélyben.

Esö: Eso 1138 Esceu 1252 személynév.

Essös: Huseos 1211 tó.

Eszelős?: Ezelech,Jeles fia, Árpád unokája Const. Porph. de adm. Imp. c. 40.

Esztár, Yzthar 1216 VR 374 § fu Biharban.

Esztergály: Estergur1243 Strugar 1247 fu Nógrádban.

Ész-törő: Esturuh 1256 „Homini nostro nomine Esturuh" személynév.

Ete: Ete Bknj 6, 14, 15, 40, 44, 47; 1138 „Iuxta villam Tapai est vivarium, quod dicitur Etei" htó Csongrádban a' Tiszánál; Ethe 1211 szn; Ethe 1217 VR 213 § fu Szabolcsban.

Eted: Eted 1138 szn.

Etek: Ityk 1283 keresztény kún szn. (Üték is lehetett).

Etel: Etyt Bknj 7 fó, most Volga.

Etele: Ethela KS 1, 2, Attyla Tur. I, 10 seq. II, 1 „Attyla qui Hungarico idiomate Ethele dictus est", Etul 1224; Echilleu 1235 VR 205 §; világ: Etheleu 1320, Etel 1331, 1332, Ethele 1333 szn; ismét: Ethelew 1367 fu Erdélyben.

Etel-köz: Etel et Cuzu Ital vagy vizköz, a' magyarok egykori lakhelye Const. Porph. de adm. Imp. c. 40. L: Atelköz.

Etenéd: Ethened 1217 VR 48 § szn.

Eter: Eter 1138 sz- és hn.

Étes: Etes, Etis 1138 szn.

Etevelen: Eteuelen 1291fu Nógrád vagy Hont vidékén.

Evék: Evec 1 Hb cs.

Ez: 1 és 2 Hb nm.

F.

Fa: Fa 1 Hb fn.

Fa-aszó: Fawoozow 1082 hn Veszprém vidékén.

Fád: Food, Foud 1211, világ: 1402 Faad, most Fadd fu Tolnában.

Fáj: Fay 1243, 1275, 1279 fu Abaujban.

Fajának: Foianec 1 Hb fn.

Fajsz: Faisch 1082, Faisz 1243, Fayz 1275 fu Veszprémb.

Fakó: Fuco 1257 hn Baranyában; Feco 1281 „Cujusdam equi Feco coloris" ló szine.

Falka: Falka 1222 szn.

Faló: Fallo 1015 fu.

Falu-alja: Falualya 1284 szőlőhegy Borosjenőnél Pestben.

Faludi: Foludy 1296 falu Marosszékben Erdélyben.

Fan: Fon 1219 VR 2 § falu Zemplénmben.

Fancs Fons 1138 szn.

Fancsal: Phonsol 1082, Fanzal (nádor) 1137, Fonsol 1138, Fonsal 1165 szn; Fonchal 1214 hn; Fansol 1216 VR 310 § fu Erdélyben; Fonchol 1217 uo 100 § fu Biharban, most puszta; 1272 hn Pestmben; 1275

fu Zemplén vidékén; 1299 fu Békésben.

Fancsalta-hátja: Foncholtahatya 1268 hrhely Komárommben.

Fancsika: Fonchuka 1217 VR 229 §, Fanchuka 1219 uo 130 § szn.

Farád: Farad 1228 falu Sopronmben.

Fardi: Fardi 1138 szn.

Farkad: Forkod 1296 falu Aranyosszékben Erdélyben.

Farkas: Forkos1082, Farkas 1138, Forcos1162, Forcos1181, Forcas1183, Forkas1208, 1222; Forcas 1211, 1214; Farcas 1299 stb. szn. mely bizonyára a' Wolfgangus magyaritása, ide mutat: 1330 és 1335 „Fabianum dictum Farkaswereu"; Forcos 1112 fu Nitrában; Farcas 1285 fu Sárosban.

Farkasd: Forcost 1217 VR 239 § szn.

Farkasdi: Farkasti1138szn.

Farkas-falva: Farkasfalua 1278 fu Szepességen.

Farkas-háló-hely: Farkashalowhely 1214 hrhely a' Tiszánál Zemplénmben.

Farkas-halom: Forkosholm 1269 hrhely Csallóközben Posonmben.

Farkas-kő: Forkosku1248 hr Borsodban.

Farkas-fertes: Forcosfertes 1202 hrhely Osztrák szélen, Farkasvölgye körül.

Farnád: Farnad 1283 hn Bars és Esztergom szélben.

Farnos: Fornos 1229, 1237 szn; 1261 hn Hevesben.

Farsádi: Farsadi 1138 szn.

Farta-szög: Fartaszug 1291 hn Aranyosszékben Erd. most nincs.

Fartos: Fortos 1211 szn.

Fás: Fas 1221 VR 361 § tó Békésben.

Fás-halom: Faashalom1283 „Ascendendo quamdam montem Faashalom vocatam" hegy Kolosmben Erdélyben.

Fazekas: Fazekas 1296 „Iuxta viam Fazekas" hn Veszprémmben.

Fecskés-csék: Fechkescsek 1145 hn (csek, csök, fark).

Fegyveres: Fegyveres 1211 szn.

Fegyvernek: Fedwernek 1158, Fegyuernuch 1214 VR 389 §, Fegyerunc 1216 uo 278 §, Fegyernuc 1235 uo 206 § fu Hevesben, most puszta a' Tiszánál.

Fejdi: Feidi 1138 szn.

Fejér: Feher 1216 VR 255 § nőnév; Fejer 1217 uo 86 § férfinév.

Fejér-egyház: Fegeregyhaz1229 fu Somogyban; Feyereghaz 1292 fu Körös fó mellett.

Fejér-egyháza: Feyereghaza 1193 fu.

Fejér-kő: Fejer Kuw 1037 hegy Bakony-Bélnél; Fejerkeo 1248, 1299 hr és rév Zempl.

Fejér-Körös: Feyerkeres 1299 fó Békésben.

Fejér-mart-tava?: Ve-

yrmarthouna 1211: 1399 tó a' Dunánál. (Mondhatni Vér-marttavának is).

Fejér-örvény: Feher Eurem 1261 fu.

Fejér-patak: Feyrpatak, Feyerpotok 1291 fó Gömörben.

Fejér-pej: Feyerpey1291 „Vnum palefridum feyerpey coloris" ló szine, mely a' világospej szőrünek felel meg. (Tehát nem mi kölcsönöztük az angoloktól, hanem ők vevék tőlünk a' pey szót. A' palefridus az olasz palestriconak elrontása,mely harczhoz tartozót jelent, és igy harczra tanitott lovat értelmez).

Fejér-szent-margita: Feherzentmargita 1261 hn.

Fejér-tó: Fejertou 1075, Feyertho 1145, Ferteu 1211: 1399 és 1417 átirat: Fertho; Feyrtou 1224 htó a' Tiszánál, Fehertou 1235 VR 204 § fu.

Fejér-vár: Fejervar 953 „Brevi post Zdiarenses argenti fodinas hostes (Ungari) occupavetre, dein ad Czaslaviam castello quodam exstructo, omnia per eam viciniam metallorum loca habuerint in potestate, progressi tandem ad Pragam longius, caeso Bohemorum exercitu, Fejervár, quasi urbem albam dicas, aedificarunt, rursus Zvikostio Boleslai Duce,in acie caeso, exercituque dissipato, Belvár, seu Welvár civitatem ad Slanam condidere. Post haec inclinari Hunnorum in Bohemia fortuna caepit, victus acie ab ipso Boleslao Gicham Hunnorum Ductor. Welvarum occupatum est" Balbini Bohusl. Epitomae rr. Boh. L. 3, pag. 163. A' magyaroktól Csehországban a' X. században épitett vár.

Fejer-vári-réve: Feheruuarurea 1055 hn.

Fejes: Fees 1203 szn.

Fejő: Feheu 1211 szn; Fejew 1300 „Terram suam Fejew vocatam" hn.

Fekély?: Fecel 1216 VR 291 § sziget Bajomnál Biharban.

Fekete: Fekety 1082 fu; Fekete 1138 fu és szn; Fequet 1197 hrviz Erdélyben; Fekete 1211 szn; Fequete 1217 VR 212 §, Fekethe 1229 uo 357 § fu Biharban, most Feketefalva; Fekete 1232 hn Veszprémben; 1235 VR 207 § szn.

Fekete-Ardo: Fekethe Ordou 1300 fu Ugocsában.

Fekete-erdő: Fekete Erdeo 1255 „Ad nigram sylvam Fekete Erdeo vocatam" — „Nigra sylva", nagy erdőAbaujban; Feketeu Herdeu, Feketeuerdeu 1283 fu Nógrád vidékén; Feketeu Erdeu 1286 erdő Szepes vid.

Fekete-fő: Fequetfee1197 hn Erdélyben.

Fekete-holom: Feketewholum 1265, Feketeholm 1267, 1268, 1270, Feketeuholum, Feketuholm1269, Feketeholm1272 Feketyholm 1273 vár Erdélyb.

Fekete-hegy: Fekete-

wygh 1267 Feketehegy 1272 ugyanazon előbbi vár Erdélyb.

Fekete-homok: Fekete Kumuc 1055 hn Balatonnál.

Fekete Jóna: Fecate Juno 1211 „Per Pristoldum nostrum Fecate Juno nomine pessimus introduci“ szn Erdélyben.

Fekete-koponya: Feketkopna 1197 hrhely Erdélyben.

Fekete-nép: Feketewnep 1272 fu Szerómmben.

Fekete-rög?: Feketheregh 1211 tó a' Tiszánál régi Csanádmegyében.

Fekete-tó: Feketetow, Fequetetow 1255 htó Zemplénben; Feketethou 1261 hn a' Tiszánál Hevesben.

Fekődi: Fekudi 1138 szn.

Fel-Barcza: Felbarcha 1287 fu Borsodban.

Feldekes?: Feldegues 1252 hrhely a' Dudvágnál.

Fele: Fele 1138, 1217 szn.

Feled: Feled 1158 hrhely; 1211 szn; 1274, 1283 fu Gömörb.

Feledé: Feledeve 1 Hb cs.

Feledi: Feledi 1138, Feledy 1214 szn.

Fél-egyház?: Feligaz 1289 1291 hn Aranyosszékben Erdélyben, most nincs.

Feleim: Feleym 1 Hb fn.

Felen-szeg: Felenzeg 1193 hn, most Veleg fu Fejérmben.

Feles: Feles 1211 szn.

Fel-német: Felnemeth 1161 fu Hevesben.

Fel-tárkány: Feltarkan 1261 fu Borsodban.

Féltő: Feltheu 1252 szn.

Fel-vár: Belvar, Welvar 953-ban magyarok vára Csehországban L: Fejérvár.

Fel-vincz: Feluinch 1291 hn Aranyosszékben Erdélyben.

Fencse: Fenche 1211 szn.

Fenék: Fenek 1269 hrhely Csallóközben; Peneque 1300 körül fu.

Fenék-sár?: Fynisar 1222 „Inter duo stagna vulgariter Fynisar nuncupata“ tó Posonmben.

Fenék-uta: Fenekuta 1291 „Dekendit ad vallem quae Fenekuta nuncupatur“ völgy Komárom vidékén.

Fenő: Feney 1263 szn.

Fenyér: Funer 1198, Fener 1217 VR 35 § szn. Fenyer 1291 hn.

Fény: Fuen 1289 fu Temesfónál Torontálban, hol ekkor országgyülés vala. Lásd Fövény. (Minthogy Béla kir. névt. jegyzője 44. fej. e' helyet Fövényes kelőnek „Vadum arenosum“ nevezi, a' fövénytől származása bizonyos).

Fenyéres: Feneres 1211, Fenerus 1222, 1228 szn.

Fényes: Vynys, Vynes 1214, Fenies 1222, 1253 szn.

Fényes-homok: Fuegneshumuk 1055 hn Balaton körül. (Ez fényest is jelenthet).

Fény-halom: Fenhalm 1193 határ.

Fenyő: Fenyo 1300 „In arborebus querei et Fenyo“ fa Zólyomban.

Fenyő-fa: Feneufa 1300, 1304 hrfa Abaujban.

Fenyő-fő: Feneufeu1223, Fenyeufo 1235 hrhely Baranyában; Feonyofeu 1258 hn Veszprém vidékén.

Fény-szarv: Fynzer1272 vár.

Ferdő: Ferdeu 1213 szn; Derdev 1292 „Per antiquum fossatum, quod Derdeu appellatur“ árok a' Dunánál Esztergomban. (D hibás olvasás lehet F helyett).

Ferked: Ferqued 1217 VR 212 § szn.

Fertő: Ferteu 1137, 1193 hn; Bknj 50 tó, Fertew 1199 tó; Fertho 1211 hn; Ferteo1237 hn; Ferteu 1261, 1265 fu.

Fertőd: Ferteud 1240 hn Sopronmben.

Fertő-fő: Ferteufeu 1270 hu Sopronmben.

Fertő-patak: Fertepatak 1290 fó Gömörben.

Fertős: Fertyz 1269 hn Erdélyben; Fertews 1296 „Cadit in vnum Fertews quod vulgo dicitur“ tó.

Fertő-tó: Ferteutou 1240 tó Mosonmben.

Fesze: Feze 1 Hb fn (Valódi értelme meghatározva még nincs, némelyek fészké-re, mások vészére viszik vissza).

Feszed: Fezed 1055 szn.

Feszitő: Fecieteu 1219 VR 7 § szn.

Fetet-kő?: Fetetkeo 1291 hn Fejérben.

Fiad: Fiod 1219 VR 1 § szn.

Fiadi: Fiadi 1138 szn.

Fia-fa: Fiafa 1138 szn.

Fintai: Fintoi 1138 szn.

Finta-mocsára: FintaMochaya 1291 fu, most Mócsa Komáromban. L: Mócsa.

Figymasz: Figmoz, Fygmoz 1235 VR 162 § szn.

Fintor: Fintur,Finthur1217 VR 218 §, Fintkor, Phintor; Phintur 1247 szn.

Fita: Fita 1138 szn.

Fiúd: Fiud 1211, Fyod1214 VR 384 § szn.

Fodor: Fodor 1287, Fudur 1291 szn.

Fogad: Fugod 1219 VR 3 § személynév.

Fogaras: Fogros 1291 fu Erdélyben.

Fogas: Fokas, Focos 1211 Fogos 1301 „Detricus dictus Fogos“ szn.

Fojasztó: Foyestov 1214 személynév.

Fojarat-foka: Foiaratfoka 1261 hn a' Tiszánál Hevesb.

Fojtós: Foitos 1138 szn.

Fojtósd: Fojtosl 1138 szn.

Fok: Fnk 1055 „Tertiam et decimam partem tributi deFuk“hn a' Balatonnál; Fok 1211 uo; Fuk 1257 viz Baranyában; Fok 1270 hrhely Valkóban; Foch 1290 hn Csallóközben Posonmb.

Fok-köz: Fukkez 1272 hn Nitrában.

Fokod: Fugod, Fokud 1211 fu a' Balattonnál.

Fok-tő: Fokeheuu 1221 VR 362 § fu.

Folkus-telke: Folcusteluke 1214 hn Zemplénben.

Folt: Folth 1217 VR 74 § fu.

Foltos: Fotas 1211 szn.

Fondor: Fundur 1222 szn.

Fonó: Funov 1282 helynév Tolnában.

Fony: Fon 1219 VR 2 § hn Abaujban.

Forrás: Forras 1112 „De villa Crali est terminus quidam fons, qui vocatur Forras“ viz Nitrában; 1294 „Quidam fons, qui vocatur Forrás“ ua.

Forró: Furro 1199, 1271, Forrou 1273 fu Abaujban.

Fosztos: Fostos 1211 szn.

Födémes: Fidemsi 1055 rév; Fudemus 1221 fu; Feudemes 1260 hn; Fidemes 1261 fu Borsodban; Fedemus 1284 fu Nitrában; 1295 fó Hevesben.

Födő: Fudy 1237 fu Biharb.

Föld: Feud 1211 szn; 1284 hn Komárommben.

Földes: Feldes 1198 szés helynév.

Földes-vár: Feldeswar 1193 hrhely.

Föld-hid: Feldhid 1274 hrhely.

Föld-köz: Feldkuz 1272 „Iuxta terram Feldkuz, quae nunquam aratur“: Feuldkuz 1297 hrhely Nitrában.

Föl-dobos: Fuldubus 1269 Fuldobus 1272, 1275 fu Fejérmegyében.

Föl-dombó: Fel Dombo 1277 hn.

Föld-vár: Felduar 1199 apátság; 1211, 1225 ua Tolnában; 1223 hn Győrvidékén; Fewldwar 1289, Feuldvar 1291 hn Aranyosszékben Erdélyben.

Föld-vári: Feldwary 1211 hn Tolnában.

Föl-Fancsika: Fel Fanchika 1274 hn Biharban.

Föl-herd: Folherd 1158, Felheres 1228 hrhely.

Föl-kapos: Felkapusi 1217 VR 69 § fu Erdélyben.

Föl-német: Felnemet 1217 VR 48 § „Teotonici de Felnemet“ és 1219 uo 116 § fu most Tornyosnémet Abaujban.

Föl-németi: Felnemethi 1275 fu Hevesben.

Föl-pereszteg: Fulperezteg 1268 fu Posonm vidékén.

Fölsö-bénye: Felzebenye 1256 fu Abaujban.

Fölsö-pocsaj: Felseo Pochey 1256 fu Abaujban.

Fölsö-ut: Felsout 1222 „Ad viam Felsout“ hrut Győrmb.

Föl-szász: Felzaz 1272 fu Ugocsában.

Föl-szilva: Felscilua 1270 fu Sárosban.

Föl-veres-tó: Felveresto 1233 fu Veszprémben.

Fövény: Fuven 1135 „Cum villa nis comunem habere Fuven“ Hontban; — „In communi Fuven cum villanis — in villa Chemer“ Pestmben; Fuen 1289 fu, most Fény, Temes fónál Torontálban; Fuen 1291 sziget a' Dunán Dömsödnél, akor Fejérmben.

Fövény-ér: Feovenyer 1268 hrhely Nitrában.

Fövényes: Fovenyes 1211 hrhely Somogyban.

Fövényes-erdeje: Feuenyeserdeje 1261 htó (?) Hevesmben.

Fövényes-pataka: Fovenyes potaka, Fovenyes 1255 hrvonal.

Fövény-sziget: Fuenzyghuet 1293 „Cum insula, quae vulgariter Fuenzyghuet nuncupatur" helyiség a' Csepel szigeten.

Futag: Futog 1250 hn, most Futak, Bácsban.

Futó: Futu 1138 szn.

Füged: Figad 1199, Ficed 1216 VR 323 §, Fugod 1219 uo 3 § szn,

Füleg: Filegh 1211 szn.

Fülegd: Fylegd 1300, 1301 fu Erdélyben.

Fülek: Filek 1246, Fylek 1262, 1282 vár Nógrádban. (Bizonyára azonos értelmü a' fölleg vagy magos várral).

Füles: Feles 1138 szn; Fyles 1296 erdő Erdélyben.

Für: Firu 1217 VR 237 §fu.

Füred: Fured 1211 fu, Fiured 1298 fu a' Balatonnál.

Füredi: Furedy 1214 szn.

Füreg: Fyreg 1266 fó Veszprémmben.

Fürész-telep-róna?: Firestelebraura 1260 hn Baráthi határában Petlendnél.

Füresz-völgy: Furisvolgy 1211 és 1399-i átirat, Turisz wolgye 1417 hn Besenyönél Csanádban, mely rész most Torontálban esik.

Füs: Fius 1124, Fys 1227, 1237 fu Barsban; Fyus, Fyuz 1268 fu Komáromban.

Füves: Fiues 1219 VR 127 § falu.

Füves-ut: Fuvehut 1211 hr; Fyvesuth 1268 hrut Komárommegyében.

Füz: Fyz 1228 hrfa.

Füz-berek: Fuzberuch 1287 „Per vnam vallem, quae vocatur Fuzberuch" Veszprémb.

Füzed-hete: Fizedhete, Fized 1268 hn Nitrában.

Füzeg: Fyzegh 1019, hn; Fizek 1055, Fizeg 1101, Fizegy 1055, 1193 viz; Fizegh 1124 fu; Fiuzeg 1291 hn Aranyosszékben Erdélyben.

Füzeg-monyoru-kereke: Fizegmonoruakereku 1055 helynév.

Fuzeg-tő: Fizigteu 1255 hn, Fuzegtu 1267, Fuzegh Thu 1269, 1272 fu.

Füz-ér-kő: Fuzerku 1248 hn Borsodban.

Füzes: Fuzes 1268 htó Komáromban; Fyzes 1296 fu Hevesb.

Füzes-aszó: Fizegazaa 1055 hn.

Füzes-patak: Fuzespatak 1293 fó Szepesben.

Füzes-teleke: 1238 fu, most Füzes, Dobokamben Erdélyb.

Füz-fark: Fyzforku 1224 erdő a' Tiszánál.

G.

Gabádi: Gabadi 1138 szn.

Gagy: Gayg, Gagy 1279 fu.

Galád: Galadu 1216 VR 324 § személynév.

Galagy: Gologh 1251 htó Győrmegyében.

Galamb: Golomb 1208 szn.

Galambok: Kolumbok 1019 fu Szalában.

Galmbok-bércze: Galambuk birra 1275 átir: Berchy, hn Hevesben.

Gáli: Gali 1138 szn.

Galgócz: Colgouc 1209, Colgoucy Bknj 37 vár Nitrában.

Gallya: Galya 1221 VR 373 § fu.

Gálya: Galia 1242 „Cum duabus navibus, quae vulgariter Galia et Seycia vocantur“ Galea 1251, hajó.

Galyán: Galhan 1138 fu.

Gamás: Gamas, Gamaz 1055, 1093, Gamus 1229 fu Somogyb.

Garabász-halom: Garabazhalm 1256 „Ad monticulum Garabazhalm dictum“ halom Abaujban.

Garándi: Garandi 1138 szn.

Garázd: Garasd 1272 fu Szalában.

Gát: Gath 1252 hr Komáromb.

Gáta: Gatha 1172 szn.

Gatádi: Gatadi 1138 szn.

Gát-alj: Gathal 1225 hn Répcze körül Sopronmben.

Gazd: Goz Bknj 45, Gozd SK II, 4, erdő, L: Péter gazdja.

Gebe: Gebe 1290 szn.

Geda: Geta 1198 nőnév.

Gede: Gede 1246 fu Gömörben; 1283 vár uo, most Vár-Gede falu.

Gedéd: Geded, Gedad 1271 hn Pestmegye vidékén.

Gedi: Gedi 1138 szn.

Gedás: Gedas 1138 fu.

Gedény: Gedyn 1213 szés hn Mármarosban.

Gég: Gegh 1208 szn.

Gége: Gyge 1252, Guge 1268 szn.

Gegény: Geken 1217 VR 28 § fu Bihar vidékén.

Gegő: Gegu 1138, Kegu, Kegve 1211 szn.

Gegős: Gegus 1229 VR 351 § szn.

Gercse: Gerche 1019 fu és szn; Gereche 1211 szn.

Geregör-földe: Geregu-erfelde 1278, Geregurfelde 1285 hn Sárosban.

Gerencse: Gerenche 1295 fó Hont vidékén.

Gerencsér: Grintzari sz. Istv. 1025 gör. okl., Girinchar 1109 hn, most pusta Veszprémmegyében.

Gerend: Gerend 1289 fu Tordamben Erdélyben.

Gerényes: Gerennas 1264 fu Tolnában.

Gerincz: Girinch 1267. hn

Geszt: Gest 1216 VR 265 § fu Bihar vidékén.

Geszte: Geiste 1138 fu.

Gesztenye-patak a: Geztinepotoka, Geztenepotoka 1291 fó Gömörben.

Gesztes: Gesthus 1138 szn; Questes 1219 VR 117 § fu.

Gesztesd: Qestest 1219 VR 117 § fu.

Gimej: Gymey 1219 VR 120 § falu.

Gimes: Gymes 1112, Gumes 1226, Gymes 1249, 1253, Gymus 1256, 1265, 1295 fu és vár Nitrában.

Gimes-kő: Gymesku 1274 ua vár Nitrában.

Gimesd: Gyumusd 1289 hn Erdélyben.

Gollvág-fő: Gollwagfew 1291 viz Hontban.

Gomba: Gamba 1138, Gombo 1211 szn.

Gombás: Gumbas 1231, 1280 fu, Gombas 1299, 1300 hn.

Gombos: Gombos 1211 szn.

Gondi: Gundi 1138 szn.

Gonoszd: Gunuzt 1211, Chunoz 1221 VR 263 §, Gunuzt 1235 uo 197 § szn.

Gorba-pataka: Gorbapotoka, Gorbopotoka 1297 fó Kolosmben Erdélyben.

Gosztola: Gostule 1239 fu Szalában.

Göcze: Gueche 1237 szn.

Göde: Gude 1138 szn.

Gödény: Guden 1138 szn.

Gödény-parlaga: Guendynporlaga 1265, 1275 hrhely Heves és Nógrád szélben.

Gödő: Geudu 1138, Geudeu 1198 szn.

Gőgös: Gugus 1219 VR 8 § személynév.

Gölnicz-bánya: Golniczbana 1276, Gwylniczbania 1284, Gylnichbania 1285 hn.

Gölnicz-vize: Gulnichwyze 1291 fó Gömörben.

Gömör: Gomur, Gumur 1198 vár, melyről a' megye, számtalanszor.

Gönczi: Guunsi 1138 szn.

Gönyö: Geney 1223, Gunu 1268 fu Győrmben.

Görbe: Gurba 1216 VR 270 §, Gurbey uo 323 § Curbei 1217 uo 101 § fu, most Görbed Biharb.

Görbő: Gurbeu 1292 hn, most Görebö puszta Tolnában.

Görbőcz: Gurbuc 1229 VR 357 § fu.

Görcsi-kend-hely: Guerchi Kendhely 1253 hn.

Görde: Guerde 1242 VR 242 § fu.

Görény: Gurene 1261 hn Hevesben; Guren 1268 htó Komárommben.

Görényes: Gurenes 1296 fu.

Göres: Gures 1214 erdő, most Géres fu Zemplénben.

Görgény: Guergen 1211 fó a' Dunánál Tolnában; Goergen az 1399-i átiratbau.

Görgő: Gurgeu 1263, Gorgou 1278 fu Torna vidékén.

Görgöd: Gurgud 1289 fu most Gerend Tordában Erdélyb.

Görgöleg: Gurguleg 1193 fu Dunántúl.

Göröncs: Gerench, Gerenche 1279 fó Somogyban.

Göröncsér: L: Gerencsér; Grinchar 1112 fu Nitrában, Gerenchier 1269 hn.

Gőz?: Geus 1235 VR 180 § személynév.

Gregor-falva: Gregorfalua 1248 fu Sárosban.

Guba: Guba 1214 szn.

Gubások?: Gubasel 1208 „Pie recordationis frater noster Rex Emericus (1196—1204) pro suo fideli seruitio contulit, quod in praelio Gubasel quondam habito eidem fratri nostro fideliter et screnue usque ad effusionem sanguinis sui dimicando exhibuit". Gubati 1213 „D. Andreas Rex Hungarorum — impeditus demum necessariis regni sui causis, puta, profectus valida manu in exercitum contra Gubatos". Cubati 1224 „D. rex Hemericus pie recordationis sibi tunc pro seruitio suo contulisset, dum in Hungaria Cubatos expugnasset"; Cabati 1243 „Homines Castri Trenchen, de villa Wecislou nomine, qui nobis in Cabatis scuare consueuerunt". (Perzsa nyelvben a' „kube" panczélt jelent, ezekből kivehetőleg nálunk is azt értelmezhetett a' guba, tulajdonkép nemcsak vasból de szőrből is készitetvén a' panczél).

Gulyádi: Guladi 1138 szn.

Gura-fő: Gürafey 1212 határhely.

Guta: Cuta 1217 VR 218 §, Guda 1235 uo 177 § szn; Guta 1268 fu Komáromban; Gutha 1273 fu Abaujban.

Güzü: Goze, Guze 1055, Guzu 1198, Gusii 1216 VR 335 §, Guzu 1224 szn. (Olvashatni Győzőnek is).

Gyád: Gyad 1217 VR 226 § falu.

Gyagya: Gyagya 1216 VR 288 § fu Orobagy (Hortobágy) mellett Szabolcsban.

Gyák: Gyok 1217 VR 97 § személynév.

Gyaka: Gyoko 1015 fu.

Gyalog: Giharlog 1096 a' gyalog székelység neve.

Gyalu: Galov 1245 fu Erdélyben.

Gyan: Gyan 1216, VR 27, 272, 323 §§, Ghony, Gyon, Gyan uo 191, 232, 241 §§, 1235 uo 195 § fu Biharban; Gan, Gon 1253 fu Komárom vidékén; Gaan 1269 fu Somogyban.

Gyanta: Genta 1216 VR 256 §, Gyonta uo 263 §, Giontoy 1217 uo 105 §, Gontoy 1221 uo 368 §, fu Biharban; Gienda 1235 uo 201 § fu, most puszta Hevesben.

Gyapad: Gyopod 1211 szn.

Gyapár-tető: Gyaparteteo 1222 „Ad mentem Gyaparteteo" hegy Győrmben.

Gyapjus?: Gapus 1272 hn Pestmben.

Gyaracz: Gyorocz 1235 VR 165 § fu.

Gyarmat: Garmoth 1135 hn Hont vidékén; Gormot 1219 VR 112 § fu; Gormot 1244; Gormoth 1248 hn Nógrádban; Gyarmath, Gyormoth 1290 ua.

Gyász: Gyoz Tur. II, 9: „Qui quidem septem (hungari) ob offensam hujusmodi Magyarkak et Gyoz, sive Lazari sont vocati". Chren. Bud: „Het Magiar et Gyak sunt vocati"; itt a' gyak vav a' kák ragot vagy a' gyász szót képviseli hibásan. A' posonyi krónikában „mogoriok" hibás irat „mogorcak" helyett.

Gyékény: Geken 1217 VR 82 § fu.

Gyékényes-tó: Gekenusthu 1252 tó a' Duna körül Győr és Poson szélben.

Gyekő: Geku 1228 fu, most Gyeke Dobokában Erdélyben; Gyekeu 1285 fó Sárosban.

Gyemődi: Gemedi 1138 szn.

Gyepü: Gepu 1225 „Ad incidendas indagines, vulgo Gepu", világ: 1315 „Et pervenit (meta) ad indaginem, vulgariter Gepu, in sylva Nagy Eger vocata" Szatmármben.

Gyepüs: Iepus 1214 „Exit de torrente, qui Iepus appellatur" folyó.

Gyepüs-patak: Gepus potok 1272 fó Sárosban.

Gyerő-monostra: Gewru Munustra 1275 monostor Kolosmben Erdélyben.

Gyertyán: Gyrtian 1242 hrfa; Gyerthian 1251 „Sylva, quae vocatur Gyerthian" erdő Somogyban; Gertean, Gerthean 1255, hrfa; Gyurtyan 1300 „Super duo ligna, quae dicuntur Gyurtyan" hrfa Zólyomban.

Gyertyán-fa: Gurtyanfa, Gurthanfa 1242 „Ad dumos Gurtyanfa"; Gyertyanfa 1235, Gerteanfa 1255, Gertanfa 1259, Gurtanfa 1263, Gyrthanfa 1279, Giartianfa 1280 körül, hrfa; világ: 1322 „Sub quadam arbore aesculi, vulgariter Gyertanfa vocata" hrfa Zemplénben.

Gyéza: Gecha, Giecha Geysa, Iessa stb gyakori személynév. Lásd Győző.

Gyimót: Gymolt 1255 hn Tolna vidékén.

Gyógy: Gyogy 1274 hn.

Gyolcs: Gyolcs 1253 „Ad stagnum Barcs, cuius aquae puritas, quae Gyolcs dicitur in vulgari", vizes hely Csallóközben, Posonmben, most már szántóföld a' viz helyén és sötét gyolcs nevet visel; Golcs 1270 „Quaedam piscina Golch vocata" htó a' Tiszánál Hevesben.

Gyoma: Gyuma 1216 VR 242 §, Gyoma uo 284 §, 1219 uo 123 § szn; Gumme 1269 fu Fejérben.

Gyomosd: Gyumasd 1289 hn Fejérben Erdélyben.

Gyon: Gyou? 1216 VR 253, 285 §, Gyon 1217 uo 232 § fu.

Gyónó: Gyonou 1235 VR 150 § szn.

Gyopol: Gyopol 1214 VR 389 §, 1229 uo 345 § szn.

Gyorok: Gyoroc 1216 VR 372 §, Gyrok 1217 uo 72 § fu Biharban, most puszták; Gyrok 1217 hn Nitra fónál; Gyorok 1287 fu uazon megyében.

Győ: Geo 1138 h- és szn; Gew hn Zemplénben.

Gyökdi: Gugti 1138 szn.

Gyökő: Guku 1138 szn.

Gyökös: Gukus 1138 szn.

Gyöngyös: Gyndus 1214 VR 376 § szn; Gundes 1225 fó Sopronmben; Gungus 1297 fó Vasban; Gyungus 1301 fó és fu, most mvs Hevesben.

Gyöngyös-Püspöki: Gingespispyky 1261 fu Hevesben.

Gyönyörü: Genuruch 1216 VR 257 § „Mathel impetiit Dominam Genuruch de veneficio", nőnév.

Győr: Geur 1198 hn, Gewr 1221 szn; Geur, Gewr, Jeur számtalanszor hely, személy és nemzetségnév.

György-sika: Gyurksuka 1253 hn Csallóközben Posonmben, lehetett Zuga is; most Deresikának hivatik.

Győrös: Gewreus 1211 szn.

Győr-vég-halmadjaréve: Giuruvege Holmadiarea 1055 határhely.

Győző: Geyza Bknj 57, Geicha KS II, 1, 3, 4. vö Gyéza személynév.

Gyugy: Gyogw 1229 fu Somogyban.

Gyula: Geula Bknj 6, 20, 24, 26, 27, Iula KS II, 1, 2; Gyula Tur. II, 5, Gyula Giula Gywla, Iula számtalan szn.

Gula-kuta: Iulakuta 1259 hrkut Baranyában.

Gyuró: Gourou 1235 VR 167 falu

Gyúrós: Gyuros 1169 körül, falu.

Gyülés: Gylas Const. Porphyr. de adm. imp. c. 40 „Gylas et Carchan iudicum vicem obtinent" — „Suntque Gylas et Carchan non nomina propria sed dignitates." Árpádkori tanácsgyülés.

Gyulócska?: Guolozka 1219 VR 113 fu.

Gyümölcsben: Gimulsben 1 Hb fn.

Gyűmölcs-bukor: Gymulchebuchur 1270 „Erexerunt novam aliam metam, in qua est quoddam Gymulchebuchur" a' Tiszánál Hevesben.

Gyümölcsény: Gemelsen Bknj 40 erdő a' Tiszánál Csongrád körül; Gemelchen 1227 fó Krassó vidékén.

Gyümölcsétől: Gimulcetul 1 Hb fn.

Gyümölcs-fa: Gemelchfa 1235, Gymeleuchfa 1279 hrfa.

Gyümölcsnek: Gimilsnec 1 Hb fn.

Gyümölcsöktől: Gimilcictul 1 Hb fn.

Gyümölcsös: Gumulcheus 1289 „Iuxta pomerium, quod vulgo meta Gumulcheus vocatur" hrhely Gömörben.

Gyümölcsös-bokor: Gymicsosbokor1222hrhelyGömörb.

Gyümölcsös-fa: Gemelchesfa 1235 hrfa.

Gyümölcstől: Gimilstwl 1 Hb fn.

Gyürke: Gyurge 1235 VR 189 § fu.

Gyürki: Gyerky 1274, Gyrky 1277 fu.

Gyürő: Gyrew 1268 hn Komárommben.

Gyürü-bokor: Gyereubukur 1268 „Dumus, qui vulgo dicitur Gyereubukur", gyürü fáshely.

Gyürüd: Gurud 1138 szn.

Gyürüs: Guerus 1217 VR 100 § szn.

Gyürüsd: Guerusd 1270fu.

Gyürüs-fő: Gurusfeo,Gyurusfey 1214 hn.

Gyütő: Guteu 1138 fu.

H.

Hada: Hada 1217 szn.

Hadadi: Hadagi, Hadadi 1138 szn.

Hadi: Hadi 1138 szn.

Hadas-patak: Hadas patak 1282 fó Erdélyben.

Had-halom: Hodholom1258 holmos hely Pátka határában Fejérmben, mely most Hathalomnak mondatik.

Had-ház: Hathaz 1158, 1228, vár túl a' Tiszán, tehát nem a' 6 háztól ered.

Hadi: Hadi 1138 szn.

Hadi-érdem, Erdem: Iabdiertim, Erdem Const. Porphyr. de adm. imp. c. 37 a' besenyők hadának egyik osztálya.

Hadnagy: Hodnogy 1214 VR 378 §, Hadnogy, Hodunogio, Hudunogio 1216 uo 254, 304 § Hodnog, Hodnogio 1217 uo 79 208, 211, Hodunogio, Hodnogio 1219 uo 24, 128 §, Hodnog, Hodnogio 1235 uo 157, 158, 183 §§; Hodnok 1227, a' várhadának vezére. Ez utóbbiban „Andrea filio Hodnók Nicolai Neogradiensis" úgy látszik névként, nem pedig mint hivatal fordul elő.

Had-ut: Haduth 1055 „Ad viam, quae dicitur Haduth, inde per eandem viam ad illam villam Gamas"Somogyban; Hoduth1093 „Venit ad viam, et iuxta quamdam Ecclesiam ad praedium Regis et ad viam Hoduth" Somogyban; Hoduth, Hodut 1211 „Inde per eundem montem tendit versus occidentalem plagam ad viam quae dicitur Hoduth", — „Post haec venit ad magnam viam quae dicitur Hodut" szinte Somogyban; 1221 „Inde per metas ad Hodut, hinc in montem ad arborem, de qua per viam vadit ad Tulfa, inde in Crawavelg, hinc in Hodic (Hodut), vbi conterminatur priori terrae eiusdem

Ecclesiae (Zagrabiensis)“ Zagrábmben; 1251 „Vsque ad locum, qui vocatur Hodut, inde per eandem viam procedit vsque ad siluam Andreae de Vigman“ Veszprémmben; továbbá világositja 1316 „Deinde intrat ad viam Hathuth dictam, vbi relinquit terram possessionis Alsokerechyn, et conuicinatur terre possessionis Felseukerechyn vocate“ Szalában; 1402 „Particulam terrae in territorio dictae possessionis Keowagoeurs, penes quamdam viam Haduth vocatam, tam a partibus scilicet occidentali et orientali adiacentem“ ut, szinte Szalában. Értelmét eléggé kifejezi 1245 „De via exercitus ibidem transit, et ibit in eadem via exercitus versus Orientem, vbi conterminatur terre Subulcorum Regis,“ ez Slavoniában. (A' hadut helyébe bizonyára a' most divatos országut név lépett).

Had-ut-réve: Hoduvturea 1055 hrut Balaton körül.

Hagyár-uta-köz: Hagyarutokez 1294 hn Szalában.

Hagymás: Hagimas 1211 tó Besenyőnél; Hadmas, Hagmas 1214 hn Biharban, juxta Bihor“; Hagmas 1272 fu Valkóban; Hagamas 1273 ua; Hagmas 1301 fu Erdélyben.

Hagymás-fő: Hagmasfw 1300 hn Erdélyben.

Hagymás-kert: Hagmaschkert 1015, Hagymáskert 1228-i átirat, hn.

Hagymás-rét: Gadimasreth 1223 hn.

Hagymás-tő: Hagymastoh 1211 „Ad colliculum, qui dicitur Hagymastoh, az 1399-i átirat: Hagymastuh.

Háj: Hoy 1226 hn Bácsban a' Dunánál.

Hajdu: Hajdu 1238 szn.

Hajó-halma: Heyouholmu 1211, az 1399-i átirat: Hayoholmu, hn Tisza körül Csanádban.

Hajó-uta: Hayouta 1261 hn Hevesmben.

Halad: Halad 1211, 1235 VR 140 § szn.

Haladi: Haladi 1138 szn.

Haladó: Haladou 1138, Haladoy 1214 szn.

Halagd: Hologd 1217 VR 212 §, 1235 uo 204 § fu.

Halálával: Halaláál1Hb fn.

Haláldi: Halaldi 1138 szn.

Halálnak: Halalnec 1Hb fn.

Halálod: Halalud 1211 szn.

Halálos: Halalus 1216 VR 272 § szn.

Halált: Halálut 1 Hb fn (mond: halálot).

Halap: Halap 1235 VR 185 § fu, most puszta Biharban.

Haláp: Hlap 1216 VR 269 fu Szabolcsban.

Halas-tó: Halastou 1075, Holostou 1268 „Piscina, quae vocatur Holostou“ htó.

Halász: Halaz 1193 fu; Halaz 1238 VR 207 § fu; 1238 „Villas enim Halaz a castro Budrugensi exemtas cum piscina et piscatoribus“; Halasz 1254 „Ter-

ram villae Halasz, prope Zolon, in qua nostri piscatores habitabant“ Zólyomban; 1261 fu Hevesben; Csongrádban; Ealaas 1270 fu Sárosban; Haloz 1280, 2283 fu Szabolcsban.

Halászdi: Halascti 1291 hn régen Fejérben, most Halasztelek Pesmtben.

Halász-tava: Halaztoua 1261 htó Csongrádban.

Halász-telek: Halazteluk, Halaztelek 1293 hn Csepel-szigeten, Pestmben.

Halimba: Helemba 1138 fu Veszprémben.

Halimba-szigete: Helunbazigethe 1234, Dunai sziget.

Halla: Halla 1275 „Quandam terram Falconariorum nostrorum Halla vocatam“ hn Nitramegyében.

Hallá: Hadlaua 1 Hb cs.

Hállós: Hollus 1217 VR 105 § szn.

Halmágy: Almage 1211, Almagie 1222 vár Erdélyben.

Halmi: Holmy 1217 VR 31 §, 1274 fu Ugocsában.

Halmos: Holmus 1220, 1251 hn Valkómben.

Halmos-sziget: Holmosciget 1275 sziget Dunántúli részeken.

Hálógy: Hologh, Hulug 1274 fu Vasban.

Halom: Chabmu 1158, Cholim 1228, Holm 1234 „Per monticulum Holm dictum“; 1244 „Nemus quod vulgo Holm dicitur“ erdő Hontban; Halom 1254; 1272 „Quidam monticulus Holm dictns“ Nitrában; 1283 „Ascendendo quemdam monticulum Halom nuncupatum“; 1297 „Ad quemdam moticulum Holm vocatum“ halmos hely.

Halsz: Holz 1 Hb cs.

Hamar: Homar 1217 VR 87 § szn.

Hamis: Homus 2 Hb mn; 1239 hn Csalló közb. Posonmben.

Hamis-ér: Humusouer Bknj 22, 28, Umsver Tur II, 57, fó Biharban, most Ér. (Hamis ó érnek is olvasható).

Hamis-patak: Homuspothak, Hamicspothok 1262 fó Ugocsában.

Hamis-tó: Homustohu 1225 hn és htó.

Hámodi: Hamudi 1138 szn (v. Hanudi).

Hámos: Hamas 1055, Homos, Hamius 1211 szn; Chomos, Homos 1251 határtó Rába körül Györmben, (Ezt, vagy himist jelentsenek e' nevek, meghatározni alig lehet).

Hamu: Homu 1138 szn; Chomuv 1 Hb fn.

Hamu-hajlék: Homuhojlyuk 1269 hrhely Csallóközben Posonmben.

Hamu-halom: Hamuholm 1211 határhalom.

Hamva: Homva 1266 falu Gömörben; Honowa 1274 nemzn.

Handur-tó: Handurtou 1124 htó a' Tiszánál, vö: Nándortó.

Hangács: Hangos 1286 fó Borsodban.

Hangony: Hongu Bknj 30 fó Borsodban, mely most Hangács; Hangun 1219 VR 124 § fu; Hongun 1296 fu Gömör vidékén.

Hánta: Hanta 1239, Hantha 1253, 1275, 1277, 1282 stb. monostor, most falu és puszta Veszprémmben.

Hantoló-kő?: Hontolokeu 1258 hr Nitramben.

Haragos: Horogus 1216 VR 297 § szn.

Haraguvék: Horoguvec 1 Hb cs.

Haram: Horom Bknj 43, Haram Tur. II, 63, vár és megye az Al-Dunánál.

Harang: Horong 1265, 1282 hn Szabolcsban.

Harang-láb: Haranglab 1301 hn Erdélyben.

Harang-láb-pataka-tő: Haronglabpotokatw 1301 hn Erdélyben.

Harang-mező: Horunguemezew 1214 „Pratum — quod diciturHorunguemezew“ huZemplénmben.

Harangozó: Harangozo 1145 fu.

Harangva-foka: Harangua foki 1211 tó a' Tiszánál, Csanádban mely most Torontál felső részét alkotja; világ: 1369 „Iuxta Harangoch in Comitatu Chanadiensi“ Harangva viz most Arankának és Harangkának hivatik.

Harank-üléše: Harankylysy 1298 fu Szalában.

Haraszt: Horosth 1214 erdő, Horost 1227 „Syluarum,quae vulgo Horost dicitur“ Nitrában; 1255 „Meta in arbore Horost“; 1257 „Per syluam quae dicitur Horost“ Baranyában; 1265 „Quarta pars fruticeti, quod vulgo Harost dicitur“; Horozth 1267; Horoszth 1268 fu Komáromban; Horoszt 1270 „Prope syluam Horoszt vocatam“ erdő Pestmben; Haraszt 1305 fu uo.

Haraszt-fa: Harostfa 1263 határfa.

Haraszti: Harazty 1229 hn; Haraszti 1286 hn; Harosthy 1290 fu Nógrádban.

Haraszt-soru: Horosztzoru 1268 viz Komárommben.

Haraszt-tó: Haraztov 1252 tó Duna körül Györmben.

Harcsa: Harcha 1238 hn, melyet Harkának is mondhatni.

Harcz: Horz 1216 VR 4 §, 1235 uo 174 § fu Heves (ujvár) megyében.

Harczdi: Hurcdy 1266 szn.

Harczi-sor: Cuartzitzur Const. Porph. de adm. imp. c 37 a' benyök hadának egyik osztálya.

Harka: Harca 1216 VR 248 § fu; Harga 1229 szn.

Harkács: Harkach 1289, 1294 fu Gömörben.

Hárkány: Harkyan 1217 VR 87 § szn.

Hármas: Harmas 1211 szn.

Hármul: Charmul 1 Hb ih. (most háromszor).

Három-fertő: Hormu Ferteu 1055 hn.

Három-hegy: Haromheg 1291 „Ascendit ad tres montes Haromheg vocatos“ hrhegy Gömörmben.

Három-körtvély: Harum kurthwel 1015, Haromkortwely 128-i átirat, hrfa.

Harom-tölgy-fa: Harum Thulfa1015,Haromtogyfa1228-i átirat, hrfa.

Haros: Harus 1295 fu.

Hárs: Hars 1293 „Cadit in aquam Berzencze, obi est arbor Hars“; — „A quadam arbore Has cruce signata“ Horvátországban; Harus 1297 „Ad arborem Harus“, hrfa.

Hársany: Harsan 1217 VR 105 § fu; Horzan 1235 fu Baranyában; Harsan 1244 hn Valkóban; 1249 Baranyában; 1261 fu Borsodban; Harsany 1262 fó Nitrában; 1268 és 1274 „Quamdam terram retiferorum Harsan appellatam in Nitriensi constitutam iuxta flurium Sytua“; 1288 fu Baranyában.

Hárs-fa: Harsfa 1294 „Ad arborem Tiliae, Harsfa vulgariter dictam“ Gömörben; 1300 „Vadit ad vnum quercum Harsfa“ Zólyomban; Haesfa 1309 Somogyban, hrfa.

Hasadat: Hasadat 1278, 1304 hn Erdélyben.

Hasznos: Hozmus 1211 szn; Hoznus 1265 fu és fó Hevesmegyében.

Hat: Hot 1214 VR 186 §, Hoth 1216 uo 342 §, Hot 1235 uo 170 § fu Biharban.

Hatalom: Hotolm 1 Hb fn.

Határ: Chatar 1158, Hatar 1217 „Metas terreas Hotar vocatas“. (A' „Tatar“ 1228 hibás olvasás némi Tiszántúli határ helyett).

Határ-fűz: Hatarfuz 1274 „Ad salicem metam antiquam Hatarfuz vocatam“ Győr vidékén.

Határ-halmi: Hatarholmy 1214 hr Biharban.

Határ-völgy: Hatarweolgy 1297 hr Kolosmben Erdélyben.

Hatos: Hothus 1211 szn.

Hat-sing: Hothsyng 1258 személynév.

Hát-szeg: Hatzek 1276 hn Erdélyben.

Hatvan: Hotuan 1235 VR 153 § fu; Hatwan 1238 fu TömösbenKevevármegyeiVég helység szomszédságáb; Hatuan 1246 fu Filek vár mellett Nógrádban; Hatwon 1250, Hotuon 1251 és 1274 fu uo; Hotuon 1280, Hatvan 1284 prépostság Hevesben.

Hatvan-pataka: Hotwonpotoka 1250 fó Nógrádban.

Hava: Hawa 1238 nőnév.

Havacsa: Havacha 1238 nőnév.

Havas: Houos Bknj 9, 11, 12 erdős hegység a' Karpátok részein; 1235 VR 150 § szn.

Havasi Gyula: Chabuxingyla Const. Porphyr. de adm. imp. c. 37 a' besenyök hadának egyik osztálya.

Házává: Hazóá 1 Hb fn.

Haza-vár: Hazevar 1252 hn a' Dunánál Posonmben.

Hazug: Hasug 1138, 1158, Hozug 1211 szn.

Hazugd: Hazugd 1268 „Sagittarii de Hazugd" fu.

Hazugdi: Hozugdi 1057 szn.

Hazugka: Hazuga 1055, 1211, Hozoga 1211, Hozuga 1252 szn (Lehetett Hosszuka is).

Heán: Heon 1 Hb (hiával, egyedül, csupán).

Hebicz: Hebicz 1283 hrvölgy Posonmben.

Hecse: Hecze 1172, 1222, Hecche 1298 fu Győrmben.

Hecse-Somlója: Hechesumloa 1270 fu Győr vidékén.

Hegy: Hegy 1217 VR 101 § fu Békés táján.

Hegyentő: Hegentu 1292 fu Borsodban.

Hegyes: Hegyes 1212 hegy Buda körül; Hydes 1214 zuhany; Hegus 1248 hrhegy Borsodban; Hygyssa 1283 vár.

Hegyesd: Hegisd, Higisd 1238 szőlőhegy Veszprém vidékén.

Hegyes-halom: Hygesholm 1193, Hegesholm 1197, Hegeshalm 1217 hr Erdélyben.

Hegyes-hegy: Hygysheg 1255 hrhegy Abaujban, Hygyshyg 1284 „Ascendit ad montem Hygyshyg, hrhegy Sárosban.

Hegyes-kő: Hegyes Kuw 1036 hegy Bakonybélnél; Aigiskew 1193 hrhegy.

Hegyes-patak: Hegespatak 1271 fó.

Hegy-fok: Hegyfuch 1265 „Ad caeumen montis Hegyfuch" hrhegycsúcsa.

Hegy-magos: Hygmugos 1082, Hegmogos 1221, Higmogos 1235, 1236 fu Szalában.

Hegy-megül-falva: Hegmegwylfalua 1270 fu Sárosban. (Talán annyi mint megetti).

Hegy-orru: Hugorou 1211 falu.

Hegy-réve: Hegyrive 1214 hrhely Zemplénben.

Hegy-vég: Eghuegh 1293 fu Hontban.

Hegy-tő: Hegtu 1271 hrhely.

Hejka: Heyka 1235 VR 203 § helynév.

Hejő: Heuyon Bknj 31 fó Borsodban.

Hejő-tő: Hewyotheu 1261 fó Borsodban.

Heldös?: Heldus 1216 VR 291 § fu Biharban.

Helyhezze: Helhezie 1 Hbcs.

Hém: Hem 1235 VR 14 § szn L: Him.

Hencz-malma: Henchmalma 1289 malom Jászónál Abaujban.

Henning-falva: Henningfalua 1270, 1271 fu Sárosban.

Henye: Hene 1219 VR 1 § hn Szabolesban; Heney 1292 hn Szalában.

Herczeg: Herczeg Herceg 1216 VR 340 §, Herczeg 1235 uo 142 §, Cherceg ou 180 §, Hertueg uo 200 § h- és sznév; Herchek 1295 szn. (Nem lehet-

len, mikép Hörcsög is lappang e' névben).

Here: Hereh 1211 szn.

Heréd: Hered 1138 fu.

Hereg?: Heregh 1211 hr a' Tiszánál régi Csanádmben. (Talán Ér-hegy).

Herendi: Herendi 1211 szn.

Herény: Heren 1271, 1273 nemzetségnév.

Hermely: Hermely 1214 fu.

Hernád: Chornad 1345 fó.

Hesedi: 1138 szn.

Hét: Heeth 1299 fu Posonmegyében.

Hetény: Heten Bknj 46 szn; Hetheu 1015 hn; Hetten 1138 fu; Hethey 1158; Heten 1223 fu Komárommben; Hethen 1228 fu Baranyában; Heten 1235 VR 206 § fu; 1268 fu Komáromban; Hethen 1296 fu Ugocsában.

Hetes: Hetes 1268 fu Somogyban.

Hetes-ér: Hetezer 1233, Hetteser 1279 fu Moson vidékén.

Hét-magyar: Hetumoger Bknj prolog, és 1, 5, 7, 11, 12, 16, 46 „Septem principales personae, qui Hetumoger vocantur".

Hét-mét: Hethmeth 1252 fu.

Hét-szilja: Het Sylya 1015 helynév.

Heves: Heves 1212 vár és megye; Heues 1217 VR 78 § megye, Hewes 1270 hn uo; Heves 1271 fu Gömörben.

Hevesd: Heugd 1217 VR 50 § „Provincia Heugd" azaz Heusd vagy Hevesd a' mai Heves vármegye, mert ott léteztek Cürrü és Ladán e' §-ban nevezett helyek.

Heves-uj-vár: Heueusuyuar 1248, Heves Vjvar 1261, Heues Vjvar 1271 vár és megye, most Heves.

Hév-viz: Heuiuz 1216 VR 321 § apátság.

Hiba-könnyitő: Hubugunithu 1219 VR 24 „Quidam nomine Hubugunithu, vt ipse dixit se vocari, Pristaldus, Nicolai Palatini Comitis, vt ipse perhibuit de se" (A' Pristaldus egyik magyar neve L. a: Perküzdő).

Hidas: Hidus 1138 fu; Hydas 1235 fó Baranyában; Hidus 1295 fu Békésben.

Hidas-kocsony: Hyduskuchun 1200 végén hn.

Hidas-telek: Hidusteluk 1291 fu Aranyosszékben Erdélyb.

Hideg-hegy: Hideghegy 1255 hrhegy Abaujban.

Hideg-kut: Hidegkut 1138 fu; 1212 hn Sárosban; Hydegkwth 1289 fu; Hidegkwt 1301 „In superiori parte cujusdam fontis qui dicitur Hidegkwt" hrkút Erdélyben.

Hidegség: Hydegsed 1261, Hidegsegh 1281 fu Sopron vidékén.

Hid-elő: Hydheleu 1272 fu Nitrában.

Hid-hete: Hidhete 1264 hn Nitramben.

Hid-körös: Hydkeurus 1272 hn Pestmben.

Hid-vég: Hidwegh 1019

hn; Hydveg 1290, Hydueygh 1293 fu Hontban.

Hid-vége: Hidvege 1261 fu.

Him: Heimu 1138, Heym 1216 ER 271 §, Heim uo 326 §, Heym 1219 ua 130 §, Hem 1261, Heym 1289 szn.

Himcsa: Himcha 1208 szn.

Himes: Heymus 1222, 1252, Hemes 1265 szn.

Himes-udvar: Hymus uduor Bknj 17 földvár, most Tokaj Zemplénben.

Him-földe: Hymfewldew 1300 körül hn, most Himfa puszta Vasban.

Himöd: Hymud 1250 körül „Hymud, quae alio nomine Nelka dicitur" fu.

Hind: Hynd 1368 hn Nitráb.

Hiszen: Hisce 1216 VR 107, 254, 275 §, Hyscen 1217 uo 87 § szn.

Hiskedi: Hishedi 1138 szn.

Hitványd: Hitvand 1171 nőnév.

Hiú: Hyu 1193 erdő.

Hivatal: Hiuotal 1208 szn.

Hived: Hyuet, Hyued 1217 VR 69, 239 § szn.

Hó: Huou 1193 hegy Szala vidékén.

Hód: Hud 1198, Huod 1214 VR 386 § szn; Houd 1237 hn; Hoot 1282, Hod 1284, Houd 1285, Howd 1287, Hood Tur. II, 78, Hoold, pozsonyi krón. tó Dobokában (?) Erdélyben, a' kúnokkali ütközet helye 1282-ben.

Hódas: Hodos 1055 szn.

Hodász?: Hodosz 1211 szn; Hodoz 1298 hn Szatmárban.

Hodocsa: Hodoca 1138 szn.

Hodog: Hodog 1193 hn Dunántúl.

Hódos: Hodys, Hodos 1138 h- és szn; Hodos k169 hn; Holdos, Hodosz, Hotus 1211, Hudus 1216 VR 244 § szn; 1235 uo 158 § nemzn; Hodus 1245 hn Csallóközben Posonmben; Hodos 1264 hn Szatmárban; Hudus 1279, 1287 fu Posonmben; Hodus 1300 htó a' Tiszánál.

Hódosd: Hodosd 1216 VR 295 § fu Szatmárban.

Hódos-ér: Hudusher 1272 árok Nitramben.

Hódosi: Hodosi 1217 VR 86 § fu Szatmármben.

Hogy: Hug 1 és 2 Hb ksz.

Hóka: Heuka 1217 VR 34 § szn.

Hold-világ: Holdvalach 1300 körül és 1309 fu Sebesszékben Erdélyben.

Hollódi: Huluoodi, Hulvoodi k055 hn Balaton körül; Holudi 1138 szn.

Hollók Hollug 1220 hn.

Hollós: Hollus 1217 VR 105 § szn.

Holló-szeg: Hollozegh 1254 hn.

Holtát: Choltát 1 Hb fn.

Holt-Vág: Holutvag, Holotvag 1138, Holthwag 1252, Holuthwag 1268 fó.

Homok: Houmik 1217 VR 30 § „Cholnuk Jabagio castri Houmik de villa Man" vár és pe-

dig megyés; (talán Hunyad hibás leiratása); Chomuch 1225 fu; Humuk 1272 hrhely Nitrában.

Homoki: Honky 1261 fu Sopronmben; Humky 1281 hn.

Homok-terenye: Homokterene 1296 fu Nógrádban.

Homor: Humur 1138 fu.

Homord: Homord 1269 fó.

Homoród: Chomoroud 1208 völgy, Mosonmben; Humoruyd 1256 fu Abaujban; Homorod 1264 hn Szatmárban.

Homorók: Humuroc 1216 VR 318 § fu; Humurk 1273 hn.

Homoru: Humerou 2193 hr; Homorou 1275 völgy Esztergommben; Homorow, Homorou 1283 fó.

Homoru-aszó: Humerovazov, Homorowazow 1214 határhely.

Homoru-patak: Homoroupotok 1210 „Ad paludem, quae vulgo dicitur Homoroupotok“ tó Mosonmben.

Homoru-tető: Homorouteteu 1275 hegy Esztergommben.

Homoru-völgy: Homorouvelg 1247 „In valle, quae vocatur Homorouvelg“ hrvölgy Esztergommben.

Hondi: Hundy 1214 szn.

Honti: Hunthy 1245, 1276 fu a' Zagyvánál Nógrád szélben, mely Hontvárhoz tartozott.

Hord: Hord 1280 hn.

Horgács: Hurgach 1291 fu.

Horgas: Horgas 1075 htó.

Horhagy-bércz: Horhagyberch 1281 hrhegy Zólyommegyében.

Horka: Horka Bknj 6, 20, 22, 24, 27 szn; Horcha 1193 fu.

Horkos-foka?: Horkosfoka, Zorcosfoka 1278 hr a' Tiszánál Hevesben.

Horog?: Horhag 1270 „In quodam monticulo Heykholm vocato, juxta quoddam Horhag iuxta antiquam metam erexissent novam metam“ a' Tiszánál Hevesben.

Horpács: Hurpach 1270, Horpahc 1277 prépostság.

Hortobágy-vize: Hortubagyvize 1261 viz Szabolcsban. Vö: Ortóbágy.

Horvát: Horvat, Hurvat 1138 és többször, szn; Huruat 1216 VR 260 fu Krasznában.

Hoszte-réte?: Hosteryte, Hostherethe, Hozterete 1296 hn.

Hosszu: Huhzou 1211 szn.

Hoszu-aszó: Huzzeuozo hn Biharban; Huziozov 1265 hn Heves szélben.

Hosszu-cső: Huzziwcho 1299 hrhely Zemplénben.

Hosszud: Hozudu 1220 szőlőhegy.

Hosszudi: Hosudi 1138 szn.

Hosszu-fa: Hoszufa 1015 helynév.

Hosszu-falu: Husiufolu 1296 fu Posonmben.

Hosszuka?: Hozuga 1248 hn Komárommben.

Hosszu-kut: Huzywcowth 1296 fu.

Hosszu-megye: Hozzu-

megye 1235 határhely Baranyamegyében.

Hosszu-mező: Hozzoumezew 1217 „Descendit in campum, qui dicitur Hozzoumezew“ hrhely Nitramben; Hozzumezeo 1248 hn; Hozumezew 1256 „Dcscendit per vallem in campum, qui dicitur Hozumezew“ hrhely ismét Nitrában; Hoziwmezeo 1299 hn Zemplénben.

Hosszu-parlag: Hozzuparlak 1258 „Ad aliam terram arabilem, quae Hozzuparlak vocatur“ hn Nitramben.

Hosszu-patak: Oszscyupotok 1264 hn Hontban.

Hosszu-tó: Hozzutho1248 hrhely Zemplénben.

Hosszu-völgyes: Hoszi Vogues 1274 kis fó Gömörben.

Hovánd: Huvand 1211 szn.

Hőcze: Hecze 1261 hn.

Hőcze-vize: Heuzeviche 1261 fó, most Hejő Borsodban.

Hödes-ásványa: Heudes hasvanya 1145 „Super fossato quodam Heudes hasvanya vocato“ hrhely L: Hegyes.

Hölgy-kő: Helgkw 1300 körül, 1332 „Magistro Ladislao quondam Castellano de Helgkw, et de Chesnuk, ac Comiti de Bokonio“, vár Veszprém vidékén.

Hölgyes: Holges 1277 hn.

Hős: Heus, Hus 1214 szn, Hus 1235 VR 141 § ua.

Hualen-kuta?: Hualenkutha 1228 hrhely.

Huga: Huga 1129 VR 353 § nőnév.

Huju!: Hui 934 „Luitprand 946-ban élt német krónikás II, 9: „Bellum incipitur, atque ex Christianorum parte, sancta mirabilisque vox Kyrie, ex eorum (Hungarorum), turpis et diabolica, Hui Hui, frequenter auditur“; a' magyarok harczban rohanáskori hujongató vidor fölkiáltozása.

Hunyad: Hunod 1267 vár; Hunad 1276 megye Erdélyben.

Hnny-falu: Hunyfalu 1230 hn Csanádban.

Hunyós: Hunyos 1211 szn.

Huros-mál: Hurosmal1264 hrhely Szatmármbe n.

Hursina-falva: Hursynafolua 1291fuValkóbanBoza fónál.

Husvét: Chusveth 1211 „Karazun,cum filio suoChusveth“, Husvet 1222, 1291, Huswet 1298, Husvéit 1300 szn számtalanszor használva.

Hüleg: Hulec Bknj 7, 30, 34 szn.

I.

Iborka: Ibnrca 1265 nőnév. (Iborka, tájék szerint Uborka).

Idegi: Idegi 1138 szn.

Igad: Igad 1138 fu.

Igal: Igol 1211, 1270, 1272, 1276, Igal 1273, Ygol 1295 fu, most Igall Somogyban.

Igal-háza: Igluhaza 1297 helynév.

Igar: Igar, Igor 1193 fu Fejérmben.

Igéd: Iged 1290 hn.

Ig-fan: Igfon Bknj 11, 51, Ingwam Tur. II, 52, Igfan kézirat, Ygfan Budai krón. erdő. (Ig: nagyot, Fan, ágas-bogast, bozótost jelent; tehát nagy erdő, mely Biharban Erdély szélben létezett).

Iglicze: Iglyche 1284 hn Sárosban.

Igricz: Igruz, Igrych 1019 falu.

Ihad: Ihad 1217 VR 221 § személynév.

Ihar: Ihor 1240, 1255, 1269 hrfa, 1266 „Ad arborem, quae vocatur Ihor" hrfa Horvátorszb.

Ihar-fa: Yhorfa 1231 hrfa.

Iharos: Yharus 1265, 1275, Iharus 1277 szn.

Ihar-szád: Yarzad 1236 hrhely Biharban. (Szád: szája, hajlata).

Ihász: Ihaaz 1292 fu Szabolcsban.

Ikancsi: Ikancby 1211 szn.

Iker-viz: Ikkerweyz 1284 htó Györmben.

Ike-teleke-mohara: Iketelequemachara 1264 hrhely Szatmármben.

Ilemér: Ilemyr 1239 szn.

Ilka: Ilka 1255 fu, most Jóka Posonmben.

Illegő: Ilegu 1229 VR 359 § nőnév.

Illöd: Illod 1211 fu.

Ilsa-szeg: Ilszaszeg 1266, Ilsuaszeg, Ilsuazeg 1267, Ilsuasag 1268, Ilsuazeg 1270, Ilsuazegh 1271, Ilsuascegd, Ilsuazegh 1272, Ilsuazyg 1275 hn, most Isaszeg fu Pestmben.

Imádjanak: Uimaggonoc 1 Hb cs.

Imádságuk: Uimadsaguc 1 Hb fn.

Imarád: Ymarad 1217 VR 74 § szn.

Imes: Imes 1138 szn.

Inad: Inod 1211 szn.

Inárcs: Inarch 1263 „Thomas, Paulus, Feney et Omb de villa Inarch, filii videlicet Jobbagyonum Castri Albensis, qui descensum Conuti suo darra consueuerant", Hynarch 1272 fu Fejérben, most Pestmben puszta. (Talán a' hináros helytől).

Inczédi: Inceti 1138 szn.

Ind: Ind 1221 VR 360 § személynév.

Indi: Indi 1138 szn.

Ing: Ingu 1138 fu a' Kurcza Curiza) htónál Csongrádban. (Ingónak is olvashatni).

Ingy: Uhng 1135 „Item Comes Laurentius homines quosdam nomine Bodyn, Stephan, Gyurka, Laurentium, Gellan, quos Hungari Uhng vocant, pro anima filii sui Beyn, eodem tenore seruire, currus trahere constituit Ecclesiae (de Bozouk)". Ingy azaz ajandok, ingyenado-

mány, ingyek; ár nélkül adottak. Ingyen, mondatik üngyennek is, valamint az ing, üng és ümögnek, mely kezdetben keresztségi ajándok vala.

Inke: Inka 1229 fu Somogyb.

Inota: Inota, Ianata 1193 fu és viz Fejérben; Inata 1219 VR 15 § fu.

Intetvének: Intetvinee 1 Hb fn. (Most intésének mondatik).

Intos: Intos 1240 hn. (Talán Iutas) Veszprémmben.

Ip: Ypu 1216 VR 330 §, Ipu 1235 uo 156 § fu.

Ipócs: Ypoch 1202 sznév. (Nem látszik a' Hypolitusból alakultnak).

Iráz: Iratz 1217 VR 105 §, Iraz, uo 239 §, és 1235 uo 170 § fu Biharban.

Ireg: Ireg 1171 hn Veszprémmben

Irgalmazzon: Iorgossun 1 Hb cs. (mond: irgasson).

Irgalom: Yrgolin 1219 VR 2 § szn.

Irigy: Irig 1211 szn.

Iriny: Iriny 1779 fu Szatmármben.

Irond: Irund 1219 VR 120 § fu Biharban.

Irtmány: Rittman 1275 erdő Eger mellett.

Irtvány v. Ortvány: Vrtuan 1298 hrhely Abaujban. L: Ortvány.

Isa: Ysa, Isa 1 Hb, (bizonyító szócska).

Iseng-tó: Isengtho 1261 htó Abaujban.

Ispán-lesö: Yspanlesey 1269 „Ascendit per Orh (hegy orma) ad locum, qui vulgo appellatur Yspanlesey" (Ispán lesője) helynév.

Isten: Isten 1 Hb fn.

Istentől: Istentul 1 Hb fn.

Iszádi: 1138 szn.

Iszdegej: Izdegej 1273 fu.

Iszedi: Isedi 1138 szn.

Iszka: Izka 1193 fu Fejérb.

Iszkász: Izkaz 1272 fu Veszprémmben.

Ite: Ite 1274 szn.

Iteg: Iteg 1296 szn. vö: Üteg.

Itöbö: Itubuy 1239 prépostság, (Talán a' mostani Itebe Torontálban, mely még 1411-ben Ithebewnek iratott).

Iva: Iva, Iwa 1245, 1276 fu a' Zagyvánál, most Ivad.

Ivándi: Ivandi 1138 szn.

Ivanka-teleke: Iwankateleke 1285, 1286, 1291 hn Marosszékben Erdélyben.

Iványus-teleke: Iwanusteluke 1214 hn Zemplénmben, Iuanusteluke 1216 hn Posonmegyében.

Iván-ülése: Iwanylysy 1298 fu Szalában.

Ivedi: Ivedi, Hivedi 1138 személynév.

Íze: Ize 1 Hb. fn (mond vize).

J.

Jablan-pataka: Iablan pataka 1216 fó Posonmben.

Jácz: Iach 1252 hrvölgy Nitra megyében.

Jád: Ioad 1229 fu Somogy-megyében.

Jákó-vára: Iakowara 1278 vár Erdélyben, Kaplon nembeli Jákófi Andrásé.

Jákodi: Iakudi 1128 szn.

Jámbor: Iambur 1299 szn.

Jánosd: Ianust 1216 VR 252 §, 1235 uo 164 § fu Biharmben.

Janosdi: Ianusti 1138 szn.

Jár: Iaar 1287 fu, most puszta Veszprémmben.

Jardár: Iardar 1266 kún személynév.

Járó: Iarov 1 Hb cs.

Járodi: Iarudi 1138 szn.

Járum: Iarum 1216 VR 247 §, Iarum 1217 uo 33 § fu, most Jármi Szatmármben.

Jászkádi: Iaskadi 1138 szn.

Jász-csapat: Giazichopon Const. Porphyr. de adm. imp. c. 37. A' benyök hadának egyik csapata.

Jászó: Iazou, Iasou, Iasow, Ysou 1233, 1241, 1255 és számtalanszor; préporstság.' (A' jászoktól, nem pedig jászolytól).

Játék: Ioatec 1198 nőnév.

Jávor: Iawor 1284 „Arborem Iawor cruce signatam" hrfa Liptóban; 1265 „Signum in arbore Iawor vocata" vö: Ihar.

Jávor-hegy: Iaworheg, Iavorheg 1291 hrhegy Gömörb.

Jávor-berk: Iauorberk 1282 hrhely Zólyomban.

Jegenye: Iaanya 1272 Sárosban; Iegenye 1296 „Ex adverso est arbor Iegenye vna alta" hrfa Zólyomban.

Jegy-határ: Iegyhatar 1300 hr Zólyomban.

Jéke: Ieyke, Ieke 1291 fu Szabolcsban.

Jeles: Ielech Const. Porph. de adm.imp.c. 40 Árpád 2-dik fia. Ieles 1268 „Ad nemus, quod vulgo dicitur Ieles" erdő Nitrább.

Jelző-pataka: Ielso pataka 1283 fó Zólyomban. (Ez lehet hibás olvasás Felső patak helyett).

Jenő: Ieneu 1138 „Inde vadit per paludes ad metam, quae est communis cum tertia villa Ciuilium Posoniensium, quae vocatur Ieneu" falu Posonmben; 1216 VR 322 § fu Biharban stb. (Most Eugenius keresztnévnek vétetik a' Jenő).

Jenőnek: Ieneunec 1236 „Et Zeguenozo pertinet Ieneunec" azaz Jennő falunak Biharb.

Jobbágy: Iobagy, Iobagi 1082, Iobbagy 1163, Iobbag 1215, Jobbagi 1217, 1222, Iou-

bagi 1230 és számtal. néposztály. Ioubag 1215 VR 315 § fu, Iobogi 1229 uo 345 § ua; Ioubad 1235 uo 158 § „Ioubadiones Orodiensis castri“ stb.

Jobbágy-fiu: Iobbagy fiu 1258 (?) „De eadem terra serviret, sicut alii de Thurocz, qui Iobbagy fiu dicuntur“ szabadosok osztálya Turóczban.

Jobb-csecsü: Iobacecu 1216VR 283§ „Pedisequam nonomine Iobacecu“ nőnév.

Jóban: Iovben 1 Hb fn.

Jóbos-teleke: Iobosteleke 1169 hn Erdélyben.

Jó-felöl: Iov felevl 2 Hb (jobbfelöl).

Jogtatnia: Iochtotnia 2 Hb cs. (iktatnia mostani szolás szerint).

Jóka: Inka, Iku 1235 VR § 162, 174 fu.

Jó-kérdők: Iokergech, Ioecerdech, Ioccerdegh 1092 S. Ladisl. Deoc. L. III, c. 13 „Rerum fugitivarum collector, quem vulgariter Jokergech dicunt“ Javakat nyomozó birói személy.

Jóki: Ioky 1291 hn.

Jó-kut: Iochud 1268 hrhely Komárommben.

Jó-legény: Teleguen1216 VR 221 §, Yeulegyn uo 325 §, Yeleguen, Joleguen1217 uo 91, 97 §, Teleguen 1219 uo 11 § Ileguen 1235 uo 153 §, szn mely a' Bonifacius magyaritása. (A' T két izben hiba Y helyett). Végre 1269-i okl. világosan: Iolegen, szinte szn.

Jó-uszás: Iouxas Bknj 51, fó, hol most Jószás és Jószás hely faluk a' Fekete Körösnél Aradmegye szélén.

Jő: Ieu 1216 VR 238 § fu.

Judag: Ioudag 1229 szn.

Juharos: Iuharus 1268 személynév.

Juh-ól: Yuhol 1208 helynév Veszprém körül.

Juh-ól-liget-orra: Yhoulligotora 1236 hrhely Biharban, a' Kis-Körösnél. (Nem lehetlen, mikép Iharliget orra vala)

Jutalom: Guthalum 1248 személynév.

Jutas: Iutos 1243, Iuthas 1296 fu Veszprémmben.

Jutom-fara: Iutum fara 1266 hn, most Jutom, puszta Somogyban.

Jutva: Ivtva 2 Hb cs.

K.

Káb: Kab 1233 fu Veszprémmben.

Kaba: Kaba 1214 VR 355 §, 1215 uo 101 §, Kaboi 1219 uo 2 § fu Biharban.

Kabádi: Kabadi 1138 szn.

Kabala-pataka: Kabalapotoka 1251 fó Sárosban.

Kabala-sár: Kabalasar1295 hrhely Gömörben.

Kabas: Kabas 1235 VR 176 § fu Biharban.

Kabát: Cabat 1243 „Homines Castri Trencsen qui nobis in Cabatis servire consveverant“ L: Guba.

Kabó: Cobu 1138 szn.

Kabosd: Kabusth 1295 fu.

Kács: Casu Bknj 32, Kach 1248 fu Borsodban.

Kacsád: Kachad 1284 fu Borsod körül.

Kacsáta-rév: Kachatarew 1214 rév a' Latorczán Zemplénmben.

Kacsa-vize: Kochowyzi, Kochowyzy 1295 „Ad quandam aquam Kochowyzi vocatam“ — „Vbi predictus fluvius Kochowyzy cadit in fluvium Ilsua“ folyó Gömörben.

Kacsord-hida: Kuchurdhyda 1277 fu.

Kád: Kad 1216 VR 338 § fu; Kaad 1270 hn Takson körül Pestmben.

Kada: Koda 1266 szn.

Kádár: Cador 1212 nemz; Kadar KS I, 2; Tur. I, 10 továbbá: 1211, 1214, Cádár 1255 szn; Katar, Catar 1216 VR 262, 275 § fu Szatmárban.

Kádár-kalóz: Kadar kaluz 1248 1270 nemzn.

Kádas: Cadusa Bknj 7, 33, 34, stb; Cadas 1057, 1142 szn; Cudos 1252 hrhely Komárom vidékén.

Kádas-patak: Katuspatak 1243 viz Gömörben.

Kadas-tó: Catasto 1200 hn Gömörben; 1260 „Ad locum (t. lacum) qui vulgo Catasto vocatur“ Petlendnél.

Kadika: Caducha KS I, 2, 4; Kadicha Tur. I, 10 szn. (Ha Kadicsának mondandó, ugy azonos a' fönebbi Cadusával).

Kajadi: Kajadi 1138 szn.

Kaján: Cayun 1197 erdő Erdélyben; Kayan 1281 szn; Koyon 1292 hn Hontban.

Kajantó: Kayantho, Kaiantho 1283 fu KolosmbenErdélyb.

Kajáta: Kajutha 1295 fu Sárosban.

Kajod: Kajud 1138 szn.

Kakas: Kokos 1294, 1300 személynév, sokszor.

Kakasdi: Kakasti 1138 személynév.

Kakas-orma?: Kokuzarma 1055 hn a' Balatonnál.

Kakat: Kochot 1075 hnEsztergomban; Cocot 1217 VR 66 §, Cokot 1219 uo 122 §, Cocot 1224 fu a' Tiszánál, most Kakat puszta Hevesben.

Kakuk-réte?: Kukukeretu 1015 hn.

Kál: Cale Const. Porph. de adm. imp. c. 40 a' magyarok kárkárja, szn; Kal 1219 VR 22 § fu Hevesben.

Kalacsolg-völgy: Kalachulgvelg 1298 fu Szalában.

Kalad: Kalad 1216 VR 265 § személynév.

Kalán: CalanBknj 6, és 1135, 1248, 1256 stb nemzn; 1199 pécsi püspök; Kalan 1203 szn.

Kaland: Kolond 1217 VR 105 §, 1221 uo 368 § fu; Colond 1219 uo 119 § szn.

Kalandos: Colondus 1138, Kolondus 1211, Colondus 1217 VR 105 § szn.

Kalán-gyürüsi: Kalangurussy 1265 erdö a' Tiszánál Csongrád vidékén.

Kalanos: Galanas 1193 viz.

Kalapács: Kalapach, Kalapath 1300 fu Nógrádban.

Kalászi: Kalaszi 1211 szn.

Kalaszta: Kalaszta 1265 völgynév.

Kalata: Kalatha 1214 VR 388 § fu; 1219 uo 124 § nemzn; Kalotha 1297 fu Kolosmben Erdélyben.

Kalauz-pataka: Chalauspathaka 1214 folyó Ungban és Zemplénben.

Kalenda: Kalenda 1199 Veszprémi püspök L: Kalan.

Kalenda-vize: Kalendavize 1214 fó Biharban.

Kálész: Chalis 1074—1077 „Hungaricis equitibus, et pui apud illos diversae sunt religionis Chalisiis. Hungaris quippe Christianam amplexis, isti Mosaicis legibus, iisque non omnino genuinis etiamnum vivunt" Cinnami Hist. Lib III. et IV." A' Bulyár földről, Volga mellől Zoltán fejedelem alatt beköltözött mohamed vallásu magyar népfelekezet neve, kik törvényeinkben izmaelitáknak hivattak; Caliz 1111 „Institares autem Regii Fisci, quos Hungarice Caliz vocant"; Kalez 1135 „In Meger iuxta Danubium infra generationem Kalez sunt decem vineae et locus in villa emptus" nemzn, mely él a' Kalaz nevü faluban Budán fölül; Kalis 1211 szn.

Káli: Kuali 1138 szn.

Kálló: Kollou 1270 halastó Szabolcsban.

Kálmán-király-csehi: Kalman Kiralychey, Chey 1286 „Possessionem Regiam et nostram Kalman kiralychey vocatam" ez később Kalmancs, most Kamonicz Szerénben; Alkalmasint III. András kir. fia Kálmán hg halicsi király által behozott magyar-oroszokról, Istvánfy állitásából kivehetöleg.

Kalmár: Komár 1019 hn, Kamar 1245 fu.

Kalnás-pataka: Kalnas pataka 1272 fó Sárosban.

Kálnok: Calnuk 1271, „Chyel Comes, filius Erwyn de Calnuk" hn.

Káló: Kalu, Kalo 1199 hn, L. Kálló.

Kalosdy: Kalusdy 1082, 1182 hn.

Kálóz: Kaluz 1214 VR 385 §, Choloz 1217 uo 209 § szn.

Kálozd: Kaluzd 1171 hn.

Káloz-ér: Kaluzer 1252 „In vallem, que Kaluzer nuncupatur" hrvölgy Zemplénmben.

Kaloz-foka: Kalozfoka 1211 hrhely a' Dunánál.

Kalpas: Kalpas 1138 szn.

Kamarás: Kamaras 1235 VR 161 § fu, most puszta Békésben.

Kamasz: Kamoz 1211 szn.

Kán: Kan 1138 szn; 1191 nemzn; Kaan 1214 hn.

Kancsa: 1264 „Koncha Cumanus“ szn.

Kancsika: Concheka 1214 zuhatagfó (torrens) Zemplénben.

Kanda: Canda 1138 szn.

Kandalós: Kondolus 1291 helynév.

Kán-kar: Cancar Const. Porph. c. 38 „Patzinacitae vero, qui Cancar olim nominabantur, (nam hoc nomen Cancar apud ipsos nobilitatem ac fortitudinem significat)“. Ismét előbb 37 „Cancar quoque appelantur Patzinacitae, non omnes quidem, sed trium tantum thematum incolae, thonatis Iabdierti, Cuartzitzur et Chabuxingyla, tanquam qui ceteris fortiores nobilioresque sunt: nam hoc vox ipsa Cancar significat“. Tehát a' besenyők Hadiérdem, Harczisor és Havasi Gyula nevü három hadosztálya hivatott kán-karnak.

Kanó: Kanow 1295 fu Gömörben.

Kanócz: Canouczh 1262 „Tendit adviam, quae Canouczh nuncupatur“ hrut Ugocsában.

Kanopta: Kanapota 1298 fó Abaujban, most Kanyopta.

Kanos: Kanos k015 hn.

Kantos: Cantus 1217 VR 66 § szn.

Kánya: Kana 1015, 1057, 1075 hn, Cana, Kana 1138 fu, Chana, Kana 1228, Kanya 1309 fu Somogy vidékén; Kana 1216 VR 287 § szn.

Kanyár: Kanar 1214 hn a' Tiszánál.

Káp: Kup 1229 fu Somogyban most t. Kápoly.

Kapatán: Capatan 1219 VR 20 § nemzn. az oklevelekben Catapan- és Katapannak iratik.

Kapi: Kapi 1261 fu Győrmegyében.

Kaplan: Koplen, Koplon 1234, 1278 és 1291 fu és nemn Szatmárban, most Kaplony; (Jelenthetett hajdan tigrist, mint most a' török nyelvben).

Kapolcs: Kapoch 1274 „Kapolch de genere Honowa“ személynév.

Kapoly: Copul 1229, Kopol 1295 fu Somogyban.

Kaporna: Copurna 1158 hrhely.

Kapornak: Copurnuk1212, Kupurnuk 1279, Kopurnuk1286 fu Szalában.

Kapos: Kopus 1009, Kopas 1075 fó Somogyban; Cophus 1171 hn Veszprémben; Kopus 1214 hn Ungban; Kapus, Copus 1252, 1279 fó Somogyban; Copus Bknj 27 fó Erdélyben.

Kapos-fő: Copusfeu 1224 hn a' Tiszánál.

Kapu: Kapu 1138 szn; Copuu 1162 hn(Kapuvár) Szalában.

Kara: Kara 1138, 1229, 1266 fu Somogy vidékén.

Karacsa: Karacha 1214 fó Zemplénben; Caracha 1282 hn.

Karácson: Karachyn 1055, Curacun 1198, Karachon, Kurazun 1211, Crachin 1214 VR 373, 379 §, Karasun 1217 uo 41 §, Karachun 1219 uo 12 §, Crachun 1221 uo 365 §, Karacson 1239, Karachun 1287 szn, mely a' Gratianus keresztnévből alakult.

Karácson-földe: Karachon felgye 1236 hn.

Kárádi: Karadi 1138, Karad 1229 fu Somogyban.

Karan-sebes: Karansebes 1290 helység, most a' tömösi bánságban.

Kárász: Caraz 1199 szn.

Karasza-hely: Karazahel 1214 hrhely a' Tiszánál.

Karcs: Karch, Kurch 1237 nemzn.

Karcsa: Karasha 1243, Karchan, Korchan 1253, Karcha 1255 hn Csallóközben Posonmben, most több fu neve.

Karcsu: Karcho 1214 szn.

Kard: Kord 2278 „Gladium vel cultellum quod vulgariter dicitur Hord" mely a' kord' hibás leirása.

Kardu-berke: Karduberka 1239 hn Csallóközben Posonmb.

Karja: Care Coust. Porph. de adm. imp. c. 40, a' magyar had hetedik csapatának neve, az embertest részirŏl véve, tulajdonkép Kar.

Karka: Karka 1238 hn.

Kár-kán: Carchan Const. Porph. c. 40 „Gylas et Carchan iudicum vicem obtinent" — „Sunt que Gylas et Carchan non nomina propria sed dignitates" tehát birói czim Árpád korában; Sárchás 1092 S. Ladisl. Decr. III. c. 2 „A descriptione judicis Sárchás nomine" ugyanerre látszik vonatkozni hibás irással, mely hivatal tulajdonkép kár-bírót jelent.

Karó-cseber: Karocheber 1270 „A solutione tributi de vincis suis propriis, quod Korocheber nuncupatu" szŏlŏadó vagyis dézsma.

Karol-leső: Karulesy 1243 hegy Gömörben.

Karolos-pataka: Corulus pataka 1265 fó Heves széléb.

Karol-pataka: Karolpotoka 1283 fó.

Káron: Karun 1280, 1282 nemzn.

Karós: Karus 1019 fu Szalamben.

Kár-óvó: Charoboe Const. Porph. c. 37 a' besenyök hadának egyik osztálya.

Kár-pata: Karpota 1135 személynév.

Karsal: Karsal 1138 fu.

Kartal: Cortol, Cortold 1247, 1279 nemzn.

Karva: Kerwa 1273, Karva 1283, Kerowa 1288, 1290, 1293, Korva 1298 fu Esztergommben.

Kas: Kasu 1138 személy-

név; Kass 1294 fu, most Kassa Baranyában.

Kás: Kaas 1229 fu Somogymegyében.

Kása: Kasa 1138 szn.

Kásád: Kassad, Chazad, 1211 szn (Kaszádnak is mondhatni).

Kásádi: Kasadi 1138 szn.

Kaszta-teleke: Castateleke 1197 hn Erdélyben.

Káta: Katha 1217 VR 107 §, 1231, 1234, 1239, 1271, 1279, 1285 nemzn; Kata 1217 VR 227 §, 1235 uo 203 § hn; Cata 1235 uo171 § szn.

Katapán: Katapan 1198, Cathapan 1299, Catapan 1200 egri püspök; Kathapan vagy Kapathan nemzn. L: Kapatán.

Katur-malma: Katurmalma 1249 „Ad molendinum Katurmalma" hrhely Baranyában.

Katus-patak: Katuspatak 1243 fó Gömörben (talán Kádaspatak).

Káva: Kawa 1015, 1228-i átirat: Kava, hn.

Kaza: Kaza 1283 fu Borsodmegyében.

Kazar: Cozar Bknj 11 „Terram vero, quae est inter Tisciam et silvam Igfon, quae jacet ad Erdeueleu a fluvio Morus usque ad fluvium Zomus, praeocupavisset, sibi dux Morout, cujus nepos dictus est ab Hungaris Menumorout, quod plures habebat amicus, terram illam habitarent gentes qui dicuntur Cozar". Kún felekezetü népség neve. Erre vonatkozik Kozárvár 1315 „Terra Lapus vocata in Comitatu Zonuk existens cum aurifodina et omnibus ad eam pertinentibus, videlicet terra Munusturszeg, Kozarivár item Wrbu, item Bogath et Mana"; mely most fu és várrom Dézs mellett Belső Szolnokban Erdélyben. (oláhul Kuzruvará).

Kazmér-holdja: Kazmergholtya 1268 hrhely Komárommegyében.

Kebek: Kebek 1217 VR 220 § szn.

Kebelében: Kebeleben 2 Hb fn.

Kecs: Kecs 1235 VR 176 § fu; Kech 1243, 1271 fu Abaujban; 1248 „Ad quoddam pratum, quod Kech dicitur" mező Csallóközben Posonmben; 1253 viz uo; Kech 1265 nőnév.

Kecsa: Kecha 1229 fu Somogyban, most t. Kőcse.

Kecséd: Kecked 1211 szn; 1266, 1294 hn Baranya vidékén.

Kecsege: Kezuga 1235 VR 82 § fu (Keszeg is lehetett).

Kecseny: Kechen 1229 VR 347 § fu Békésben.

Kecs-fő: Kechfew 1271 fu Abaujban.

Kecskéd: Kechketh 1245 hn Erdélyben.

Kecske-hát: Keskehat 1255 hn Slavoniában.

Kecskés: Kechkes 1248 hn a' Tiszánál; 1275 vár Erdélyben.

Kecske-sziget: Kechke-

zigeth 1283 sziget a' Dunán Sz. Endre körül.

Keczel: Ketel Bknj 8, 10, 14, 15 kún vezérnév; Kechul 1276 fu Vasban.

Keczel-pataka: Ketelpotoca Bknj 15 „Fluvium Budrug transiverunt in illo loco, ubi parvus fluvius manans a Saturholmu descendit in Budrug. Et sic transeuntes fluvium Budrug, cum praedictum fluvium transirent quasi laeti, tunc per inundationem aquarum, Ketel, equo offendente, in aquam submersus et sociis suis adjuvantibus, vix a leto liberatus est. Tum fluvius ille per socios Ketel vocatus est per risum Ketelpotoca"; Kechelpotok 1252 „Intrat in locum, qui Kechelpotok vocatur, et ibi intrat iterum in Budrugh"; Kecelpotok 1257" fó, most Ronyvapatak. (A' Ketel kún vezér Keczel általi kimondását ez és számtalan ily nevü helyek bizonyitják, mely a' kesely vagy kecs szóban él. A' Retel olvasás Schwandner kiadásában, mit Toldy Ferencz is megtarta, tévesztett).

Ked-hely: Kethel 1206, Kedhel 1245, 1268, 1275, 1290 apátság Sopronmben.

Kedvelő: Queduelen 1219 VR 11 § szn. (Az n végbetü nyomdai hibának látszik u helyett)

Kegy?: Gegy 1217 VR 223 § fu, Hevesben volt Debrő mellett.

Kegyedjen: Kegiggen 1 Hb cs.

Kegyelmével: Kegelmehel 2 Hb fn.

Kegyelmét: Kegelmet 1 Hb fn.

Keje-fő: Keyefew 1229 fu, most talán Kegye puszta Somogymben.

Kék: Kyk 1082 hr; Keh 1271, Kek 1279 fu.

Kékes: Kukes 1211, Keiguez 1217 VR 67 § szn; Kekus 1261, 1301 hn a' Tiszánál.

Kék-halom: Keykholm 1270 hrhely a' Tiszánál Hevesben.

Kékke: Keque 1211 szn.

Kék-kő: Keykeo, Keykeu, Kejkeu 1290 vár Nógrádban.

Kék-tó: Kektou 1075 htó.

Kélal: Kélal 1295 szn.

Kelcs-jobbágy-fiu: Kelchiobbagfiu 1263 „Iobbagiones Castri, filii iobbagionum, qui Kelchiobbagfiu dicuntur". Várjobbágyak osztálya, melyről közelebbi ismeretünk hiányzik. Ezek léteztek Sopronmben.

Kele: Kele 1138 szn.

Keleb: Keleb 1137 szn.

Keled: Queled 1103, 1113, Keled 1211, 1266, 1268, 1290, Tur. II, 1 személynév.

Kelekény: Kelekun 1075 kis tó a' Tiszánál. Vö: Kerekény.

Kelemen-falva: Kelemenfalua 1264, 1278 hn.

Kelemen-halma: Kelemenhalma 1297 „Ad monticulum Kelemenhalma vocatum" hrhalom Nitramben.

Kelen-föld: Kelenfewld

Turócz. I, 11 „Transnatato itaque infra Sicambriam (Budam) Danubio, *in* ea parte, ubi nunc villa Kelen fewld locata est, (propter quod et eadem hoc vocabulo denominata dicitur) irruerunt tandem hostilem super exercitum“, Kelenfeld ua II, 40. A' húnok korára vonatkozó átkelésről beszél itt Turóczi; annyi bizonyoa XIII-dik századi oklevelek nyomán, mikép a' mai sz. Gellérdhegy déli alján létezett Kelenföld falu, mely gyakorta ámbár hibásan Krenfeldnek is iratéк; igy: Creynfeld 1236, Kreynfeld 1269, Kelenfeuld 1277 Kerenfelde 1291 Kelenfeuld 1295, Kerenfelde, Kerenfeuld 1297, Keremfeuld, Kerenfeld 1302, végre Kelenfeud 1410.

Kelenő: Kelenev 1259 fu.

Kelepcz: Kelepc 1235 VR 168 § szn.

Keleti: Kelety 1082 hnév (Ha azonos a' Kilitivel, ugy a' Cletus keresztnévtől származik, mely ma hnévbeu is él).

Kellemes-kuta: Kellemeskuta 1270 „Ad quemdam puteum Kellemeskuta nominatum“ hrkut Sárosban.

Keme: Keme 1138 szn.

Kemej: Quemei 1217 VR 96 § „Provincia Quemei“ vidék Tiszántúl Hevesben, mely a' krónikákban is előfordul.

Kemecse: Kemeche 1293 hn Veszprémmben.

Kemeld: Kemeld 1145 hn a' Dunánál Baranyában.

Kemencze: Kemencee 1156 Kemencze 1273, Kemenche 1283, Kemence 1293 fu Hont vidékén; Kemenche, Budai krónika szn.

Kemencze-pataka: Kemenczepotoka 1273, Kemenchepotoka 1283 fó.

Kemény: Kemen 1244, 1267, 1274, 1277, Kemyn 1288 személynév.

Kéményd: Camend 1183 fu Baranyában, Kémend 1211 szn; 1237, 1273 fu Hontban; 1273, 1292, 1297 fu Esztergommegyében.

Kemény-völgy: Kemenvelg 1252 fu Somogyban.

Kémes: Kemus 1191 falu Baranyában.

Kémlök: Keymuk 1221, Kemluk 1245, 1270 vár. Lásd: Nagy-Kémlök.

Kende-fő: Kendefeo 1251 hn Somogyban.

Kender: Kundura 1075 fó a' Tiszánál Heves vidékén.

Kender-avató-tó: Kenderavatoata 1261 hu a' Tiszánál Hevesmben.

Kender-áztató: Kenduraztou 1262 viz Ugocsában; Kenderaztou 1292 „Cum paludibus — et piscinis Kenderaztou vocatis“ tavak Csepelszigeten, mely most Pestmben.

Kenderes: Kenderech 1251 tó Tóközben Győrmben.

Kender-tó-feje: Kendertofeye 1261 tó a' Tiszánál Hevesmben.

Kend-telek: Kendteluk 1249 fu Dobokában Erdélyben.

Kene: Kene 1138 szn.

Kenész: Quenes 1219 VR 117 §, Kenez 1271 szn.

Kenge: Kenge 1290 nőnév, mely ugy látszik Gyengét jelent.

Kengercze: Kengerce 1171 személynév.

Kengyel: Kengel 1075, Kengelu 1124 viz és révhely, világosit: 1436 „Possessionem Monasterii Sancti Benedicti Pelő alio nomine Kengel szalas vocatam in Comitatu de Szolnok exteriori supra portum aquae Kengelő in vicinitate possessionis Vassan“ most Kengyel puszta Vársány mellett Hevesben.

Kengyel-fő: Kengelfeu 1268 viz Komárommben.

Kengyelőcz: Kengelucz 1246 tó Baranyában.

Kenő: Kenen 1237 szn.

Kepes vagy Képes: Cepis 1138, Cupes 1216 VR 332 § szn; Chipes 1265, az 1275-i átir: Chipeg hn Nográd szélben.

Kér: Ker 1112 fu Nitrában, Kér, Quer 1216 VR 246, 311 § hn; Quer 1229 fu Somogyban; Keer, Ker 1265, 1277, 1278, 1283 fu Sopronmben; Keer 1282 fu Szatmármben.

Kerbő: Kerbui 1138 fu.

Kercsed: Kercheth 1291 hn Aranyosszékben Erdélyben.

Kercső: Kerchu 1138 szn.

Kerebő: Keriby 1075, Kerby 1124, átir: Kerebeo, htó a' Tiszánál Csongrádban.

Kerecsen: Kerechen 1255, 1275 fu.

Kerecsend: Kerecsend 1261 fu Hevesben.

Kerecset: Kerechet KS I, 1 „Avesque Iegerfalc, quae Hungarice Kerechet appellantur“ Kerecheth Tur. I, 5: „Aves Legisfalck, quae vulgo Kerecheth vocantur“. Itt hiba az L, I vagy J helyett. A' kerecset sólyomfaj; kitetszik Gyöngyösi Kemény Jánosából: „Süvegének nyusztját őrzi egy Kerecsen“ — „Süvegeken Rárók, Kerecsenek, Sasok“, azaz tollak.

Kerek: Kerek 1284 fu.

Kerek-berek: Kerekberuk, Kerecberuk 1203 hrhely Somogyban.

Kerek-egyház: Kerechyghaz 1228, 1289, Kerekyghaz 1291 hn Aranyosszékben Erdélyben, most nem létezik.

Kerekes: Kereges 1211 személynév.

Kereki: Kereky 1216 VR 340 §, Kerequi 1217 uo 106 §, Kereku 1235 uo 172 § fu Biharban; Kereky 1222, Kerequi 1229 fu Somogyban; Kereki, Kerequi 1231, 1237, 1295 hn Somogyban.

Kerek-láp: Kereklap 1262 „Ad paludem Kereklap“ tó Ugocsában.

Kerek-láz: Kereklaz 1259, Kerecklaz 1280 hrhely Marmarosban.

Kerek-máli: Kerekmali

1249 „Ad vnum monticulum, qui vocatur Kerekmoli“ hegy Esztergommben.

Kerekény: Kelekun 1075, Kerekun 1124 „Vbi fluvius Huger de aqua Tiza egreditur, qui circuit totam partem aquae Kerekun iuxta Aruch“ viz a' TiszánálHevesben. L: Kelekény.

Kerek-rét: Kerekryth1304 „Quoddam pratum eorum Kerekryth vocatum“ hn Abaujban.

Kerekség: Kerekseg 1211 hn a' Tisza körül Csanád régi határában, az 1399-i átirat: Kereczeg.

Kerek-zwyna?: Kerehzwyna 1296 fu.

Kerek-tó: Kerektou 1075, Ceraka 1193, Cerecto 1225 hó; Kerektho 1251 tó Györmben; Kerektou 1261 hó Hevesben.

Kerek-ucsen?: Kerekuchen 1250 hn Nógrádban.

Kerek-ut: Kerekut 1269 szőlőhegy.

Kerenyék: Kerenyk 1294 személynév.

Kerep: Kerep 1248 „Concedimus etiam, vt de navi, quae Kerep dicitur, vltra Morusiam secatur, soluat fertonem, de navi Olch dimidium“.

Kerepes: Kerepes 1148 „Tributum fori Geyzae, et tributum portus Pest et Kerepes“ rév és hn a' Dunánál Pestmben.

Kereset: Kereset, Kareset 1221 hn Urajnál Vasban.

Kereskény: Kereskiny 1006 fu Nitrában. L: Köröskény.

Keresö: Keresu 1138 szn.

Kérész: Keresz 1211 szn.

Keresztes: Caristis 1112 hó Nitrában; Keresztus 1272, Keruztus 1273 szn; 1289 hnév Baranyában.

Kereszt-földe: Kereztfelde 1261 fu, most Keresztes Borsodban.

Kereszt-hegy: Krysttyeg 1082 hn.

Kereszt-ur: Keresztur1075 fu; 1289 fu Tordában Erdélyben; 1299 hn Zemplénben.

Kereszt-ut: Kerethutou, Chrasthauta 1158; Kereszuton, Crostutha 1228; Christut 1238; Kerezetuth 1253 „Quamdam viam in formam crucis factam, quae vulgo Kerezetuth dicitur“, határut.

Keresztyén: Cryztyan 1278 „Villa Cruciferorum Cryztyan vocata“ fu.

Kerka: Kereka 1278, Karka, Kerka 1287 fó Szalában.

Kerlés: Kyrieleis Tur. II., 49, Kerieleis Budai krón. hegy és fu Dohokában Erdélyben, hol Salamon király 1070-ben a' kúnokat legyőzé.

Kérö: Kereu, Kyru 1211, Keyrev 1214, Kereu 2216 VR 304 §, Quereu 1217 uo 96 §, Kereu 1235 uo 173, 190, 198 §§ szn; Kereu 1214 hn Zemplénmegyében.

Kert: Kert 1252 hn Zólyomban; 1261 fu Borsodban.

Kertesd: Qertest 1219 VR 117 § fu Biharban.

Kertes-kö: Kertes Kuw 1036 hegyn Bakony bélnél Veszprémmben.

Kert-hely: Kerthel 1055 „Locus Kerthel nomine, ad foenum vtilis“ hn a' Balatonnál.

Késa: Kesa 1082 hn.

Kesecsdi: Kesechdi 1138 szn (Keszegdi is lehetett).

Késedi: Kesedi 1138 szn.

Kesejd: Keseid 1211 szn.

Keselyend: Keselend 1135 személynév.

Keselyű: Keselev, Keselew 1237 szn.

Keselyű-berek: Keselwberwk 1256 hrhely Szalában.

Keselyűd: Keseleud 1135 személynév.

Keselyű-halom: Gesheleuhalm 1217 hrhely.

Keselyűsd: Keseleust 1236 hn Biharban.

Kesendi: Kesendi 1138 személynév.

Keserü: Keseruv 1 Hb mn; Keseru 1138, Kezero 1211, Kesereu 1237, Keserew 1294 szn; Kueserev 1237 hn Biharban.

Keskeny-cser: Keskuncher 1233 hrhely Veszprémben.

Késöd: Keysud, Kyseud 1214 személynév.

Kesödi: Quesudi, Keseudi 1138 szn.

Keszeg: Kesegh 1055, Keszegh 1211 szn.

Keszi: Quesci 1158 „Ex parte Quescii Abae Regis“ hn a' Tiszánál Hevesben, hol az Aba nemz. birtokai. Qezy 1219 VR 121 § fu; Qecii 1235 uo 201 §; Kezy 1263 hn Bácsban; Kesci 1296 hn most Budakeszi Pestmben.

Keszö: Keseu, Queseu 1112 fu Nitrában; Cheseu 1228, Kezu 1255 hn Esztergomban; Keseu 1248 hn Nógrádban; Kessew 1252, Kezu 1268 fu Komáromban; Kezeo 1295 fu Hontban; Kezeu 1252 szn.

Keszö-pataka: Kezupataka 1277, Kezeopataka 1295 fó Hontmben.

Keszt-hely: Kesztel 1019, Castelic 1055, Kestelcz 1075, Kezteley 1244 fu, most mv Szalában.

Keszti: Questhi 1045 hn.

Két-borona-széle: Ketbarana scele 1225 „In longitudine terrarum, que vulgo Ketbarana scele dicitur“, hn Veszprémmegyében.

Két-halom: Ketholon 1158, Ketlenloum 1225 (hibás olvasás) hr Tiszántúl.

Két-hegy: Kitik 1158, Kitygh 1228 hr Tiszántúl.

Két-pók-ere: Ketpohkhere 1261 hn Hevesben.

Kettöd-halma: Ketedholma 1252 hn Szerémben.

Kettödi: Ketudi 1138 szn.

Kéva: Kewa 1210 hn a' Dunánál Mosonmben.

Keve: Cuwe KS I, 2, Kewe Tur. I, 10, II, 1; Keve 1138, Keveh 1211, Kewe 1282 szn; Keuee Bknj 44, Keue, Kewe 1201, 1204, 1209, 1212, 1217

1273, 1279 vár és megye, hol ma Kubin, a' bánsági határvidéken. II. Andr. kir. 1209-iki okl. áll. „Dum in Keue detineremur in carcere". Vö: Kő. (Ugy látszik e' név gyökét adja a' kevély szónak).

Kevecse: Keveche 1211 személynév.

Keve-egyház: Keveghaz 1261 hn Hevesben, vélhetőkép most Túr-keve Nagykúnságban.

Keve-háza: Cnweazoa KS I, 2, „Cuwemque Capitaneum prope stratam, vbi statua est erecta lapidea more Sciico solempniter terre commendarunt, partesque illius territorii Cuweazoa propter hoc vocaverunt". Keweoza, Keweháza Turocz. I, 11 „Cadaveraque suorom, et Kewe Capitanei recolligentes, more Scythico juxta stratam communem decenti cum honore, condignae tradiderunt sepulturae, et nihilominus tantae rei perpetua pro memoria, ibidem statuam sive columnam lapideam solennem erexerunt, locumque illum Keweoza vel Keweháza vocaverunt. Nostra quoque aetate, locum eundem, corrupto vel vocabulo, prout id apud Hnngaros fieri solet Keazo appellari, haud absurdum est arbitrari", Budai krón. Keveháza, Posonyi krónika Kewehaza. Némi 1415-diki oklevélben már Kajazo Zentpeternek iratik a' most Kajaszó szent Peter nevü falu Fejérvármegyében, mely a' húnok e' dicső emlékét maiglan életben tartja.

Keve-háza?: Keveozou 1271 apátsághely, mely nevezetthetett Keve-aszónak is, 's az előbbivel azonositni adatok hiányában nem lehet.

Kevély: Kevel, Kevél 1296, Kevél 1297 szn.

Keverék: Kevereg, Keverig, Keverug, Keverg 1138, Keverik 1211, Keuerug 1216 VR 304, végre Keverug 1252 szn.

Kevi: Kevy, Keoy 1243 fu Gömörben.

Kéza: Quesa 1217 VR 64 § személynév; Kéza (Simon de Keza) 1280 körül hn, van Biharmben.

Kézd: Kecsd 1096 hn Székelyföldön most Kézdiszék, Kezdi 1291 „Universi Siculi de Kezdi super terra Aranyos residentes" ua.

Kézdi: Kesdi 1138 szn.

Keze: Case Const. Porph. de adm. imp. c. 40, az Arpádkori magyar had' nyolczadik csapata. Keze 1217 VR 67 § fu Biharmben.

Ki: Ki 1 Hb nm (mely).

Kiáltsátok: Keasatuc 1Hb cs. (mond: ḳeátsátok).

Kicsike-üszö: Cacika Ozu 1210 „Quatuor Hincas (Thincas quae vocabulo nuncupatur Cacika Ozu".

Kicsinyd v. Kisid: Cusid KS II, 1; Kusid Tur. II, 36; Kusid 1138, 1156, Kysed 1199, Kusith, Cusid 1211, 1217 VR

236 §, Cusyd 1235 uo 187 § Kyssid, Kyssyd 1244, Kysud 1270 szn.

Kigyó v. Kijó: Kyew 1214 személynév.

Kigyó-fő: Keyefew 1229 hu Somogyban.

Kigyós: Kigous 1257 tó Okur fónál Baranyában.

Kigyós-földe: Kyus feuldi 1222, Kyus folde 1301 hn Posonmben.

Kigyós-Gelse: Kius Gelse 1270 fu Szabolcsban.

Kik: Kic 1 Hb nm.

Kila: Kila 1138 szn.

Kincs: Cinc 1198 szn.

Kincsed: Kunched 1266 szn. (Köncsed is lehetett).

Kincsed-uj-vár: Kuncedujvar 1296 hn a' Marosnál Erdélyben.

Kincses?: Kensas 1268 „Ladislaum dictum Kensas" szn.

Kinek: Kinec 1 és 2 Hb nm.

Kinis: Kinis 1138 szn; Kynis 1256, 1263, 1264 nemzn.

Kinisd: Kinisti 1138 fu.

Kinos-tó: Quinostow 1193 htó, (inkább lehetett Kjóstó).

Kinzásától: Kinzotviatwl 1 Hb fn, (mond: kinzatjától).

Kiodo-Bő? Kiudobeu 1261 hn most Tisza-Bő Hevesben (t. Kijódó Bő).

Király: Kiral 1235 VR144 § fu Biharban, van most Királyi.

Király-erdeje: Kiralerdeje 1291 „Sylvam nostram Kiralerdeje vocatam" III. Andr. kir. lev. erdő és hn Erdélyben.

Király-fia: Kyralfia 1287 „Terra nobilium Kyralfia dictorum" az 1325-iki átirat: Kyralffya, nemes néposztály Szalában.

Király-háziak: Kyralhaziak 1262 „Conjungitur terae hospitum nostrorum Kyralhaziak vocatorum" V. István mint ifjabb kir. lev. most Királyháza fu Ugocsában.

Királyi: Kiraly 1291 falu Gömörben.

Királyilag: Kiraliter, a' magyar királyokról vont középkori szólásmód a' teljes hatalom kifejezésére. Du Fresne okadatlanul állitja a' görög kyriosz-ból koholtnak. L: Glossarium med. et inf. latinitatis sub Kiraliter.

Király-ketteje: Kyralkettei 1238 „In Comitatu Soproniensi concissimus illas duas partes tributi de foris et viis omnibus, quae vulgariter appellantur Kyrálkettei" vámadó rész.

Király-kuta-fő: Kiralkutafeu, Királykutafy 1283 hrhely Erdélyben.

Király-pataka: Kiralpataka 1293 fő Szepesben.

Király-réve: Kiralrewi 1242 „In portu Suuae, qui Kiralrewi dicitur"; 1266 „In portu Zawe qui Kiralyrewy dicitur" rév Horvátországban a' Szávánál.

Király-törki: Kyraly turky 1229 fu Somogyban, t. a' mostani Törki puszta.

Király-uta: Királutya 1256 „Iuxta stratam Kiralyutya" ut Abaujban.

Kis-alj-tót?: Kysaylthoth 1270, 1271 fu Sárosban.

Kis-bércz: Kusberch1269 hrhely; Kuzberch 1280 „In quodam monticulo vulgariter Kuzberch vocato“; Kuzbyrch 1301 hr Erdélyben. (Köz-bércz is lappanghat alatta).

Kis-Beretnek: Kysberetnek 1247 fó Sárosban:

Kis-Duna: Kis duna 1239 Dunafolyó ága.

Kis-falu: Kisfalu 1245 fu Erdélyben.

Kis-falud: Custfvulud1214 fu Biharban; Cysfoloud 1214, Kisfalud, Kisfalwd 1229, Kusfalud 1247 fu; Kisfolud 1269 fu Somogymben; Kysfalud 1295 „Parvam villam Magistri Iowancae Kysfalud vocatam“ hnk.

Kis-Győr: Kisgeur 1261 hn Borsodban.

Kis-Karva: Kyseukorva 1300 fu Esztergomban.

Kis-Kércs: Kyskerch, Kiskerch 1283 hn Borsodban.

Kis-Kereki: Kuskereky 1284 hn.

Kis-Köröskény: Kirkurusken 1295 fu Nitrában.

Kis-Kesző: Kyskezu1272 fu Komárommben.

Kis-lyuk?: Kowzluk 1015 helynév.

Kis-mál: Kismal 1275hegy Esztergommben.

Kis-negyed: Kisnegued 1252 hrvölgy.

Kis-Palugya: KisPalugya 1283 fu Zólyomban.

Kis-patak-fő: Kuzpotocfeu 1295 hrhely.

Kis-piros: Kispirrus 1261 „Ad vnum pratum quod vocatur Kyspirrus“ határhely Stomfánál Posonmben.

Kis-Ravazd: Kis Ravasd 1259 hn.

Kis-rét: Kisreth 1256 „In inferiori parte cujusdam prati Kisreth dicti“ hrhely Abaujban.

Kis-Sáros: KisSarus 1248 hn Sárosban.

Kis-sobenkée?: Kissobenkye 1275 fó, ugy látszik Biharmegye vidékén.

Kis-Szolnok: Kuszolnok 1271 megye.

Kis-Teremes: Kisteremus 1277 hn Nitrában.

Kis-Tisza: Kusticza 1075 halas tó a Tiszánál.

Kis-ut: Kisut 1258 hrut.

Kit: Kit 2 Hb nm.

Klanelnej-diója?: Klanelnej Dioja 1288 „Ad magnam arborem nucum, quae in hungarico Klanelnej Dioja vocatur“ hrfa Esztergommben.

Koád: Koad 1294 fu Szala vidékén.

Kobos: Kubos 1138 szn.

Kócs: Koch 1217 VR 29 §, Kooch 1261 szn.

Kocsárd: Kukhard 1291 hn Aranyos székben, most Kocsord falu.

Kocsi: Cochi 1235 VR 166 § személynév.

Kocsid: Cochid 1216 VR 335 § szn.

Kocsi-vasalt: Cochy vasat 1267 „Super totidem Cochy jugalibus, et bene vasatis“. Világosit: 1359 „Tres currus vasatos diversis rerum generibus honeratos — transire permittatis“. Továbbá: Registr. Cam. 1495 „Currifero de Koch qui ad relationem Korlathkeuzy' transivit pro boletis dedi 6 fl“ — „Matheo Kwchy, qui ia negotio Reae Mattis duxerat Tobiam et Georgium Banfy ad Wesprimium ad relationem Bradach dati sunt 6 fl.“ — Ismét: LiberRation. de a 1526 „— Pro expensis et solutione trium curruum Kochy dati sunt — fl. 72 et medius“. — Pro expensis et solutione Kochy usque ad Wiennam etc.“ Hasonló adatok: Engel, Monumenta Ungar. pag. 210, 214, 215, 217, 223, 230, 231, 232, 233. (A' kocsi nevének, mely több nyelvekbe átment, Kocsi faluról származása világos).

Kocsmön: Kochmwn 1287 személynév.

Kócz: Guch 1236 fu Somogyban. (Kúcs vagy Gúzs is lehetett).

Koczos: Kocos 1276 „Circuit vnum nemus, quod vulgo Kocos vocatur“ erdő Somogyban (Kakasnak is olvashatni).

Koldus: Kudus 1211 szn.

Kolidi: Kolidi 1138 szn.

Kolos: Colos 1137 hn Dunántul; Kulus 1201 megye Erdélyben, gyakori.

Kolos-monostor: Kolosmonoster 1282, Kulus Monostra 1288, Colosmonostra 1297 monostor Erdélyben.

Kolos-vár: Clusuar 1289, Colosuar 1297 vár Erdélyben.

Koma: Kuma 1055 szn.

Koma-kuta: Komakuta 1293 „Rivulus — de fonte Komakuta exiens“ kutforrás Vesprémmben.

Komárom: Comarin 1036, Camarum 1075 stb. rév és vásárhely a' Dunánál, most Komárom város.

Komlód: Kumloud 1289 fu. Aranyosszékben Erdélyben.

Komlóér: Kumuloer 1214 tó a' Tisza körül.

Komlós: Comlous 1259 fu.

Komlós-orom: Komlouzorm 1208 fu Mosonmben.

Komlós-patak: Kumluspotok 1212 fó Sárosban.

Komor: Chomur 1015 fu; Komor 1256 hn; Kumur 1267 hn Zagoriában.

Komp-Keszö: Khump Kezue 1270 fu.

Koncsa: Concha 1214, 1264 személynév.

Koncz: Konch 1300 szn.

Kond: Cundu Bknj 6, 46; Cund KS II, 1, Tur. II, 6 szn.

Konda: Kundu 1138 fu.

Kondakur: Kondacur 1273 személynév.

Kondás: Kundis 1138 szn (Gondos is lehetett).

Kondi: Cundi, Kundi 1138 személynév.

Kondor: Kondor 1274 fu Borsodban.

Kondoros: Cundurus 1229 VR 346 § fu, most puszta Békésmben.

Kondra: Condra 1273 szn.

Konkoly: Concol, Concoyl 1193 hn.

Konótos: Kunotus 1138 személynév.

Kont: Kunt 1138 szn.

Konya: Konya 1055 szn.

Konyár: Canar 1217 VR 97 §, Kanar 1235 uo 160 § fu Bihar vidékén.

Kopács: Kopach, Kopolch 1264 hn Baranyában.

Kopán: Kopán, Koppan, Kupan 1138 fu; Coppan 1285 fu Marosnál Erdélyben; Cuppan 1291 hn: Cuppan KS II, 2, Cupan Tur. II, 6, 28 és 1055 szn.

Kopáncs: Kupanchi 1217 VR 45 § fu, most létezik puszta Csongrádban; Cupanch 1231 hn Tisza és Maros között.

Kopasz: Copoz 1270, Kopoz 1282, 1292 „Magister Iacobus filius Thome, qui Copoz alio nomine nuncupatur“ szn.

Kopasz-haraszt: Kopaszharaszt, 1222 hrhely Győrmben.

Kopoly: Kopul 1082 fu.

Kopolycs: Kopolch 1283 hrhely Borsodban.

Koposd: Cupusd 1112 fu Nitramben.

Koppán-telke: Coppanteluke 1286 hn Erdélyben.

Korlát: Korlath 1221 „Benedicto Duci, filio Korlath“ szn.

Kormány: Kormun 1268hn Komáromben.

Kormó: Kormo 1145 hn Hevesben.

Kórod: Currud 1219 VR 129 § hn.

Korógy: Couroug Bknj 50 fó, mely Szegvárnál a' Kurczába foly Csongrádban; Kourougy 1214 VR 387 § fu; Korough 1263 tó Valkómben; Kuorough 1290 vár, most pusztult és falu Veröczében Eszéken alól.

Korompa: Karampha, Karumpha 1285 fu Posonmben.

Koromzó: Curumzue 1206 fu, most Koronczó Győrmben; Koromzou, Koromzota 1235 hn Baranyában.

Korontal: Kurunthal 1019, 1300 fu Veszprémmben.

Koros: Korus 1130 szn; Krus 1244 fu Nitrában; Korus 1172, 1276 fu Somogyban; Kurus 1298 nemzn.

Korpád: Kurpad 1258 szn; 1275 fu Somogyban.

Korpádi: Kurpadi 1138 személynév.

Korpás: Curpas 1138, Korpaz 1275 szn.

Kórság: Korsagh 1262 fu Barsban.

Kos: Cosu 1138, Kus 1208 szn; Kus 1270 hn Győrmben.

Kós: Coos 1296 „Quandam terram Cumanorum Iteg videlicet et Georgii sine haerede decedentium Coos vocatam et habitatoribus destitutam in Comita-

tu de Zabouch existentum“ hn Szabolcsban, ma nem létezik.

Kósa: Kasa, Kosa 1214 személynév.

Kosádi: Cusadi 1138 szn.

Kosán: Kusán 1138 szn.

Kosár: Kusar 1238 „Quemdam servum nomine Nicolaum qui et Kusár vocatur“ szn. (Lehetett Kucsár, azaz Kulcsár is).

Kosdi: Custi, Kusdi, Kusti 1138 szn.

Kosló: Koslou 1221 szn.

Koszog: Cuzug 1198 szn.

Koszoru-mező: Kuzurumezeu 1278 hn Sárosban.

Kovács: Cuach 1246 fu Nógrádban Fülek mellett, most Kovácsi; Coas 1269 fu Somogyban; 1296 fu Szabolcsban.

Kovács-falva: Kwachfalua 1145 fu.

Kovácsi: Kouachi 1216 VR 261 § fu; Choacy 1227 hn; Kovachi 1236 fu; Kuachi 1254 fu Buda mellett; Koachi 1254 „Quandam terram Fabrorum nostrorumKoachi vocatam“ hnKouka (Kóka) mellett Pestmben; Kowachy 1290 falu Esztergom körül.

Kovászna: Coaznia 1229 fu Somogyban.

Kovászna-háza: Cuhasnáhazia 1251 hn.

Kozár: Kozar 1280 körül hn Somogyban.

Kozari-vár: Kozarivar 1215 vár Erdélyben. L: Kazar.

Kozma-teleke:Kusmeteluke 1280 hn.

Kő: Keu 1198 hn, Keue 1201 „Comes Keuiensis“ — Keueiensis“, Ko 1270 vár és megye; Kew 1214 Roger Miser. Car. c. 8 monostor a' Tiszánál, Keu1247, Keo 1263, Kow 1279,Kw1291 hn és káptalan Szerémben; Keu 1289 fu Baranyában.

Kő-árok: Kwarok 1009, 1093 „Termini aquaeductus, qui Kwarok dicitur“. Szerém körül a' Dunánál.

Kő-bálvány: Kubaluan1015, Kubalvany 1158 az 1228-diki átirat: Kuhalum, hrhely.

Köböl-kut: Cubulcut 1233, Cubulcuth 1234, 1245; Kubulkuth 1242 „Ad fontem qui dicitur Kubulkuth“, Kubulkut 1266 hasonloan kutfő Slavoniában; Cubulkuth 1247 hn Esztergomban; Cubulkuth 1289, Kubulkuth1299 falu uo.

Köcs: Keuz 1221, Keuch 1229 szn.

Kőcse: Kuche 1138 szn.

Kőcsed: Cusced, Cuzud1229 fu, most Köcse Somogyban.

Köcsöle: Kuchule 1295 fn, talán Keczel.

Köd: Koed 1249 viz Esztergommben.

Ködmen: Kudmen 1255 Baranya vidékén.

Ködmi: Kudmi 1291 hn.

Kő-ér: Kuer 1244 hn most Kőbánya,hegyes részPest mellett.

Kő-erek: Kwerehk 1283 hrmező Zólyomban.

Kő-halom: Kuhalom 1228 L: Kőbálvány; Kuhalym 1234

hn; Kewholm 1283 hrhalom Posonmben.

Kő-hegy: Kuhyg, Kuhig 1250 „A quodam monticulo, qui Kuhig dicitur“ hrhely Nógrádmegyében.

Köke: Kuke 1266 helynév Krassóban.

Kökény: Keken 1138 szn.

Kökényd?: Keyquend 1231 „Populorum qui vulgo Keyquend dicuntur“, népség.

Kökényd i: Cucendi 1184 személynév.

Kölcsöd: Kwlchud 1266 fu.

Kölesed: Kulessed 1211 szn.

Kölked: Culged, Culqued, Kulqued, Quilqed, Quilged, Qulged 1217 VR 70, 72, 91, 106, 109, 114, 121 §§ szn; Kulked 1229 fu Somogyban.

Költekő: Kultekw 1158 hn a' Duna körül.

Könyök: Genach Const. Porph. de adm. imp. c. 40, az árpádkori hadsereg 6-ik csapatának neve; Keonyok 1006 fu Nitrában.

Könyörgő?: Genergeu 1211 fó a' Dunánál Tolnában. (Talán Kanyargó lappang alatta).

Könyves-Kálmán: Qunwes enim Kalman est vocatus, cum libros habebat, in quibus, vt Episcopus legebat suas horas“; Könyves Kalman Tur. II, 62, Kunves Calman Budai krón. Kálmán király neve.

Köridi: Kuridi 1138 szn.

Körmös: Chermes 1214 személynév.

Körmösd: Cornust, Guernezt, Curmusd 1235 VR 136, 147, 183, 318 §§ hn, most puszta Biharban.

Körös: Cris Bknj 11, 22, 28, 32, 50, Kewres Tur. II, 59 fó; Crys 1075, Kewres 1198 „Tributum Castri Bichor de Kewres“, Keurus 1254, Kris 1279 ua fó; Keoros, Kerus 1211 szn; Kiris 1232 hn; Keurus 1263 „De arbore fraxino, quae vulgariter Keurus nuncupatur“ hrfa.

Körös-bokor: Keures bocor 1193 hrhely.

Körös-elő: Kuruseleo 1265, Kouruselu 1290, Kereus elleu 1295 hn Vasban.

Körös-fa: Horescho 1015 határfa.

Körös-fő: Crisfew 1276 hn Biharban; Keresfew 1282 fu Kolosmben Erdélyben.

Körös-hegy: Keuryshig 1082, Keurishyg, Queurusigh 1225, Kewrewshyg, Kewrushig, Kewreusheg 1229, Keurushig 1272, Kerusheg, Keurushegy 1296 hn Somogyban.

Köröskény: Keuresken, Kuruskin 1258 fu Nitrában L: Kereskény.

Körös-patak: Keuryspotok 1272 fó Sárosban.

Körös-szeg: Keresseg 1290, Kereszeg Tur. II, 81, Kyriszug Budai krón., Chyrusug, Posonyi krón., vár, most Keresztszeg fu Biharb., hol kún László megöletek.

Körös-tőe: Keuristue 1055 helynév.

Kőrös-töve: Keorustuueh 1211 fó a' Balatonnál.

Körtál: Kortal 1271 hn.

Körtvély: Kwrthwel 1145 hn a' Dunánál; Kerthuel 1208 fu Mosonban.

Körtvélyd: Kurtuyld 1294 személynév.

Körtvélyes: Kurtveles 1138 „Iuxta Titiam est vivarium quod dicitur Kurtveles" Kétlelenül a' Dócznál lévő tó, hol még 1407-ben Körtvélyes falu. Vö: Körtvélytó. Kurthueles 1235 fu Baranyában; Curtuelus 1268 hrhely Komárommben; Kortveles 1279 fu Szepesben; Kurtweles 1296 fu Posonmben.

Körtvélyes-patak: Keurtvelespatak 1243 fó Gömörmegyében.

Körtvélyes-völgy: Kortwilesvelgh 1233 hrvölgy Veszprémmben.

Körtvély-fa: Kurdhudfa, Kerthelfa, Kruhulfa 1015, az 1228-iki átirat: Kortvelfa; 1055, Kertvelfa 1158 hrfa.

Körtvély-teleke: Kewrtweltelukе, Kurtwelesteleke 1301 hn Erdélyben.

Körtvély-tó: Curtueltou Bknj 40, tó a' Tiszánál Csongrádban, hol most Körtvélyes puszta létezik.

Kő-szeg: Kuzug 1248, Kyzug 1263, Keuszeg 1270, Kwzeg 1272, Kuzig 1279, Kwzeg 1296 vár Vasmben.

Kő-szirt: Keozirth 1283 „Ad vnum lapidem Eleskw vocatum, de quo descendens inter alpes vulgo Keozirth" hegy Zólyomban.

Kőt: Keuth 1253 szn.

Köteles: Kutules 1138 szn; Kutules 1193 hn.

Kötény: Kuthen 1240-ben „Kuthen Cumanorum rex" Roger, Miserab. Carmen cap. 2 et seq. Világositja 1493 „Thomae Bárson Comitis Regii, ac Georgii Dyenes de Kazalhaza, et Barnabae Kethen de Kethen szállása similiter Comitum Juratorum Cumanorum ad Sedem Halas pertinentium". Most ez Kötöny, puszta és Pestmben esik; — 1315 „Datum in Kuthen prope fluvium Obena" Károly kir. lev.

Kötnie: Ketnie 1 Hb cs.

Kötöző?: Kewdezew 1135 hn a' bozoki prépost birtoka. (Köd-aszó is lehetett).

Kő-udvar: Quuduor 1193 halynév.

Kő-váriak: Cabari olvasd: Kavari, Const. Porph. de adm. imp. c. 39, A' kazarok' Árpád magyaraihoz csatlakozott része, kiket némelyek kóborlóknak akarnak nevezni. Ez nem áll, bizonyitandja egy külön értekezésem.

Kővár-szeg: Koarzeg 1244 hn Hontban, most Kővár, falu.

Kövecses: Kovaches 1211 hn Somogyban; Kuegeg 1236 Zuhatag viz Biharban.

Kövecses-ut: Kevetzesut 1294 „Iuxta viam lapidosam

Kevetzesut dictam“ határut Gömörmben.

Kövej: Kuwej 1290 hn.

Kövend: Kuend 1289, 1291 hn Aranyosszékben Erdélyben.

Köves: Choas 1082 rév; Kues 1255 hn, Kuweys 1265 hn Nógrád szélben; Kuues; Kuvest 1274 ut Pest-Pilisben; Koves 1302 fu Szala vidékén.

Köves-árok: Kuesarc 1193 hrárok. (Ruesare, hibás olvasás Fejérnél).

Köves-aszó: Kewesozou 1214 hn Zemplénben.

Köves d: Cuest 1055, Kwesd 1082, Cvesth 1211 hn; Kuesd 1231 malom; Kucsd 1235 fó Baranyában; Cuest 1252 kis viz Bácsban; Cuesd 1260 hn Vasban; Kouesd 1280 fu Szabolcsban; Kuesd 1283 fu Zemplénben és Biharban; 1287 hn Sopronmben; Kuezd 1297 fu Veszprém vidékén; Kouzd 1261 hn a' Tiszánál, ez kétségés név.

Köves di: Kowesthy 1015 hn, az 1228-i átir.: Questhi, Kuwasti.

Köves-fő: Keves feo 1214 hrhely.

Köves-hegy: Cueshyg 1193 hrhely Veszprém vidékén.

Köves-homok: Cueshumuk 1055 hrhely.

Köves-kál: Kueskal 1291 fu Veszprémmben.

Köves-kut: Kueskut 1055 hr; Quiescut, Quescut 1193 hrhely Fejérmben.

Köves-mezeje: Cuesmezee 1236 hrhely Biharban.

Köves-patak: Chuespotoc 1212 fó Sárosban; Kuespotok 1252 fó Liptóban.

Köves-rekeszi?: Keuezrekezy 1258 „Praedium-Zerdahely, quod aliter Keuezrekezy vocatur“ Fejérben Pátka körül, most nem létezik. (Lehetett Köves-rákos is).

Köves-szarv: Koesszorum 1269 hn Vasban.

Köves-ut: Kevesut 1294 „Per viam lapidosam Kevesut dictam“ ut Gömörben. Vö: Kövecses ut.

Követség: Kovetsegh 1228 „Iudicium dupli, quod vulgo Kovetsegh dicitur“. (Ez a' birói követelés- v. megkövéstól származott).

Kövi: Kovi 1245 hn Gömörmben.

Köz-berek?: Kuzberek 1243 hrhely Gömörben. L: Kisbércz.

Közép-hegy: Kuzephegy 1272 hrhegy Sárosban.

Közép-Korompa: Kyzep Korompa 1256 fu Posonmben.

Közép-lak: Cuzeplok 1217 VR 69 § fu Erdélyben.

Közép-Német: Cüzépnémet 1219 VR 116 § fu Abaujban, most nem létezik ily nevü.

Közép-ut: Kozeput 1222 „Ad viam Kozeput dictam“ hrut Győrmben.

Köz-föld: Kozfelgy 1220 „Terram Kozfelgy vocatam, quae nunquam aratur, sed per pecora

— communiter vtuntur“ hn Nitrában (Közlegelő).

Köz-körös?: Kuzkerez 1243 hrhely Gömörben.

Köz-ló-mezeje: Cuzlumezee 1236 hrhely Biharban Jenő funál (Közlő mező is lehetett).

Kőzlő-mocsár: Kuzlemachar 1292 hn Ugocsában (Moharnak is mondathatott).

Közökön: Kuzucun 2 Hb (között).

Kratha-láz: Krathalaz 1214 „Per planitiem, que dicitur Krathalaz“ (Láz, puszta mezőtlen térföld).

Krava-völgy: Cravavelg 1221 hrvölgy Slavoniában.

Kucsu-hete?: Kuchuhete 1268 hrhely Nitrában.

Kuczar: Kuczar, Kutzar 1296 hely, hegy és fó Veszprémmben.

Kulcs: Kulch 1211 szn.

Kulcsár: Kulcsar 1138 fu.

Kulcsod: Kulsud 1252 fu, Kwlchud 1266, Kulchud 1268 fu Győrmben.

Kulcsos: Kulcos 1280 fu Dráva körül.

Kulcsván: Kulchvan 1256 fu Posonmben.

Kún: Cun KS I, 1, Kun 1138 személynév.

Kún-Beresd: Cumberesd 1296 hn Mátra körül.

Kún-László: Kwnlaczlo Tur. II., 78 IV. László kir. neve.

Kún-Ludas: Kunloudes 1261 fu a' Tiszánál Hevesmben.

Kunos: Cunos 1138 sznév (Gonosz is lehetett).

Kupa: Cupa 1229 VR 348 § fu.

Kupak?: Kubag 1138 szn.

Kúp-csecs: Cupchech Budai krón., Cupchek Tur. II, 79, kún nőnév 1290 körül.

Kurcza: Curicea 1075, 1124 fó Csongrádban.

Kurmis-tárnok: Kurmis Tarnuc 1268 „Conditionarii nostri, scilicet Tauernici nostri, qui vulgariter Kurmis Tarnuc dicuntur“ V. István kir. lev. (A' kumis, mely itt kurmisnak mondatik, kanczatejből készitett szeszes ital a' tatároknál, a' magyaroké talán hasonló vala a' kölesből készitett „Boza“ nevü kún italhoz, melyről még Oláh Miklós a' XVI-dik század elein emlékezik).

Kurtán: Curtan 1246 hn Nógrádban, most Kurtyán puszta.

Kusalj: Kusol 1229 VR 358 § „Per vallem Kusol“, Kusal 1299 fu Erdélyben.

Kusza: Kusa 1217 VR 102 §, Guza 1229, Kuza 1237 szn.

Kuszád: Cussat 1211 szn.

Kusza-Kere: Guza Quere 1217 VR 230 § szn.

Kut: Kut 1291 hn, most Kutfalva Alsó Fejérben Erdélyben.

Kutas: Cutus 1225, Kutas 1287 fu Dunántúl.

Kut-ásó: Kutassou, Kutaso 1265, Kutasou 1272, Kwthasow 1282 fu Nógrádban.

Kut-fő: Cutfew 1193 hrhely; Kutfeu 1298 fu Szalában.

Kut-fő-völgy: Kutfewvelgy 1264 hrhely Szatmárban.

Kuthar-halma: Kutharhalma 1214 hrhely.

Kuti: Cutti, Quti 1138 szn.

Küke: Kuke 1138 szn. L: Köke.

Küköllő: Kuckelluu 1216 VR 225 §, megye Erdélyben, a' hasonnevü fó- és vártól, mely kékellő azaz kékes szinéről neveztethetett igy.

Kükörd-hida: Kukurdhyda 1277 fu.

Külked: Kulked 1291 hn Erdélyben. Vö: Kölked.

Küllö: Kuleu 1138 fu.

Kürt: Kurth 1075 hn; 1124 fó Hevesben; Kurt 1135 hnév Hontban; Kurtu 1138; Kurth 1156; Curtv 1245 fu Csallóközben Posonmben; Curth 1255 hn Esztergommben; Kurd 1263 hn Somogy vidékén; Kurth 1268, 1299 fu Komárommben.

Kürt-gyomra: Curtugermati Const. Porph. de adm. imp. c. 4., a' magyar had' negyedik csapatának neve Árpád korában.

Kürtös: Curtoz 1112 fu Nitrában; Kurth, Kurtes 1244, Kurthes 1264 fó, most Kürtös, Hontmben.

Kürü: Curu 1175 fó; Curru 1217 VR 50 §, 1219 uo 4 § és Currud 129 §; Kuru 1235 uo 140 § apátság Hevesben a' Tiszánál, most Kürü.

Küzö: Kuzeu 1138 szn.

L.

Laba: Laba 1229 fu, most vagy Labód vagy Lapa puszta Somogyban.

Labántó: Labanthu 1252 hn Győr és Poson szélben; Laboan, Labuantho 1168 htó Komárommben.

Labár: Lobor 1259 fu.

Lábatlan: Labatlan 1267, 1283 hn Esztergomban, most fu Komárommben.

Lábd: Labd 1297 hn ugy látszik Szalában.

Lád: Lad 1217 VR 224 § fu, van Sajó és Szendeö Lád Borsodmben.

Ladány: Ladan 1217 VR 45, 50, 51 §§, 1219 uo 4, 18 §§, fu Hevesben; 1283 fu Fejérben.

Lak: Lok 1191, 1257 fu Baranyában; Loc 1216 VR 329 § falu.

Lakonos: Laconos 1221 szn.

Lakos: Locus 1198, Lacus 1208 szn.

Lampert-háza: Lampert-haza 1295 hn.

Lancsár: Lancsar 1263 fu a' Vágfólyó körül.

Láncz: Lanczi 1229 VR 10 § fu Borsodban; Lanc 1298, Lanch 1303 fu Abaujban.

Lánczos: Lancos 1296 „Ad viam siluae Lancos vocate“ erdő Veszprémmben.

Lanzsér: Lanser 1263 „Totum Comitatum de Luchman, cum Castro Lanser“ vár Sopronmben.

Lap: Lop 1135 „Exit in quandam planitiem Lap nuncupatam“ hrhely Hontban.

Lapa: Lyuba 1229 fu, most puszta Somogyban.

Lapád: Lapad 1197 fu Erdélyben.

Lápas: Lapas 1112, 1249 fu Nitramben.

Lapasd: Lappasd 1277 fu Nógrádmben.

Lapodi: Lapudi 1138 szn.

Lápos: Lapos 1292 fu Szolnokmben Erdélyben.

Lapos-halom: Lapusholm 1284 hrhegy Szatmárban.

Lapos-patak: Lapuspatak 1270 hn Abaujban.

Lapsa: Lapsa 1276 fu Somogymben.

Lapta: Lapta, Lypta 1270 fó és hn Somogyban, most Lápa falu.

Lapu-mező: Lopuhmezew 1249 hrhely Sárosban.

Laskód: Laskud 1283 fu Borsodmben.

Lasponya: Lasponya 1272 „Inter arbores stantes Lasponya vocatas“ hrfa.

Látjátok: Latiatuc 1 Hb cs.

Latk-falva: Latkfolwa 1296 fu Posonmben.

Látó: Lethou, Lethun 1278, Lothou 1299 „Locum quemdam Lothou nuncupatum — qui vulgariter lapis refugii, seu speculationis“. — „Locum quemdam qui Lethou dicitur ac Lapis refugii seu speculationis, situm in terra Scipsiensi.“ világosit: 1320 „Ecclesie ipsius S. Ioannis Bap. de Lethenkeu“ Látás, szemlélés hegye Szepesben.

Látó-kő: Lotucou 1055 hrhely.

Látomás: Latomas 1211, Lathemas 1214, Lotomás, Latamas, Lotomas 1217 VR 209, 229, 237 §§ szn.

Lator: Lothur 1233 „Terram Loysth vocatam, ab aqua Lothur vocata, quae fluit in aqvam Olth“ fó Erdélyben; Ide tartozik világositólag Latorvár 1453 „Castra nostra regalia Tolmats et Latorvár, ac turris Verestorony vocata in Comitatu Albensi partium nostrarum Transilvanicarum sita, in suis aedificiis et structuris rupta essent et penitus desolata — juxta fluvium Olth etc.“.

Latorcza: Loborcy Bknj 13, Latricia 1214, Latorza 1265, Laturcha 1277 fó Zemplénben.

Láz: Laaz 1214 hrhely Zemplénben; 1272, 1296 fu.

Lázd: Lazd 1216 VR 287 §, Lazdu 1217 uo 109 § fu, most Láz Vámosi Biharban.

Lázdi: Lazdi 1235 VR 160 § személynév.

Leány: Lean 1082 hn.

Leányd: Leand 1245, 1265,

1270, 1275 fu Garan fónál Barsmben.

Leány-határ: Leanyhatar 1265 Super metam lapideam Leanyhatar vocatam“ határ Nógrádmben.

Leány-foka?: Leonfoka 1158, az 1228-diki átirat: Hedelenfaka hrhely.

Leány-kő: Leankeo 1242, 1243 hrhely Gömörben.

Leány-siker: Leansiker 1055 hn.

Leány-szem: Leanscwm 1193 hrhely.

Lébény: Liben, Lyben, Libyn, Lybin 1208 monostor-hely és fó névMosonmben.

Lede: Lede 1252 szn.

Lédör: Lydur 1214 szn.

Lég: Leeg, Leek 1287 fu Csallóközben Posonmben.

Legelő: Legge, Leggelegw 1211 hrhely Tolnában.

Légen: Legen 1296 fu Kolosmben Erdélyben.

Legény: Lequine 1211, Legyn 1217 VR 241 §, Legen 1240 szn; Lucen 1251 hn Nógrádmben.

Legényd: Legend 1294 fu Nógrádmben.

Legényes: Leguenus 1224, Legvench 1258 szn.

Legőd: Legud 1211 szn.

Legödi: Legudi 1138 szn.

Legyenek: Legenec 1Hb cs.

Legyentő: Leguentou 1230 „Medietatem terrae Byssenorum quae dicitur Leguentou“ hn Sopron vidékén.

Lék: Legu, Leke 1211, Leg 2214 VR 388 §, Lek 1217 uo 68 §, Leka 1235 uo 149 §, Lekv 1245 szn.

Lél: Lelu Bknj 6, 20, 21, 39, 41 stb. Lel KS II, 1; Leel Tur. II, 1, 7, 25, 1215; Lelu 1075 szn, Leel 1266 hn Erdélyhen; 1284 fu Esztergomban (Lehelőt értelmez).

Léle: Leele 1270 fu.

Lélekért: Lelekert 1Hb fn.

Lelkiért: Lelkiert 2 Hb fn.

Lelesz: Leles, Lelez 1214 prépostság, számtalanszor; Lelez 1235 VR 188 hn.

Lencsés-halom: Lencheskolyn 1208 hegyn.

Lencse-tarló: Lenchetorlom 1300 hrhely Posonmben.

Lengő: Lengeu 1216 VR 253 § szn.

Lengyel: Lengyel 1019 hn; Lengen, Lengyen 1138, Lengen 1214 szn.

Lengyel-Bör: LengyelBewr 1233 fu Veszprémmben.

Lengyeld: Lengeld 1231 fu.

Lépe: Lepe 1216 VR 268 § szn.

Lepedő: LebediaConst.Porph de adm. imp. c. 38 „Turcarum gens olim prope Chazariam habitabat, in loco cui nomen Lebedias“. (Lapály (Livadia) tartomány, a' magyarok' egykori honának neve.

Lépes: Leppes 1055 szn; Lepus 1214 „De torrente, qui Lepus appellatur“, vizzuhanó Zemplénmben.

Lés: Lys 1268 fu Komárommben.

Lesö: Leseu 1082 erdöshely; 1217 VR 72 § szn.

Lesöd: Lessud 1211 szn.

Lesödi: Lesudi 1138 szn.

Les-völgy: Leswelg 1293 „Per quemdam vallem Leswelg vocatam" hrhely Csepel szigeten.

Léta: Letha 1229 VR 345 § falu.

Let-fok: Let Fok 1264 hn Baranyamben.

Leveld: Leueld 1240 fu; 1296 monostor.

Levancs-teleke: Leuanchteluky 1280 hn.

Levente: Liuntica Const. Porph. de adm. imp. c. 40 Árpád fia. Lewenta KS II, 2, 3, Leuente Tur. II, 1, 33, Levente Budai krón. Leventha Posonyi krón. Levendi, Leventi 1138 szn.

Liba: Liba 1193 fu; Libba 1199 nőnév.

Libád: Lybag 1287, Lybad 1289 fu Esztergomban.

Libancz: Libanz 1193 révhely Fejérmben.

Labar: Libar 1290 fu Esztergomban.

Libicz: Libec 1216 VR 266 §, Libicy 1217 uo 227 § fu.

Libucza: Libouza 1193 viz.

Liget: Liget 1206 „Per pratum quod dicitur Liget". Lygeth 1211 hrhely Zemplénben: Ligeth 1216 erdő Posonmben; Ligot 1236 hrhely Biharban; Lygeth 1243, Lyget, Lygeth 1244 határhely, 1276 és 1279 „In magna silua, quae vulgariter Ligeth nuncupatur", erdő Somogymben.

Ligos: Ligus 1217 szn.

Liki-Boda: Liquidhouth 1158, Liginthouth 1228, Liqui Boda 1235 falu, most Boda Baranyamben.

Liliom: Lilium 1298 nőnév.

Lipe: Lipe 1138 szn.

Lindva: Lyndva 1239 fó Szalamben.

Lipó: Lypo 1289 nemzn.

Lipóczó-tava: Lipouchothava 1243 tó Gömörben.

Lipó-pataka: Lipoupataka, Lypoupatak 1243 fó Gömörben.

Liszka-olaszi: Lizkaolazi 1248, 1290, 1299 hn Zemplénmben.

Liuki-telek: Liukyteluk 1291 hn Aranyosszékben, Erdélyben, most nem létezik.

Ló-akol: Loocol 1193 hrhely.

Locsmánd: Lutsman 1225 fu; Luchman 1263 „Totum Comitatem de Luchman" megye, melynek vára Lanzsér.

Lócz: Loch 1235 VR 202 § fu Heves-ujvármben; Louch 1239 fu Sopronmben; Locz 1245 hn Nitramben.

Ló-fő: Loohfeu 1096, Lophae 1291 „Lophae Siculo filio Pethus" Székelyrend; ez utóbbi személynévnek is vétethetik.

Ló-körön: Lwkeurim 1269 hrhely Csallóközben Posonmben.

Lógodi: Lougudi 1138 szn.

Lók: Louku 1222 fu Sopronmben.

Lomb: Lomb 1214 VR 388 §, 1235 uo 141 § fu.

Lombi: Lombi 1282 hn.

Lombod: Lombud 1208szn.

Lompos: Lompos 1211szn.

Lónya: Lonya 1245 szn; 1272 fu Beregben.

Lóp: Loop 1261 hrhely és erdő Stomfánál Posonmben.

Lopdi: Lopdi 1055 htó.

Loppaucs: Loponsu Bknj 48 „Unde fluuius ille ab Hungaris vocatur Loponsu, eo, quod Romani, propter metum Hungarorum, latenter transnataverunt“ most Lapincs, Lapinka és Lapincza vize Vasmegyében, a' Rábába foly.

Lorcz: Laurcz, Laurz 1250 szn. (Lehet, hogy a' Lauretiusból).

Ló-rév: Lureu1281„Quamdam terram nostram Thamasy vocatam, in Comitatu Albensi, prope Lureu existemtem, super qua quondam servi nostri pertinentes ad magnam insulam residebant“.Ersébet kirnő lev. Világosit: 1019 „Dedimus — et decimam equorum nostrorum in Insula, quae vocatur Csepel in paledris“. Ismét: Bknj 44: „Et propter Sepel magistrum agazonum inibi morantem vocata est insula illa nomine Sepel, usque in hodiernum diem“. Most Lőre falu a' Csepelen Pestmben.

Losádi: Lusadi 1138 szn.

Lótó: Loutu 1138 szn.

Lovas: Luas 1138 szn.

Lovas-legény: Louaslegeny 1265 „Iobbagiones equestres, qui vulgariter Louaslegeny nuncupantur“. Lovon szolgáló szabados néposztály.

Lovász: Luas 1138 szn; Luos 1082, 1171 hn Veszprémben; Loaz, Luaz 1272 hn Nitramben.

Lovász-halma: Luazuhalma 1055 hn.

Lovászi: Luasi 1082 fu.

Lovász-telek: Luasteluk 2261 hn a' Tiszánál.

Lovász-tó: Luazto 1268 hn Komáromban.

Lőcs: Louch 1135, Leuch 1229 VR 346 § szn.

Löd: Lewd 1251 hn Győrmegyében.

Lök: Luc 1216 VR 294 §.

Lökös: Leukus 1228 szn (Kétes, vajjon e' többször előforduló név a' Leustachiusból alakitatott-e).

Löle: Lula 1219 VR 110 § szn; Lela 1229 fu Somogyban.

Lön: Leon 1 Hb.

Lörente: Leurenta 1199, Laurente, Leurente 1256 nemzn.

Lös: Leus 1289 nemzn.

Lövedék: Lyueduk1237fu.

Lövér: Luer 1228 fu Erdélyben; 1276, 1277 fu Sopronban (a' Sagittariusokról).

Lövő: Luueu 1217 VR 52 fu; Luveu 1299 „Stephanus dictus Luveu“ szn.

Lucza-szék?: Lavchazek 1322 „Abinde ad Lavchazek, et vadit juxta Czurere“ hrhely a' Tiszánál Szabolcsban.

Ludány: Ludan 1075, 1124, 1252, 1275 fu Nitrában; 1283 nemznév.

Ludas: Ludus 1208 szn; Ludos 1239 hrhely Csallóközben Posonmben.

Ludas-ér: Ludaseer 1300 hrvonal Posonmben.

Ludas-ere: Ludashere 1211 hn a' Tiszánál Csanádban.

Lud-ér: Luder 1220 hrhely Valkóban.

Lugos: Lugus 1268 „Ad salicem Lugus“ hrhely Komáromban.

Lugos-telek: Lucusteluk 1289 hn Erdélyben.

Lukas-kő: Lwkaskwy 1296 „Ascendit versus lapidem Lwkaskwy vocatum“ hrkő.

Lullya: Lulha 1208, Lyulya 1229 fu, most puszta Somogymben.

Luprecht-háza: Luprechthaza 1247 vs Beregmben.

Lusta: Lusta Lustah 1211 fu a' Balatonnál; Lusutha 1217 VR 41 § szn.

Lükő: Lukeu 1138, Lukeo 1211, Luku 1287, Lucu, Lucv 1295 „Ioannes dictus Lucu“ szn.

M.

Mácsa: Macha 1237 szn.

Macsarnok: Macharnuk 1295 hn Nitramben.

Macska-rév: Machkarew 1200 körül sziget a' Garamfón.

Macskás: Machkas 1283 fu Erdélyben.

Mád: Mad 1255 fu Zemplénmben.

Madarád: Modorod 1211 szn. (Lehetett Magyarád vagy Mogyoród is).

Madaras: Madaras 1055, Modoros 1211, Maderes 1214 Modurus, Modoros 1219 VR 26, 113 §, Modoros 1221, 1238, 1302 szn. (Egyik vagy másik Madarász is lehetett).

Mádika-pataka: Madica potoka 1248, Magica pataka 1255 fó Zemplénmben.

Madocsa: Madusa 1036, Madochea 1108, Moducha 1225 monostor és rév a' Dunánál most fu Tolnában.

Mag: Mogu 1138, Mohc 1198 Mog, Mogh 1199, Mog 1229 VR 358 § szn; Mog 1199 nőnév.

Magának: Muganec 1Hb mn.

Magd: Mogd 1198, 1235 VR 206 § szn.

Magdi: Mogdi 1138 szn.

Magdot: Mogdut 1217 VR 100 § szn (4 eset).

Mag-fő: Mogfeu 1268 „Ad dorsum aquae, quae dicitur Mogfeu“ hrhely.

Magló: Moglov 1138, Moglou 1217 VR 105 § szn.

Maglócza: Moglocha 1222 fu Sopronmben.

Maglód: Moglut Bknj 6, 20 nemzn.

Maglon: Moghlun 1211 szn.

Maglós: Magolos 1193 határhely.

Máglya: Magla 1268 hrhely Komárommben.

Magód: Mogud 1199, Mogud, Mogod, Mocod 1217 VR 42, 71, 87 §§ szn; Mogoud 1265 fu Hontban.

Magódi: Maguti 1138 szn.

Magógy: Magog 1138 szn.

Magor: Magur 1211 szn.

Magos: Magos 1037, Mogos 1224 hn; Magus 1138, Mogus 1211, 1214, 1216 VR 319 §, 1237 szn.

Magosd: Mogusd 1252 hegy Szerémben.

Magos-mart: Mogos Mortu 1235 VR 184 fu Biharban, most nem létezik; Magasmarth 1271 hn; Mogosmort 1278 hrhely Hevesmben.

Magozi: Maguzi 1138 szn.

Mag-sár: Magsar 1214 hrhely Biharban.

Magva: Mogua 1138 szn.

Magyal: Mogyol 1233 „Sub arbore, quae vocatur Mogyol“ hrfa Veszprémben; Mogol 1249 „Meta sub arbore Mogol“ hrfa Baranyában.

Magyalos: Mogolos 1193 fás hrhely.

Magyar: Moger Bknj prolog: „Populus de terra Scythica egressus, per idioma alienigenarum Hungarii et in sua lingua propria Mogerii vocnantur“; népnév; Ua 46 „Transierunt Danubium, et portum, ubi transitum fecerunt, portum Moger nominaverunt, eo, quod septem principales personae, qui Hetumoger dicti sunt, ibi Danubium transnavigaverunt“, rév a' Dunán Békás és Káposztás Megyer között; Mager 1214 fu Tiszántúl; Magor, Mogor 1239 fu Csalloközben, Posonmben most Kis és Nagy Magyar; Mogor 1254 népnév; 1261 fu Hevesben; Magar 1300 körül „Magister Paulus dictus Magar Castellanus de Gymes“ melléknév. (Szójárási különbséghez képest hajdan a' magyar magát magyarnak és magyernek nevezte).

Magyaród: Magarad, Maggrad 1019 fu.

Magyar-árok: Magararuk 1304 „Inter fossatum Magararuk“ hrhely Győr tájékán.

Magyar-Baráti: Magyar Barathy 1281 fu.

Magyar-falu: Magyor falu 1239, 1285 hn Liptóban; Mogorfalu 1252 fu Somogyban.

Magyar-hét: Mogorheth 1283 hn Csallóközben Posonmben.

Magyarkák: Ma(r)gyarkak Tur. II, 9, a' Budai krón: „Het Magiar et Gyak sunt vocati“ a' Posonyi krón: „Mogoriek (Mogorcak). Vö: Gyász.

Magyaród: Magyarod 1261 hn, most puszta Hevesben.

Magyar-rév: Mogerrew 1222 rév a' Marosnál Erdélyb.

Magyar-Szerencs: Magyar Szerench 1300 fu Posonmegyében.

Magyar-sziget: Mogorsciget 1225 Dunai sziget Mosonmben.

Májad: Mayad, Moyad 1219 VR 1 § szn; Mayad 1300 fu.

Májada: Moioda, Moiota 1217 VR 81 § hn.

Majos-gátja: Moyusgatha 1235 „luxta quamdam magnam vallem vulgariter Moyusgatha nuncupatam" hrhely Baranyában.

Makk: Mack 1252 szn.

Maklár: Maklar 1261 fu Hevesmben.

Makó: Mokou 1211, Mocov 1247 szn.

Makód: Mokud 1186 szn.

Makra: Macra 1199 hn Biharban; Makra 1280 hegy.

Makra-farka: Makrafarka 1214 hn.

Mák-telek: Mahteluk 1261 helynév.

Makva: Makva 1293 fu.

Malacz-akol-tó?: Malechwagoltha 1303 hrtó.

Malas: Malus 1294 fu Barsmegyébeu.

Malaszt: Milost 1211 szn.

Malasztban: Milostben 1 Hb főnév.

Málé: Maly 1234 hn.

Maliska-pataka: Maliskapatoka 1216 viz Posonmben.

Malom-halma: Molmhalmu 1075 hn a' Tiszánál.

Malom-hely: Molunhel 1268 hn Komárommben.

Malom-sok: Malomsok 1271 hn Veszprémmben.

Malom-uta: Molumuta 1277 „Pervenit directe ad viam, que Molumuta vulgariter vocatur" ut Csepelszigeten.

Máma: Mama sz. Istv. gör. oklev.; 1199, 1276 hn a' Balatonnál.

Mámádi: Mamadi 1138 szn.

Mánd: Mand 1119 fu.

Máneg: Maneg 1158 hn a' Tiszánál.

Mankó: Manku 1138, Moncu 1216 VR 325 §, Mocau, Muncu 1217 uo 237, 238 § szn.

Mankód: Monkath 1211 szn.

Manó: Monu 1211 szn.

Manógy: Manogy 1217 VR 56 § szn.

Maradék: Maradek 1055, Morodyk, Morodek 1082, Maradec 1137, Maradik 1138, Morodyk, Morodik 1211, Maradyech 1214, Morodeku, Morodec 1216 VR 250, 343 § szn. (A' Posthumus (utó-szülött) magyaritásának látszik lenni).

Marász: Maraz 1267 szn.

Marczal: Morchol 1251 viz Győrmben.

Marczal-fő: Marzalfeo 1009 hn.

Marczal-tő: Marcholthw, Marzalthw 1251 fó és hn Győrmegyében.

Marczel-falva: Marcelfalva 1299 „Ville Neugrad vocate, quam quondam — Marcel-

lus suo nomine Marcelfalva nuncupauit“ fu Szabolcsban.

Máriát: Mariat 1 Hb fn.

Maria-telek: Mariatelek, Maria telke 1283 fu Kolosmben Erdélyben.

Maria-telke-fő: Mariatelkefeu 1283 hn.

Markos: Markus 1169 körül falu.

Maros: Marisd 1138, Morus 1259 fu Hontban. (mint folyó gyahran: Morus, Moriz).

Maros-háza: Marozhaza 1262 hn Ugocsában.

Marót: Maraut 1138, Morout 1265 fu.

Martos: Mortis, Mortus 1055, 1297 fu Balaton körül.

Martos-vására-kutaréve: Mortisuasarakutarea 1055 helynév.

Mászó: Masa 1216 VR 245 §, 1235 uo 150 §, Mozu 1217 uo 87 § szn.

Mavay-pataka: Mavaypataka 1243 fó Gömörben.

Mázsa: Masa 1198 „De curru Masa vocato salsorum piscium minorum Luciorum et Posardorum, vnciam dant. Item de Masa vel centenario cupri duos frisaticos. Item de Masa vel centenurio plumbi vnum frisaticum“. 1255 „Mensura cerae non purae, quod vulgo masa dicitur“. — „Mensura seui, quod vulgo masa dicitur“. 1280 „De vno curru, qui masa dicitur, vnum pondus“. 1288 “De curru Masa vocato“. — „De Mosa vel centenario plumbi“. 1326 „De quolibet curru magno vulgo Rudas seu Maza dicto, quibus cunque oneribus onerato“. Kettős értelme jő ki e' szónak a) mint mérték, melyben ma is használtatik; b) mint nehéz terhü szekér. L: Szekér.

Mecsér: Mescher, Mecher 1208 fu Mosonmben.

Mecs-kerék: Mechkerek 1239 hrhely Csallóközben Posonmben.

Medekus-pataka: Medekuspataka 1286 fó Liptó vidékén.

Méd-ér: Mydér 1291 hn.

Medve: Medve 1138, Medue 1217 VR 241 §, 1219 uo 23 §, 1253 szn; Medve 1252 fu a' Dunánál Posonmben.

Medve-ág: Medvag 1252 tó Győrmben.

Medvéd: Medved 1269 fu Fejérmben.

Medvés: Meduesch, Meduez 1015 az 1228-diki átirat: Medves hn; Medves 1211 szn.

Medve-vár: Medueuar, Medueduar 1273 vár Zágráb mellett.

Mé-fő: Mefe 1172 hn L: Ménfő.

Megszakasztja: Megezocztia 1 Hb cs. L: Szakasztja.

Megszeg: Meghzegh 1211 személynév.

Megy: Megh 1265 szn.

Megy-aszó: Meduozu 1217 VR 65 § fu Zemplénben.

Megye: Megye 1015 hn;

Mega 1100, Kálmán kir. Decr. I, 12 „Ducis ministri, qui in Mega Regis sunt; et Regis, qui in Mega sunt Ducis“, cap. 37 „In quacunque Comitis Mega Rex digrediatur“. Mege 1268 „Transit aquam Mege“ viz; 1284 hn.

Megye-ág: Megeag 1268, 1274 viz Komárom és Győr vidékén.

Megye-kő: Megeku 1269 határ.

Megye-pataka: Megyepotaka 1248 hn Sárosban.

Megyer: Meger 1193 hn; Megyer 1212 fu Buda mellett; 1219 VR 117 § fu Biharban, most puszta; Meger 1226 fu Somogyban; Megere 1231 fu; 1256 fu Bácsban; Meger 1248, 1268 Komáromban; 1252, 1266 Győrben; 1272 Nitrában; Megyer 1252 szn. Vö: Magyar.

Megyercs: Megerch 1268 fu Komárommben.

Megyered: Megered 1274 fu Meger mellett Nitramben.

Megyeres: Megyeres, Megerech 1268 fu, Komárommben L: Megercs.

Megyes: Megyas 1219 VR 121 § fu Biharban; Medues 1252 hn Szerémben; Medies 1273 fu Szatmármben; Medyes 1291 hn Aranyos - székben Erdélyben; most már nincs.

Megyesd: Medust 1236 hrhely Biharmben a' Kis Körös mentén.

Megyes-máj-eleje: Mediesmajele, Mudies majele 1212 hegyrész Sárosban (Máj azaz Mál, a' hegy középtája vagy hasa).

Megyes-mál: Megyesmal 1257 hn Esztergommben.

Megyes-telek: Medjesteluk 1233 hrhely.

Megye-tó: 1253 tó Csallóközben Posonmben.

Méh: Méh 1217 VR 67 § fu.

Méhedi: Mehudi 1138 szn.

Méhes: Mehus 1138 szn; 1214 VR 54 §, 1221 uo 361 § fu Biharban; 1229, 1277 fu Somogyban; Myhes 1297 fu Kolosmben Erdélyben.

Mejj- (mell) ere: Megere Const. Porph. de adm. imp. c. 40 a' magyar had harmadik csapatának neve.

Melin-halma: Melinhalmu 1124 hn.

Mély: Mil 1217 VR 92 § személynév.

Mély-ér: Meler 1075, Miler 1124 viz a' Tiszánál; Miller 1257 viz Baranyában; Myler 1268 htó Komárommben.

Mely-mocsár: Mellymochar 1265 „Ad stagnum Mellymochar“ tó.

Mély-patak: Melpotok 1284 fó Sárosmben.

Mély-völgy: Melweilgh 1208 „Transit vallem quae Meilweilgh vocatur“ hr Mosonmben.

Ménes: Menes 1138 szn.

Ménesi-tó: Menusitou 1261 hn Hevesben.

Mén-fő: Menfeu KS II, 2, Mens(f)eu Tur. II, 37, Manfeu

Budai krón; most Méfő puszta Győrmben. Vö: Méfő.

Mén-Marót: Menumorout Bknj 11, 19, 20 stb „Cujus nepos dictus est ab Hungaris Menumorout, eo, quod plures habebat amicas“(Meny,Menyecske).

Mennyi: Menyi 1 Hb mn.

Mente: Mente 1300 „Ungarice gentes portant curtas quoque Mentes“ Petri Abb. Chron. Aulae Reg. P. I, c. 124, Dobneri Monum. Hist. Boem. I. V. p. 316. ruha neme.

Mente: Mente 2 Hb cselekvő ige a' menteni szótól.

Menyge: Menyge 1272 „Circuit locum lutosum Menyge vocatum“ mocsár Bereg vidékén.

Meny-országba: Munhiuruzagbele 1 Hb fn.

Menyőd: Menek 1269 fu Fejérmben.

Menyőke: Meneka 1240 hn, most Menyeke puszta Veszprémmben.

Meny-tó: Menitow, Menyto 1261 hn a' Tiszánál.

Mérei: Mirei 1138 szn.

Merenye: Merenga, Merenye 1019, Merena 1082, 1201, 1203, 1229 fu Somogyban.

Merő: Mereu 1203 szn.

Mértődi: Mertudi 1138szn.

Mesgye: Misde 1216; Mezde 1278 „Meta supra fonten in magna Mezde, in latere montis“ hrvonal Szepesmben; Mesdgye 1294 „Vadit juxta terram arabilem, et perveniet ad vnum Mesdgye vulgariter dictum“ Gömörmegyében.

Meszes: Mezesina portaBknj 12, 20, 21, 26; Porta Meses Tur. II, 49, 52; Mezes Budai krón., Erdélyszéli passus; Meches 1165 hegy Erdély szélén, Mesces 1255 fu Zemplémben; Meches 1240, Mezes 1281 monostor és apátság, Erdélyben.

Meszes-pataka: Mezespathaka 1248, Mesces pataka 1255, Mezes potoka 1299 fó és hr Zemplénben.

Meszlény: Mechlen 1214 helynév.

Mész-verem: Mezwerum 1222 „Ad foveam quae vocatur Mezverum“ hrhely.

Métely-mező?: Mitulamezu 1251 hn.

Metsző: Meceu 1211 szn.

Mézesd-pataka: Meezuestpataka 1301 hn Erdélyben.

Mezitelen-hegy: Mezitelenheg 1263 „Ad quemdam montem planum Mezitelenheg dictum“ 1274 hasonl. hegy Zólyommben.

Méz-lak: Mezlak 1264 fu Abaujban.

Mező: Mesu 1172 hn Gömörmben.

Mező-Hantosi: Mezzeu Hantasi 1261 hn Borsodmben.

Mező-püspök: Mezzeupeuspeuk 1261 fu Borsodban.

Mező-Rába: Mezew Raba 1287 fó Győrmben.

Mező-Somlyó: Mezosomló 1290 hn.

Mezö-szép: Mezeuszep 1261 hn Borsodban.

Mezö-telek: Mezeothelek 1303 hrhely.

Mi: Miv 1 Hb sznm.

Mia: Mia 1 Hb nh (miatt).

Miért: Meret 1 Hb ih.

Mihálydi: Mihaldi, Mihudi Michudi 1138 szn.

Mihály-laka: Mihalloka 1284 hn.

Mik: Mic 1 Hb nm.

Miklós-luka: Miglosluka 1248 hrhely Borsodban.

Mikó-falu: Mykofalu, Mikofalu 1075, 1124 hn.

Mikó-földe: Mikoufeulde 1277 hrhely Csepelszigeten.

Mikó-teleke: Mykoteluke 1296 fu most Mikótelek puszta Kolosmben Erdélyben.

Mind: Mend 1 és 2 Hb mn.

Mire-aknája: Mire Acnaya 1217 VR 44 § fu.

Misejö: Misejeu, Misejew 1294 szn.

Miskócz: Miscoc 1217 VR 221 §, Mizidaczuo 41 § Miscouz 1234, 1271 Miscouch KS II, 5 nemzn; Miscoutz 1225 „A Dominico filio Iacobi Comitis de Miscoutz" hnév, most Miskolcz Borsodmben.

Miszér: Miszer 1283 falu, most Miséd Csallóközben Posonmegyében.

Mócs: Mochy 1219 VR 11 § fu Moch 1282, 1284, 1293 fu Komáromban, Mooch 1274 fu a' Dunánál most Esztergommben.

Mocsa: Mocha 1208, Moch 1245, Mochov 1251 szn; 1291 „Mocha — quae dudum appellabatur Finta Mochaya" fu Komáromban; Mochia 1297 szn.

Mocsa-tó: Mochato 1291 „Vadit versus lacum, qui vulgariter Mochato vocatur" tó Komáromban Mocsa fu mellett.

Mocsi: Mochy 1055, 1211 szn; Mochi, Mochy 1217 VR 71, 73§§ fu, most t. Macsa puszta Biharmben.

Mocsod: Mocyod 1217 VR 216 § szn.

Mocsola: Muchula 1229 fu, most Mocsolád Somogyban; Mochalia 1248 fu, most Mocsolya Közép Szolnokban Erdélyben.

Mocsolán: Mocholan 1251 hn Somogyban.

Mocsonya: Muchunye 1112 fu Nitramben.

Moga-tö: Mogatheo 1261 hn a' Tiszánál.

Mogyoród: Mogyorot 1156 hn; Mogorod, Macharad 1256 hn Posonmben; Mogorod 1265 fu Hontban (Vö: Magyarád).

Mohács: Muhach 1291 hn, most fu Aranyosszékben Erdélyben.

Moh-alj: Mohal 1238 fu, most Mohaj, Dobokában Erdélyb.

Mohar: Muhor 1244, Mohar 1263 szn; Mochar 1252 „Venit ad vnum pratum, quod Mochar nuncupatur" hrmező Turóczmben.

Mohar-unokája: Mohar unokaya 1283 „Super possessione Ypoliti, nepotis Mohar, no-

stro autem vulgari Moharunukaya vocati“ Kún László kir. lev.

Mohi: Muhi 1273 fu Abaujmegyében.

Mohin-pataka: Mohinpotoka 1297 fó Nitrában.

Mojd: Moyd 2208 szn.

Molcsa-tő: Molchatew 1296 viz.

Mólna: Molna 1294 malomhely Szalában. Molna, malmot jelent, világositja 1301; Bokdasamolna, Eburharthmolna, Forkosmolna, Gahunmolna, Guthmolna, Iensulmolna, Supruny Myklous molna, mind malmok Bene falu határában Hevesmben.

Molnári: Molnary 1298 hn Szalában.

Molnos: Molnos 1006 fu Nitramben.

Monaj-keddi: Manaykeddi 1256 fu Abaujban.

Moncsa: Muncha 1211 szn.

Moncson: Monchon 1211 személynév.

Monda: Munda 1138 szn.

Mondá, Monda: Mundoa, Monda 1 Hb cs.

Mondola: Mandula Tur. II, 79, Budai és Posonyi krón. nőnév.

Monk-falva: Monkfalua 1290 fu Nógrádban.

Monor: Monor 1217 fu a' Nitrafónál; ismét fu VR 45 §.

Monyas: Munas, Munaz 1138, Monas 1211, Monos 1229, 1348 személynév.

Monyhád: Monhad 1214 szn.

Monyka: Munka 1055, Munca 1216 VR 283 § szn.

Monyók: Monoch 1095 évben. Tur. II, 60, Anna Comnena: Maniak, Nestor: Bonak, Dlugoss: Boniak, kún vezér neve, kit a' két utóbbi iró palócz vezérnek mond.

Monyoród: Munorod KS II, 4, Moniorod Tur. II, 52, Monorod kézirat, Monyorod Budai krón. hegy és hn Pestmben, most Mogyoród; Munerod, Munneros, Monoros, 1269 hn, most Mogyorus Esztergommben.

Monyoro-kereke: Monoraukereke, Monoraukukurea 1055, Monneraukerek 1193 hn; Monoroquerech 1226 „Terram suam, que vulgo Monoroquerech vocatur, terrae Abbatis de Liben contiguam“ hn Moson- és Vasmegyében.

Monyorós: Monorous 1237, 1294 fu; Monyoros 1271 fu Fejérben; Munuros 1291 „Incipit a colle Munuros nuncupato“ hegy Hontmben.

Monyorós-hegye: Monneros hegye 1212 hegy Buda kör.

Monyorós-patak: Monurospotok 1275 hrvölgy Hontban.

Monyorós-völgye: Monorusvelge 1287 „Per quamdam vallem Monorusvelge vocatam“ völgy Szalában.

Monyoro-vége: Monoroweghe 1291 „Extenditur super territorium Monoroweghe vocatum“ hrhely Hontban.

Mór: Murin 1001, Mour 1261 fu Fejérben; Mour 1249 hn Baranyában; 1240 szn. (A'

Mór, Mórocz azonos a' Maurus és Mauritius ker. névvel, de már hajdanta jelentett legyszersmind fekete szönüt, valamint ma is mondatik a' Neger mórnak).

Moral-hely: Moralhel 1212 hegy Buda körül.

Morján: Moryan 1271 szn.

Mórocz: Mourucz 1281 hn.

Mórocz-hida: Mauruchhida 1251, Morochhida 1263, Moruchhuda 1287 hn, most Moriczhida fu Győrmben.

Morotva: Mortua 1248, Mortva 1261 „Cum magna Mortva et sub Mortva vocatis piscinis" htó a' Tiszánál Hevesben; Martuu 1297 „Lacum Mortuum" tó.

Mosó: Musou 1216 VR 312 fu.

Mosód: Mocyod 1217 VR 216 §, Mosud 1235 uo 25 § szn.

Moson: Musun Bknj 57 „Lutum Musun" a' mai Fertő tó; 1209 és 1220 vár és megye; Muson 1216 VR 312 § fu Biharmben.

Mostava: Mostua 1211 hely és tó a' Tiszánál régi Csanádmegye részében,

Mug-sár?: Mugsar 1277 „In insula magna iuxta lacum Mugsar vocatum" tó Csepelsziget.

Múlhatja: Mulchotia 1 Hb cs.

Munkács: Muncas Bknj 12 „Locum, quem primo occupaverunt, Muncas nominverunt, eo, quod cum magno labore ad terram, quam sibi adoptabant, pervenerunt" vár Beregben; Munkach 1263 hnév uo; Munkacs 1262 szn.

Munkád: Munkad 1269, 1284, 1294 hn Esztergommben.

Munkás: Muncas 1 Hb mn. Monkach 1055, Monchaci, Monkachy 1211, Munkach 1219 VA 119 § szn. (Lehetett Munkács és Munkácsi is). Vö: Munkács.

Munkás-ásványa: Monchasasuna 1230 fu Mosonmben.

Muren-földe: Murenfelde 1283 hn.

N.

Nádag: Nodag 1239 fu Csanád körül.

Nadály: Nadal 1216 VR 308 § fu.

Nadály-fa: Nadajfa 1015 helynév.

Nadály-tó: Nadalthov 1225 „Iuxta stagnum, quod vulgo dicitur Nadalthov" tó Répcze körül Sopronmben.

Nadány: Nadan 1216 VR 247 § fu Biharban.

Nádas: Nadus 1228 fu Erdélyben; Natus 1229 VR 346 § szn; Nados 1265 hn; Nadus 1269 fó Erdélyben; Nadas 1297 fu Kolomben Erdélyben.

Nádasd: Nadasth 1235 „Cum terris Brittanurum de Nadasth" fu Baranyában; Nadast 1235

VR 186 § fu; 1239 hn; Nadosth 1258 hnév Szepesben; Natosd 1265 falu Nógrádban; Nadost 1268 tó Nitramben.

Nádas-ér: Nadasser 1277, 1290 fu Toróczban.

Nádas-láz: Nadostloz 1280 „Locus apertus Nadostloz vocatus“ rét Valkó vidékén.

Nádas-tó: Nadastou, Nadustohow 1214 tó Zemplénben.

Nádfő: Nadfew 1233 viz Veszprémmben.

Nád-udvar: Nadudor 1217 VR 105 §, Naduduor 1218 és 1219 uo 114, 157 §§, fu Biharban; Naduduar 1298 fu Pestben.

Nagy: Nogy 1199 szn; Nog 1235 VR 156 § fu.

Nagyadi: Nagadi 1138 szn.

Nagy-alap-Iván: Vogoluptiuan, Oluttiuan 1217 VR 80, 88 § fu, most Nagy Iván, Hevesmben.

Nagy-árok: Nagu Aruk 1015 hn.

Nagy-aszó: Nagasu 1138 falu.

Nagy-berek: Nogberk 1269 hrhely.

Nagy-bik: Nogebik 1223 „Vsque fagos, que dicuntur Nogebik“ fás hely Erdélyben.

Nagy-böszörmény: Nogbezermen 1248 fu, Bihar vidékén.

Nagy-écs: Nagyech 1266 fu Győrmben. Vö: Öregécs.

Nagy-ér: Nogher 1239 hrviz Csallóközben Posonmben; Noger 1252 viz, szintazon vidéken.

Nagy-fa-málja: Nogfamala 1291 hrhely Komáromban.

Nagy-falu: Nogfalu 1243 hn Dobokában Erdélyben; 1294 fu Baranyában.

Nagy-falu-Böszörmény: Nogfalu Bezermen 1275 fu, azenosnak látszik a' Nagy Böszörménynyel.

Nagy-falud: Nogfolud 1254 fu.

Nagy-Grabócz: Noggrabovch 1247 fó Sárosban.

Nagy-Győr: Noggeur 1248 hn Borsodban.

Nagy-halom: Nogholom 1221 „Contra Byssenos de Nogholom“ hn.

Nagy-halom-sora: Nagyhalomsoro 1222 „Penes collem Nagyhalomsoro eundo“ hrhely Győrmben.

Nagy-hosszu-tó: Noghozutho 1261 htó Hevesben.

Nagy-Kémlök: Nog Kemluk 1270, 1283 „Castrum Hungariae Nog Kemluk“ vár Dráva és Száva között (Kémlelővár, Castrum Speculatorum). Lásd: Kémlök.

Nagy-köz: Nogkez 1252 hrhely Nitramben.

Nagy-lak: Noyglok 1298, Nagylak 1301 fu Erdélyben.

Nagy-mocsár: Nog Machar 1262 hn Ugocsában (Nagy mohar is lehetett).

Nagy-nyár: Nagynyar 1245 hrfa Zemplénmben.

Nagyod?: Nogud 1217 VR 21 § szn.

Nagy-olaszi: Nogoloz 1247, Nogoloczi 1275 fu Zemplén tájékán.

Nagy-őz: Nageuz, Gellérd biogr. hn Torontálban; Nogus 1259 hn Rákosviznél Pestmben.

Nagy-patak: Nagypatak 1243 fő Gömörben; Nagpatak 1296 hn.

Nagy-Rátold: Nog Ratold 1283 fu Veszprémmben.

Nagy-rét: Nogreth 1263, 1282 hn Erdélyben.

Nagy-sár: Noysar 1305 „Ad rippam, quae vulgo nominatur Noysar“ határhely Hont vidékén.

Nagy-Semjén: Nog Sennien 1271 hn Szabolcsban.

Nagy-Szász: Nogzaz 1262 „Versus terram hospitum nostrorum Nogzaz vocatorum“ fu Ugocsában.

Nagy-szeg: Nagyzeg 1015, az 1228-diki átirat: Nagszegh hn; Nagyzok 1220 hn Nitrában.

Nagy-szilva: Nogscilua 1270 fu Sárosban.

Nagy-telek: Noghteluk 1261 hn Hevesmben.

Nagy-tó: Nogto 1253 tó Csallóközben Posonmben.

Nagy-uj-kigyós: Noguikyos 1309 szölőhegy Somogyb.

Nagy-ut: Naguth, Nogwthw, Nowgwtw 1015, az 1228-diki átirat: Nagvt, Nwgwtu, Negwtu hrhely vagy ut.

Nagy-ut-alj: Nogwtholy 1015, az 1228-diki átirat: Noguthólicum, hrhely.

Nagy-várad?: Noguarad 1015 hn.

Nagy-vize: Nagiwezi 1015 az 1228-diki átirat: Noogepotoky hrhely.

Nagy-völgy: Nagvelg 1291 hn Komárommben.

Namény: Numen 1216 VR 298 § fu.

Nána: Nana 1131 szn.

Nána-Beszter: Nanabezter 1270 nemzn.

Nánai: Nanai 1138 szn.

Nánás: Nanas 1217 VR 212, 216, 219 §§ fu, most hajdu város.

Nándor: Nandur 1291 fu Komárommben.

Nándor-fejér-vár: Nandorfeyrwar Tur. II, 50, Nandurfeyruar, Budai krónika. Világ: Károly kir. 1333 és 1334 lev. „Paulo Albensi de Nandor (Episcopo)“ Szervia fő vsa.

Nándor-tó: Nandur 1037 „De piscina Nandur in Tiza“; 1075 „Ex vtraque parte Tizae sunt piscinae, quarum hae sunt nomina: — Handurtou“; 1124: Handurtow; világositja 1369 „Iuxta Ticiam in Comitatu Csongradiensi — piscina Nandortho“; 1415: Nandortho, Nadortó. (A' Handur tehát hibás irás és olvasás). htó a' Tiszánál Csongrádban.

Napon: Nopun 1 és 2 Hb fn.

Naszádi: Nascadi 1138 szn.

Nászoly: Noozul 1219 VR 119 § fu Biharban.

Negyven? Neuegen, Nege-

ven 1252, Nageven 1266, Galgóczvárhoz tartozott fu.

Nehol?: Nehol 1217 VR 63 § szn.

Neki: Neki 1 Hb nm.

Nem: Num 1 Hb ih.

Néma: Nema 1135 hn Hontban; Numa, Nuna 1216 VR 335 § szn; Nema 1219 uo 19 § két fu Győrmben, most puszta; 1225 fu; 1268 fu, most Kolos Néma Komárommben; 1283 szn.

Néma-magyalja: Nemamogola 1268 fás hrhely.

Nemcsön: Nymchun 1297 fu Somogyban.

Némegy: Nimigy 1015 hn.

Nemének: Nemenec 1 Hb fn.

Nemes: Nemes, Nyemes 1211, Nemhys 1222 szn; Nemus 1259, 1264 hn Rákos viznél Pestmben.

Német: Nemet 1270 szn.

Német-baráti: Nemeth Barathy 1281 fu Sopronmben.

Németi: Nempti 1247 fu; Nemethy 1270 falu; Nempthy 1273 hn; Nempti 1285 hnév Szatmárban; Nempthy 1288 hn Szalamben.

Ném-hisz?: Nemhiz 1219 VR 13 § szn.

Nemödi: Nemudi 1138 szn.

Nene: Nene 1300 fu.

Neszda: Nezda 1229 falu Somogymben.

Neszdény: Nezdyn 1268 helynév.

Nevég v. Nevék: Newegh 1015 fu; Neueg, Neuegy 1214 VR 389 §, Neueg 1216 uo 332 § fu; Neweg 1272 „In valle Niweg“ hrvölgy; Neveg 1300 hn (A' Neveg vagy mostani szólásunk szerint Növékből alakult a' Nyék, mely általában növesztő, nevelő helyet (Vivarium) jelentett)

Nevéki: Neueky 1216 VR 292 § szn.

Noag-fő?: Noagfeu 1295 hn Gömörmben.

Nőetlen: Nuethlen 1208 hn; ismét 1214 VR 386, 388 §, Nuetlen 1216 VR 259 §, Neuetlen uo 39 §, Nuetlen 1229 uo 360 §, Nuechlen, Nueclem 1235 uo 146, 165 §§ (most Nötelen) személynév.

Nö-fót: Nefaut 1217 VR 42 § szn.

Nömcsöny: Numchuny 1216 VR 246 § fu.

Nő-nyüge: Nunige 1217 VR 41 § szn.

Nös: Noos 1055 szn.

Nősa-egyháza: Neusaeghaza 1261 hn Hevesmben.

Növény: Nywyn, Nyven 1269, Nywin 1275 fu Somogymegyében.

Nyaka: Nece Const. Porph. de adm. imp. c. 40. A' magyar had második csapatának neve Árpád korában.

Nyakád: Nochod 1217 VR 231 § fu.

Nyalka: Nolka 1299 szn; Nolcha nemzetségnév jö elő 1325-en valamint Nyalka nevü fu létezik ma is Győrmben.

Nyár: Nyar1228,Naar1242 határfa.

Nyárad: Narath 1112 fó Nitrában; Narad 1235 fu Baranyában; 1237 fu Szerémben; Narad 1275 szn; szinte ezt fejezi ki: Naragy Bknj 31 fó Borsodban; Naragy 1158 hn.

Nyáras: Naroas 1112 fu Nitrában.

Nyárasd: Narasd 1193 fu.

Nyáras-völgy: Nyarasvelg 1270 erdő Fejérmben, a' Duna balpartján, mely most Pestmegye része.

Nyár-ér: Narher 1214 fó Biharban.

Nyár-fa: Nyarfa 1209, Narfa 1221, 1263, Nuarfa 1295 „Ad arborem populi, quae dicitur Nuarfa" hrfa; világ: 1333 „Ad duas virgas Narnewen vulgariter dictas" (Nyár-növény).

Nyár-hid: Narhid 1220, Nyarhid 1258, 1264, Narhid Narhyd 1272, 1291, 1295 fu Nitramben.

Nyár-szád: Narzad 1236 hn Biharmben.

Nyás-hegy: Nyashegy 1288 hrhegy Esztergommben.

Nyás-sziget: Niassciget 1225 Dunai sziget Posonyváros környékén.

Nyék: Nyec 1217 VR 137 §, Nec 1235 uo 171 § fu, most puszta Biharban. Vö: Nevék.

Nyéki: Neueky 1216 VR 296 § szn.

Nyerged-szeg: Nergedsceg KS in append. fu Esztergommben.

Nyerges-tartó: Nergestarto 1269 „Terram Agasonum Ducis, quae dicitur Nergestarto" (Nyerges lovakra ügyelő királyi lovászok).

Nyesta: Neste 1256 fu Abaujmben.

Nyikos: Nicus 1210 VR 389 §, 1216 uo 254 § szn, mely a' Nicolausból látszik alakultnak lenni.

Nyilas: Nylos 1217 VR 224 § fu; Nyilas 1290 hn Sopron vidékén.

Nyir: Nir 1137 hn; Nyr 1217 VR 38 § „Ismaelitae de Nyr" és 41, 91 §§; 1219 uo 7 § fu; Nyir 1219 hegy Erdélyben; 1235 VR 102 § „Texa, Ismaelita de Nyr"; Nir 1242 erdő Slavoniában; Nyir 1249 hrhely Esztergomban; Nyr 1256 fu Posonban; 1281 fuPestmben; Nyr 1243 nemznév. Bknj 19, 21, 22, KS II, 1, Tur. II, 6 erdő és vidék Szabolcs környékén.

Nyir-akol: Nyrokol1256fu.

Nyires-liget: Nyresligeth 1243 hn Gömörben.

Nyires-völgy: Nyiresvelg 1295 „Quamdam vallem Nyiresvelg vocatam". hrvölgy Gömörmben.

Nyir-fa: Nyerfa1244,Nyirfa 1247, Horvátországban; Nyrfa 1252 Turóczban; 1280, 1293, 1296; Nirfa 1298 Abaujban hrfa.

Nyir-kő: Nyrkw 1249 hegy Esztergommben.

Nyir-mező: Nyrmezew 1214 hrhely.

Nyirség: Nyrisag, Nayrság 1203 „In loco qui dicitur Nyrisag“ fáshely Somogyban.

Nyir-telek: Nyrtelek 1300 fu Ugocsában.

Nyoszolás: Nuzulas 1216 VR 283 § fu.

Nyugalmába: Nugulmabele 1 Hb (mond: nyugalmábele).

Nyul: Nyul 1240, Nul 1252, Nywl 1266 fu Győrmben.

Nyulas: Nulos 1138 szn; 1214 fu Sopron vidékén; Nylos 1217 VR 224 § fu; Nyulas és Nulos 1245 fu Valkóban; Nyulas 1278 hn (Nyilasra is értelmezhető egyik vagy másik. L: Nyilas).

Nyüg: Neug 1217 VR 63 § „Villa Neugii“ mely allatt a' birtokos személy is értethetik, valamint több hasonló kifejezésü neveknél.

O.

Obony: Obon 1192 „Unam marcam auri, que dicitur Obon“ aranynehezék.

Ó-Buda: Obuda Tur. I, 17, kézirat: Wbuda, vs.

Obrota-orra: Obrothaura 1291 hn Aranyosszékbeu Erdélyben, most nincs.

Ócs: Och 1257 szn; 1280 fu most Ócsa Pestmben; 1294 hn Szalában.

Ócsa: Ocha 1199 szn; Oucha 1268 fu Komárommben.

Ócsád: Ousád Bknj 8, 10, 32 személynév.

Ó-cseke: Ocheke 1220 fu Nitramben.

Ocsmány: Osman 1082 hn.

Ocsmánydi: Osmandi 1138 személynév.

Ócsó: Ociu 1211 szn. (Olcsó).

Ocsús?: Ochus 1294 hegyn Szalamben.

Odvas-kő: Odvas Kuw 1037 hegy Bakony Bélnél Veszprémmben.

Ogódot: Ugudut 1217 VR 67, 89 §§ szn 4. e.

Ohaj: Ohaj 1245 hn Nitramegyében.

Ohut-kuta-réve: Ohutcutarea 1055 hn.

Okány: Vcan 1217 VR 105 § falu.

Okmánd: Ogmand Bknj 25 szn.

Okos: Okus 1138, Ochuz 1216, 1221, Ogus 1295 's többször, szn. (Nem látszik egynek lenni az Ákossal).

Oláh-telek: Olahteluk 1283 fu Biharmben.

Olasz: Ulas 1138 szn; Uloz 1181 fu Baranyában; Oloz 1252 fu Zemplénben.

Olaszdi: Ulasti 1138 szn.

Olasz-egyház: Vlozyghaz 1217 VR 217 § fu Biharb.

Olasz-falva: Olozfalua 1258 fu Biharmben.

Olaszi: Olazy 1243 fu Tornában; 1272 Zemplénben és 1285 „Olozi prope Potok“ hn.

Olcs: Olch 1254 fu, most Olsó puszta Posonmben.

Olcsód: Olchod 1211 szn.

Olcsó-mag?: Olsa mag 1261 hn a' Tiszánál Hevesben.

Oldnia: Ovdnia 1 Hb cs. (mond: ódnia).

Oldja: Ovga 1 Hb cs.(mond: ógygya).

Olgya: Olga 1199 nőn; 1251 hn Posonmben.

Olodár: Olodar 1235 VR 174 § szn, ugyanaz mi Aladár, L: Aladár.

Ólom-patak: Olompotok 1265 fó Nógrádban.

Oly: Vvl 1 Hb mn.

Ómány: Vmany 1221 VR 367 § fu Borsodmben.

Omboz-orma: Ombuzorma 1251 hn Rába fónál Győrmegyében.

Omboz-teleke: Ombuz teleke 1230, Ombuzteluk 1238 fu Dobokában Erdélyben, m.Omboz.

Omlás: Omlas 1299 hrhely Zemplénmben.

Ón: Oun 1253 „Cum terra ville Oun hospitum de Posonio“, 1283 fu, most Ony puszta Posonmben.

Ónd: Ound Bknj 6, 14, 15, 16, 40, Onth 1199, 1215, Und 1247, Ond 1273 szn.

Onga: Unga 1216 VR 245 § fu.

Ó-patak: Opatak 1291 fó Gömörmben.

Orádi: Vradi, Vrodi 1138 személynév.

Orba: Vrba 1280 hn.

Orbai: Vrbay 1216 VR 337 fu.

Orbáncz-szent-Mihály: Orbancz Zenth Mihal 1278 hn.

Orbó: Orbou 1096 székely hn, most Orbaiszék Erdélyben.

Orda: Orda 1211 szn.

Ordán: Vrdan 1235 VR 206 § szn.

Orgas-fő: Orgas feu 1235 hrhely Baranyában.

Orm: Orh 1269, L: Ispánleső.

Ormány: Vrman 1217 VR 225 szn; Orman 1245 fu Erdélyben; Vrman 1263 hn Baranya vidékén; Urman 1266 hn Temesmben.

Ormányd: Urmand 1158, Vrmad 1228 fu Baranyában.

Ormándy di: Vrmandy 1015, az 1228-iki átirat: Urmandi, hn.

Ormányság: Urmenesagh 1235 „Ad vallem Urmenesagh“ hrhely Baranyában.

Ormos: Vrmus 1211 szn.

Orogvány: Orohwan 1291 hn most puszta Gömörmben.

Orond: Vrund 1237 fu Fejérmben.

Orosz: Vruz 1217 VR 239 § szn; Oruz uo 216 § hn; Vruz 1219 uo 23 §, most Oros, fu Szabolcsban; 1221 és VR 368 § fu Biharban; 1252 fu Mosonmben; Wruz 1269 fu.

Orosz-falva: Orosfalva 1096—1115 „Ad Oppidum Ruthenorum, quod Orosfalvam vocant est perventum. Illud oppidum ante quadringentos annos Colomanus Rex Pannoniae, deductis e Lodomeria et Gallicia Russorum provincia colonis condiderat, legelata, ut caetera liberi eszent, portas duntaxat et januas Regum custodirent; quod nostra aetate observatum esse neminimus „Istvánfy Histor. Lib. XVI. Most Kis Oroszi, Nógrád szélben. (Ezek magyar-oroszok voltak, 's ugy látszik, nem Kálmán magyar kir., hanem Kálmán halicsi kir., III. András kir. fia által telepitettek).

Oroszi: Orochi 1216 VR 287 § szn.

Oroszka: Vruzca 1219 VR 116 § fu most Göncz Ruszka.

Orosz-kő: Vruzko 1297 „Cum cella monachorum quae Vruzko vulgariter nominatur" hely, hol Orosz eredetü szerzetesek remete lakhelyei valának hajdan, Tihanynál, nem pedig Üreskő.

Oroszlány-hida: Orozlan hida 1290 körül, révhely.

Oroszlányos: Orozlanus hn, sz. Gellérd életirásában, most Oroszlámos fu Torontálban.

Orosztony: Vrustun 1019 fu, Wrustin, Uruztin 1203 fó; Vrustin 1225 fu Szalában, mely 1368-diki oklevélben Eresthuen, Eresztven, Ereztven iratással jő elő, 's igy e' szó valódi értelme is megfejtetik.

Oroszwár: Vruzuar 1258, 1279 vár Mosonmben, világosit: Bknj 57: „Dux vero Zulta post reversionem militum suorum, fixit metas regni Hungariae, — et ex parte Theotonicorum usque ad pontem Guncil, et in eisdem partibus dedit castrum construere Ruthenis, qui cum Almo duce, avo suo, in Pannoniam venerant". (Ezek nem szláv, hanem magyar oroszok valának); 1138 „Vsque ad viam, quae ducit ad villam Russorum" fu Posonmben; Oroszvar 1258 falu Mosonmben.

Orr: Orrh, Orh 1269 hegy Erdélyben.

Orsó: Vrchov 1283 vár, Urscia, Ursuoa Bknj 11, 44 most Orsova.

Ország: Urzak 1211, Orsag 1254 szn.

Országba: Uruzagbele 1 Hb fn. L: Menyországba.

Ortó: Orthov 1214 szn. (Irtó).

Ortó-bágy: Orobag 1216 VR 288 § fu Gyagya és Tulka mellett Biharban, Vö: Hortobágy. (Talán a' Bágy nevü viz irtó v. ortó tulajdonától vette nevét).

Ortvány: Vrtvan 1298 hrhely. L: Irtvány.

Oszlár: Uzlárj 1219 VR 120 fu, Oszlar 1244 fu Nógrádban; Vzlar 1259 hn Pestmben; Ozlar 1251 hn; Uzlar 1279 fu Somogyban; Ozlar 1283 fu Pestben. Vö: Aszalár.

Oszlop: Ozlup 1225 h- és szn Sopronmben; Vslup 1229 szn.

Oszol-sir: Ozolser 1252 „In monticulo Ozolser vocato“ hrhely Nitrában (E' halom valószinűkép sirhalomra vonatkozik).

Osztánka: Oztanca 1219 VR 27 § fu.

Osztó?: Ostra, Vztura 1075, 1124, Ostu 1369, htó a' Tiszánál Csongrádban.

Osztopán: Oztupan 1229 fu Somogyban.

Osztrás: Vztras 1219 VR 124 § szn.

Ótó: Vtov 1138 szn (Ütő is lehet).

Otro-csák: Utruchak, Otrochak, Otrochuk 1294 fu és nemzn Gömörben, most Otrokocs fu.

Ó-vár: Ouwar 1263, Owar 1287 Ovar 1293, Owar 1204 fu Mosonmben.

Ozora: Ozora 1009 hn.

Ozor-luka: Ozorluka 1225 hrhely Veszprémmben.

Ö.

Ő: W, VV 1 és 2 Hb nm.

Öbes: Vbes 1138 szn (most Ebesnek mondanánk).

Öcse: Vche 1211 szn.

Öcsény: Eocsen, Euche 1055 szn.

Öcse-tava: Eczetoua 1075, Ezetova 1124, Ocsetova 1369 htó a' Tiszánál Csongrádban.

Öcsöd: Euschud 1082 hn; Vsud 1217 VR 42 § szn; Eucheti 1217 uo 58 § fu.

Ödelény: Vdelen 1138 szn.

Ődi: Eudi 1138 szn.

Öklédi: Ukledi 1138 szn.

Öklelő: Ukleleu, Vkleleu 1292 „Michaele Ukleleu dicto“ személynév.

Ökörd: Vkurd, Ukurd 1237 „Ipsum locum, vbi monasterium est constructum, quiantea Vkurd, sed modo Belae fons appellatur“ hnSzerémben; Ukard, Vkurd 1259, 1264 hn Rákosfónál Pestmben.

Ökör-halom: Ykurholm, Ykorholm 1280 hn a' Tiszánál Anyás körül Csongrádban.

Ökör-mező: Vkeurmezew 1291 határhegy Gömörmben.

Ökör-sziget: Vkur Zuguet 1279 Dunaisziget Mosonmben.

Ölbő: Ielbeu 1225, Eolbw 1288 fu a' sz.-Mártoni apátsághoz tartozó, most puszta Komárommben.

Ölyv: Owlu 1015 hn.

Ölyved: Vlued, Vlueth 1293 Vlued 1295 fu Hontban.

Ölyvény: Vlven 1138 szn.

Ölyves: Ulves 1138, Vlves 1211, 1229 szn; 1229 fu Somogyban; Vlues 1235 VR 207 § személynév.

Ölyves-megyéje: Vluuesmegaia 1055 hn.

Önnönei: Unuttei 2 Hb fn (mond: Önöttei).

Öntös: Vntus 1211 szn; Eonteos 1211 tóVeszprém körül.

Öntvény: Etteven 1210 „Via, quae dicitur parata, quae vulgo vocatur Etteven“ hrut, hol most Eöttevény (Hochstrasse) Győrmben; Etteuen 1242 „Ad magnam viam, quae vulgo Etteuen dicitur“; 1266 „Ad magnam viam — quae vulgo Etteven dicitur“ öntött, csinalt ut Slavoniában. (Önteni, régente mondatott ötteni, innen ötvös az ezüst öntő).

Öntvény-ut: Vtwengut 1225 „Ad antiquam viam, quae vulgo dicitur Vtwengut“ ut Győrmegyében, mely Sopronmbe is elhatott.

Őr, őrök: Ewr, Ewrek 1092 Sz. László Decr. II, 17 „Custodes confiniorum, qui vulgo Ewrii vocantur“, — III, 2 „Illorum, qui dicuntur Ewrek“; Euru 1221 VR 370 § fu; Eur 1246 „Custodes exercituum, qui vulgo Eur dicuntur“; 1272 „Quamdam terram speculatorum nostrorum Eur vulgariter dictorum“. Erre vonatkozik az 1327 „Capitaneum ipsorum speculatorum quem scilicet vulgariter Eor nagysagh dicunt“, ismét: 1392 „Certi Speculatores vulgariter Zala eur vocati“, országszéli, hadi- és várőrök. Emlitendő végre 1404 „Magnificus Paulus Byssenus de Eorghede (Őr-Gede) Dalmatiae et Croatiae ac Slavoniae regnorum Banus“.

Ördög: Ertuk 1075 halastó; Erdeogh 1211 szn: Hurduc 1225 hn Répcze körül Sopronban; Eurdeug 1239 szn; Urdug 1257 htó; Wrdug 1291 „Comite Petro et Andrae filys Comitis Symonis dicti Wrdug“ szn. Vö: Ördöng.

Ördög-sara: Orduksara 1075, 1124 „Ad caput loci, qui Orduksara vocatur“ hn Barsban.

Ördöng: Urdung 1 Hb fn; Vrdung 1288 „Petro et Endus filys Comitis Symonis dicti Vrdung — de genere Koplen“; 1300 körül: „Petrus filius Symonis dicti Vrdung“ szn. (Az ördög és ördöng szónak őseink által Máneshittanából (Manichaeismus) öröklését és Perzsia vidékeiről hozatalát Keleti utazásomban (II, 169. l.), bármint törekedjék Repiczky János a' parthiai származást szanszkrit gyarlóságaival az Uj M. Muzeumban gyengiteni, eléggé kimutattam. Az Ertenk hajdankori istenség nevét Rawlinson, az ázsiai ősrégiségek páratlan buvára napjainkban a' perzsiai ékiratu kőemlékeken is föllelé: miáltal csak is e' szó körüli állitásom ujabb igazolást nyert).

Öreg-Écs: Orekeych, Orekeche 1211 fu Győrmbon most Nagy Écs.

Ör-halma: Wrhalma 1293 „Super quodam monticulo Wrhalma dicto“ halom Csepelsziget.

Őriző: Erizeo, Eurizeu 1211, szn; Vrisu 1235 VR 167 § fu.

Örk: Vrk 1222 szn.

Örke: Vrkey 1268 hn, most Örkény Komáromban; Heurke 1289 fu Tordában Erdélyben.

Örkény: Urcun, Ircund Bknj 49, 50, 56, 57 szn; Urkeny 1222 hn Győrmben; Urukang 1254 hnév Moson vidékén; Eurkyn 1286 fu.

Örkényd: Vrcund 1216 VR 301, 305 §, Wrkund 1238 személynév.

Örmény: Ermen 1290 fu Esztergom mellett; Eurmen 1291 hn Nitrában, most Ürmény.

Örményes: Eurmenes 1219 fó Erdélyben; Eormines 1222 fu Szalában; Eurmenus 1269 hn; 1289, 1291 fu Aranyosszékben Erdélyben.

Örröd: Eurud 1198 szn.

Örs: Vrs KS II, 1, Urs Tur. II, 9, 1082 hn; Ursu 1131 hn Veszprémben; Urs 1155 nemzn; 1221, 1229 fu; Vrs (Vrsei villa) 1235 VR 143 § fu; Ewrs 1236 hn Buda körül; Vrs 1249 fu Esztergomban; 1256 hn Komáromban; Eors 1264 hn Hevesben; Vrs 1268 fu Komárom vidékén; Yrs 1276 fu Buda körül; Wrz 1280 fu; Vrus 1292 fu Hevesben; Eurs 1296 hnév Buda mellett.

Örs-kál: Vrskal 1297 fu.

Örs-ur: Ursuur Bknj 8, 10, 32 szn; Vrusur 1292 nemzn.

Örs-vár: Ursuur Bknj 32 vár, melynek romjai Kács mellett Nyarad folyóhoz közel Borsodban; Werusur 1248 hn Borsodban. (Ez utóbbinak helyes kimondását csak az előbbi támogatja).

Ör-szíget: Eurziget 1306 fu Csepelszigetben.

Örvény: Eurim 1094 htó; Euren 1211 tó; Euven 1223 „De villa Geney (Gönyö) — cum tertia parte voraginis, quod vulgo Euven dicitur“ vizörvény a' Dunán; Eurem 1248, 1261, 1292 fu a' Tiszánál Hevesben; Euren 1270 htó Szabolcsban; Erwyn 1271 szn.

Örvényes: Eurmenus 1297 fu. (Népünk ma is mondja több tájon örménynek az örvényt).

Ös: Euse 1199 szn; 1216 VR 312 § fu most Öss, Biharban. Lásd: Ősi.

Őseinket: Isemucut 1 Hb fn (mond: Ősemüköt).

Ősi: Eusee Bknj 48, 49, 50 szn; Osi 1009, Euse, Eusi 1082 fu Veszprémben; Euse 1216 VR 312 § fu Biharban; Vsi 1216 uo 340 § szn; Eusi 1229 uo 347 § szn; Evsi 1233 fu Veszprémben; Evsi 1257 ua; Euse 1272 fn.

Ös-kő: Ezceu 1193, Ozkou 1292 fu most Öskü Veszprém-megyében.

Ösvény: Uswen 1222 „Per medium stagnum quod Uswen vocatur“ — „Stagnum Vswen“, Vizárok Maglóczánál Sopronban, mely a' Rabczáig nyul. (Azon értelemben találjuk itt az ösvényt, melyben Tisza vidékén a' vizes ereket szokás nevezni,

nem pedig keskeny gyalogutra alkalmazva).

Öszöd: Usud, Uzud 1055, Euzud 1219 VR 110, 111 §§, 1221 uo 363 § szn. (Lehetett Ösöd vagy Úszód is).

Öt: Wt,Uvt,Vvt 1 és 2 Hb nm.

Ote: Eute 1138 szn.

Ötény: Vten 1138 szn.

Öt-halom: Vtholm 1217 VR 216 § 1235 uo 152 § falu Szabolcsban.

Ötvendi: Utvendi 1138 szn.

Öz: Vs 1198, Vus, Wuz, Wusz 1211, Vz, Vs 1214, 1216, 1217 VR 83, 234, 342, 360, 378 §§, Uz 1252, Us 1278, Vz 1279 Wz 1299, mind szn, melynek némelyike talán Ös-t is értelmezhetett, vagy az Uz magyar népfelekezet nevét állitá elő; Ows 1251 hrerdő Somogyban, mely talán Oas azaz Avasra vihető inkább; Eus viz Bácsmegyében.

Özd: Euzd 1273 fu Abaujban.

Özek-berke: Husec Berke 1197 hrhalom Erdélyben.

Özön: Vsuni 1251 hn.

Özönd: Vzund 1138 szn.

Özön-teleke: Uzunteluke hn Komárommben.

Öz-patak: Euzpatak 1255 fu Turóczmben.

Özvegy: Wzbeg 1092 sz. László Decr. III, 2: „Venient et illi omnes qui dicuntur Wzbeg ad Curiam in eadem festivitate, et secundum quod Regale judicium ordinaverit, postmodum ratum permaneat". Izbeg 1150 év körül II Geyza kir. lev: „In praesentia nostrorum Nobilium — Izbeg, Belus Bani, Hejdrici curialis Comitis, Apa Comitis, Gatal Comitis, Zachk sigillare praecepi". Ismét az 1150 okl. záradékában „Isbeg Geuriensis Episcopus" tehát itt szn, amott népség neve. Végre némi világositásul szolgál: 1401 „Inter possesionem Archiepiscopalem Izbek vocatam, et praedium Kendy" ez fu most Üzbégh, Nitramben. (Habár mind ezek meg nem fejtik is a' törvény' Wzbeg nevét, annyi bizonyos, mikép szökevény szolgákra mint eddigelő magyaráztatott, alkalmazni nem lehet, sőt inkább szabad, ur nélküli emberekre, honnan talán a' férj nélküli nőnek is özbegy, mostani szólás szerint özvegy neve. Az ázsiai Uzbekek valóban szabad népek). L: Uzbeg.

P.

Pacsó: Pachw 1208 hegy Mosonmben.

Padány: Padan 1265, 1288, 1291, 1299 fu Posonmben.

Padrag: Padragh 1283 fu Veszprémmben.

Pág: Pagh 1207 fu.

Páka: Paka 1300 kör. fu Posonb

Pakos: Pacus 1224 szn.

Pákozd: Pacoztu Bknj 28 hegy, melynél most olynevü falu is, Fejérmben.

Palánka: Palanka 1295 „Ad quemdam locum Palanka vocatum“ hn Gömörmben.

Palást: Palast 1281, Palasth 1275 fu Hontban.

Palatka: Palathka 1266 fu most Magyar Palatka Kolosmben Erdélyben.

Pallaga-ere: Pallagaere 1255 „Ad quandam venam Pallagaere nuncupatam“ határvonal Zemplénmben.

Palota: Palota 1243, Palatha, Palojtha 1244, 1264, Palachta 1265 fu, most Palojta Hontban; Palata 1252 fu Vágfónál Komárommben.

Palyán: Palyán 1229 falu, most Polyán Somogyban.

Panasz: Ponoz 1214, 1235 VR 173 § fu Biharban; Panas 1274 fu Gömör vidékén.

Panit-garádja: Panithcoradia 1248 hn Borsod vidékén.

Panyola: Panyala 1282, fu Szátmármben.

Pap: Pap, Pop 1082, 1214 szn; Pop 1217 VR 46 § „Villa cruciferorum nomine Pop“ Poph 1261 hn Borsodban.

Papd: Papth 1266 hn Tömösmben; Popd 1270 hn; 1272 fu.

Pap-egyház: Popeghaz 1261 hn.

Pap-foka: Popfoca 1211 fu, Papfuka 1297 hn.

Papi: Popi 1211 fu Csanád vidékén.

Pap-mál: Popmal 1269 szölőhegy.

Pap-népe: Popnepe 1290 hn Csallóközben Posonmben.

Pap-telek e: Papteleke 1230 Papteleke 1238 falu Dobokában Kis Suyo (Sajó) viznél.

Parabócs: Parabuch 1266 személynév.

Paradicsom: Paradisum 1 Hb fn.

Paradicsomban: Paradisumben 1 Hb fn.

Paradicsomot: Paradisumut 1 Hb fn.

Paraszt: Paraszth 1291 „Vgrinus filius Magistri Paraszth de genere Chak“ szn.

Pardány: Pardan 1294, 1249 szn.

Pardö: Pardeo 1249, 1281, Pardy 1335 fu Pesten fölül; Pordoy 1291 hnév Aranyosszékben Erdélyben, most egyik sem létezik.

Párkány: Parcan 1295 „Ad erteriorem munitionem castr (Gimus), quae vulgariter Parcan dicitur“ vár külső része, Nitrában.

Parlag?: Parly 1261 „Dictam terram (de Barathy) Ecclesiae Jauriensis in vnam partem certis metis distinctam fuisse, Parly vocatam“ Győrmben; Parlag 1270 fu.

Pár-utcza: Parutza 1006 hn Nitramben.

Pásztó: Paztuh Bknj 33; 1135 „Vbi est regalis curia“

(Aba királyé); Pastuh 1138 apátság, Paztuh 1217 VR 51, 80, 88 §§, 1219 uo 133 §, Pastuh 1265 Hevesmben; Ismét 1135 és 1293 fu Hontban.

Pasztócz: Paztuch 1217 VR 36 fu Abaujban.

Pásztord: Pazturd 1235 VR 159 § fu.

Pata: Pota Bknj 32, 33 szn és várHevesben; Pata 1211 szn; Patha 1019 fu; Peta 1236 VR 201, 202 § fu Hevesben; Patha 1252 fu Komárom vidékén; 1283 fu Somogyban; Pata 1299 fu Békésmegyében.

Patak: Potok 1135, 1201 hn, Potoc 1221 VR 371 § fu és megye; Potok; 1248, 1252, 1259 fu, most Sárospatak Zemplénmben.

Pátka: Potka 1258 Fejérben.

Patkány: Potkan 1138 szn.

Patona: Patona 1253 fu.

Pátyi-uj-falu: Patu Vjfalu 1234 fu Baranyában.

Pazai: Pazay 1138 szn.

Pazari: Pazari 1138 szn.

Pázsit: Pawsita 1015 hn (gyepes mező).

Pécsi-ut: Pechyut 1235 „Ad viam vulgariter Pechyut vocatam“ ut Baranyában.

Pécs-várad: Pech Varad 1264, 1274, 1295 hn és apátság Baranyamben.

Pécz: Peech 1283 nemzés hn, most Pécz, két falu Győrmegyében.

Pej: Pey 1291 lószine Lásd: Fejérpej.

Pelenka: Peleka, Pelenka 1217 VR 97 § fu.

Pelő: Pelu 1075 hn Tiszántúl Kengyelviznél Hevesben.

Péntek: Pentek 1055, Pentuk 1082, Pentugh, Pentuch 1211, Penthyc, Pintich, Pinthic 1214, Péntek, Penthek, Pentek 1217 VR 65, 75, 239 §§, szn; Penteca, Penteka 1229 uo 346 § nőn; végre 1302, Pentek szn.

Pentek-falva: Pentekfalua 1289 fu.

Péntek-hely: Pentekhel 1275 fu Somogyban.

Pered?: Purad 1252 fu.

Pereg: Perg 1241 körül Rogerii Carm. Miser. c. 37 „Nova villa, nomen cujus Perg fuerat, inqua homines septuaginta villarum fuerant congregati“ fu, most Kasza Pereg puszta Csanádmben.

Pere-marton: Peremarton 1082, Permortun 1266 fu Veszprémmben.

Perény: Perwen 1217 VR 88 § szn; Purven 1219 uo 116 § fu Abaujban.

Pereszlény: Perezlen 1265 fu Hontmben.

Peresznek: Pereznek 1235 VR 182 § fu.

Peresznye: Peresznye 1195 fu Moson vidékén.

Pereszteg: Perezteg 1268 helynév.

Per-küzdő: Percustu 1235 VR 164 § „Per Pristaldos scilicet: Titan et Percustu“. (Ez hi-

vatalnévnek és pedig a' Pristaldus magyaritásának látszik, mint fönebb a Hibakönnyitő).

Perlő: Perlu 1235 VR 196 § falu.

Perlőke: Perluke 1138 szn.

Pernalt-rév: Pernaltrew

Pernalt-rev: Pernaltrew 1293 rév Posonnál.

Pesznye: Pezne 1208 fó Mosonmben.

Peta-völgye: Petawelge 1287 „Ad quemdam vallem Petawelge vocatam" hrvölgy Szalamegyében.

Petécs: Petych 1214 szn.

Petend: Petend 1221 szn; 1228, 1267, 1274 hn.

Petenyéd: Pethenyed 1238, 1265 szn.

Péter-alja: Peteraia 1224 „Quoddam praecipitinm, quod Peteraia dicitur" hnév a' Tiszánál. (A' Tisza martjának alja lehetett).

Peter-gátja: Peturgatue 1274 viz Győrmben.

Peter-gazza: Peturgoz Bknj 45 „Silvam, quae dicitur Peturgoz"; Keza S. II, 4. „Iste quoque (Colomanus Rex) in Regnum Dalmatiae exercitu occidifecit Regem Petrum, qui Hungaris in montibus, qui Gozd dicitur, occurrens, est deuictus in montibus memoratis, et occisus. Vnde iidem montes usque hodie in Hungarico Patur Gozdia nominantur"; Potergozdia Tur. II, 62, Petergazia Budai krón. Most Petrovagora, Varasdmben.

Péter-mező: Peturmezeu 1278 hn Sárosban.

Péter-monostra: Peturmonostra 1258 monostor.

Péter-németi: Peturnymiti 1300, 1302 fu.

Péter-teleke: Pethurteluke 1296 fu Erdélyben.

Péter-várad: Peterwarad 1236, Peturvarad 1237 hn a' Dunánál.

Péter-váradja: Petervaradgya 1267 vár.

Pet-réte: Pettrethe 1269 hn Zarándban.

Petlend: Pethlend 1200, 1231, Petlend 1237, Pethlend 1260 fu Győr vidékén.

Petreze-nyája-helyréve?: Petrezenaiahelrea 1055 helynév.

Picsor: Picur 1198 nőnév. (Talán Siró, mint vidor, vigyor: nevető).

Pikkely: Pichel 1217 szn.

Pik-kerek: Pikkerek 1193 „In Bokin prima meta incipit de Vgesa, inde ad Monnerau kerek, inde ad Pikkerek" hrhely (Pikkely, gombkerekségü).

Pikkösdi: Pikusti 1138 szn.

Pilis: Ples 1150 év körül: „Sylua — que vulgo Ples nuncupatur" erdő; Peles 1217 VR 51 §, 1219 uo 4 § fu; Pilis 1245 apátság; Pelys 1246 fu Nógrádban; Pilis 1249, Pilis 1249, Plys 1254 apátság; Pilis 1255, Pylys 1274, Plys 1281, Phyles 1292 megye. (A' pilis, kivált he-

gyeknél kopaszat jelent; a' papok tonsuraja is igy mondatik).

Pilis-hegy: Pilishegy 1212 hegy Budán fölül.

Piliske: Plyske 1024 htó; Pilisca 1279 „Inde ascendit ad Bercz Pilisca vocatum" hrhegy Nitrában; Piliske 1295 „Quidam mons Piliske nominatus" hrhegy ua Gimesnél azon megyéb.

Pilis-kő: Plysku 1253 hrhegy Nitrában.

Pirkáros-tó: Pircarustow 1225 htó Zemplénben.

Piróta: Pyrohta 1271 „Ancillam Pyrohta vocatam" nőnév.

Pirság-tó: Pyrsagthu 1252 hrtó Komárom vidékén.

Pobor: Pobor 1247 szn; 1248 hn.

Pocsaj: Pochey 1256 fó és hn Abaujban.

Pócs-laka: Puchlako 1248 hn a' Tiszánál.

Pogány: Pagan 1181 fu Baranyában; 1211 szn; Pogan 1270 fu Gömörben; Pugan 1279 fu Moson vidékén.

Pogány-sir: Paganser 1244 hrhely Hontban, 1264 „Ad locum qui dicitur Pananser"; Paganzer 1265 hrhely uo. Világosit: 1138 „Tendit inter duas villas, Ecclesiae scilicet S. Martini, et Ciuilium Posoniensium, cui nomen Vdvary ad arbores viminas, et ibi habet metam. Inde vadit ad sepulchra paganorum, inter quae est meta. Et inde extra lacum, cuius mentio est in privilegio Ladislai regis, tendit ad alia sepulchra paganorum" ez Posonmben a' Holtvág körül. Ismét 1281 „Cursus autem metarum dictae terrae Vybech prout ex litteris dicti Capituli Budensis contineri vidimus, hoc ordine distinguuntur: prima meta incipit juxta Danubium super magno fossato, quod circuit villam Pesthiensem, a parte villae Ieneu, super Palatium Comitis Verneri, in cuius capite sunt duae metae, et vadit supra ipsum fossatum vsque viam, quae ducit in Vaciam, et transit ipsam viam, iuxta quam sunt duae metae magnae, inde currit versus orientem ad monticulum, prope quem monticulum similiter sunt duae metae, vbi etiam antiquitus fuerunt sepulchra paganorum" (Ezutóbbi pogánysirt jelölő halom Pest fölött. Palota környékén (Palatium Verneri Comitis) kereséndő).

Pogony: Peggen 1268 fu Nógrádban.

Pográny: Pagran 1232 fu Nitramhen.

Pó-hamara: Pohamara 1261 hn Hevesben, most puszta Nagykúnságban.

Pohári: Buchary 1247 „Pincernarum qui Buchary appelantur"; Bocharii 1249; Buchari 1250 „Portionem Palatino et Comiti Buchariorum ex parte dictorum Vinitorum in vino provenientem antulimus Fratribus praedictis (a' turóczi praemonstrati rendbelieknek) ad hoc vt iidem

Fratres inter praedictos vinitores cellarium habere debeant et tenere, eximentes eosdem vinitores (a' Győr melleti Sokoruiakat érti) ex certa scientia, et ex regalis authoritatis plenitudine ab omni obsequio, servitio et praestatione, in quibus Palatino et Comiti pincernarum pro tempore constitutis tenebantur, ac ordinantes statuimus, ne Palatini vel Comites pincernarum aliquid ab eis exigant, vel iurisdictionem aliquam exerceant in eosdem, solummodo dictis fratribus vniversa servitia, quae nobis, Palatino et Comiti pincernarum impendere teneantur". (Világosan foly ezekből, mikép a' buchariusok a' pohártól és pohárnokságtól vették nevüket, nem pedig,— mint némelyek akarják, a' Du Fresne által emlitett középkorban Lignariust jelentő Bucharius szótól, mely utóbbi bizonyosan a' francziáktól kölcsönöztetett).

Pográny: Pogran 1287 fu Nitramben.

Pók: Puk 1229 VR 350 § szn; Pook 1261 fu a' Tiszánál Hevesben; Pok, Puk 1269, 1270 nemzn; 1270, 1271 fu Győrmegyében.

Póka: Pouca 1219 VR 122 §, Pauca, Poka 1211, Pouka 1222, 1223, 1279, 1291, Poka 1285, 1294 szn; Powka 1256 hrhid Szalában.

Poklanczás: Poklancas hegy Komárommben.

Poklos-telek: Puklusteluc 1235 VR 149 § fu Biharban; Puklusteluk 1301 hn Hevesben.

Pok-megye: Pokumege 1272 hn Pestmben.

Pokol: Pucul 1 Hb fn. (Csalatkoznak, kik e' szót a' szlávoktól kereszténységünk korában kölcsönzöttnek hiszik; ellenkezőt bizonyit a' hinduk patalja, és a' báltitenger-mellékiek tengeri örvényvihart jelentő pokolja, mely utóbbiról irja Wagener: „Pokol (Poklum), der unter der Ostsee wohnende Höllengott. Die Küstenbewohner nennen ihn jetzt den Seelöwen und Seebär, der sich von Zeit zu Zeit auf und unter der Ostsee äussert". Handbuch der Alterthümer aus heidn. Zeit. Weimar 1842, S. 512).

Pokolnak: Puculnec 1 Hb főnév.

Pokony: Pukhun, Phothon 1272 hn Pestmben.

Pokor: Pukur 1228 hn.

Pokord-hasadata: Pocurdhasadata 1294 fu Ugocsa vidékén.

Pokrócz: Pucruch 1239hn.

Polán-telek: Polanteluk 1291 hn Aranyosszékben Erdélyben, most Pollyán fu.

Polgár: Pulgar 1229 VR 355 § fu, most hajdu vs; 1277 „Populi de Pulgar" fu Pestmben.

Pólyás: Pojoas 1211 szn.

Pólyás-patak: Poyas potok 1219 VR 110 § hn.

Por: Pur 1 Hb.fn.

Póráz: Poroz 1234 „Neque

equos, neque currus, qui poroz vocantur, nec legationem deferre teneantur“(Fékező kötelék neve).

Pordány: Pordan 1263 hn Nitramben.

Porló: Porlou 1295 fu.

Porod: Purud 1252 fu.

Poroszka: Porozka 1217 VR 36 § fu.

Poroszló: PurozlouBknj32 vár a' Tiszánál Hevesben; Porozlou 1217 VR 74 §, Porozlo 1219 uo 9 § hn és apátság uo; Porozlou, Puruzlow 1248, 1272, 1278 fu ugyancsak Hevesben.

Poson-tava: Posontova 1211 hn.

Poszlogó: Pozlogo1248hn.

Pót-teleke: Potteluke1268 hr Komárommben.

Pör-vész: Purewys 1265, Purwis 1275-i átirat, mn.

Prépost-pataka: Prepostpataka 1294 fó Gömörmben.

Pulya: Pule 1225 fu Sopronmben.

Purbissa-falva: Purbyssa folua 1291 fu Valkóban, Boza fón túl.

Pünkösd: Penquez 1217 VR 92 §, Pinkusd, Pynkusd1252 személynév.

Püspöki: Puspukii 1217 VR 77 §, Pesuqui 1235 uo 165 § fu; Pispyky 1261 fu Hevesben; Pizpoky 1270 fu Gömörben; Pyspeky 1273 fu.

Püspök-mál: Pyspukmal 1269 szőlőhegy.

R.

Rábai: Rabay 1216 VR 291 § fu.

Rába-köz: Rabakuz 1226, 1251, 1255 vidék a' Rába folyó között.

Rábcsa: Rabcha 1298 erdő.

Rád: Rad 1229 fu Somogymben; Rad, Raad 1250, 1257 nemznév.

Ráda: Rada 1211 szn.

Rádi: Radi 1138 szn.

Radon: Radun 1282 szn.

Radvány-harasztja: Raduanharasta 1291 „In virgulto Raduanharasta vocato“ hrhely.

Ragály: Ragal 1295 hnév Gömörmben.

Ragályd: Ragald 1265, 1282 fu Szatmármben.

Ragydi: Ragydi 1135 szn.

Rajk: Royk 1289 monostor és helynév.

Rák: Raak 1260 szn.

Rakolyán: Rakolyan 1019 fu most Rokolány puszta Szalamegyében.

Rakoncza: Rukonze 1261 hn Hevesben.

Rákos: Racus Bknj 46, KS I, 4 fó Pestmben; 1199 fu Sopronmben; Rakus 1259, 1264 hn

Pestmben; Rakus, Rogus 1271 hegy Slavoniában; Rakus 1286 „In generali congregatione Regni — in Rakus celebrata“ Pestben; Rogaz 1300 fu Ugocsában.

Rákosi: Rakosy 1270, Rakusi 1272, Rakossy 1279, Rakuss 1290 fu, most Raksi Somogymben.

Rákos-patak: Rakuspatak 1243 hnév Gömörben; 1272 fó Sárosmben.

Rakottya: Racatia 1217 „Frutex, qui vulgo Racatia dicitur“ hrhely; Rokathia 1225; Rakatya 1276 „In dumo, qui vulgariter Rakatya dicitur“ hrhely Somogyban. L: Rekettye alatt is.

Rakottya-bukor: Rakatyahbukur 1294 „Dumus, quae Rakatyahbukur dicitur“ hrhely Gömörmben.

Rakottya-fa: Rakatyafa 1249 „Dumus de Rakatyafa nuncupatus“ hrhely Esztergomban.

Rakottya-kert: Raquatipueret 1193 hrhely Új udvarnál Szalamben.

Rakottya-mohar: Rakatya Mochar 1297 hrhely Nitramegyében.

Rakottyás: Rakattyas 1238 határhely.

Rakottyás-tó: Rakatyastho 1294 tó Gömörmben.

Rárό: Rarou 1282 szn. (Fekete tollu gémfaj neve most).

Rás: Raz 1294 fu, most Raás, Gömörmben.

Rás-földe: Raasfewlde 1270 hn most Rás, fu Abaujban.

Rasodi: Rasudi 1138 szn.

Ravaszdi: Rovosti 1138 szn; Rasdi Tur. II 39 és Bud. krón. nönév.

Ravaszdi-kő: Ruuozdicu 1055 hn.

Ravasz-lyuk: Ravazlik 1261 hrhely Hevesben.

Ravazó: Ravasou 1211 szn. (Talán ravatalt készitőt értelmez).

Rázon: Rasum, Rasun 1217 VR 48 § szn.

Récse: Reche 1019 fu.

Rednek: Rednek 1268 fu, most Rendek Dunántúl.

Reged: Reget 1298 fu Veszprémmben.

Régény: Regan, Regam 1158, Regen 1228 hn.

Regvény: Reguen 1208 hn Mosonmben.

Rejtek-őr: Ruhtukeuri 1223 „Cujus terre meta — ascendit ad Marchiam Teutonicorum“, Rethugeur 1228, Rehtukeur 1299 hn Sopronmben, most Röjtök, azaz Rejtek. (Őrhely volt).

Ré-kas: Rekas 1289 fu.

Rékasi-völgy?: Reguasu veld 1251 hn.

Rekeszd: Request 1268 tó Komárommben.

Rekettye: Requitye 1228 „Ad dumum viminum Requitye dictorum“, Requethia 1252 hrhely Turóczban; Reketya 1279 „In dumo, quae vulgariter Reketya nuncupatur“ hrhely; L.: f. Rakottya.

Rekettye-bukor: Reketia bukur 1247 „Ad dumum, qui dicitur Reketia bukur“ Sárosban.

Rekettye-fa: Reketyafa 1125, Reketiafa 1263 hrfa.

Kekettye-kerő: Rekettekerew 1265 hn Nógrában.

Rekettyés: Reketias 1272 erdő Nitramben.

Remek: Remek 1138 szn.

Rend-pohár: Rendbuchar 1290 „Conditionarii nostri, qui vulgariterRendbuchar dicuntur“, (Pohárnokok rende, Ordo Buchariorum).

Rend-vég: Rendveg 1248 hn Nógrádmben.

Renga: Renga 1247 szn.

Répás: Repas1244, 1258fu.

Rébcze: Rebce 1225, most Répcze fó.

Részt: Rezet 1 Hb fn (m: részet).

Réti: Rethy 1251 fu Győrmben; Rety 1266 hnév Tömösmegyében.

Retteg: Rechteg 1245 hn Erdélyben.

Rév: Reue 1248 „Super vadum fluvii Toltisholtew nuncupati, quod Reue dicitur“ Zemplénmben; Rev 1294 „Vsque vadum — quod Rev dicitur vulgariter“ Gömörben; Rew 1299 „Super vadum fluvii Tholchotho (Tolcsva) nuncupati, quod vulgariter Rew dicitur“ Zemplénben.

Rév-falu: Revfalu 1292fu a' Drávánál, Eszék mellett.

Rezege: Rezege 1284 fu Szatmármben, most Reszege.

Rezes: Rezes 1211 szn.

Rezi: Rezy 1256 hn Szalamegyében.

Riganez: Riganz 1193 viz Fejérmben.

Rigó: Rigou 1211 szn.

Rima: Rima 1200 körül fó Gömörmben, 1280 hn.

Roger-kuta: Rukerkuta 1236 hrkut Biharban.

Róka: Ruka 1211 szn.

Rokolyán: Rocolian 1137 hn Dunántúl.

Rosd: Rusd 1221 VR 366 §, Rosd 1286 nemzn.

Rozsnyó-bánya: Rosnobana, Rosnobanya 1291 hn Gömörmben.

Rozvád: Rozwad 1238 hn most Roszvágy két fu Zemplénmegyében.

Röcseg: Reucheg 1237szn.

Röksédi: Ruksedi 1138szn.

Röges: Ruges 1211 szn. (Rügyes is lehetett).

Rugás: Rugaas 1245 szn.

Rügyeg: Rueggeg 1236 „Ad torrentem Rueggeg“ vizzuhatag Biharmben.

S.

Ság: Sag 1221 VR 364 § fu; Sagu 1231 fu Tisza és Maros között; 1235 VR 207 § fu Nógrádban; Saag 1265, 1277, 1299 prépostság Hontban.

Ság-sidó: Saagy sidow, Saaghysidow, Saagy Sydow 1258 hn Nitramben.

Sajka: Seycia 1242 „Cum duabus navibus, quae vulgariter Galia et Seycia vocantur“, Saycia 1251, hajó neme.

Sajkás: Sajkas 1291nemzn.

Sajó: Souyou Bknj 14, 16, 18, 22, 31, 33 fej.; Soio KS II, 1, Seyo Tur. II, 9, Sajov 1236, Sojou 1246, Sayow 1248, Sayo 1249, Seyo 1253, Sayw 1256 fó Borsodban; Syou 1281 fu és fó Erdélyben.

Sajtó-foka: Saythofoka, Saythofoca, Saytaz foka 1143 „Per quemdam rivulum Saythofoka, alio nomine Saytaz foka appellatum“ fó a' Duna körül Tolnamben.

Salamon-földe: Salamonfelde 1283, Salamonfulgye 1284 hn Liptómben.

Sámod: Samud 1257 fu Baranyamben.

Sámodi: Samudi 1138 szn.

Sánta: Santo 1216 VR 294 §, Scantha 1228 szn.

Sáp: Sapi 1075, 1124 hn a' Tiszánál; Saph 1216 VR 252 § szn; Sap 1217, 1219 uo 8, 48 § fu; Saap 1252, 1264, 1283 fu Pestmben.

Sár: Saru Bknj 47 fó Fejér-, Tolna- és Baranyamkben; Sar 1193, 1208 hnév; Saar 1230, 1240, 1260, viz; Sara 1257 vár Baranyamben; Saar 1277 „Cum paludibus, quod vulgariter Saar vocatur“ Ferjérben; 1282 „Descendit in vnum magnum lutum, vulgariter Saar dictum“ hrhely Zólyomban; Saar 1285 vár és monostor; 1295 „Ad quemdam locum Saar vocatum“ hrhely Gömörmben.

Sárad: Sarad 1211 szn.

Sár-Berény: Sagarbren, Sagarbrien 1025 sz. István gör. oklev. Zaarberin 1108, Saarberiny 1296 hn. L: Szár-Berény.

Sárd: Saard 1169 htó; Sard 1289 fó Erdélyben.

Sári: Sari 1075, Sarj 1124 hn; Sari 1217 VR 239 § fu; 1274 hn.

Sár-falu: Sarofalu 1075hn.

Sark: Suark 1288 „A fine insulae Suark intra Danubium“ sziget Moson vidékén.

Sarkad: Sorcod 1193 hn; Surcud 1216 VR 344 fu Biharban; Sarkad 1294 hn Szalában.

Sárkány: Sargan 1024hn; Sarcan 1193 hn; Sarkan 1222 fu, most Bő-Sárkány Sopronban; 1247 fu Esztergommben; 1251

fu Győrvidékén; 1269 fu; Sarkany 1256 hegy Posonmben.

Sárkány-vecse: Sarcyanveche, Sarcyhivanveche 1244 nemznév.

Sark-füz: Sarkfiz 1252 „Et ibi est salix, que vocatur Şark fiz“ hrfa Komárom vidékén.

Sár-kócz: Saarkoucz 1277 hn Turóczban.

Sarkos: Sarkos 1270 fu.

Sár-körtély: Saarkortiel 1258hrfaNitrában.(Sárga körtve).

Sár-köz: Sarchuez1024hn; Surchuuez1075 ua; Sarkuz1271 erdő; Saarkuz 1309 hn.

Sár-köz-uj-város: Sarkas Vjvaros 1270 fu.

Sarló: Sarlo 1112 fu Nitramben; 1249 hn.

Sarlód: Sorlout 1214 VR 381 § szn; Sorloud 1235 uo 146 § falu.

Sarlódi: Sarlaudi 1138 szn.

Sarlós: Zalese sz. István gör. lev. Sorlous 1109: 1025, 1296 fu Baranyában.

Sarlós-tó?: Curloustho 1253 tó Csallóközben Posonmb.

Sáró: Sarow 1245, Sarou 1259 1287 fu Barsmben.

Sárocska: Saroczka 1075, 1124 „Rivulus nomine Saroczka decurrit in aquamSitouam“.fó.

Sárod: Saarod 1150 körül fu Sopronmben.

Sáró-falu: Sarofalu 1075, 1124 hn.

Sarold: Soruld 1198 szn; 1270 hn a' Tiszánál Hevesben.

Sáros: Sarus 1209, 1248 és számtalanszor, megye; Sárus 1217 VR 210 § fu.

Sáros-alja:Sarosalya1275fu.

Sárosd: Sarusd 1279 falu Szalamben.

Sáros-Bor: SarusBur1262fó.

Sáros-patak: Saruspotok 1277 fó Zemplénmben.

Saros-tó: Sarustou 1075, 1124, Sarostho 1369 htó a' Tiszánál Csongrádban.

Sár-Somlyó: Saarsumló 1249 hegy Baranyában; Saar Zumula1275monostor; Saar Sumlow 1289, 1291 várBaranyában.

Saru: Sorou 1216 VR 265 §, 1225 uo 150 § fu Biharban.

Sarud: Sorud 1211 szn.

Sár-vár: Saruuar Bknj 21 vár Szatmárban, Ecsed mellett, most rom; ismét ugyanannál 37 vár Baranya szélben, hol monostor is létezett.

Sár-vize: Sarvizi, Saar, 1272 viz Pestmben.

Sas: Sagi, Saghi, Sagy, Sas 1075, 1124, 1244 fu és monostorhely, most Sas fu Hevesben a' Tiszánál.

Sás: Saas 1228 erdő.

Sasad: Sashad 1216 VR 287 § fu Biharban; Sassad 1236 hn Buda mellett, most Sashegy, hol régente falu is létezett.

Sas-ág: Sasag, Sassag1291, Sasaagh 1298 fu Buda mellett, ua, mi Sasad; Sassag 1295 hn Erdélyben. (Ez Szászság is lehetett).

Sasany: Sasan, Sason 1208 fu Mosonmben.

Sas-hegy: Sossed 1197 hrhely Erdélyben.

Sásos-tó: Sasustou 1158, az 1228-diki átirat: Zazustou hrhely a' Tiszánál.

Sas-ut: Sasuth 1268 hn Komárommben.

Sas-vár: Sasvár 1217 VR 32 §, Sásvár 1219 uo 124§ vár Ugocsában; Saxsvar 1233 hn; Sasvar 1248 hn; Sasvar 1288, Saswar 1294, 1296 vár Nitra vidékén.

Sátor-halom: Saturholmu Bknj 15, hegy hol most Tokaj, Zemplénmben.

Sátor-hegye: Saturhegye 1265 hegy Nógrádban.

Sátoros: Saturus 1265hegy Nógrádban. (Egynek látszik az előbbivel).

Satuld-egyház: Satuldeghaz 1261 hn Borsodban.

Saul-földe: Saulfeulde 1289 hn Gömörben.

Sebedi: Sebedi 1138 szn.

Sebe-falva: Sebefalua1248 fu Sárosban.

Sebely: Sebely 1075, 1124 fu Tisza vidékén Szolnok körül.

Sebény-réve: Sebeenrewe 1300 hrhely Posonmben.

Sebes: Sebus 1205 hn Erdélyben; 1216 VR 298 §, KS II, 2 szn.

Sebes-ág: Sebusag 1252 fó Dunánál Győr vidékén.

Sebes-gyüldeg-vég?: Sebes Gueldeghwegh 1211 „Ad locum — qui vulgo dicitur Sebes Gueldeghwegh" hn Tiszakörül Csanádban. (Vagy talán Köldök-vég).

Sebes-patak: Sebespatak 1272 „Transit vnum riuulum Sebespatak vocatum" fó Bereg vidékéu.

Sebes-réte: ScebysRethe, Scebin Rithe 1214 „Ad riguam, que vocatur Scebys Rethe" hrhely Biharmben.

Sebödi: Sebudi 1138 szn.

Segéd: Seged 1 Hb fn.

Segesd v. Segösd: Segusd 1241 Roger. Miser. Car. c. 28, 32, Segusd 1269, Segust 1275 fu Somogyban.

Seges-vár: Segeswar, Seguswar 1300 hn.

Selly: Seel 1290 fu Nógrádban.

Sellye: Sala 1252 fu.

Selyme-köz: Selmekuz 1214 hrhely Biharban.

Selype: Selpe 1138 szn.

Semlyékes: Semlekus1268 htó, most tó és ér Komáromban.

Seperies?: Saperies 1075, 1124, 1369-diki átirat: Hepernyes, htó a' Tiszánál Csongrádmegyében.

Serke: Sirque 1246 falu Gömörmben.

Serkentő: Serkenteu 1229 VR 360 § szn.

Sigra: Sygra 1245 hn (Szikra is lehetett).

Sikár: Sikar 1211 szn. (Szikár is lehetett); Sykar 1281 hn.

Siklós: Suclous, Suklos 1191, Suclos 1267 fu Baranyamegyében.

Sikos: Sicus 1208 szn.

Sikos-foka: Sycusfoku 1214 hrhely Biharmben.

Sik-réte: Sikrethe 1145 „Prati Sikrethe vocati“ hrhely Baranyában.

Sima-halom: Simahalom 1248 hrhegy Zemplénben.

Simódi: Schimudi 1001 fu; Simudi 1138 szn.

Sin-sziget?: Sinnzigeth 1145 „Insulam (Danubii) Sinnzigeth circumeundo“Dunaisziget.

Sipos: Sipos 1138 szn.

Siredi: Siredi 1138 szn.

Sir-egyház?: Scirighaz 1251 hn.

Sir-kert?: Seyrker 1193 hrhely.

Sisó: Sisou 1172 hn Győrmegyében.

Sitke: Sytkee1273fuVasban.

Sitva-tő: Sitouatu 1075, Situatuv, Situatu 1124 hn, Vö: Zsitvatő.

Só: Sou 1272, So 1273 „Banus de So et de Vazara“ bánság vagy megye Sala fónál Horvátországban, mely rész most Bosniában létezik.

Sodos: Sudus 1138 szn.

Sodró: Zudurou, Cheydreh 1235 VR 177, 182 § fu.

Sok-ága: Sukaga 1252 tó a' Dunánál Győr és Poson szélben.

Sokord: Sokord 1075, 1124 htó a' Tiszánál.

Sok-orru: Sucuroi 1216 VR 343§fu; Socoru 1221, 1224 hn; Sokorow 1251 szőlőhegy Somogyban; Sokorou 1252 „Vini tores nostros de Sokorŏu juxta Iaurinum“, Sukuro 1266 szőlőhegy Győrmben. (Mind sok ormu hegységet jelent).

Sok-orrod: Succurod1266, Sukorod 1268, 1270 hn Szalavagy Vasmegye vidékén.

Só-kut: Soukut 1299 falu Posonmben.

Solozsma: Zolusmao 1234 „Victualia Bani, quae Zolusmoa vocantur“; 1269 „Cum marduriniş et descensu Bani, vulgariter Zolusma vocata“; 1275 „Collectam marturinarum et victualium, que Zolusma nuncupantur“; 1276 „Collectam victualium, quae vulgariter Zulusma dicitur et marturinarum“,Bánhivatali jarandóság.

Solt: Zulta Bkuj 50, 53, 55 'stb szn.

Solymár: Salmar 1255, Solomár 1266, fu, most Solmár Pestmben, egykor a' sólyommal vadászók helye.

Solymos: Solmios 1055szn; Sulmos 1075, 1124 htó a' Tiszánál; Solumus 1216, 1217, 1219 VR 72, 113, 255, 335 §§ falu, most puszta Biharban; 1252 fu Turóczban; Solmus 1256 fu Posonban; Solmich1268 tó Nitrában; Solomos 1272 „Ad magnam petram Solomos dictam“ hrhely Trencsénmben; Solumus 1272 fu Nitrában.

Solymos-pataka: Solumuspataka 1265 fó Nógrád- és Heves szélben.

Sólyom: Souloma 1083 erdő; Zoulum 1253 most Zolyom megye.

Sólyom-alja?: Solombaia 1224 „Ad viam praecipitem, quae Solombaia dicitur“ töltés a' Tiszánál.

Sólyom-kő: Solyomkeo 1243 hrhegy Gömörben; Zolumku 1253 hrhegy; Solomkeu 1272 „Circuit lapidem Solomkeu vocatum“ hrhegy Sárosban; Solyomkew 1295 erdős hegy Sárosmban.

Som: Sum 1193 viz; 1216 VR 297 § fu; 1269 fu Somogyban.

Som-Berény: Sumberven 1193, Sumberen 1229 fu Somogymben.

Somcsöd: Sumchud, Cumchud 1291 hn Fejérben, most Dömsöd Pestben. L: Dömsöd.

Somdi: Sumdi 1138 szn.

Som-fa: Somfa 1235 hrfa Baranyában.

Som-kerek: Sumkerek 1236 hn Biharban; 1256 hn Posonban.

Som-kut: Somkuth 1243 fu Gömörben; Sumkut 1276 „De puteo Sumkut vocato“ hrkut Somogyban; Sunkut 1279 hr uo.

Somlyó: Sumlu 1015 hn, Sumoló az 1228-i átirat: Sumlyo, falu.

Somlyós: Sumlos 1291 Dunai sziget Dömsödnél Fejérben, mely most Pestmegye része.

Somlyós-patak: Sumlospotok 1212 viz.

Somod: Scumud 1216 VR 242 § szn (Szömöd vagy Szemed is lehet).

Somogy: Schumig 1055, Sumeg 1163 vár és megye, számtalanszor.

Somold: Sumuld 1233 fu Moson körül.

Somolycsényes: Sumulchenus 1257 viz Baranyában.

Somos: Sumus 1280 falu Abaujban; Somos, Sumus 1283, 1284 fu Sárosban.

Somos-ága: Somossaga 1214 hrhely.

Somos-falva: Cumus folua 1191 fu Baranyában.

Somos-patak: Sumuspatak 1243 fó Gömörben.

Som-patak-fő: Sumpotoch Feu 1202 hrhely Ausztria szélben.

Som-rét: Sumreth, Sumret 1284 hn.

Só-patak: Sow pothok 1285, Soupotok 1291 fu Sárosmben.

Sornya-hegy: Sornyaheg 1265, 1275-diki átirat: Hornahegy hrhely Nógrádban.

Sós: Sós 1235 VR 147 § fu.

Sós-kut: Souskut 1270 hn; Sooskuth 1275 hrvölgy Esztergommben.

Sós-tó: Zoustou 1208 hrhely.

Sós-völgy?: Susolgy 1075 határhely.

Sót: Soth 1225 „In partibus Soth“ hn vagyis vidék.

Só-vár: Soowar 1285, Souuar 1291 fu Sárosban.

Söprő: Sipreu 1138 szn.

Söprüdös?: Suprutus 1219

VR 1 § „Villa Shama, in prouincia Suprutus“ vidék, ugy látszik Szabolcsban.

Sötét: Sotith 1211 szn.

Sövény: Seun 1082 hn; Scewem KS I, 3 „Postquam vero in praelio Cesummaur Romani corruissent, et fuissent dispersi vsque quaque, Rex Ethela est conuersus in castra gentis suae, et ibi in descensu vltra Tizam paucis diebus habitavit, tandem in Scewem curiam solempnem celebrate procurawit“; más kézirat (ed. Podhradszky) Sceven, Posonyi krón: Czevem; Budai és Dubiczai krón: Zeuuen, hn, hol Atila nemzetgyülést tartott, most Sövényháza puszta Algyő és Pusztaszer között a' Tiszánál Csongrádban, mely a' Szeged mellett 1348-ban tartatott nádori gyülésben kelt levél szerint még Süen ház nevü falunak mondatik.

Subádi: Subadi, Subudi 1138 személynév.

Sulykos: Zulkus 1227 fó.

Sulyok: Suluk 1216 VR 282 § szn.

Suta: Sutha 1216 VR 340 § személynév.

Surány: Suran, Soran 1138 Surany 1220 fu Nitramben.

Suránydi: Surandi 1138 szn.

Süd: Schut 1217 VR 228 § fu Posonmben.

Süd-sara: Suthsara 1274 viz Győrmben.

Süket: Sukete 1198 nőnév; Suket 1211 szn, Syketh 1288, 1289 „Symon filius Symonis dicti Syketh“ mn.

Süllő: Sileo 1138, Suleu 1211 szn; Scilu 1124, Silo 1369 hó a' Tiszánál Csongrádban.

Süly: Sull 1259 hn Pestben.

Sümeg-falu: Simegfolv 1082 hn.

Sümeg-fan?: Simegfaan 1082 (Fan, erdőt jelenthet).

Sürü-bik-hida?: Scurubuchhyda 1228 „Iuxta pontem Scurubuchhyda vocatum“ hid a' Dráva mellekén Eszék körül. L: Szorbokhida.

Sütő: Schutou 1273 falu Vasmben.

Süveg-fan?: Suwegfaam 1082 „Ad locum, quem vulgus Suwegfaam“. (Vö: Sümegfan).

Szab: Sab 1217 VR 42 § szn.

Szabadi: Zabady 1249 hn Győr vidékén.

Szabaditsa: Zoboducha 1 Hb cs.

Szabó: Zabau 1295 szn; Zubuh 1296 fu Posonmben.

Szabód: Sabud 1235 VR 198 § szn.

Szabolcs: Zobolsu Bknj 6, 20, 22 stb. Zobolc KS II, 1, Zobolch Tur. II, 4, (a' kézirat Zoboleh és Zoboley hibás, c helyett) szn, és vár, melytől a' megye; Zobolsu 1216 VR 242 § fu.

Szabó-Pál-földe: Zabopalfelde 1266, 1278 hn.

Szacska: Zachka 1135 szn.

Szacsód: Zochud 1228, 1252 szn.

Szád: Saad 1258, 1296 nemzn; Zoad 1265 apátság és monostorhely.

Szada: Zada 1235 VR 199 § szn; Zoda 1282 fu; Zatha 1287 fu, Zata 1289, Scatha 1290 vár Bács vidékén.

Szadár: Zadar 1138 szn.

Szador: Zodur 1251 hn; Zadur 1277 szn.

Szád-vár: Saduar 1279 „Philippo, genero ipisius Zalauk, Sagittario de Saduar" vár Nógrád vidékén.

Szadoska-feje: Zaduskafeye 1248 hrvölgy Borsodban.

Szajár: Zajar 1015 fu.

Szajko: Saicu 1216 VR 309 § fu Krasznában.

Szák: Zak 1135 szn.

Szaka: Zaka 1195 fu Moson vidékén.

Szakács: Zakas 1211 szn; Zakacz 1263 hn, páliak' monostorával.

Szakácsi: Zakachy 1300 hn Erdélyben.

Szakadat: Zakadat 1055 hn; Chakadat 1269 hn Erdélyben; Sakadoch 1284, „Iuxta quoddam nemus aquosum Sakadoch vocatum" hn Sopronban; Zakadath 1291 fu Tolnában; 1292 hrhely Csepel szigeten; 1305 fu Tolnában.

Szakáll: Sokol 1138 szn; Zakal 1228 hegy Erdélyben; Zokol 1263 monostor.

Szakállas: Szakallus 1158 az 1228-diki átirat: Szakalos fu, most puszta Fegyvernek mellett Hevesben; Zakalus 1169; 1252, Zakalos 1265, 1285 fu Komárom vidékén; Zakalus 1291 „Ioannis dicti Zakalus" szn.

Szakasztja: Zocoztia 1 Hb cs.

Szakata: Sakata 1228 hn.

Szakócs Zakuch 1294 szn.

Szakod: Zocud 1217 szn.

Szakolcza: Zakolcha 1217 hn, most város Nitrában; 1256hn.

Szakol-hegye: Zakolhege 1248 hrhegy Zemplénben.

Szala-ásványa: Zalaasvanya, Zalaasuanya 1145 „Fossato dicto Zalaasvanya, alio nomine Zalakere" hn Duna mellett Baranya táján.

Szalád: Szalád 1217 VR 90 § szn.

Szala-kere: Zalakere1145 L: előbb.

Szalánez: Zalanch 1269 szn; 1300, 1303 vár Abaujban.

Szaland: Zaland 1294 ut Szalamhen.

Szalan-kemény: Zolunkemen 1280 hn.

Szalárd: Zalard 1135 szn.

Szálas: Zalas 1211, Zallas 1229 szn; Zolos 1216 VR 276 § falu.

Szala-vár: Szalavar 1019 helynév.

Szál-doba: Zalduba 1217 VR 48 § szn.

Szál-dobágy: Scaldubag 1216 VR 340 §, Zaldubag 1236 fu Biharban. Világositja értelmét 1463 e' székely hadi szabály:

„X. Siculi, juxta suum modum antiquum, ad exercitum Generalem nuttere obligantur duas Gentis suae Partes, tertia ad omnes eventus domi relicta. Eorum vero convocatio ad insurgendum fiat, vel gladio sanguine tincto, vel litterisComitis eorumdemSiculorum vel Domini Vajvodae, si insimul Comes fuerit. Dum tamen necessitas tumultum excitare cogit, Capitanei Sedium cunctarum tympanis et Záldobonibus, atque accensis struibus lignorum in sciundis locis Tuzhalom vocatis conclamationem faciant; et qui ad haec non concurrit, caput amittat". (A' száldobok póznákról függő deszkák verésével állitattok elő, mint mainap huszárainknál is divatos).

Szalka: Salka 1211; Zalka 1274 fu Hontban.

Szalkád: Zolkad 1255 hn Zemplénmben.

Szállás-adó: Salasadov 1245 „Terram filiorum Iobbagionum Castri Pozonien. qui vulgo Salásadov nuncupantur, nomine Neku (Nyék)". (Fejér Cod. Dipl. IV, v. I. p. 381 hilásan adja Galaseadov irással, a' posonyvárosi levéltárban lévő eredeti ellenére); Zalasodov 1251 „Jobagiones castri Posoniensis — et cum eisdem filii iobagionem qui wlgo Zalasodov dicuntur"; a' főispánnak szálást adni tartozó vár jobbágyak Olgyán, Posonmben. (Ez utóbbi oklevél a' posonyi kaptalantól kiadva eredetiben a' Nemzeti Muzeum gyüjteményében találtatik). Hasonlóul szállásadó várjobbágyak voltak az inarcsiak. L: Inarcs.

Szalma-hegy?: Zarmuhig 1055 hn.

Szalma-pataka: Zalmapataka 1243 fó Gömörben.

Szalók: Zoloucu Bknj 19, 48, 49 Zoloc 1235 VR 155 §, Zoloch 1252 szn; Zalok, Zalouk, Zolok, Zolouc, Zolouk 1214, 1270, 1279, 1284 nemzn; Zoloch 1222, Zaloch, Zalug, Zaloug 1261, Zoluch 1270 hn a' Tiszánál, Hevesben.

Szálóka: Zaluka 1214 hn Zemplénben; Zalka 1289 hnév Szabolcsmben.

Szalókos-töve: Zalokostueh 1211 hn a' Dunánál Baranya vidékén.

Szalonka: Zolonka, 1272 helynév.

Szalonta: Zolounta 1202, Zolonta 1243 hn Posonban; Zoluntha 1272 fu.

Szamár: Zamar 1138, Zumar 1163 szn: 1265 fu; Szamar 1292 hn Esztergommben; Zamar 1298 hn Szalában (E' nevek nem az állatra vonatkozó észmét, hanem a' kémlő, szemlélő, száguldó előharczoló és örködő hadi műtételt fejezik ki, melynek gyakorlói középkorban Scamarok, Exploratorok, Haramok, Latrunculusok 'stb neve alatt jőnek elő).

Szamard: Scamard 1082,

Zamard 1171, 1229, 1295 fu Somogyban most Szamárdi; Zomard 1231 hn; Zamard 1237 szőlőhegy; 1292 fu Esztergommegyében.

Szamárdi: Zamardy, Zamard 1211 htó Balatonnál.

Szamár-vár: Zamarvar 1292 „Inter publicam viam de terra Szamard predicta, por quam itur versus Zamarvar" — „Subtus locum diruti castri Zamarvar vocati" vár Esztergomban. Ez is kémlő vár (Castrum Exploratorum) lehetett, 's tulajdonkép a' szem-ártól jö neve. Vö: Szemár-kő, Szemár-ut.

Szamor: Zamor 1158, Zamur 1228 hrhely Tiszántúl.

Szamos: Zomus Bknj 19, 20, 21, 27, 28, Somys 1296, Zomus 1273, 1285 fó; 1298 személynév.

Szamos-hid: Zomusygh 1285 hn Szatmármben.

Szanacs: Sanacs 1138 fu.

Szanád: Zanad 1237 hnév Dunántúl.

Szánas: Sanas 1138 fu, ua mi Szanacs; Zanus 1228 hrhegy Erdélyben.

Szanda: Zunde 1075 hnév most puszta Szolnokon túl Hevesmben.

Szánk: Sanc 1208 szn.

Szanka: Sanka 1138 szn.

Szántó: Sanaton, Santan, Samton, sz. István gör. oklev. Zamtov Kálmán kir. 1109 lev. fu, most Szantova a' Dunánál Bácsban; Szanthu 1015, Santo 1075hn; Scautou, Zamptho 1211 fu; Zumtuo 1216 VR 253 §, Zampto 1217 uo 98 §, Zamtou 1219 uo 114 § fu Biharban; Zanthow 1296 hn.

Szántód: Sontod 1297 hn.

Szaplony: Zoplon 1208 fó Mosonmben.

Szaporcza: Zapercha1191 fu Baranyában.

Szár: Sar 1137 hn; Zor 1216 VR 315 § fu Szabolcsban; Zaar 1217 uo 101 §. fu; Saar 1261, 1264 monostor Hevesben; Zar KS II, 2 „Zar Ladislaus", Zaar Tur. II, 4. szn.

Szárad: Saurad 1138, Zorod 1208, Sarad 1211 szn.

Száránd: Zaram 1236 fu Biharban. L: Zarand.

Szár-aszó: Zarroozow 1082 hn.

Száraz-aszó: Zarozozou 1229, 1255, fu, most Szárszó Somogyban; Zarazazon 1265 hn Heves-Nógrád szélben.

Száraz-fövény: Zarazfuen, Zarazfuven 1248 „Iuxta stagnum, quod Zaraz fuen dicitur" tó Posonmben.

Száraz-mohar: Zarazmachar 1262 „Tendit ad sylvam Zarazmachar vocatam" erdő Ugocsamben.

Száraz-Prezek?: Zaruz Prezek 1287 hn és fó.

Száraz-tő: Zarazteu, Zarastho 1297 fu Somogyban.

Száraz-völgy: Zarazvelgh 1235 „Ad vallem Zarazvelg vocatam" hrvölgy Bara-

nyában; Zarazvelg 1264 hrvölgy Jászónál Abaujban.

Szár-Berény: Sagarbren, Sagarbrien, sz. Istv. gör. lev. fu a'Balaton mellett. Vö: Sár-Berény.

Szárd: Zuard Bknj 8, Zoard KS I, 4, Zuard ua II, 1 szn; Szaard 1240 hn.

Szár-hegy: Zaarhegh 1055 hegy Veszprémben; Zaharhegi 1211; ua Zarheg 1295 „Cuiusdam montis Zarheg vocati" hn Gömörmben.

Szár-homok: Zaarhumuk 1269 hegy.

Szárnyas: Zarnyas 1278 „Georgius filius Comitis Jule, Zarnyas dicti, de Comitatu Zala" személynév.

Száró: Sorou 1216 VR 265 § falu.

Szár-ung?: Zaharung 1214 hegy.

Szarvad: Zaward, Zaruad, Zarwad 1279 fu K-Szolnokban.

Szarvas: Zorwas 1280 fu Valkóban.

Szarvas-halom: Zorwosholm 1284 hn.

Szász: Zaz 1274, 1287 fu Posonmben. Csallóközben (Vajjon a' szásztól vagy száztól ered-e?).

Szász-fenes: Zasfenes, Zazfenes 1297 fu Kolosmben.

Szászka: Shazka 1219 VR 10 § falu.

Szász-telek: Sazteluk 1266 falu.

Szász-város: Zas Varos 1239 hn Csallóközben Posonmben, most Szász.

Szatmár: Sathmar 1239, Szathmar 1268 „Szathmar de genere Bala" szn.

Szatmár-németi: Zathmar Nemethi 1230 hn most vs.

Szatymaz: Zotmaz 1235 VR 159, 164 § szn.

Szauna-teleke: Zaunateluke 1288 hn Kolosmben Erdélyben.

Száva-berke: Zoaberke 1259, Zawabereke, Zowa Bereke 1280 erdő Posegamben.

Száz-halom: Zazholm KS I, 2, Zazalom Tur I, 11, Zazholm kézirat, halmos hely Érd mellett Bata határában Fejérmben.

Száz-hegy: Soazhyg 1193 hrhely.

Száz-nagy: Zaznog 1300 hn Erdély vidékén.

Szebegény: Zebegen 1280 apátság.

Szeben: Zeben 1199 prépostság.

Szeben-réte: Scebin Rethe 1214 hn Zemplénben.

Szécsény: Szecheny 1243 hn.

Szécsényd: Zechend 1283 fu Vasmben.

Szecső: Zecheu 1271 hn.

Szecsőd: Zechod 1205, Zecheud 1236, 1283 fu Vasban.

Szederkény: Zederkyn, Zederkin 1272 fu Baranyában.

Szedő?: Zydeu 1222 szn.

Szeg: Seg 1055 hn; Seeg, Segh 1208 hegy Mosonmben; Zeegh, Szegh hn Nitrában; Zegy 1261 hn a' Tiszánál; Zug 1267

hn; Segh 1272, Zyg, Zig 1274 fu Nitramben.

Szege: Scege 1138 szn.

Szeged: Scequed,Scetqved, Szegved 1193fu Dunántúl; Seghed 1199 hol esperestség, Scegved 1222, Zeged 1247, Seuged 1272, Zegued 1284 hn most városCsongrádban; Zegued1279, Scygid 1289 fu Baranyában.

Szegedi: Sugudi 1138 szn.

Szegedi-tanyája-fele?: Zegedstenayafere 1256 „In ipsa magna via Zegedstenaya fere" hrhely Balatonkörül Szalában.

Szegény: Scegen 2Hb mn; Zegen 1055, Segen 1082, Segun 1138, Scegen, Zegen 1211 Scequen 1227, Scegen 1237 szn; 1277 nönév.

Szegényd: Sycund 1217 VR 42 § szn (Ez Szécsenyd is lehetett).

Szegés-tó: Segisto 1055 tó (Székes tó is lehetett).

Szeg-fő: Segfeu 1208 fu Mosonmben.

Szeg-halom: Zeguholmu Bknj 28, Zigholm 1216 VR 247 §, Sceguholm 1217 uo 101 § fu Békésmben.

Szegi: Scegi 1216 VR 242 § szn; Zeghi1255hnZemplénben.

Szegő: Seghve 1211, Zekeu 1216 VR 245 §, Scegu uo 319 §, Scegeu 1217 uo 82 §, Scegey 1242 szn; Segu 1216 VR 315 § fu; Scegu 1229 falu Somogymben.

Szeg-szárd: Soksard1212 Suchsard 1237, Saxard 1264 hn és apátság Tolnában. Lásd: Szögszárd.

Szeg-teleke?: Zeghteghlegu 1211, Zegchelegu 1399 és Zeghteglegu 1417 oklev. hnév Tolnamben.

Szeg-uta: Zegutha 1158 hrhely.

Szegvény: Sceguen 1193 hrhegy; Szoguen 1217 VR 78 § falu.

Szegvény-aszó: Zeguen ozo 1236 hn Biharban.

Szégyen?: Scegyun,Segym 1217 VR 232 § szn.

Szek: Zec 1075 hn, Zek 1236 fu Vasm. vidékén; Zech 1h49 hn Esztergomban; Zek 1291 hn Erdélyben.

Szék-aszó: Scekozo, Zekozou 1237 hn.

Szék-cső: Zekuseu Bknj 47 vár; Sechcsou 1231 hn, Suchew 1247, Zekzou 1h80, Zekchu 1296 vár és fu a' Dunánál Baranyában.

Székely: Scecul 1216 fu; Zecul 1219 VR 17 §„Agazones Regis de villa Zecul" fu talán most székely - telke Biharban; Zekul 1285 hn Tolnában; Zacul KS I, 4 és II, 4. Zekel Tur. I, 24 „Siculos, ipsorum autem vocabulo Zekel se denominasse perhibentur," kézirat: Zekul; népségnév.

Székely-száz: Sceculzaz 1217 VR 208 § „Bichorienses de centurionatu Sceculzaz" századosi kerület vagy járás Biharmegyében.

Szekercze: Scegekerche, Szekerche 1285 hn „Sár“ nevü megyében, mely a' Sárostól különböző.

Szekeres: Zekeres 1158, Szekeres 1226-diki átirat, hn; Zekeres 1255 „Prima meta terre monasterii nostri de Iazou — est antiqua ville curriferorum nostrorum Zekeres vocate“ fu Abaujban; 1264; 1308 fu Szatmárban. (A' szekeresesről vett helyneveknél megjegyzendő a' szokerek minősége. I. Lajos kir. a' szebeniek részére 1378-ban kelt levelében áll: „De vno curru vulgariter Rudas Zeker vocato, quatuor grossos Bohemicales, de curru paruo Ayanthos Zeker vulgariter vocato duos grossos, similiter Bohemicales perseluant“ (Ayanthos, ugy vélem alantas vagy is alacsony szekér).

Szekér-völgy: Zekerevolg 1264 határvölgy Jászonál Abaujban.

Székes: Zekus 1217 VR 41 § szn; Zekes 1290, 1291 fu, most Örmény-székes Erdélyben.

Szekrény-patak: Sykrinpotok 1222 viz Sopronmben.

Szék-tó: Zottu 1075 htó.

Szék-udvar: Czikador 1196 Sicodor 1199, Secudvor 1212 Ciccador 1264 apátság; Zekuduor 1299 fu Békésben.

Szeldő: Seldeu 1229 VR 358 § fu.

Szele: Sele 1138 szn; Scela 1217 VR 63 § fu.

Szelemen: Zelemen 1211 személynév.

Szelencz: Scelench 1284 vár.

Szelény: Zeten 1300 falu Hontmben.

Szeles: Seles 1082 szn; Zeles 1181 hn Baranyában.

Széles: Seleus 1138 szn; Selyes, Zelye 1251 erdő Somogymben.

Széles-bik: Sceleusbyk 1222, Zelusbic 1229 hrhely.

Széles-fok: Scelusfok 1270 hrhely Valkóban.

Szeles-pataka: Zelespataka 1243 fó Gömörmben.

Széles-szigete: Scelesscigethe 1298 hnév Kanisafónál Szalamben.

Széles-tó: Zelestou 1248 „Vsque stagnum Zelestou“ tó Csallóközben.

Szélke: Scelce 1268 tó Nitra vidékén; Zelke 1295 szn.

Szél-Meskó: Szel Mesco 1244 hn Valkómben. (Határszélre vonatkozik).

Szelő: Zelew, Szelo 1248 Zeleu 1300 hn Nógrádban, most Mátra-Szelle; Scelu 1284 szn.

Szelöncz: Zelynch 1279 hn Posonmben.

Szem: Schem 1199 szn.

Szemár-kő: Cemarkeo 1212 hegy Buda körül. (Ör-hegy lehetett).

Szemár-ut: Symarut 1217 „Vadit per viam exploratorum de Boemia, quae vulgo Symarut dicitur“, Simaruth 1256 „Per viam exploratorum de Boemia,

que vulgo dicitur Simaruth“ ut Nitrában. (Szemár tehát szemlélő, Explorator). Vö Szamár).

Szemcz: Scymcy 1244 fu.

Szemd: Scemd 1229 szn.

Szemdi: Zemdy 1211 szn.

Szeme: Zeme 1256 szőlő Szalamben.

Szemed: Scemed 1217 VR 85 § szn.

Szeme-földe: Zemefelde 1263 hn Komárommben.

Szemel: Semel 1283 hn Jenő körül, margitszigeti apáczáké. (Ez is szemlelő vagy őrhely).

Szemelő?: Sehmula 1235 VR 206 § fu.

Személy: Scemel 1216 VR 328 § szn.

Szemer: Scemer 1219 VR 133 § „Scemer filius Scemera“, Zemer uo 12 §, 1235 uo 207 § személynév.

Szemercs: Zemerch 1270 „Ad vnum truncum, qui Zemerch vocatur“; Szemercz 1284 „Vadit ad arborem Szemercz cruce signatum“ Liptóban; Zemerce 1294 „Arbor Zemerce vocata“ hrfa.

Szemercse-fa: Zemerche fa 1264; Zemerceghfa 1283 hrfa Zólyomban.

Szemörcsök: Simurcuc, Sumurcuc 1198, Chemerechuk, Semerchuk 1238 szn.

Szemere: Zemera Bkuj 6, 33, Scemera 1219 VR 133 § szn; Scemere 1243, 1261 hn Borsod vidékén; Zemera 1270, Zemere 1298 fu Sopronban; Scemere 1299 fu Szalában.

Szemes: Scemes 1138, Scemus 1216 VR 280 §, szn; Semec 1217 uo 239 § hn; Scemes 1229, Zemes, Semus 1251, Samas 1275 fu Somogyban; Chemes 1284 fu Borsod vidékén.

Szem-hegyi: Scemhegi 1217 VR 67 § szn.

Szemlény-vár: Zemlenvar 1261 vár, most Zemplén, melyről a' megye.

Szemony: Zemogny 1009 helynév.

Szemő: Scemeu 1237 szn.

Szemőke: Zemeke 1278 szn.

Szemőt: Semuth 1220 „Vestis, quae est ex Semuth, cui pellis armellina“ ruha-kelme. (Talán a' német sammetból).

Szemrősz: Semruz 1247 személynév.

Szemtekkel: Zumtuchel, 1 Hb fn (mond: Sömtökkel).

Szem-tő: Sumptey, Sumtey 1221 VR 363 §, Semthey 1252 vár, 1275 megyés vár, most Szempcz vagy Szencz (Wartberg) Posonmben (örök, szemlélők vára).

Széna: Suena 1158, Swena 1228 fu, most Szénás puszta Baranyában; Scena 1229 szn.

Szénád: Scenad 1231 hn, most Szanád a' Tiszánál Torontálmegyében.

Szenarag?: Zenarag 1135 hn. (Aligha nem a' Smaragdus ker. névből alakult, mely Sumurac-nak is iratott).

Szénásd: Zenast 1235 VR 183 § szn.

Szend, Szent: Zend, Zent 1278 hn.

Szén-égető-származó: Scenegeteu Zormou 1222 hrhely, melyet Szénégető, — vagy Szénégetős ormának értelmezhetni legbiztosban.

Szenei: Sceney 1229 fu, most talán Szenna Somogyban.

Szenező: Scenezeu 1216 VR 321 § szn.

Szennyes: Scenues 1214 VR 378 § fu, most puszta Szabolcs- és Szatmármben.

Szenő-halma: Seneuhalma 1299 hrhely Zemplénben.

Szent: Szen, Szent 1Hb fn.

Szénta: Scenta 1217 VR 97 § fu.

Szent-Adrian-martyr: Zent Adrian martyr 1024 hn.

Szent-Benedek: Zentbenedek, Zenthbenedek 1297 falu Kolosmben Erdélyben.

Szentei: Scentii 2 Hb fn. (mond: szenti).

Szenteket: Szentucut 1 Hb fn (mond: szentököt).

Szent-Mágócs: Sente macus 1221 VR 369, Szente Magueth 1291, Scentemaguck 1300 nemzn.

Szentes: Sentus, Sentuz, Centhus, Zentus 1211, Sentes 1217 VR 38 §, Santus 1219 uo 21 §, Zentus 1265, Scentus 1273 szn.

Szent-György: Scengurg, Zenthgurg 1283 fu Somogyban.

Szenti: Szenthy 1055 szn.

Szent-István: Scent Istvan 1222 „Vrigan, aliter Szent Istvan“ fu Győrmben.

Szent-Iván: Szentivan 1221 hn.

Szent-Iván-Berende: Szentivan Berende 1265, az 1275-iki átirat: Sz. Iván Berche hn Hevesben.

Szent-Iván-szerke: Zeth yuan Zerky 1284 fu Pest vidékén, most már nincs.

Szent-Kereszt: Zeth Kerezth 1267 hn.

Szent-Lázár-szegényei: Zentlazar Zygini Posonyi krón. Lásd: Gyász és Magyarkák.

Szent-lélek: Zenth leleuk 1261, Zenth Leluk 1271 vár a' Székelyföldön Erdélyben.

Szent-Mária: Zenthmaria 1287 fu, most Somorja Csallóközben Posonmben.

Szent-Mária-szigete: Zenthmariazigethe 1234 Dunai sziget.

Szent-Márton: Senmartin 1217 VR 32 § fu Ugocsában.

Szent-Mihály: Szent Mihal 1222 fu Győrben; 1248 fu Sárosban; Schentmyhal 1292 fu Szabolcsmben.

Szent-Mihály-telke: Zentmihaltelke 1283 hn Erdélyb.

Szent-Miklós: Sen Niclous 1217 VR 228 § fu; Scenmiclos 1239 fu Szalában; Scentmyclous 1288 fu Erdélyben.

Szentőke: Scentuka 1217 VR 94 § szn.

Szép: Scepa 1217 VR 209 § „Scepa et Vederey lotrices ecclesiae“, 1229 uo 349 § nőnév.

Szepenye: Zepene, Sepene 1279 hn Szalában, mely Veszprémvárhoz tartozott; Zepenew 1279 hn Ungban.

Szepes: Seepus 1096 vidék, most Szepsiszék, Székelyföldön; Scypis 1198 „Terra Scypisiensis és Zypsio“ Szepesmegye.

Szép-fa: Scypfa 1272 erdő Sárosmben.

Szép-falu: Scepfalu 1237 falu.

Szép-hegy: Ziphhigh 1262 „Versus montem Ziphhigh vocatum“ hrhegy Ugocsában.

Szép-lak: Ciplok 1143 hn; Zeploc 1217 VR 60, 65 § apátság Biharban; Sceplak 1228 fu Erdélyben; Seeplok 1265 fu Sopronban; Sceplok 1280 monostor; Zeplak 1293 fu Posonmegyében.

Szép-telek: Zopteluk 1300 és 1303 hrhely.

Szép-tölgy: Siptul 1216 VR 331 § fu.

Szer: Scer Bknj 40, „Et locum illum, ubi haec omnia fuerunt ordinata, Hungari secundum suum idioma nominarunt Scerii, eo, quod ibi ordinatum fuit totum negotium regni“. Zeer 1233, 1274 „Excepta parte monosterii sui de Zeer, inqua locus esset suae curiae“ (Comitis Nana, filii Pousae de genere Kalan), monostor, most Puszta Szer Csongrádmben.

Szerda: L: Szereda.

Szerda-hely: Zerdahel 1254 hn Nógrádban; 1263 hn Nitrában; Zerudahel 1279 hnév Vasmegye vidékén; Zerdahely 1283 fu Posonmben.

Szerecseny: Scerecun 1165 az 1349-dik átirat: Zerechun, Serechen 1222, Sceresun 1235 VR 176 §, Serechin 1269 személynév.

Szered: Zered 1208 hrhely a' Dunánál.

Szereda: Scereda 1199, Scyruda, Scereda 1238 szn.

Szerelmes: Serelmes 1137 nőnév; Zerelmes Bknj 17 „Et nominaverunt locum illum amabilem quod interpretatur in lingua eorum Zerelmes, eo, quod multum dilexerint illum locum“; Scerelmes 2 Hb mn.

Szerem: Zerem 1171 szn. (Talán Szerény, a' Modestus keresztnév magyaritása).

Szerencs: Szerench 1247, Szeremch 1271 monostor és hn Zemplénmben.

Szerencse: Zeremsu, Zerencho Bknj 17, 22, 31 hnév, most Szerencs Zemplénben; Scerente 1082 fu; Zerenthe 1275 hn Szalában; Shyrinchy 1217 VR 69 § „Et fratrem eius Shyrinchym“, Serenche 1291 szn.

Szerend: Zerend 1169 körül htó.

Szerente: Zerenthe 1275 hn Szalamben.

Szerény: Scyrin 1217 VR 99 § szn. Vö: Szerem.

Szerep: Zerep Bknj 28 fu Biharmben.

Szerepeny: Scerepin1217 VR 60 § fu. (Ez a' Seraphinus névből is alakulhatott).

Szeret: Sceret 1229 VR 360 § szn.

Szerető: Scereteu, Scerethеu 1198, 1199 „Dedit vnum aratorem nomine Celey cum vxore, scilicet Scereteu" nőnév.

Szeretva: Zyrwthva 1266 hn, most Kis és Nagy Szeretva fu Ungban.

Szerk: Zerk 1208 fu Mosonmben.

Szerki: Zerky 1278 fu.

Szerte: Zerthe 1158, Zerte 1228 hrhely Tiszántúl.

Széva: Sceva 1247 nemzn.

Szevőd: Zeveud 1239 hn.

Szida: Sida 1198 szn.(Aligha nem a' Sydoniusból lett).

Sziget: Ziget 1278 szn.

Sziget-ága: Ziguethaga, Ziquethaga 1252 hrhel Győr vidékén.

Sziget-fő: Scigetfev1025, 1109, Scigethfeu 1135 „In capite insulae, quod nuncupatur Scigethfen"; Scigued Feu 1225 fu; Zygetfeu 1277 „Tributum nostrum in villa Tykus, alio nomine Zygetfeu vocata", Zegethfew 1292, Zygethfeu 1295; Scigétfeu KS II, 4, Zigetfeu Turócz. II, 52 Zigethfou Budai krón. mind a' Csepel szigetre vonatkozó hnevek.

Szigeti: Scigueti 1216 VR 309 §, Sciguetii ou 328 § fu.

Sziget-kut: Zigethkut 1169 körül hn.

Sziget-őr: Scyguetwr1293 hrhely Csepel szigeten. (Ez szigetorr is lehetett).

Sziget-Sámson: Zigeth Zamson 1248 fu Erdélyben.

Sziget-szád: Zigetzadu, Zigachad 1055 „Villa, quae vocatur Gamas, in qua habet praescripta Ecclesia (Tichoniensis) terrum, quae duabus continctur viis, quarum vna vocatur Zigetzadu (Zigachad?), altera magna", Zigachut 1215 és 1414-diki átirat; ut a' Balatonnál. (Vajjon nem Sziget vagy Csigas utat tartalmaz e' a' homályos szó ?).

Szij-Bács: Zyh Bach1263 fu, most Szivacs, Bácsban.

Szij-gyártó: Sigyarto 1259 szn.

Szij-Kukmer: Zyh Kukmer 1283 fu Vasban.

Szikar: Sikar 1211 szn.

Szikola?: Sicula 1211, 1235 VR 147 § szn.

Szikszó: Zykzo 1281 hn.

Szil: Zill 1037 hn; Silu, Scilu, Zila 1075, 1124 hó a' Tiszánál; Scyli 1216 VR 251 §, Scil, Scily 1219 uo 11, 124 §, Silu, Scili 1235 uo 169 § fu, most puszta Biharban; Zil 1265 „Ad arborem vlmi, vulgariter Zil vocati" hrfa; 1283 „Prope unum truncum Zil vocatum" hrfa.

Szilágy: Ziloc Bknj 22 hn; Silagh 1015 az 1228-diki átirat:

Silwagh hn; Ziloch 1216 VR 310 § fu; Ziloc 1235 uo 187 § fo és megye; Scylag 1246 fu; Zilac 1246 hn Szolnokmben Erdélyben; Zilag 1248 erdő Borsodban; Ziloh, Zilok 1281 hn Erdélyben.

Szil-alj-aszó: Sciloyusso 1270 hrhely Valkóban.

Szilas: Scilos 1221 VR361 és 369 § „Terras castri nomine Scilos, cum prato et virgulto“ hn Békésmben.

Szilas-aszó: Scilosagoua 1158 Scilozozou 1228 hrhely Tiszántúl.

Szilas-Lücse: Zylos Luche 1300, 1303 fu Posonmben.

Szil-bokor: Szilbokor 1222 „Ad dumum Szilbokor“ hrhely Győrmben; Zilbukur 1272 „Sub dumo Zilbukur“ hrhely Nitrában.

Szil-fa: Sylfa 1015, az 1228-diki átirat: Siluafa; Silua 1158, Zylfa 1209, Scilfa 1225, Silfa 1228, Silfa 1235, Scylfa 1284; Zilfa 1294 „Ad arborem ulmi, quae vulgariter Zilfa dicitur“ hrfa ezutóbbi Gömörben; Szilfa 1296 szinte hrfa.

Szil-kut: Zilukut 1055 határkut.

Szil-mező: Scylmezew 1290 hn Valkóban.

Szil-telek: Zyliteluk 1275 Zylteluk 1293 hn Csepelszigeten.

Szilva: Zylua 1270 fó Sárosmben.

Szilvás: Scilvas 1197 ordő; Schilvas 1245 fu Erdélyben és Nitrában; Scyluas 1278 fu Mosonban; Zylwas 1279 Posonvárhoz tartozó hely; Zylwas 1297 fu Kolosmben Erdélyben.

Szil-völgy: Zylvegy 1293 „Cum nemore et virculto, quod vallis Zylvegy ut dicitur circumdat“ völgy Veszpémmben.

Szine: Scine 1 IIb fn.

Szin-halom: Zenuholmu Bknj 32 „Et montem illum, super quem duci (Arpad) foliata fecerunt, nominaverunt Zenuholmu“, Zenhalom 1261, Scenhalom 1284 hn, most Szihalom fu Borsodban.

Szin-halom-Buda: Scenholmbuda 1281 fu Egervölgyében Hevesmben.

Szin-kota: Sinkota 1259, 1264, Zingota Tur. II, 52, kézirat: Zyngotha, fu, most Czinkota Pestmben.

Szinta: Zyntha 1264 rév a' Tiszánál, most Szénta mvs Bácsmben.

Szin-telek?: Simptelek 1286 helynév.

Szinye: Scine 1280 fu.

Szirák: Serrach 1217 VR 87 § fu.

Szirond: Sirund 1217 VR 55 § szn.

Szirtes-hegy?: Sertesheg 1258 hrhegy Nitramben.

Szitár: Scytar 1112 falu Nitramben.

Szob: Zub 1219 VR 22 § fu, Zub, Zob 1280 hnév a' Dunánál.

Szoba: Zoba 1221 VR 364 § személynév.

Szobor: Zubur Bknj 37 hegy Nitrában; Zobur 1214 szn; Szobor 1233 hn; Zobur 1249 hegy és Apádság ugyancsak Nitrában.

Szobor-barom: Zoborbaram, Zuborbaram 1225 fu, most Sobor, Sopronmben.

Szoboszló-vásár: Zobuslouvasar 1075, 1124 „Tributum vnius mercati, quod vocatur hungarice Zobuslouvasar“ (A' Zaboslóvásár értelmezés, melyre némelyek vinni akarják, egész bizonyossággal bővebb adatok hiányában el nem fogadható, miután a' Szoboszló magában véve nem egyéb, mint a' Sobislaus keresztnévnek, mely némi oklevelekben Zebezlaus-nak is iratik, magyarábbani hangoztatása, eléggé kitünvén következökből: Zouislou 1216 VR 278 §, Zobozló 1217 uo 41 §, végre 1295 „Comes Petrus filius Zobozlay de genere Ludan“ szn; Zobuslou 1235 VR 137 § fu Biharban; Lehetett tehát Szoboszlóvásár azaz vásár-hely épen ugy, mint Forum Geyzae, Forum Tosu (Geyza-vásárhely, Tasvásárhely, mely vásárnak egyik vásári jövedelmét (tributum unius mercati) érdekli az oklevél).

Szokor: Zucur 1216 VR 324 § fu Békésben.

Szolád: Zoulat 1229 falu Somogymben.

Szolga-Bajva: ZolgaBayva 1251 hn Győrmben.

Szolgád: Zulgad 1208 szn.

Szolga-Győr: Zolgageur 1217, Zaluga Geur 1223, Zulgageur 1225, 1237, 1249, 1251, 1258, Zolgadieur 1265, Zulgagewr 1273 vár Veszprémmben.

Szolga-osztó: Zuulgauztou 1247 „Quamdam terram nomine Sarkan, quae fuerat terra populorum diversae conditionis videlicet falconariorum Sulgageurii Vduarnicorum, qui vulgariter Zuulgauztou dicuntur“, vár néposztálya.

Szolnok: L. Szónok.

Szolta: Zaltas Const.Porph. de adm. imp. c. 40, Zulta Bknj 55, Árpád negyedik fia.

Szomba: Zomba 1015 fu.

Szombat: Somboth 1055, Zumbot 1082, Zomboth 1135, Zumbot, Zumboth 1198, Szomboth 1211, Zumbot 1216 VR 342 §, 1265, Zombuth 1270 sznév; Sumbat 1208 hnév, most Nagy Szombat város (Tyrnavia) Posonmben.

Szombat-hely: Sumbotheil 1209 fu Mosonmben; Sumbothel 1244 hn most N.-Szombat Posonhan; Zombothel 1291 fu Erdélyben.

Szombatka: Zumbatca 1198 nőnév.

Szomoj-hegy?: Zomoyhegy 1211 „Ad monticulum, qui vulgo nuncupatur Zomoyhegy“ halom Bálványosnál Somogyban.

Szomolnok-fő: Zumulnukfeu 1255 fó Abaujban.

Szomor: Zomur 1138, Somur 1211, Zumur 1301 szn; Zumur 1289 fu Komárommben.

Szomordok: Zomordok, Zomordoch 1283 fu Kolosmben Erdélyben.

Szomorka: Sumurca 1214 személynév.

Szomoru: Somorou 1211 szn.

Szomotor: Zomothor 1263 hn Zemplénben; Somodor 1275 fu Esztergomban.

Szomos: Scomoz 1248 szn.

Szondi: Scundi 1138 szn.

Szónok: Zonuk 1075, Zounuk 1124, Zounuch 1193, Zonogh 1199, Zounuc 1237 megyés vár, számtalanszor; Sonug 1139, Zounuc 1216 VR 267, 339 § szn; Zounuk 1272 nemznév.

Szopolya: Zopola 1258 hn Dunántúl.

Szopor: Zupur 1216 VR 254, 284, §, 1235 uo 193 § fu; Sapur 1147 „Centurionatus Sapuri“ század vagy járás Biharb.

Szórád: Zourad 1265 fu a' Zagyvánál Nógrádban; Zorad 1290 szn.

Szórádi: Suradi 1138 szn.

Szorátka: Szuratka 1239 fó Szalában.

Szorlák: Surlak 1238 fu, szerecsenyek vagyis izmaelitáké egykoron, most talán Szalók Hevesmben.

Szórmó: Surmou 1217 hn Nitrafolyó körül.

Szóró: Sorou 1235 VR 150 § falu.

Szorbok-hida?: Scurubuchhyda 1228 hrhid. Vö: Sürübükhiha.

Szorna-szeg: Sornozug, Sornazeg 1293 hnév és fó Zólyommben.

Szósa: Zousa 1235 VR 169 § „Pristaldo Zousa“ szn. (Talán a' szószóló tulajdonságot kifejező hivatalneve a' Pristaldusnak).

Szóta: Zota 1219 VR 17 §, Zot 1235 uo 177 § szn.

Szotyor: Suthur 1273 fu Vasmben

Szovajk: Zouayk 1268 hn.

Szőcsi: Zochy 1214 szn; Seusci 1235 VR 160 § fu Kanyar mellett Biharban.

Sződ: Seud 1229 fu Somogyban; Scyud 1283 fu Nógrád környékén.

Szög: Zug Tur II, 49 „Super equo illo, quem Zug nominabat“ Szent László sötét pej lova; világosit: 1334 „De quatuor equatiis indomitis duas, vnam Zug coloris, et aliam Zeu“.

Szög-szárd: Sceugzard KS II „Bela — in suo monasterio dicto St(c)eugzard sepelitur. Hic enim calluus erat, et colore brunus, propter quod suum monasterium diminutiue, sicut erat ipse corpore dispositus, sic vocari iussit“; Zewkzard Tur. II, 46, Zugzard kézirat. Vö: Szegszárd.

Szögyén: Sceuden 1289, 1291, 1295 fu Esztergommben.

Szőke: Szuge 1055, Széke, Sike, Sucke, Suge, Zeke 1211, Suka, Sceuca, Scuka, Sceka 1216 VR 279, 322, 340 §§;

Seuca 1217 uo 47 §, Sike 1269, Zeuke 1300 szn. (Ezek, ugy látszik, mind a' Szőke válzatos leirásai).

Szőke-árpa: Syke Arpa 1248, 1268 fu Komárommben.

Szőkéd: Suched 1181 fu Baranyában; Zugud 1237 szn.

Szőke-kut: Sceukekut 1233 hn Veszprémmben.

Szőke-ut: Zeukeut 1293 „Iuxta viam Zeukeut dictam" ut Veszprémmben.

Szőlő: Czwlo 1015 hn.

Szőlő-berek: Zewlewberek 1256 hegy Szalában.

Szőlő-halma: Sceleo holmi 1214 hrhely Biharban.

Szőlő-halmok: Sceleuholnik 1214 hn.

Szőlős: Culeus 1024, Scalleus 1075, Zeuleus 1082, Zoulous 1112, Scelleus 1124, hnk; Sceuleus 1216 VR 272 § fu; Zeulus 1217 hn; Sceleus 1225 fu; Seuleus 1229 fu Somogymben; 1231 hnév a' Tisza körül; Sewleus 1251 falu; 1252 falu Győrmben; Zeuleus 1265 hnév Nográdban; 1272 fu Zemplénmben; 1290 vár.

Szőlősd: Szolost 1019; Shulusth 1217 VR 69 § fu Erdélyben.

Szőlős-pók-ere: Zeluspokere 1261 hn Hevesben.

Szömcse: Scumch 1216 VR 344 §, Scymcha 1219 uo 16 § személynév.

Szömcsöd: Suncud 1214 VR 376 § szn.

Szömlöny: Zumlun VR 234 § falu.

Szömöd: Zymhud 1226 hn Borsodmben, talán a' mai Szuhogy fu.

Szömte: Suemte 1138 szn.

Szömtei: Suntei 1138 szn.

Szöm-völgy: Zumuwelgy 1291 hrvölgy Komárommben, most van Csém puszta.

Szöny: Son 1211 fu; Sceun 1249, 1290 hn, most fu Komáromban; Suun 1272 fu Pest vidékén.

Ször?: Sur 1217 VR 218 § falu.

Szöreg: Sceureg 1217, Seurug 1272 fu Nitrában; Seureg, Seuryegu 1217 VR 74, 226 § fu; Sceureg 1219 uo 133 § fu; Zewreg 1247 apátság, most fu Torontálban.

Szörény: Szoron 1138 fu, Zewren 1258 hn.

Szörény-falva: Scurunfolua 1191 fu Baranyában.

Szörös: Zeurus 1300 „Nicolaus Zeurus dictus" szn.

Szövő: Sceveu 1216 VR 258 § fu Békésben.

Szuha: Zuha 1268 hn.

Szuka: Suka 1138 fu; Zuga 1171 szn (Csuka is lehetett).

Szulkos: Zulkus 1227 fó Nógrádban.

Szúnyog: Sounig, Sonug, Sonuk 1138 szn. (Ez Szónok is lehetett); Sunnig 1193 hn; Zuinich 1211 szn; Zunuchy 1217 VR 220 § fu; Zyuiak 1284 hn.

Szurdok: Zordok 1214 hn; Zurduk 1290 fu Nográdban. Vö: Zurdok.

Szurdoki-Bene: Zurdikybene 1299 fu Békésben.

Szurdok-püspöki: Zurdok pispeki 1261, Zurduk Puspoki fu Hevesben.

Szurkod: Szurkud 1138fu.

Szurkos-cser: Surchuscher 1075; Surkus Cher 1124 „Per syluam Hunthensem, quae hungarice Surkus Cher vocatur" erdő Hontban. (Toldy Surchuer, Sark-ér olvasását és magyarázatát hiányosnak látom).

Szuroh?: Syorok 1287 fu Nitramben.

Szurok-sár: SurcusarBknj 46 hn, most Soroksár falu Pest mellett.

Szuró-kópjás: Syrucalpee, Culpee, Const. Porph. de adm. imp. c 37, a' besenyő had' 4-dik osztályzata.

Szücs: Siovs 1296 fu Posonmben.

Szücsi: Zucy 1279 hn Szalában, mely Veszprém-várához tartozott.

Szüg: Zig 1233 határhely Veszprémmben.

Szük-kezü?: Scukezeu 1198 szn.

Szük-Kükmer: Szuk Kukmer 1283fu Vasmegye vidékén.

Szüledi: Suledi 1138 szn.

Szül-hegy: Solhegy, Zuleg 1291 hrhegy Gömörben.

T.

Tabajd: Toboyd 1237 hn Fejérmben.

Tabos: Tabus 1138 szn.

Tadenka: Tadenca, Tadenka, Thadenka 1248 szn.

Tagadó: Tagedo 1211 és 1288, Togodou 1281 szn.

Tagala-teleke: Tagalateleke 1248, Tagalutheleke 1299 hn Zemplénmben.

Taho: Taho, Tohu 1138 fu.

Tajna: Tajna 1075 hnév Vasmben.

Tajnád: Taynad 1193 htó a' Dunánál.

Tajtó: Toitov 1138 szn.

Taka: Taka 1075, 1124 halom Ug mellett a' Tiszánál Hevesben, még 1336-ban is „Mons Taka" néven jő elő és a' most Kenyérváró halom nevet viselővel látszik azonosnak. (A' dag, tak, nemcsak a' törökben, hanem nyelvünkön is eredetileg dagadt, dombos és hegyes helyet jelenthetett); Thaka 1214 szn.

Takó: Toku 1138 szn.

Talajos: Talajos 1211 hrhely Tisza körül Csanádban.

Tálas: Talas 1211 szn.

Talkasz-Talkaz 1137 szn.

Talmád: Talmad 1075,

1124 fu „Villa piscatoria“ fu a' Garamnál Barsban.

Tálod: Talud 1171 szn.

Talp: Tulbou Bknj 7 „Fluvium Etyl super tulbou sedentes, ritu paganismo transnataverunt“ (Talp vagy láp, összeragasztott szálfákból álló lapos jármü).

Talpa: Tolpa 1211 szn.

Talpas: Talpos 1260 hn; Tolpos 1286, 1288 „Magister Thomas dictus Tolpos“ szn.

Táltos: Taltus 1211 szn.

Tám: Tam 1217 VR 215, 219 § fu Szabolcsban.

Tamásd: Tamasd 1169 körül falu.

Tamási-telek: Thamasyteluk 1298 hn.

Támod: Tomud 1208 szn.

Tanács: Tanalchu 1229 VR 359 §, Tanals 1235 uo 150 § zzn.

Tanya: Tune 1025 sz. Istv. gör. okl.; Tana 1037; Thona 1109 „Portum Madochea, qui Thona vocatur cum descensu ad piscationem Vsonum“; Tanya 1138; Tonya 1k45 „In fluvio Danubii est captura Vsonum et aliorum piscicum — quae tonya vocatur“ — „Captura Vsonum vulgariter tonya vocata“; 1148 „Piscatura, quae vulgo Tonya dicitur“; Thana 1240 „De omnibus piscaturis Danubii, quae vulgariter Thana nuncupantur“; 1289 „Cum piscinis, quae vulgarites Tanae nuncupantur“; Tonya 1292, 1296 halásztelep. (Kéttelenül a' Don- folyó torkolatánál feküdt Tana (Tanais) városból, mely a' régi világ egyik leghiresb halásztelepe és szárított hallal kereskedő helye volt, 's melynek környékén egykor öseink a' Dentumogerek (Dóntő-magyarok) laktak, hozák és kölcsönzék a' tanya nevet).

Tapály: Tapal 1208 viz Mosonmben.

Tapas: Tapas 1138 szn.

Tápé: Thapeon 1009 (Tápeon, azaz Tápén, Tápé helységben) fu; Tapai 1138 fu Csongrádban; 1212 fu, most puszta Tolnában; Thapey 1249 fu Csongrádmben.

Tar: Thor 1265, 1272 falu Hevesmben.

Tarahandi: Tarahandi 1138 személynév.

Tarány: Tarany 1245 falu most puszta Nitrában.

Tarcsa: Tarcha 1235, 1280 fu; Baranyában; 1284, 1287 fó Sárosban; Thardcha, Tharcha 1280, 1287 fu; Tharcza 1285 fu Sáros vidékén.

Tarczal: Turzol Bknj 14, 15, 16, 17; Torzol 1211 szn; Tarchal, Tarchol 1274 „De Alpibus nominatis Tarchal“ hegy Szepesben; Thorzol 1283 hegy.

Tard: Tord 1219 VR 21 § fu Borsodmben.

Tárd: Tor, Tord 1229, 1257 fu most puszta Somogyban.

Tardos: Turdos, Turdoos 1218 fu; Turdos 1244 sz- és nemznév.

Tardos-kedd: Tarkoskegy

1220, Tordoskeddi 1293, Tardosked 1297 fu, most Tardoskegy Nitramben.

Tarinő: Tarinew 1193 htó.

Tarja: Tariani Const. Porp. de adm. imp. c. 40 a' magyar had 5-ik csapatának neve Árpád korában.

Tarján: Tarian 1216 VR 289 § fu Bihar vidékén; Toriani 1225, Tarian 1246 fu Nógrádban; Tarian, Thorian, Taryan 1252, Tharian 1266 fu Győrmegyében.

Tarka: Torka 1217 VR 41 §, Tarca 1235 uo 166 § szn; Torca 1229 fu Somogyban.

Tárkány: Tarcan 1217 VR 58 § fu; léteznek Bihar, Borsod, Heves ésZemplén stb megyékben

Tar-kő: Turku 1055 hn; Tarkw 1296 fu Sárosban.

Tar-kő-eléje: Thorkveley 1248, Tharkeveley 1270 Tharkwieley 1271, Torchveley 1287 fu Sárosban.

Tar-kunka: Tarcunca 1219 VR 130 § „Domina Margaretha, uxor quondam Tarcunca comitis" szn.

Tarlód?: Tuluold 1235 VR 146 § fu. (A' tarló mondatik tallónak is. Ez Tollud is lehetett).

Tarna: Toruna 1221 VR 367 § fu. (Tornára is illik).

Tarnócz: Tarnoz 1082 szn; Tornouch 1262 hn Turóczmben.

Tárnok: Taarnic 1221, Tawarnic 1228, 1233, Tauarnic 1238, Tarnic 1294 „Tarnicorum magister" királyi szolgák főnöke v. kincstárnok; Taarnuk 1235 hn Nitrában; Tarnuk 1291 hn. Vö: Tavarnok.

Tárnok-völgy: Tawarnucweg KS I, 2, Tarnokvölg Tur. II, 2, vidék Fejérmben.

Taros: Torhus Bknj 44 hn, most Taras fu Torontálban.

Tas: Tosu Bknj 6, 21 szés hn; Tos, Tosu 1138 szn; Tos 1217 VR 35 § fu.

Táskás: Toskos 1211 szn.

Taskon: Toscun 1138 fu Posonmben.

Tasnád: Tasnad 1279 falu Külső Szolnokban; Tusnad 1281, 1282 fu Erdélyben.

Tat: Tath 1198, Taat 1276 fu.

Tata: Tata 1217 VR 226 § fu; 1225 apátság; 1263 „In siguum huius rei et facti praefatus rex S. Stephanus dictam villam ob reverentiam et memoriam dicti comitis Deodati, et testamenti facti per ipsum Tatam nominavit, quod pater Spiritualis interpretatur vulgariter"; Thota 1268 hn Komárommben.

Tatár: Tatar 1211, Totar 1217 szn.

Tata-teleke: Tatateleke 1243 hn Dobokában Erdélyben.

Tátika: Thadenka 1257, Tadenka 1266 vár Szalában. Vö: Tadenka.

Tatony: Tothon 1272 fu Pest vidékén; Thathun 1276, Tathun 1279 fu, most puszta Somogyban; Tatun KS II, 3 nemzn.

Tátos: Taatus 1322 „De

eodem fluvio (Dusa) peruenit ad quoddam stagnum Taatus vocatum“ tó Zemplénben. Vö: Táltos.

Tavarnok: Tawarnyc1112, 1249 fu Nitrában; Tauornuk, Tauarnuc 1216, 1219 VR 21, 279 §, fuBorsodban. Vö: Tárnok.

Teber-szeg: Tebersek 1298 hn Buda határában.

Teged: Teged 1217 VR 91 § fu.

Tegez: Deguz 1219 VR129 §, Tegz 1237 szn.

Tegezö: Tugza 1216, Tegegu, Texa 1217, Tekze 1219, Tegeegu 1221, Texe 1223 mind a'VR4, 62, 191, 192, 208, 245, 368 §§, sznk, miket azonosaknak tartok.

Tegves: Teghves 1211 tó.

Tegyegd: Tegyegd 1217 VR 91 § fu, talán Telegd.

Tehenes-telke: Thehuenustelke 1296 fu, most Tehenestelek puszta Kolosmben Erdélyb.

Teke: Teke, Tehke, Theke, Teku 1211, Deku 1216 VR281 §, Teka, Teke 1217 uo 220, 226, 281 §§ szn; Theke 1251 fu, most puszta Györmben.

Tekenye: Tekme 1270 fu Szalamben.

Tekeres: Thekeres 1300 „Inter monticulum Thekeres vocatum“ hrhalom Hontban.

Tekerö: Tekereu Bknj 50 fó, most Tekerőér mely a' Sebes Körösbe szakad Biharban; Tekerou 1237 szn.

Teledi: Teledi 1138 szn.

Tekó: Teco 1235 VR 138 §, „Teco, filius Thomae de villa Debrezun“, Tekou 1286 szn.

Tekőd: Tekud 1235 VR 197 § szn.

Teköle: Tecule 1137 szn; 1310 's köv. már mint nemzn.

Tekös: Tekus 1214 VR 384 §, 1216 uo 275, 341 § szn.

Telek: Teluk 1015, 1082 „Terra ad sex aratra, quam vulgus vocat Teluk“; Theluk 1223 fu; Teluch 1251 „Terras molles, quod vulgo dicitur Teluch“; Teluk 1217 VR 31 § szn.

Telek-árok: Thelukaruk 1251 hn Somogyban.

Telek-földe: Thelecfelde 1218 hn Nitrában.

Teleki: Theluky 1211 hn; Teluky 1230 falu Csanádban; Teluqui 1245 hn; Theluky, Teluki 1291 fu Komárommben.

Telek-szád: Thelukzad 1219 hn Erdélyben.

Telek-völgy: Telwkweolg 1283 hn Posonmben.

Telkes-fö: Telkusfeu1265 hn Nógrádban.

Telketö: Telketo 1274 viz Györmben.

Telki: Telky 1194, 1211, Thelky 1253, 1265 fu Somogymegyében.

Telkó?: Telceu 1235 VR 206 § szn.

Teme: Teme 1211 szn.

Temerd: Temerd 1225 fu L: Tömörd.

Temerkény: Temerken 1266hn Aradban. L: Tömörkény.

Temes: Temes, Temus Bknj 11, 44 fó azon nevü mben; Temes 1212 vár, melyről a megye, Tymis 1235, Timis 1238, Tymes 1266 ua; Temes 1216 VR 281 § szn.

Temetje: Temetye 1272 vár.

Temetjük: Temetivc 2Hb cs.

Temető?: Timedy 1211 szn.

Tengelyd v. Tengölyd: Thenguld 1263, 1273 hn: Tengveld 1270, Tengueld 1272 fu.

Tengörd: Tengurd 1211, 1235 VR 165 § szn; 1294 hn.

Tenke: Tenke 1211 szn; Thenke 1279 fu Külső Szolnokb.

Tenkes v. Tenkös: Tencus 1211, 1215 VR 253 § szn; Tenques 1252 hn Békésben.

Tenkő: Tenkeu 1217 VR 208 §, Tenqueu 1229 uo 358 § személynév.

Tenyér-ere: Tenerere 1037 halastó.

Tenyeres: Tenyeres 1222 fu Szalamben.

Tenyő: Tunnun 1284 falu Győrmben.

Tepa: Thepa 1216 VR 250 § falu.

Terbeléd: Trebelid 1246 fu Nógrádban.

Terebes: Trebus 1216 VR 326 § szn; Terepes 1216 uo 273 § fu; Terebus 1219 uo 3 § fu Biharban; Terebes 1251 hn, most Túr-Terebes Szatmárban; Terebuch 1272 szn.

Terebő: Terebey 1280, Therebey 1297, 1304 fu Abaujmben.

Terem-alja: Teremalia 1225 htó.

Teremté: Terumteve 1 Hb (m: terüntevé) cs.

Terepk: Terepk 1292 szn.

Teriz-telek: Therizteluk 1289 fu.

Teritös: Terytus 1291 „Comes Chaba filius Terytus“ szn.

Terjény: Terian, Theryan 1283 fu, most Terenye Nógrádmegyében.

Termes: Termtzus Const. Porph. de adm. imp. c. 40. Árpád déd unokája Torkos unokája, Tévely fia, szn; Termes 1135 személynév.

Terye: Therne 1259 hnév Sárosmben.

Terpes: Terpech 1256 fó Monajkeddnél Abaujban.

Testét: Testet 2 Hb fn.

Tét: Tét 1229 VR 347 § nemzn; Thet 1251 „Bisseni de Thet“ Theth 1269 „Quandam terram, quae olim fuit Bissenorum Theth vocatam“ Thet 1270 „Thet terra Bissenorum“; faln Győrmben.

Tetel: Tetel Bknj 19, 38, 41 vár; Titiel 1156 prépostság, Titil 1183 ua; Tetel 1294 hn, most Titel a' Csajkások kerületében. Vö: Tötel-Apáti.

Tetemény: Tetemen 1211 személynév.

Tétény: Thetem Tur. I, 11 hn; Tetum 1279 „Datum in Tetum in generali congregatione totius regni Vngarie in festo S.

Iacobi Apostoli anno gracie MCC Septuagesimo nono“Thaten1295 fu Budán alól.

Tető: Thetey 1015 hn.

Tetőętlen: TeteuetlenBknj 38 halmok, most van Tetétlen puszta Pestmben.

Tetős: Tetus 1245 „Per Tetus Comitem de Kamaron“ szn.

Tévely: Tebeles Const. Porph. de adm. imp. c. 40 Torkos fia, Árpád unokája, szn; Teuel, Tewel 1193, 1221 hn most Tevel több fu Veszprémb.

Ti: Tiv 1 és 2 Hb nm.

Tiburcz-földe: Tiburczfelde 1283 hn Szepesmben.

Tik-aszó: Tikozou 1219 hnErdélyben (Tikászó is lehetett).

Tikod: Ticud 1235 VR 181 § fu Szatmármben.

Tikos: Ticus 1109 hn, most Tikacs puszta Veszprémbeu; ismét hn a' Csepelszigeten; Tyckus 1275 fu Somogyban, Tykus 1277, 1295, Tykhus 1296 fu a' Csepelen; Thycus 1217 VR 42 § szn.

Tilaj: Thilay, Tylay, Tyloy, 1283 fu Vasmben.

Tilos: Tilos 1217 VR 47 § falu.

Tiltá: Tilutua 1 Hb cs.

Tiltott: Tiluvt 1 Hb mn (mond: Tilott).

Timár: Timur 1138, Tymar 1193, 1269 fu Fejérben; Timar 1261 hn a' Tiszánál; 1217 VR 58 § szn.

Tinka: Thinca 1214 „Quatuor Thincas (al. Hincas) quae vocabulo nuncupantur Cacika Ozu (Kicsike üsző).“ (Tinócska).

Tinó: Tuno 1217 VR 1241 személynév.

Tinód: Tinod 1217 VR 62 § fu Biharban.

Tinold: Thynolth 1251 hn Győrmben.

Tipsó: Tipsu 1198 sznév. (Tiposó?)

Tisza: Tiza 1037, 1075 fó.

Tisza-kedd: Tizakedd1261 hn Hevesben.

Tisza-tötöny: Tizututon 1158 és 1228-diki átirat, hn.

Tisza-püspöki: Tizapispyky 1261 hn Hevesben.

Tisza-uj-lak: Tizavjlak 1304 fu Ugocsában.

Titok: Titoc 1216 VR 324 § személynév.

Tizedi?: Tusedi 1138 szn.

Tó: Thow 1197 hn Erdélyben; Thoh 1268 hn Szatmárban.

Tob: Tub 1219 VR 127 § személynév.

Tó-Besenyő: Too Bessenyeo 1169 körül hn.

Tóbias-lesö: Tobias lesy 1243 hrhely Gömörben.

Tobol: Tobol 1216 VR 295 §, Tubul 1219 uo 124 § szn; Tobol 1229 fu Somogyban; Tubul, Tubel 1254, 1274 vár a' Tisza vidékén, ugy látszik Zemplénmben.

Toboz: Topoz 1260 hn.

Tó-falu: Toufolu 1269, 1275 hn Fejérmben.

Tó-fő: Thoufo 1219 VR 1 § fu. Tofeu, Thoufeu 1251 hn.

Toka: Toka 1211 szn. Vö: Taka.

Tokai: Tukay 1217 VR 41 § sznév.

Tokod: Takod 1193 fu Veszprém vidékén; Tokod 1270 fu.

Tokos: Taxis, Tases Const. Porph. de adm. imp. c. 40 Szolt fia, Árpád unokája; Tocus 1229 VR 351 § szn.

Tolcsva: Tulsuoa Bknj 15, fó Gömörben; Tolchva 1255 fu Zemplénben; Tulchva, Tolchva 1255 nemzn.

Tolcsva-pataka: Tholchoapatakha 1248, Tolcsopotoka 1299 fó Zemplénmben.

Tolcsva-tő: Toltishoateu, Toltishoutew 1248, Tholchotho 1299 viz Zemplénben.

Told: Thold 1229, Told 1260 fu, most Toldi Somogyban; Told 1265 hn Heves-Nógrád szélben.

Tolma: Tulma Bknj 15 szn. (Tolmács). L: Alap-tolma.

Tolmács: Tolmach 1233 hn Erdélyben; Tulmach 1232, Tholmach 1236, Tolmach 1262 hn Barsmben.

Tolmád: Tolmad 1075, 1124 fu Barsban, később Tolmach L: Tolmács.

Tolmás: Tulmas 1138 szn. (Ez is Tolmácsot jelenthetett).

Tolna: Tolna 1158 hn.

Tolonig: Tolonigh 1228 nemznév.

Tolvaj: Toluoy 1216 VR 242 § szn; Tuluoy uo 324 § fu Békés vidékén.

Tolvaj-földe: Toluajfelde 1276 fu.

Tolvajos: Tolvoyus 1252 szn.

Tolza: Thulza 1158 hrhely Tiszántúl.

Tomaj: Tomoi 1216 VR 326 § fu most puszta Hevesben; Tomoy, Thomay, Thomoy 1255, 1261, 1263, 1270, 1284, 1292 nemzn.

Tombold: Tumbolt 1208 szn.

Tomold: Thomold 1251 viz Győrmben.

Tomor: Tumur 1217, 1235 VR 202, 217 §§ fu Abaujban.

Tompa: Thompa 1055 Tompa 1135, 1211, Tumpa 1198, 1216, 1217, 1229 VR 84, 87, 272, 300, 346 §§ szn; 1217 fu, most puszta Csanádban; Tompa 1263 hn Zemplénben.

Tompajka: Tumpaica 1216 VR 331 § szn.

Top: Tup 1219 VR 110, 111 §§, Tub uo 127 § szn.

Topa: Tupa 1209, 1221, 1216 VR 155, 178, 300, 307, 323 §§ szn.

Topka: Topka 1219 VR 134 § hn Nógrádban.

Topondi: Tupundi 1138 fu.

Topor: Tupur 1235 VR 140 § szn; Topor 1260 fu Vasmben.

Toráka: Toraka 1239 fó Vasmben.

Torbágy: Turobag Bknj 49 erdő, most fu Pestmben.

Tord: Tord 1219 VR 21 §

fu Borsodban; 1221 uo 366 § monostor; Tvrd 1246 hn.

Torda: Turda Bknj 19, 1193, Thorda 1214, 1252, Turda 1235, Torda 1269 szn; Turda KS I, 2, és 1265 nemzn; Turda 1217 VR 101 § fu Biharban; Thorda 1251 fu Somogyban; Torda 1255 hn Slavoniában; 1274 hn Erdélyben; Thorda 1288 hn uo.

Torda-akna: Thorda Akna 1291 hn Erdélyben.

Torda-aranyos: Thorda Aranyos 1289 vár Erdélyben.

Torda-hasadéka: Thordahasadekja 1291 hn Erdélyben.

Tordas: Tordas 1243 hrhely Gömörben; Thordas 1270 fu.

Torda-vár: Turdawar 1289, 1291 hn Erdélyben.

Tordi: Turdi 1138 szn.

Torkán: Turkon 1057 szn.

Torkó: Turku 1138 szn.

Torkos: Tarcatzus Const. Porph. de adm. imp. c. 48 Árpád fia.

Torkukat: Turchucat 1 Hb fn.

Torló: Turlu 1211 szn.

Torlók: Turlouk 1290, „Pulsatores seu exequiatores, qui Turlouk vulgariter vocantur“. Halotti tort végrehajtó egyházi szolgák. Hivattak e' Torlók vagy Torozók Dusinihoknak is, mely azonban sztáv eredetü szó. Mikép vivék végbe a' tort, világositja Joachimnak és nejének a' veszprémi egyház részére 1107-ben tett adománya: „Dedit ibidem (in Kabu) et duas mansiones ad celebrandum annuales exequias, nomen eorum Iobov, vxori suo Chunus, filio Euse, nomen alteri Caraz, vxori eius Bana, filys Siguer et Nicolaus, et vtrique mansioni dedit vnam vineam, et instituit, quod annuatim soluant octoginta idrias vini illis, qui de Leurenta faciunt exepuias, videlicot Modu, cum filiis Ocha et Schem, item Chopos cum filys, scilicet Fornus et Figad. Et ipsi, qui vt diximus, exequiales sunt, de Leurenta, vinum de Kalu ad exequias in ipsis portent curribus. Vnus quisque autem de predictorum exequialium dabit fratribus ad exequias vnum pinquem bovem, et porcum vnius anni, quinque anseres, decem gallinas, centum panes, quadraginta idrias vini, et de sale adsufficientiam“. — Ismét: „Ibidem (in praedio nomine Bolch) etiam dedit duos exequiales, scilicet Sinrek cum vxore, nomine Dena, et duobus filys Iacobo et Ermeragu. — Et alium exequialem nomine Scimed cum vxore nomine Tumpa et filio Butha et filia Mog. Hi itaque duo exequiales annuàtim tenentur exequias celebrare pro domina sua vno pingui boue, vno porco, quinque anseribus, decem gallinis, centum panibus, quadraginta Idrys vini, et vtrique dedit quatuor boues et terram vnius aratri (130 holdnyi), et de supra dicta vinea tertiam, vt predictum est, partem. Non autem vnum, sed diuersas (duas)

celebrabunt exequias.“ — Végre: „Dedit etiam duos pulsatores — — Nogy et Kysed cum matre nomine Cuch, que in festivis diebus stat ad sepulturam suam“. Mindezekből elég gazdag tort állithattak elő kétszer évenkint. Nevezetes példája fordul elő a' tornak a' Váradi Regestromban is 1235-dik évről a' 34R. §-ban „Tecus, filius Dionisii artificis, qui aperuit in eleuatione sepulchrumSancti Ladislai Regis, et a gloriosissimo rege Bela, dato pro eo artifice, perpetua libertate donatus est, cum omni generatione ab eo successura, sentiens dissolutionem sui corporis imminere, quemdam seraum suum, nomine Vrug constituit Dusinicum exequialem, quam ipsum, tam omnem eius haereditatem virilem ita, vt singulis annis apud ecclesiam de Beseneu, celebrarent exequias cum duabus Missis, vnaoue, tringinta panibus, vno ansere, et vna gallina, et duabus Chybrionibus cereuisiae, et decimas, juxta conditionem servilem, det sacerdoti, scilicet: duos cubulos frugum suarum, et vnam gallinam“. —

Torma: Torma 1237 szn.

Tormás: Tarmas 1075 folyó Nitrában most Tormos; Turmas Bknj 35 fó uo, különböző a Tormostól; Tormas 1252 tó Posonés Győrmegy szélében; Thurmas, Thurmas, Thurmus 1272 fó Nitrában, most Tormás.

Tormás-köz: Turmaskuz 1272 fu Nitrában.

Tormás-kut: Tormas kut 1264 hn Nitrában.

Tormova: Tormoua 1075 apátság Biharban.

Torna: Tornua 1221 VR 367 § fu Borsodban; Tornoua 1265 vidék.

Tornallya: Tornyallya, máskép Kewy 1291 fu Gömörb.

Torna-telek: Tornatelek 1262 hn Ugocsában.

Tornya: Tornia 1262 viz Ugocsában, Tornya 1264 hnév Hevesmben.

Tornyos: Tormos 1005 fu Nitrában; Turnos 1138 szn.

Toroczkó: Turuscou, Turuschou 1289, Turuzko, Torozkou 1291 vár és fu, Aranyos fórál Erdélyben.

Toroly: Turul KSI, 2 „Banerium quoque Regis Ethelae, quod in proprio scuto gestare consueuerat, similitudinem avis habebat, quae Hungarice Turul dicitur in capite cum corona“ Ily nevű madarat ugyan már nem ismerünk, de jellemzetéből taraly, taraj, vagy taréj szavunk, világosan kitünik. Ugyancsak Kézai irja II, 1: „Arpad filius Almi, filii Elad, filii Vger (Ugek) de genere Turul“ és: „Dux namque Geicha de genere Turul“ Árpád nemzetségének neve; 1229 1239, 1270 szn; 1247 vár, 1257 és 1278 monostor és ágostoniak prépostsága Zemplénben.

A' beregmegyei 1329-diki Thurul fu most Túrony.

Torona: Turuna 1246 hn Nógrád vidékén.

Torontál: Truntayl 1234 „Pristaldo autem nostro Clemente, fillio Truntayl de Nek existente"; Terentul1360szn, melyről egy vár, ettől a' megye vette nevét.

Toros: Toros 1290 hn.

Toros-szerke: Turuszerke 1276 hn.

Torozó: Turuzo 1217 VR 97 § szn.

Torpa:? Torpa 1211 az 1399-i átir.:Turpon az 1217-i fu.

Torsa: Thorsa 1196 hn és htó, Torsa 1216 VR 317 § fu; 1217 uo 87 § szn, Thuroza1281 fu Zemplénmben.

Tót: Thoth 1055, 1211 szn; Thouth 1270 fu; Touth 1280 fu Valkóban.

Tót-Bervő: Toth Bervey 1281 fu Szatmármben.

Tót-Dorogd: Toutdurugd 1238 fu Veszprém vidékén.

Tóti: Toti 1138 szn; Thoty 1272 fu Szalában; Tothy 1286 hn Korpona mellett.

Tót-lak: Touth Lok 1278 hn Vasmben most Tótfalva.

Tót-pataka: Tothpataka 1263 fó Szepesmben.

Tót-Triska: Touthtriska 1255, Tottreske 1274 hn Nógrád körül, (talán Tereskének mondandó).

Tót-váson: Totwasun1082, Thouthvasun 1309 fuVeszprémb.

Tót-völgy: Touthvelg1289 fu Baranya környékén.

Tozak-foka?: Tozakfoka 1261 hn a' Tiszánál Hevesben.

Töbörzsök: Tuburchuk 1269 „Bisseni de villa Tuburchuk" fu, most puszta Fejérben.

Tök: Tek 1211 szn.

Tökdi: Tugdi 1138 szn.

Töke: Tuke 1138 szn.

Tökő: Teokeo 1211 szn.

Tököle: Tecule 1278 szn; Tukul 1280 hn Csepelszigeten, Ily nevü nemzetség a' XIV és XV. században.

Tölgy: Tulg 1181 „Vsque ad arborem, quae vocatur hungarice Tulg", Tulgh 1235; Tul 1242, hrfa; Twlgy 1251 erdő Győrmben; Thul 1255 hrfa; Twl 1265 „Sub arbore ilicea, quae vulgo dicitur Twl"; Tol 1283 „Arborem Tol vocatam", határfa.

Tölgy-erdő: Tulherdeu 1228 „In fine cuiusdem silue ilicum, vulgariter Tulherdeu nuncupate" erdő a Drávánál, Ozyagh (Eszék) mellett.

Tölgyes-cser-réte?: Teulgescherethye 1248 erdő a' Tiszánál (Cseréjének vagy cserőtéjének is vélhetni).

Tölgyes-töve: Tulgistue 1219 hrhely Erdélyben.

Tölgy-fa: Tulfa, Thulfa 1015, Tulgfa, Tholfa 1235 hrfa Baranyában; Tulfa1259,Tulgfa 1260, 1269; Tiulfa, Tyulfa 1280 hrfa; 1295 „Ad arborem

ilycis, que dicitur Tulgfa“ hrfa Hontmben.

Tölgy-fiatal: Tulfyotol 1302 „Ad arborem Tulfyotol dictam“ — Sub arbore Tulfyotol dicta“ hrfa Somogyban.

Töltés-alj?: Deteschai 1015 hn.

Töltés-tava: Tiltisteltowa 1200 hn, most puszta Győrmben.

Töltés-töve: Toltieustweh 1211 hrhely a' Dunánál Tolnamegyében.

Tömlöczéből: Timnucebelevl 2 Hb fn (mond: Tömnöczebelől).

Tömő-hegye: Tumouhege 1216 hegy Posonmben.

Tömölő: Tumulo 1235 VR 182 § szn.

Tömönő: Tumuneo 1211 személynév.

Tömő-pataka: Tumoupataka 1216 hrhely Posonmben.

Tömörcse: Tumurce 1138 személynév.

Tömörd: Temirdi 1001 fu; Temerd 1291 „Et ibi sunt tria idola lapidea (kő bálvány) pro meta posita“ fu Komárommben.

Tömörd-szeg: Temerdzeg 1291 hrhely Komárommben.

Tömörke: Tumurce 1138 szn.

Tömörkény: Tumurken 1229 fu, most Tömör puszta Somogymben.

Tömörő: Tumureu 1211 szn.

Tömös: L: Temes.

Töngöld: Tunguldi 1138 fu; Vö: Tengelyd.

Törd emecz: Turdemetz, Turdemez 1217 VR 97 § szn; Terdemech, Turdemech 1280 hnév Poudharasta (Potharasztja) mellett Pestmben; 1280 „Terram populorum Marcidatorum nostrorum Turdemech vocatam“ hn Szalában; Turdemez 1292, Turdemiez 1294, Tordemicz 1297 hn.

Töre-malma: Toremolma 1285 malom Poprádon Szepesben.

Törk: Tnrk, Thurk 1211 fu a' Balatonnál.

Törő: Turoy 1198 „Petro filio Turoy, Curiali Comite“; Turey 1267 szn.

Törpe: Terpe 1217 VR 74 § személynév.

Törtel: Turtule Budai krón. Turtel, a' Posonyi, kún szn.

Törzsök: Tursok Bknj 35, 37 erdő Bars vidékén; Dirsig 1216 VR 268 fu.

Tös: Thus 1271 szn.

Tőtel-apáti: Thwtel Apati 1015 hn. (Titelre vonatkozónak látszik).

Tőtés: Thothys 1015, Theatas 1217 hrhely.

Tötöm: Tuhutum Bknj 6, 20, 22, 23 stb szn.

Tötös: Tutos 1289 fu.

Tötös-Bős: Tutheus Busu 1289 hn Tolnamben.

Tövis: Touis 1211 szn.

Tuba: Tubu 1138, 1229 VR 346 §, 1305 „Paulum dictum Thuba“ szn.

Tulka: Tulka, Tuca, Tuka

1216 VR 278, 288, 303 §§, Tuka 1217 uo 49 § fu Biharban.

Tulkó-foka: Tulkofoka 1211, Tilgusfoca az 1399-diki, Tulkofoca az 1417-iki átiratban, viz Besenyő határában, mely most Torontálban esik.

Túr: Turu Bknj 28, fó Szatmár- és Ugocsamben; Tur 1217 VR 80 § fu, hol a' pásztói apát kovácsai, most talán Túr-Pásztó, Hevesben; 1229 fu Somogyban.

Tura: Tura 1216, 1235 VR 190, 250 §§ fu.

Turán-teleke: Turanteleki 1293 fu Nitramben.

Turi-föld: Thuryfewld 1276 „Pratum vnum in villa Thur — vulgo Thuryfewld nuncupatum“ hn Erdélyben.

Turika: Turika 1138 szn.

Turján: Turjan 1281 falu Szatmármben.

Turoj: Turoy 1198, „Petro filio Turoy Curiali Comite“ szn Vö: Törő.

Túr-vize: Turvicze 1261 fó Szolnokban, most Berettyó Hevesmben.

Tusok: Thusuk 1082 hn, Thousoch 1297 fu.

Tusok-teleke: Thusukteluke 1082 hn.

Tuz: Thuz 1295 „Filium suum in manus Teutonicorum in Machek dare non formidasset, quod vulgo Thuz dicitur ad redimenda castra sua praenominata“ itt kezességet jelent, tehát a' német „Tausch“-tól nem ered.

Tükör: Ticur 1216 VR 283 § „Pedissequam nomine Ticuram“ nőnév.

Türlye: Turley 1279, apátság, most Türje mvs Szalában.

Tyuk: Thuc 1198 nőnév.

Tyukod: Thukud 1252 fu Komárom vidékén; Thykud 1300 fu Posonmben.

U.

Ucsugan: Uchugan 1288 szn.

Udvar: Vduor 1272 hn Nitramben.

Udvar-alj: Vdvaray 1282 „In vnam vallem, vbi riuus defluit, quae vallis Vdvaray vocatur“ hn Erdélyben.

Udvard: Hudvord 1075, 1124, Wduord 1228 Vduord 1256, 1268 „Villam, seu possessionem Vduord, quondam Vdu-ornicorum desolatam suis prioribus incolis vacuam“ hn.

Udvar-hely: Wduorhel 1231 „Locus est specialis, qui vulgo dicitur Wduorhel sed edificia vel cetera necessaria que super ea sunt, vt mos est in Hungaria, minor (filius) habet“; Udvorhel 1275 hn.

Udvari: Vdvari, Vdvori, 1138 hn; Vduori 1216 VR 319

§ fu; Uduori, Uduory 1217 uo 101, 109, 211 §§ fu Biharban; Vduari 1222 fu Szalában; Vduari 1229 VR 355 § fu.

Udvarnok: Udvornic, Udvornyck 1035, — Sz. István Decr. II, 55: „Siquis illorum, qui vulgo Udvornic vocantur"; Udvornik 1092 Sz. László Decr. III, királyi szolgák; Odornuk 1024 hn; Vduarnic 1082 szn; Vdvarnik 1138, 1184, 1221 hn; Odornuk, Oudurnuk 1238 hnév Tolnában; 1269 „Terram Vduornicorum nostrorum Vduornik nuncupatam" hn.

Udvarnok-kut: Vduornukuth 1268 htó Komáromban.

Udvarnok-telek: Wdwarnuk teluk 1291 hn Erdélyb.

Udvar-torka: Vdworturka 1239 hn Szalamben.

Ug-ér: Huger 1075, 1124 fó Tiszánál Hevesmben.

Ugod: Vgud 1229 VR 360 §, Ughud 1279, Wgud 1332 „Mauritius — filius Demetry quoadam Bani fily Wgud de genere Chaak" szn.

Ugodi: Vgodi 1108 „Ego Vgodi Wasuariensis Comes laudo et confirmo" szn.

Ugra: Vgra 1215 VR 323 § monostor; 1235 uo 142 § fu.

Ugrócz: Vgroch 1258 fu.

Ugrod: Vgroough 1258 hn (mond: Ugrógy).

Ugron: Vgrun 1217 VR 48 § szn, és gyakrabban, mely az Ugrinus vagy Ugolinus keresztnévvel látszik azonosnak.

Ujas Wias 1211 szn.

Uj-Bécs: Vjbech 1268, 1280, 1281 fu Jenő és Pest között.

Uj-eper: Wiepur 1222 fu Sopron vidékén.

Uj-falu: Ujfalu 1209 „Vjkochma que nunc Ujfalu vocatur", Vjfalu 1248, Wyfolw 1296 fu Sárosban; Oyfalu 1237; Wyfalu 1279 fu Turóczban; Vyfalu 1283 fu Esztergomban; 1296 fu Posonmben.

Uj-falva: Wyfalva, Wyfalu 1297 fu Nitramben.

Uj-gát-vize: Wigat Vize 1225 fó Mosonban.

Uj-hely: Vyhelly 1253 hn Vágyiznél; Vjhely 1274 fu Trencsénmben, most Nitrában.

Uj-Jenő: Ujgyeneu 1253 fu Pestmben, L: Boros-Jenő.

Uj-kelő: Vykelew 1291 „Ioannes Vicearchidiaconus Hontensis de Vltra Vykelew, sacerdos ecclesiae de Chalamya" hn.

Uj-kocsma: Ujkochma 1209 rév és fu Sárosmben. L: Ujfalu.

Uj-kuta: Vjkuta 1283 hn Esztergommben.

Uj-lak: Vilak 1193 hn; Viloc 1216 VR 270, Vylok 1217 uo 88 § fu; Wylok 1231 hnév Tisza 's Maros között; Wilok 1259 fu Szalában; Vjlah 1273 hn; Wylok 1283 fu, most Illok Szerémben; Vlak 1283 fu Biharban; Vilak 1297 fu Veszprémmben.

Uj-lak-halász: Vjlakhalaz 1276 hn.

Uj-lak-Thalut: Oylochthaluth 1214 hn Zemplénmben.

Uj-mál: Ujmal 1295 szőlőhegy Buda körül.

Uj-németi: Vjnemethy 1300 fu Erdély felé.

Uj-nép: Winep 1259 falu Szalában.

Uj-raj: Vraj 1221, Uraj, Ujray 1234, Uray 1268 fu, most Uraj ujfalu Vasban.

Uj-sepel?: Visepel 1246 hn Nógrádmben.

Uj-szilva: Vjszilva 1248 hn Sárosmben.

Uj-telek: Vyteluk 1289, Uyteluk 1291 hn Aranyossékben Erdélyben, most nincs.

Uj-Udvar: Vyuduar 1193, Wyudwor 1203 fu Szalában.

Uj-var: Ujvar 1191 hn Erdélyben; Wyvar 1199 megyés vár; Wyuar 1203, Vjvar 1205, Vjvar 1209 vár Sárosban; Wywar 1223 megye; Vjvar 1225 Abaujvármegye; 1263 „Castrum Kwssen quod nunc Vjuar nuncupatur"; Vjwar 1273 fu Posonban; Wyuar 1282 hn Tolnában; Vyvar 1296 fu Erdélyben.

Uj-város: Vjuaros 1270 fu.

Und: Vnd 1225, Ound 1268 fu most mvs Sopronmben.

Undok: Vndoch 1216 VR 323 § fu.

Ung-vár: HunguvarBknj2vár

Unoka: Unuca 1209, Vnoka, Unoka, Vnuka, Hunoka 1211, Unucha 1217, Vnica 1216 VR 274 §, Vnuca 1217 uo 106 §, 1219 uo 114 §, 1219 uo 360 § személynév.

Ur: Ur, 2 Hb fn; Vr 1270 „Benedictus dictus Vr" szn. (Ez Ör vagy Or is lehetett).

Uram: Uram, Wrum Cinnamus görög iró a' XII-dik század elein: „Qua propter Hungari, cum eiusmodi legem colerent, et imperatoris vererentur adventum, Stephanum Geizae filium abdicentes imperio, alteri fratrum Vladislao illud tradiderunt; Stephano vero (Seniorem dico) Wrumi dignitatem concesserunt, quo nomine ita apud Hungaros regni successor indicatur". Tollius, Cinnanus legelső kiadója és fordítója az érdeklő sorokat igy adja: „Stephanum vero, seniorem dico, Uram faciunt, quod nomen successorem regni apud Hunnos significat", tehát a' m. király utódának czimneve.

Uraság: Vrasag 1138 szn.

Ur-hida: Vrhida 1009, 's ennek 1257-diki átirata: Hurhyda helynév.

Ur-hód?: Urhud 1235 VR 151 § fu.

Uri: Uri 1271 szőlő Fejér megye vidékén.

Urigán: Vrigan, Vrigang 1222 fu Győrmben, m. sz. Iv ány.

Ur-kuta: Vrcuta 1184 fu; Vrkutha 1248 hn Sárosban; Vrcutha 1251, Vrkutha 1252 „Iuxta puteum Vrkutha" hn Esztergomban, Wrkutha, Vrkuta 1288, 1292, 1297 ua.

Uródi: Uroodi 1138 szn.

Urog:Vrug1235VR314§szn.

Uróz-falva: Vroz falua 1289 fu. (Oroszfalva is lehetett).

Ur-pénz: Vrpinz1256„Nec etiam denarios, qui vocantur Vrpinz, alicui persoluat“ adó neme.

Ur-Sáp: Ursap 1269 hn Esztergomban, most csak Nagy, Kis- és Sári Sáp létezik.

Ur-tava: Vrtowa 1282 „At stagnum Vrtowa appellatum“ tó Borsodban.

Ur-tető: Hurtheteu 1275 hn Esztergommben.

Urunk: Uromc 1 Hb fn.

Urunkhoz: Uromchuz 1 Hb főnév.

Ustor-mező: Vsturmezeu és Vkeurmezeu 1291 hegy Gömörben, L: Ökörmező.

Ustoros: Ystoros Bknj 32 fó Ostoros funál Borsodban.

Uszár: Uzar1266vizTemesb.

Uszató?: Vyzate 1235„Ad quandam aquam Vyzate“ viz. (Vizató nem lehet).

Uszó: Wzow 1295 „Terris — Buthe dicti Wyzow vicinatam“ szn.

Uszób: Usubu Bknj 19, 20, 48, 49, 50 stb. szn. (Öszöb és Üszöbnek is mondhatni).

Uszod: Uzoth 1252 szn.

Uszódi: Vsugi 1138 szn (m. Uszogyi).

Útáló: Utalou, Utalou 1219 VR 134 § nőnév.

Utas: Utos 1211 szn.

Utat: Utot 1 Hb fn.

Utcza?: Vucha 1261 „De villa Vodos, que Vucha nuncupatur“ hn Győr vidékén.

Ut-kő: Vtku 1015 hn. (Lehetett Ötkő is).

Utód: Vtóth 1211 szn.

Uza-ház-hegye: Uzahazhegye 1212 hegy, máskép Baláshegye Buda körül.

Uzbeg: Wzbeg 1092 népnév; Izbeg 1150 szn; Ennek jelenkori értelmét Özvegy szóval adám vissza. L: Özvegy.

Uzd: Vzd 1279 hn Somogyb.

Uzdi: Vzdi 1138 szn.

Ü.

Ügyeg: Ugek Bknj 1, 3, 4, Vgec KS II, 1 (Vger hibás olvasás); Ügek, Ugeg Tur. II, 1, 3; Posonyi krón: Ugek.

Üldetvétől: Ildetuitwl 1 Hb fn (azaz Üldözetétől).

Ülő-halma: Hylleohalma 1145 „Ad monticulum Hylleohalma vocatum“ hn (talán az ünnep üléstől).

Ünő: Yneu 1268 fu Nitramben. (Jenőnek nem vélem).

Ünőd: Vnud, Vnid 1211 szn. (Önod alig lehetett).

Ünős-orma?: Ineuzorma 1252hrhelyKomárommegyekörnyékén.

Üreg: Hirek 1015 hn; Yrug 1214 „Fossatum Yrug“ hn; Irug 1229 VR 352 § fu, most Magyar- és Német-Ürög Biharban; Irugh 1252 fu, most Ireg, Szerémmben.

Üreg-mál: Irughmal 1252 szölöhegy Szerémben.

Ürge?: Irige 1211 szn.

Ürögdi: Irugdi, Ierugdi 1138 szn.

Üröm: Eurim 1214 hn Buda mellett; Urom 1239 hu Csallóközben Posonmben.

Üröm-egyház: Urumyghaz, Vrumyghaz 1275 fu.

Üstök-ér: Ysteger 1262 fó Ugocsában.

Üstöketlen: Wzdychitlen 1057 szn.

Üszöd: Ussud 1211, Vsud 1217 VR 42 § szn (Uszód is lehetett); Usud 1251 szölöhegy Somogymben.

Üteg: Iteg 1296 kún szn. Vö: Iteg.

Ütö: Vtoy 1211 szn; Ituuh 1211 hn Balaton körül.

Ütö-hét: Vtyheth 1283 hrhely Csallóközben Posonmben.

V.

Vacsa-Somlyója: Vacha Somloya 1257 fu Erdélyben.

Váczi: Vacy 1217 VR 40 §, 1219 uo 121 § szn.

Vad: Vadu 1216 VR 312 § „Vadu de Custodibus siluae Beregu“ szn; Vod 1217 uo 220 § fu Szabolcsban.

Vada: Voda 1217 VR 95, 102 § fu; Vada 1254 hn Szabolcsban; 1290 hn Tolnában.

Vadad: Fodot 1216 VR 306 § fu; Vodad 1217 uo 89 § szn.

Vadas, vagy Vadász: Vadas 1211, Vadasa, Vodosa, Vodosa 1216 VR 1254, 329 §, Vodasa, Vodossa 1235 uo 147, 157 §§ „Pristoldum nomine Vodossam de villa Nek“; Vodos 1258, 1270, 1272 szn; Vodos 1261 fu.

Vadasd: Vodozt 1217 VR 234 § fu.

Vadászó: Vadoshu, Vadasou 1138 hn; Vadazou 1214 fu.

Vadi: Wodey 1229 fu, most puszta Somogyban.

Vad-kert: Vodkert 1227, Wodkerth 1255, Wadkerth 1283 fu Nógrádmben.

Vadócz: Vudoch 1216 VR 323 §, fu.

Vág: Wag 1001 fu.

Vágás-halma: Vagashalma 1270 erdö Valkómben.

Vágdi: Vagdi 1138 szn.

Vág-Hetény: Vaghetum 1075 hn Komárom vidékén.

Vág-köz: Vagkuz 1294 vidék, hol Kezu nevü hely.

Vagyad: Vagyad 1211 szn, talán Vajad.

Vagyunk: Vogmuc 1 Hb (mond: vagymuk).

Vaja: Vaya 1237 hn.

Vajadi: Vajadi 1138 szn.

Vajas: Voyas Bknj 41 fó, most Vajasér Bácsban; Vojos 1211 tó a' Dunánál.

Vajasd: Vajasd 1238, Voyosd 1289 fu Erdélyben.

Vajas-ér: Vojoser 1075 htó.

Vajda: Wayda 1193 hn.

Vajka: Vayka 1186 hn, most szék Posonmben; Veyka 1245 hn.

Vajta: Voyta Bknj 30 szn.

Vak?: Vaca, Voca, Voka 1217, 1219, 1232 mind a' VR 6, 44, 110, §§ szn, melyet másra alig értelmezhetni, hacsak Vajka nem lappang alatta.

Vál: Wal 1269 hn, most Vaál mvs Fejérmben.

Vala: Vola, Uola 1 Hb.

Valkány: Bulcan 1217 VR 212 § fu Szabolcsmben.

Valkány-Dob: Balkun Dob 1261 „Terra Bissenorum", hn egykor besenyők földe Szatmármben.

Valkász: Volcaz 1221 VR 372 § fu.

Valkó: Ulcou Bknj 43, Valkow 1231, Wolko 1234 vár, honnan a' megye neve számtalan.

Valkonya: Wolcuna 1298 fu, most Vakonya Szalában.

Vállas: Phalitzis, Phales Const. Porph. de adm. imp. c. 40 Ütös vagy Vitéz fia, Árpád unokája.

Való: Uolov 1 Hb fn.

Valód: Walood 1171 szn.

Váltándi: Valtandi 1138 szn.

Valter-szegő: Valterscegeu 1221 hn Vasban.

Vályús: Vayus 1214 szn; Valus 1256 hn Szalamben.

Vám: Vehma 1229, Wama 1231 hn Somogyban, m. Vámos.

Vám-falu: Vamfalu 1270 fu.

Vám-nagy: Vamnag 1350 „Quemdam fluuium nostrum Raba vocatum, in Comitatu Castriferrei existentem — sub omnibus limitibus, sub quibus idem Magister praedictum fluuium a Comite Castriferrei, et Comite eiusdem fluvii Raba, vulgo Vamnag dicto — hactenus conservasset" hivatalnév, mely kétlenül már régebben is létezett.

Vámos: Vamus 1109 fu Veszprémben; Vámus 1217 VR 41 § fu Borsodban; 1268, 1285, 1296 fu Komáromban.

Vámos-aszó: Vamusozo 1266 fu.

Vám-zab: Vám zab 1264 „Semel in anno Regi munera dare tenentur, et pabulum, quod vulgo dicitur Vámzab, ad Clicium partare suo modo compellantur" Zabadó.

Vansod: Vansud 1216 VR 270 § fu Biharban.

Várad: Varod Bknj 34, 35 földvár a' Garamfónál, most fu Barsban; Warod KS II, 4 hn;

Varad 1256 hegy Szalamben; Warad 1280 fu Valkóban; Varod 1252 szn.

Váradgya: Warda, Varada 1300 fu Alsó-Fejérben Erdélyb.

Vár-alja: Varala 1248, 1299 hn Zemplénben; Várolia 1258 fu Biharban; 1292 „Comes Laurentius de Varalyaban“ fu Borsodmben.

Varang: Varang 1138 szn és hn; Varag, Varang 1193 fu Fejérmben.

Várasd: Warasd 1222, Worosd 1232, Vorosd 1238, Worosd 1260 megyés vár.

Varázsoló: Varasla 1238, Varaslaus 1265 szn. Világ: Bonfin: „Incantatricem,—quam Varasolo appellabant“ Hist. Hung. Dec. II. Lib. I. (Ez parzi eredetü szó.)

Várda: Warda 1291 fu.

Várdó: Vardou 1216 VR 254 § szn.

Vardö: Wardwy 1272 fu.

Várd-szeg: Vardzeg 1269 hrhely Csallóközben Posonmben.

Vár-elő: Wareleu 1237, Vareluj 1270, Vareluy 1272, Varelliy 1273 Vareluy 1277 fu.

Vár-erdő: Varerdeu 1265 hegy Nógrádban.

Vár-fehér-hegy: Varferegh 1211 „Ad montem, qui vocatur Varferegh“ hegy Somogymben.

Vár-hegy: Warhigy 1286, Varhegy 1288 hn Sárosban.

Vári: Vary 1230 fu Zarándban; 1231 hn Tisza 's Maros közt.

Vár-kún: Varkun Tur. II, 44 hn; Varkon 1015 az 1228-i átirat: Varkony; Varkony 1274 hn Győr vidékén; Varkun 1301 hnév a' Tiszánál, most Várkony falu Hevesmben.

Vár-megye: Voarmegye 1208 hn.

Várnád?: Warnet 1231 hn Tisza 's Maros közt.

Várnagy: Varnogio 1216 VR 329 § „Cicolou Varnogio“; Varnog 1219 uo 110 §; 1235 uo 157 § „Beda Varnog, Igeheu Hodnog, Isac centurio, et Vodasa de Castro Clus“ hivatalnév.

Váró: Varou 1216, 1217 VR 239, 277, 292 §§ szn.

Város?: Varvus 1019 hn.

Vár-ótalma, Ótalma: Borotalmat, Talmat Const. Porph. de adm. imp. c. 37. a' besenyők hadának 6-dik osztálya.

Varró: Warou 1165; 1184 az 1349 átir; Varro 1275, Warov 1284, Varou 1300 szn.

Varsa: Varsa 1211 szn.

Varsa-tó: Varsathu 1252 hrhely Nitramben.

Vár-tó: Wartow 1247 htó, ugy látszik a' mostani Kis-tisza Szegednél Csongrádmben.

Vár-völgye: Varvolgye 1252 hn Baranyamben.

Vas: Baas 1055, Bas 1222, Baas 1263, Vaas 1267, Vash 1278 Waas 1294, Baas 1295 szn. (Ez különböző a' Basiliustól mely Vazil, Vazul néven jö elő).

Vasad: Vosud 1199, Vasud Vosud, Vozud 1211, Vosod 1219

VR 117 § szn; Vasad 1275 hn Nitramben.

Vasadi: Vasadi 1138 szn.

Vasald: Vasald 1135 szn.

Vasalt-kocsi: Vasat-Cochy 1267, L: Kecsi-vasalt.

Vásár: Vasar 1211 szn.

Vas-arab: Vosserawy 1124 népség Tiszántúl, hol most Várs ány puszta Hevesben, mely népség 1075-iki oklevélben Vasianoknak (Vosciani) mondatik. L: Vasián.

Vasárd: Vasard 1198, 1199, 1211, Wassard 1222, Wasard 1230 szn; Vasard 1217 fu Nittrában; 1222, 1261 fu Szalában; 1257 fu Komárom vidékén; Wasard 1277 fu.

Vásárdi: Vasardi 1138 szn.

Vásár-falu: Vosarfalu, Wasarfolu, Wosarfalu 1274 fu Nitramben.

Vásár-hely: Vasarhel 1211 szn; Vasárhel 1216 VR 25 § fu Biharban; Visarahelly 1266 hn a' Tiszakörül; Vasarhel 1296 hn Erdélyben.

Vásár-ut: Vasaruth 1145 „Quamdam viam Vasaruth vocatam"; Vasarut 1235 hnév, most létezik Posonmben mvs.

Vasas: Vosos, Vasous 1138, 1139; Vosas 1214, Vosos 1216 VR 256, 317, 325, 338 §§, Wosos 1229, Vosos 1235 VR 199 §; 1245; Tur. II, 64 szn.

Vasián: Vousian 1001 hn; Vosciani 1075 népség Tiszántúl Hevesben hol most Várs ány; Vosian 1181 fu Baranyában; 1216 VR 298, 323 §§ fu Zarándban; Vosyan 1219 uo 9 § fu; Vosian 1235 uo 164 § falu; Wossian 1244 fu; Vosyan, Wosyan 1284 fu; 1294 fu, most Varsány Barsban; 1299 fu Békésmben. Horneck Ottokár ausztriai krónikájában IV. Béla kir. korára vonatkozva emlitett „Herzog der Wosszen" ugy látszik, nem egyéb, mint a' besenyők (vasok) főispánja, ki okleveleinkben „Comes Bissenorum" néven fordul elő. Vö: Besenyő.

Vaska: Vaska 1252 hn.

Vaskos?: Foscos, Foskos 1211 szn.

Vás on: Wasun 1082 hnév Veszprémmben; Vasony 1268 nemznév.

Vás on-kő: Vasonko 1108, Vasonkeo 1233 hn Veszprémmb.

Vas-vár: Vosvar, Woswar 1193 megyés vár; Vasvar 1214, Woswar 1220, 1221, 1222, Vasuar 1233 vár; Waswar 1238 „In Comitatu Saladiensi duo praedia, quae ambo vocantur Waswar, quae quondam ad Castrum ferreum pertinebant" hn; Vosvar 1253. hn.

Vas-vári: Vosuari 1216 és 1217 VR 45, 275, 335 §§ fu; léteztek Arad-, Borsod-, Csanád- és Szabolcsmben.

Vata: Vatha, Vata 1050 kör. Tur. II, 39, 48, 52; a' XIII-dik századi posonyi rövid krónikában áll 1187-dik évre: „Wata comes cecatur" (Endlicher Rr.

Hungar. Mon. Arpadiana, pag. 57) szn.

Vecse: Vecche 1252 hrhely Nitrában; Vecs 1283 fu Somogyban, t. most Vésze; Weche 1290 szn.

Vecsésdi: Vecesdi 1138 szn.

Vecző: Vecheu 1228 vár a' Marosnál Erdélyben, most Vecze fu Marosszékben.

Véd: Ved 1217 VR 40 § szn.

Vederő: Vederey 1217 VR 209 § „Scepa et Vederey — lotrices ecclesiae" nőnév.

Vég: Weg 1238 „Villa Weg a Castro de Kewe exemptam cum populis castrensibus habitantibus super ipsam, qui exercituales dicuntur" Végörök lakhelye az Aldunánál.

Vég-ág: Vegag 1268 viz Komáromban.

Véged: Weged 1138 szn.

Vég-sár: Vagsar 1276, 1279 „In palude Vegsar" — „Prope paludem Vegsar" tó Somogy és Tolna szélben.

Velcsethal-ut?: Velchethalut 1214 tó Zemplénmben.

Velcső: Velcho 1211 szn.

Velenye: Vellenye 1158, Velenthe 1228 fu, most Velény Baranyában.

Velő: Wolue, Wolwe 1075, Wolve 1124 's ennek 1415-iki átiratában: Velveo, htó a' Tiszánál Csográdban. (A' Vosve hibás olvasás).

Velög: Velec, Veluc Bknj 19, 20, 48, 49, 50 stb; Velek 1225 „Post mortem vxoris Comitis Bors, filiae Ducis Velek"; Welek 1255, Velek 1270 szn.

Vén: Vin 1138 szn.

Vénd: Wend 1075, 1124 hn.

Vendég: Vendegh 1135, Vendig 1138, Vendic 1198, Vendeg 1208, Vendig 1211, Vendich 1214, Vendég 1214 VR 382, 383 §§, Vendec 1216 uo 298 §, Vendegu 1217 uo 34 44 §§, Vedég 1235 uo 183 § szn; Vendega 1199 nőnév.

Vendégi: Wendeghi 1245 hn; Vendegi 1263 fu Tornában.

Véndi: Vendi, Vindi 1138 szn.

Vénke: Venke 1082 szn.

Vén-legény: Wanlegun 1284 szn.

Vénök: Wonik 1093 hn; Weynuk 1238 „Vnam vineam sitam in cliuo Weynuk" szőlőhegy; most hihetőleg Venek fu Veszprémmben.

Vér: Vir 1138 szn.

Verbo-luka: Verboluka 1214 hrhely Zemplénben.

Vér-bölcs: Werbulchu, Bulchu, KS II, 1 „Pro eo enim Werbulchu est vocutus, quod Cunauus eius in praelio Crimildino per Teutonicos fuisset interfectus, et id ei pro certo constitisset, volens recipere vindictam super eos, plures Germanicos assari fecit super veru, et tanta crudelitate in eos dicitur exarsisse, quod quorundam quoque sanguinem bibit sicut vinum"; Verbulchu Tur. II, 8; Bknj Bul-

su, szn; Verbelch 1300 fu Ugocsában melytől a' Verbőczi név.

Vereb: Wereb 1265, Vereb 1290, Verib 1294 hn, most Verebély fu Nógrádmben.

Verebély: Verebel 1265 hn Nógrádban. L: Vereb.

Vereknye: Verekene 1290 hn Csallóközben Posonmben.

Veres, L: Vörös, minden összeragasztásaival.

Vergőd: Vergud 1075, Verged 1135 szn.

Vermed: Wermet 1221 VR 363 § szn.

Vermet: Vermut 1 Hb fnév (mond: Vermőt).

Verőcze: Vereuecea Bknj 33 fóNógrádban; Uereucze 1234, Wereucha, Wereuze 1242, Vereucze 1269 hn Drávánál, melyről a' megye.

Veröd: Verunt 1268 szn. (Berendnek is vélhetni).

Versed: Werusset 1211 szn.

Verseg: Verseg 1261 falu Tisza körül.

Versendi: Versendi 1138 személynév.

Vér-szin?: Versun 1138, Vyrsin 1217 VR 92 § szn.

Vért: Wert 1265 hn mely Bana várhoz tartozott.

Vértes: Vertus Bknj 50 „Silvam magnam, quae nunc Vertus vocatur, propter clypeos Teuthonicorum inibi dimissos" erdős hegység Fejér- és Veszprémmben; Vertes 1193 hrhely; 1226 apátság; Wertus 1231, 1237 erdő; Wertus 1278 hn és monostor.

Veselényi: Wechelyny 1276 „Nos frater Iacobus dictus Wechelyny, Magister domus Cruciferorum de Thurda" szn.

Veszekend: Besekund 1289 falu.

Vesz-német: Weznemut KS II, 2 „Vnde idem locus, vbi praelium est commissum, eorum (Germanorum) linqua vsque hodie florum paiur (Verlorner Bayer) est vocatus, et Weznemut nostra lingua"; Vestnempti Tur. II, 37, Vezetnemet Budai krónika, hnév.

Veszprém-szőlőse: Wesprem Scelleuse 1270 fu Veszprémmben.

Vessződ: Vesud 1211 szn. (v. Veszöd).

Vessződi: Vescudy 1214 szn.

Vész-veres: Wezveres 1256 völgy Szalában; Vezverys 1285 fu Liptóban; Wesuerus 1286 hnév Sárosban; Vezveres 1288 ua Sárosban.

Vétek?: Veytech 1217 VR 54 § fu.

Veteny: Wetteng 1279 dunai sziget Mosonmben.

Veté: Veteve 1 Hb cs (mond, Vetévé).

Vetés: Vetys 1265 hn Szatmármben.

Vetőlős?: Wytulus 1308 szn.

Vetős: Vetus 1138 szn.

Vezekény: Vezeken 1261,

Vezekyn 1277, Vezeken 1296 fu Hevesben.

Vezend: Vetend 1075 szn; Vezend 1124 „Sepultura Vetendi“ hol most Vezseny Hevesben; Wezend 1262, 1284 falu Szatmárban.

Vezesse: Vezesse 1 Hb cs.

Vezseny: Wechen 1238 „Portum Wechen super Titiam“ rév és fu Hevesben, Vö: Vezend.

Vida-földe: Widafelde 1279 hn.

Vida-kuta: Vidakuta 1291 hrkut Komárommben.

Vidék: Videg 1211 sznév; Videk 1270 hn Tolnában.

Vidék-eresztvény: Widek erestheny 1291 „Iuxta silvam Widekerestheny vocatam“ erdő.

Vidékes: Videkes 1211, Vydekus 1252 szn.

Vidék-völgye: Widekwelge 1291 „Ad vallem Widekwelge vocatam“ hrvölgy.

Vid-ere: Vydere 1268 htó Komárommben.

Vidó: Widou 1229 szn. (Ugy látszik a' Vidus vagy Vitus martyrologiai név átalakitása).

Vidor: Vidhor 1220 hnév Valkómben.

Vidra: Vidria 1264 tó Baranyamben.

Vig: Vig 1138 szn.

Vigman-szeg: Wigmanzyg 1291 hn, most Igmánd Komárommben.

Vikaegi-ártand?: Vikaegiartand 1075, 1124 (Bakalhiartand) fu, hihetőleg Ártánd, Biharmben.

Világ: Vilag 2 Hb fn.

Világba: Vilagbele 1 Hb fn (m: Világbele).

Világos-berek: Vilagusberuk 1289 hn Baranya vidékén.

Villám: Villam 1211 „Rika frater eius Villam“ szn.

Viola: Viola 1270, 1277 nőnév.

Visnyó: Vysnov 1259, Vysno 1270 fu Zemplénmben.

Visz: Wisch 1229 fu Somogymben, talán erre vonatkozik Wisetcha 1001-ben.

Viszló: Veyzlo 1219 VR 1 § hnév.

Vita: Vita 1219 VR 120 § fu.

Vitány: Vitan 1216 VR 269 § fu.

Vitel: Bytel 1198 „De singulis oneribus cumulorum, qui Bytel vocantur — solvitur vnus frisaticus“. (Mást nem értelmezhet, hacsak a' német Beutel-tól nem jő).

Vitéz vagy Ütős: Iutotzas Const. Porph. de adm. imp. c. 40 Árpád harmadik fia; Vitiz 1248 „Ad villam Vitiz quae etiam Arpa nuncupatur“, Vitez 1268 „Ad villam Vitez, quae etiam Arpad nuncupatur“ fu Komáromban; 1300 körül „Petrum, filium Vitéz nomine“ szn.

Vitéz-mező: Vitezmezeu 1296 hn Sárosmben.

Viz: Vich 1248 „Ad foutem

Vich" vizCsallóközbenPosonmb; Veiz 1300 „Et in aquis ad clausuras piscium quae vulgo Veiz vocantur" tavak.

Viza-hal: Vizahal 1240 „Husones pisces, qui vngarice vocantur Vizahal"; 1256 „Husones qui vocantur Vizahal" hal neme.

Viz-ér: Vizer 1255 „Ad quandam venam Vizer nuncupatam, quae exit de Fequetetow" hrviz Zemplénmben.

Vizes-Körös: Wizeskeurus, Wyzeskeuros 1214 hn a' Tiszánál.

Viz-hely: Veyzhel 1268 „Sedecim loca piscatoria, quae vulgo Veyzhel vocantur". — „Quinque loca piscatoria, quae similiter Veyzhel vocantur" tavak.

Vizes-homoru: Vizeshomorou 1247 „Transcendit ad montem Vizeshomorou" hegy Esztergommben.

Viz-kevérő?: Weichkefero 1301 hrhely Erdélyben.

Viz-monora: Wiz Munora 1263 hn Erdélyben.

Viz-vár?: Weiswar 1208 hn Moson környékén. (Somogymben van ily nemü fu).

Viz-zuhanás-pataka?: Vyzuanspotoka 1255 viz Abaujb.

Vonós: Vonuz 1268 „Tres terras Vonuz appellatas, quae quondam fuerunt Paratorum arcuum nostrorum in Comitatu Csanad" Istv. ifj. kir. adománylev. hn Csanádban (Talán a' kézvonótól, melylyel a' nyilak és kézijak készitettek, mint a' Furós, Gyalus, Bárdos stb nevü helyek). Némi másolatban Voruz néven iratik e' hely.

Völcsök: Wulcsuk 1232, Vlcsuch 1273 szn. (Madár-fajneve).

Vőlegény: Vylegin 1250, Vylegun 1275 szn.

Völgy: Vuelge 1015, Velgh 1024 hn; Welg 1284 „Per ipsum fossatum vadit ad originalem aquam ipsius fossati Welg vocatam" hn Sopronmben.

Völgy-alap-Tiván: Vogoluptivan 1217 VR 80 §, falu, hol a' pásztói apát harczoló lóvászai és jobbágyai, 1275-ben: Alapjan, most Alattyán, Jánoshida és Jász-Berény közt Hevesben. L: Alap-Tiván.

Völgyes: Vulgus 1055 szn.

Völgyes-tó: Velgestho 1251 tó Györmben.

Vörös: Verwz 1015 hn.

Vörös-alma: Veresalma 1270, 1271, Verusalma 1278, Veresalma 1296 fu Sárosban.

Vörös-haraszt: Verescharazth 1218 „Cum virgulto, vulgo Verescharazth nuncupato" harasztos hely Nitramben.

Vörös-kő: Verusko 1252 hrhegy Turóczban; Veoreskeo 1296 vár Posonmben.

Vörös-mart: Wurusmarth 1246 hn Baranyamben.

Vörös-patak: Verespatak 1274 fó Szepesmben.

Vörös-tó: Verestou 1221, Verustov 1227 hn; Werestou 1299 fu Békésmben.

Vörös-viz: Veresviz 1280 körül erdő Szepes vidékén.

Vulkán-fája: Wuolcanfaya 1211, az 1399-diki átirat: hasonlókép, az 1417-diki Volochanyfaja, hr Tolnában (A' „saja" hibás olvasás).

Z.

Zabálda: Zubada 1235 VR 168 § „Discilou, de villa Borici, impetiit Glatillum, cocum Regis, de villa Susa, de Equi zubada. Qui, cum nagaret se esse venditorem illius equi, praefatus Discilou adduxit vt Mosen fideiussorem aduersarii sui, quo se fideiussorem aduersarii sui, prohibente (inkább perhibente), Glatillo vero constanter negante. — Martinus Bilotus de Borsod, per Pristaldum nomine Kelepc, misit Varadinum. Quo Discilou primitius auctor, et alius Discilou, scilicet: fideiussor, et Pristaldus, in octauis omnium Sanctorum, quas Pristaldus dixit se vtrique parti pro termino assignasse, venerunt; Glatillus vero non comparuit". Világosan Zabált ló eladása miatt történt itt a' vád, melynek tőle vételét Glatil tagadta 's végre Váradon a' tüzitéletnél meg sem jelent; tehát az Equi Zubada annyi mint ló zabálda, vagy mostani szólásunk szerint Zabáltatás. (A' lókupeczok kizt jelenkorban is áll a' zabált lónak alku és vétel után is vissz adhatása).

Zabolcs: L: Szabolcs.

Zaboló-hegy: Zabalohegy 1248 és 1299 hegy Zemplénben.

Zabos: Zobos 1193 hn.

Zabos-ló-vásár?: Zobus-louvasar 1075, 1124 hn. Lásd: Szoboszló-vásár.

Zab-osztó: Zoboztou 1270 körül, királyi lovászak egyik felekezete.

Zacsódi: Zachudy 1263 szn.

Zador: Zadur 1138, 1221 VR 367 § szn. (Nem tartom a' Sándorral egynek).

Zadorsz-orma?: Zadurzorma 1252 hrhely Komárom vidékén (l. Zádor-orma).

Zagyva: Zogea Bknj 30, 32, 38; Zagua, Zagaua, Zagava, Zoghua 1265 fó, mely Szolnoknál a' Tiszába ömlik.

Zagyva-fő: Zagua feeu 1290 fu Nógrád-Gömör vidékén.

Zak: Zak 1137 szn.

Zákány: Sakan 1138 fu, Zakan 1245 fu Valkóban.

Zakány-halom?: Szachumhaluk 1158, Zacharholim 1228 halom Tiszántúl.

Zákány-réte: Zakanrete, Zachan Rete, Zarhan rete 1225 hrhely Sopronmben.

Zálog: Zaloug 1275 fu Szepesmben.

Zálogod: Zolugod 1224 szn.

Zálogos-töve: Zolocotueh 1211 és 1399-diki átirat, Zolokostueh hn (Szalókos is lehetett).

Zamor: Zamor 1193, Zamur Tur. II, 41 fu, most Zamoly Fejérmben.

Zaránd: Zarand Bknj 52; 1216 VR 296, 323 § „Provincia Zarand", 1235 uo 146, 165 § megye; 1237 szn.

Zarandok-patak: Zarannuk potok 1222 viz.

Zarany-réte: Zarhanrete, Zachan rethe 1225 hn Sopronban L: Zakányréte. (Lehetett Sárkányréte is).

Zárd v. Zoard: Zuard Bknj 8, 33, 37, 44, 45, Tur. II, 7; Zuord 1216 VR 247 § nemzn.

Zászló?: Zazlou, Zazlow 1211, Shazlou 1217 VR 216, 218, 220 §§, Sazlou 1271 szn. Vö: Csaszló.

Zata: Zata 1289, Scatha 1280 vár Bácsban.

Zatádi: Zatadi 1138 szn.

Zátony: Zatun 1254 sziget; Sateun 1268 hto Komárommben.

Zátonya: Zadena 1214 tó Zemplénmben.

Zavar: Zouar 1256 hn.

Zavard: Zouard 1283, 1285 sz- és nemzn. (Talán azonos a' Zoarddal).

Závár-tői: Savartoe, Sabartoeasphali Const. Porph. de adm. imp. c. 38. „Tum non Turcae sed Sabartoeasphali quadam de causa dicebantur" — „Et hi etiam in hodiernum diem de veteri Turcarum cognomine Sabartoeasphali nuncupantur". A' magyarok egykori neve, midőn még Lebediában a' Feketetenger martjainál laktak, 's ekkép hivatott a' Perzsia vidékére visszavonult részük is Constantin korában a' X-dik században.

Zeke-telek: Zeketeluk 1289, 1291 hn Aranyosszékben Erdélyben, most nem létezik.

Zerge: Zerge 1300 szn.

Zob: Zub 1219 VR 22 § fu; KS II, 1 rév a' Dunánál.

Zombor: Zombor Bknj 6, 20, 27, Zumbur 1171, 1278, 1281 szn.

Zova-fejér-hegy: Zova feeregy 1211, az 1399-diki átirat „Ad monticulum qui vulgo Zovafeeregh", az 1417-diki: Zomoy hegy, hn.

Zobotad?: Zubothath 1225 helynév.

Zöld: Sild, Zild 1108—1109 „Sanctus Rex (Stephanus) dedit (Monialibus de Valle Vesprimiensi) quamdam insulam Sild vocatam" erdős sziget a' Dunán Duna - Pentele (Monasterium S. Pantaleonis) határánál Fejérmben. Világositják 1364, 1382 és 1419-diki oklevelek, mikben „In sula Zild, Sylva Zild, Insula Zild tonya, Possessio Seld, Zeld, Zild

és Zeud, meg Zeld szigete Tonya“ iratással fordul elő. Zold, Sold 1193 fu; Zuld 1269,1275 Zeud 1285 szn. Ide tartozik-e: Solt 1221 VR 361 § „Solt filius Solt“ szn, — meghatározni nem tudom.

Zöld-hegy: Zidhig1225fu.

Zömök: Sumug,Somoc1216 VR 289, 325 § szn.

Zörögd: Zurugd 1237 szn.

Zsadány: Sedan 1217 VR 104 §, Sadan 1235 uo 181 § Saden uo 365 § fu; Scaden uo 191 § szn.

Zsámbok: Zumboc 1212 fu Nitramben; Samboch 1258 fu, most Zsámbék Pestm. szélben; Sumbuk KS jövevény nemz. neve.

Zsámoly: Zamol 1271 hn.

Zsellér: Seller 1281 falu Szatmármben.

Zsidány: Sydan 1225 hn Sopronmben.

Zsidó: Side 1215, Sidou 1289, Zidev 1301 „Petro dicto Zidev“ szn.

Zsidód: Sidoud 1266 hn.

Zsidó-patak: Sydopotoka 1247, Sydopotok 1272, Sydoupotok 1284, 1288 fó és fu Sárosban, most Magyarfalu.

Zsilip?: Siletep1232„Quamdam clausuram piscium in Chasma, quae Siletep dicitur“ zártviz.

Zsitva-tő: Sytiateu Tur; Sitva Tu, Budai krón. L: Sitvató.

Zsombó: Zomba 1015 és 1228 átirat: hn.

Zsombóg: Sumbug 1221 VR 377 § szn.

Zsomboly: Sombol1261fu.

Zsombolya-hegye: Sombolahegie 1261 hn.

Zuhanyos: Zohogynis, Zohainis 1214 „In fine torrentis, quod Zohogynis dicitur“ viz Zemplénmben.

Zurdok: Zordoch 1214 hrhely Zemplénmben. Vö: Szurdok.

Zuz?: Zous 1237 hn.

Zúzó: Zuuzo 1217 VR 65 § személynév.

FÜGGELÉKEK.

I. Függelék.

Szótári bővület.

Előzmény: Megértvén Nagyságos Czech János országos pénzügyi főtanácsos ur 's m. academiai rendes tag „Nyelvkincseink“ nyilvánosságra bocsátását, legott szíveskedék eredeti okmányokból másolt gazdag gyüjteménye anyagait velem közleni, melyekből e' három- és fél száz vezérszóból álló függeléket szerkesztém. Találtatnak ugyan köztük olyak is, mik szótárunkban már előfordulnak, minthogy azonban a' különböző évi adatok által amazok gyámolitást nyernek, közlésüket czélszerünek látám. Az ilyeket használati könnyebbités tekintetéből * jegygyel különböztetém meg. A' kitüzött időszaknál ujabbkori szókat, melylyek ugysem számosak, ritka és becses voltuk miatt sorolám be. A' még most nem értelmezhető személyneveket sem hagyám ki, minthogy azok a' messzi régiségből levén, egykoron földerithetők leendnek; minden esetre pedig a' magyar Onomasticonra hasznos anyagul szolgálandnak.

Köszönet, kétszer köszönet a' tisztelt hazafinak szivélyes közlékenységeért. Vajha a' gazdag levéltárakkal biró családok régi okmányaikat ilynemü magasztos czélokra illető szakembereinkkel közleni ne idegenkednének: ugy Nyelvkincsünk gyüjteménye nehány év alatt kéttelenül tömérdek gyarapulást nyerne, Árpádék nyelvét nagyrészben előidézőt.

A.

Acsna?: Achna 1135 szn.

*Almos: Almus 1220 szn.

*Apa: Apa 1072 „Apa pristaldus filius Chycha“ szn.

Apás: Abpas 1228 szn.

Árki-Baja: Arquibaya1234 személynév.

*Árok: Aruch 1234 hrhely.

*Árok-szeg: Aruksceguj 1072 kör. „Foven protensa usque Aruksceguj“ hn a' Tiszánál.

*Árpás: Arpas 1220 fu.

*Árpa-telke: Arpathelky 1228 hn (terra).

*Ártány-pénz: Ártánpénz 1437 Denum 142 florenos pro censu S. Georgii, Michaelis et Nativitatis Dni anni 1436 e pecuniis scropharum ártánpénz dictis in medietate reginae cedente perceptis“ adó neme.

*Árva: Arwa 1152 szn.

*Árvád: Arvad 1171, Aruad 1225 szn.

*Asszony: Ahchyn 1131—41 „Pristaldus Gregorius rufus de villa Ahchyn“ fu, mely most Asszonyfának hivatik.

Atta: Atta 1171 szn.

Attun?: Attun 1171 szn.

Azar: Azar 1279 hn.

B.

*Bacsa: Bacha 1228 szn. (Baka?)

*Baj: Boy 1228 szn.

Baja: Baya 1234 szn.

Bajtény: Boytyn 1072 kör. (tumulus) hrhalom.

*Baka: Baca 1135 szn.

*Bala: Bala 1135, 1171 személynév.

*Balog: Buloc 1135 szn.

*Balogd: Bolugd 1239 „Ad caput arbustorum Bolugd“.

*Balony: Balun 1279 falu Posonmben.

Banya: Bona 1228, Bana 1252 szn.

*Bárd: Bard 1268 falu Somogymben.

Bárd-völgy: Barduuelg 1268 viz.

Bas-fája: Basfaia 1135 erdő.

Basi: Basy 1072 kör. („Basi acervus“). Basahalom létezik Szabolcsban Eszlár fu mellett.

*Becs: Bech 1228 szn.

*Becse-kére: Bechery 1228 hn.

*Bela: Wela 1228 szn.

Benid: Benid 1171 szn.

*Bércz: Birch 1268 „Ad caput unius Birch“ hrhegy.

*Berkenye: Berekune 1265 „Sub una arbore que Berekune vocatur in hungarico“ határfa.

*Berkes: Berges 1181 szn.

Besenyő-aszó: Besenevozou 1265 hn.

Besenyő-tarló: Besseneuthorlou 1234 „Hinc vadit ad rus Bissenorum qui vulgo dicitur Besseneuthorlou“ hrhely.

Betere: Bethere 1220 szn.

*Bezeg: Bezeged 1269 hn Szalamben.

Bibubra?: Bibubra 1181 nőnév.

*Bik: Byk 1265 „Ubi jungit duas arbores quarum una Byk in hungarico, latino vero fagus nominatur“ hrfa.

*Bika: Byka 1287 helynév Győrmben.

Bikszód: Bixoud 1225szn.

Bodó: Bodov 1225 szn.

Borbély?: Barbeli1228szn.

Bord: Burd 1135, 1228 szn.

Borona: Worona 1351 „Et super 100 magna ligna Worona dicta in longitudine XXX ulnas in se continente dedit“ faeszköz.

Boroneg: Boroneg 1135 személynév.

*Bot: But 1228 szn.

*Botos: Buthus 1252 szn.

Bozteh?: Bozteh 1135 szn.

Bölcske: Bwlchke 1291 fu.

Bölcső: Bulchow 1228szn.

Bua?: Bua 1252 szn. (Bknjnél 27 Bue az ifjabb Gyula fia).

Bubacs: Bubach 1072 kör. helynév.

*Buda: Buda 1228 szn.

*Búdosó: Budusa 1131—41 szn.

Búr: Buur 1299 htó a' Fertőnél.

Busár: Busar 1171 szn.

*Buta: Buhta 1228 szn.

Butka: Butca 1231—41 személynév.

*Buza: Buza 1228 szn.

Bűnd: Beünd 1252 szn.

C.

Csaba-Rákosa: Chabarakusa 1072 kör. hn, m. Rákos-Csaba Pestmben.

Csecse: Cheche 1257 szn.

*Csege: Chege 1152 szn.

Csejkőd: Chejkud1252szn.

Csema: Chema 1228 szn.

*Cserkesz: Cherkez 1135 személynév.

Cseter: Cether 1228 szn (v. Keter).

Csin: Cin 1181 szn. (Kin is lehetett).

Csiva: Chiva 1135 szn.

*Csóka: Cocu 1171 szn (Kocz is lehetett).

Csokonya-telek: Chekuneteluk, Chukuneteluk, Cheucuneteluke 1265 fu Somogymben.

Csomó: Chomov 1225 szn.

*Csomós: Chomoz 1135 szn.

Csomoszó: Chomozou 1228 személynév.

Csón: Chon 1228 szn (vagy Kón).

*Csuda: Zuda 1257 „Zuda Comes“ szn.

*Csuka: Chycha 1072 kör. Cuka 1150 sznév. (Csiga is lehetett az első).

*Csunya: Cuna 1131—41 személynév.

Csutak: Chutuk 1265 „Vallis cui nomen Chutuk“ hrvölgy.

Csurhó-fő: Churhufeu 1234 „Ad caput voraginis quod dicitur Churhufeu“ vizörvény.

*Czompó: Compu 1228 „Rivulus qui Compu dicitur“ fó Vö: Csompó.

D.

Dalmó: Dalmau 1152 szn.

Damacsám: Damacham 1152 személynév.

Damasa: Damasa 1257 szn.

Damsa: Damsa 1252 szn. (Talán egy az előbbivel).

Degve: Degue 1181 nőn.

*Dob: Thob 1228 szn.

*Doba: Duba 1181 nőn.

Dobrocs Dubroch 1071 szn.

*Domboly: Dumbul 1268 „Ubi una que venit de ponte Dumbul cadit in aquam Hydus“ híd.

Dombród: Dombrod 1265 fu Somogyban.

*Dorog v. Dörög: Durug 1171 szn.

Dursi: Dursi 1171 szn.

Dusnok: Dusnuky 1072 kör. fu Borsodmben.

E.

*Ebes: Ebes 1072 kör. htó.

*Edő: Edu 1171 szn.

*Eger v. Egör: Egur 1265 „Arbor que vulgo dicitur Egur“ határfa.

*Égető: Eguethow 1228 szn.

Egőd: Egud 1135 szn. (Egyed is lehetett az Egidiustól).

*Egrögy: Egrug 1171, 1265 fó.

Elbő: Elbeo 1171 szn.

*Elefánt: Elephant 1217 fu Nitramben.

Emicő: Emisea, Enusco 1171 szn.

Endre-laka: Endrelaka 1265 fu Somogyban.

Enő: Eneu 1233 „Item debent facere communem araturam qui dicitur Eneu de unoquoque mense X jugera“ Közmunka?

Erb: Erb 1282 „Filii Erb de Heche“ szn.

F.

*Fancsal: Fonsol 1072 kör. helynév.

*Faristar: Faristar 1206 „Quod nee Rex, nec Comes Posoniensis, nec etiam Faristar aliquid iuris inde hobeant“ ugy látszik hivatal név 's a' német Forster azaz Vorsteher-től ered. 1295 „Possessio Faristar nominata in Challoköz existens“ hn, ez most Filistal fu Posonmben.

*Farnád: Furnod 1171 szn.

*Fehér vagy Fejér: Fehera 1152 szn.

*Fenő: Fenu 1226 fu.

Ferges-ér: Fergesher 1228 „Rivulus qui Fergerher dicitur“ folyó.

Fernes: Fernes 1252 szn.

*Fiad: Fiod 1225 szn.

Ficsok: Fychok 1228 szn.

Finta: Phinta 1135 szn.

Fiók: Fioch 1228 szn.

Fiu: Fiú 1237 „De quadraginta funiculis quod vulgo Fiú vocatur sex daret populis regine“, (Föltéve, hogy az eredeti példányban hibásan áll a' fiiú „fiiic“ helyett, ugy könyen fiik — azaz féknek értelmezhetnénk, mely mindig kötelet köteléket föltételez p. o. kötőfék, fékelni, fékezni. A' kötőfék mindatik némely tájon kötőfík-nek is).

*Fót vagy Folt: Foth 1152 személynév.

Fő-szelő: Feusceleu 1234 határhely.

Fügedi: Fygudy 1072 kör. „Inde tendit ad acervum Fygudy“ — „Pristaldus meus Fygudy“ h- és szn.

Füst-pénz: Fystpénz 1240 „Item statuimus, quod iidem populi — nec bovem nec Fystpénz solvant“ adó neme.

*Füz: Fyz 1228 szn.

Füzeg: Fyzeg 1234 „Ad portum Fyzeg“ rév.

G.

Gannanna-Gannanna 1171 hn (praedium).

Gerő: Geru 1072 kör. viz és malomn.

Gog: Gug 1234 szn.

Gonosz-réve: Gonoysrevy 1233 „A portu qui vulgo Gonoysrevy dicitur“ rév.

*Gönyő?: Gunou 1171 szn.

Görgöte: Gurgute1135szn.

Gubacs: Gubach 1072 kör. hn, most puszta Pestmben.

*Gyarmat: Gormath 1279 fu Győrmben.

*Gyón: Goun 1135 szn.

Gyóslapa: Gyoslapa 1288 személynév.

*Gyümölcsény:Gemelchen 1265 „Sub quadam arbore que vulgo Gemelchen nuncupatur“ határfa.

H.

Halap: Holup 1171 szn.

*Halas-tó: Halasthow1228 „Ad lacum, qui halasthow nuncupatur“ htó.

*Hamis-ér: Homuser1072 kör. htó.

*Hangony: Hongun 1135 Kunyar predium quod vulgo Hongun dicitur“ hn.

Hangos: Hangwes 1228szn.

*Haraszti: Horoszty1233fu

Hasság: Hassag 1234 „Hinc ad caput Hassag“ hrhely.

Havadi: Hovodi 1152 szn.

*Hecse: Hechę 1072 szn; 1181 nőnév; 1282 hn.

Hegyed: Hugud1181nőnév.

*Hegyes: Hugus1181nőnév.

*Hém: Hema 1228 szn. (L: Szótár: Him).

*Herczeg: Herchec 1225 személynév.

*Hidas: Hydus 1268 viz.

Homály: Homá 1135 szn.

Hom-fő: Homfeu 1299 htó a' Fertőnél.

*Hord: Chordy 1072 kör. hn, most Hort puszta Szabolcsmegyében.

Hor-fő: Horhfw 1268 „Ducit ad locum qui dicitur Horhfw“ hrhely.

*Hortobágy: Chartybak 1072 kör. „Marchia Chortybak“ hn, most puszta, Szabolcsban.

Hugdi: Hugdi 1152 sznév (Hegydi lehetett).

I.

Icsi: Ichy 1072 kör. sznév. (Écsi is lehetett).

Iharos: Iharus 1268 szn.

Ilia: Ilia 1265 fu Somogymegyében.

Imolond: Imulund 1135szn.

Isaj: Isay 1279 fu Veszprémmben.

Isztra: Iztra 1226 „Nec ad clausuram aquae, quod dicitur vulgo Iztra ire teneantur“.

*Iva: Iwa 1228 szn.

J.

Jákó-vize: Iacoweyze 1228 „Iacow piscina que vulgo Iacoweyze nuncupatur“ htó.

*Jegenyc: Iegune 1265 „Tangit aliam arborem cuius nomen Iegune“ hrfa.

K.

Kaczar: Kacar 1171 szn.

Kajar: Kujar 1135 „Prediu m Kuyar quod vulgo Hongun dicitur“ hn.

Kalaja: Qualaya 1265 viz.

Kalenda-füze: Kalondafyze 1228 hrfa.

*Kara: Kara 1171 szn.

Kaska: Kaska 1152 szn.

Kasodi: Kasudi 1131—41 személynév.

Katló: Catlu 1220 „Ex donatione Catlu“ ugy látszik nőnév.

Kávás: Kavas 1171 szn.

*Kenő: Quenu 1131—41 szn.

Kényes: Cunes 1135, Kynus 1225 szn.

Kereg: Queregh 1228 szn. (Kerek is lehetett).

Keva: Kewa 1225 sznév. (Egynek látszik a' Kevével).

*Kicsid: Quisid 1181 szn.

Kiós: Cius 1135 szu. (L: Szót. Kigyós).

*Kócz: Khuch 1152 szn.

Kokocs: Kokoch 1072 szn. (Azonos lehet a' Kakassal).

*Kőcse: Cuce 1181 nőnév.

Köed: Qued 1135 szn.

Kömények: Comenyes 1228 helynév.

Kő-rév: Kuurew 1072 kör. „Progreditur versus Kuurew“ helynév.

*Kún: Chun 1228 szn.

Kuszda: Cuzda 1228 szn.

Kut-só: Kutsov 1268 „Ad unam vallem Kutsov vocatam“ helynév.

Kül-fa: Culfa 1233 „Item teneantur in festo S. Martini et in adventu regio de uno quoque mense III carratas lignorum que vocantur Culfa“. (Ha az eredeti okmányban hibássan állna C, E betű helyett, ugy Ölfát jelentene, igy pedig Kül azaz Küllő fának értelmezhötő).

*Kürtös: Kurtus 1279 hnév Nógrádmben.

L.

Latibor: Latybor 1279szn.

Lega: Lega 1228 szn.

Legenyö: Leguney 1152 személynév.

Legér: Leger 1220 szn.

Lenke: Lence 1181 nönév.

Levelek: Leveluky 1072 hr Szabolcsban.

Litoch?: Lithoych 1135 „regius judex“ szn.

Losa: Lusa 1171 szn.

*Losád: Lusad 1171 szn.

Losoncz: Luchunch 1247 „Luchunch terra que alio nomine Tamasy vocatur“ hnév Nógrádmben.

Losva: Lusva 1234 viz.

M.

*Magd: Mogd 1135, 1252 személynév.

Mák?: Mach 1228, Mok 1252 szn.

*Maradék: Maradec 1228 személynév.

Marmaros: Marmaros1272 vidék, most megye.

*Medve: Medue 1220 szn.

Menzö: Menzeu 1279 szn.

Mitócsa: Mitocha 1252szn.

*Mócs: Much 1252 szn.

Mora: Mura 1252 szn.

N.

Nanazea: Nanazea 1131—41 hnév.

Nagy-kerek: Nogkereku 1072 kör. „Syluam nostram Nogkereku“ erdö.

Nagy-örvény: Nogewrem 1072 kör. „In loco Nogewrem vocato transit Ticiam“ hn. L: Örvény a' Szótárban.

Nedilka: Nedilca 1171 szn.

Négyes?: Negus 1131—41 szn.

Nemösd: Nemusd 1135szn.

Nezincs: Nezinch 1131—41 hnév.

Nósz: Noz 1171 szn.

Nosztop: Noztop 1135 szn.

Nö-málé: Numalé1135szn.

Nös: Nees 1171 szn.

Nyulod: Nulod 1265 malom

Nyúr; Nyur 1257 hn.

O.

Ócsi: Ochi 1257 szn.

Odolmány: Odulman 1171 személynév.

*Onga: Vnga 1247 szn.

Orla: Vrla 1228 szn.

*Ortó: Urtou 1135 „Circumdatur — palude que vocatur Urtou“ tó. (Hihetőleg a' mai Hortobágy neve, mint Szótárunk is előállitja. L: Ortóbágy).

Ö.

Ököl: Ecul 1171 szn.

*Örkényd: Vrkund 1260—70 „Petrus filius Vrkund“ személynév.

Ős: Eus 1228 szn.

Őze: Euze 1171 szn.

Őzike: Ozicu 1152 szn.

P.

Pagonya: Poguna 1220 fu.

Pák: Pach 1225 szn.

*Pakos: Pakur 1233 fu.

Pánka: Panka 1252 „Panka filius Bua“ szn.

Patécsa: Pathycha, Pathécha, Pathycza 1265 falu és viz Somogyban.

Pederk: Pederch 1271 szn.

Pejd: Peyth 1279 fó.

*Pereszny e: Perezne1135 személynév.

Petrecze: Petreche 1269 hn Szalában.

Pita: Pita 1181 szn.

Pót: Poth 1234 „Ad agrum Poth“ hrhely (Talán Poth nevü személy szántófölde).

Potkány: Patchan1228szn.

Potol: Potol, Potul 1291 Pettau Stajerorsz. fővárosának magyar neve.

Puha: Pua 1135 szn.

R.

Rab: Roab 1228 szn.

Rába: Raba 1279 fu Győrmegyében.

Ravasz: Ruoz 1135 szn.

Réka: Reka 1228 szn.

Reszádi: Rescadi 1131—41 szn.

Rucza: Ruhca 1228 sznév. (Róka is lehetett).

Rue: Rue 1181 szn.

S.

*Sark: Sark 1135 szn.

Soly: Solu 1072 kör. fu.

*Som: Som 1181 „Som cum filio Somos“ szn.

*Somlyó: Somlu 1135erdő.

Somodi: Sumudi 1131—41 szn.

*Somogy: Sumug 1072 hn halom (acervus). 1171 hegy.

*Somos: Somos 1181 szn.

Soun?: Sown 1220 hn. (Talán Szőny).

Sulyk: Sulc 1135 szn.

Süle: Syle 1252 szn.

*Sütő: Suete, Zuete 1135, Siteu 1228 szn.

Szabás: Zabás 1359 „Possessio erga XII pensas denariorum annuatim solvendas in feudum vulgo Zabás seu arendam ad X annorum reluitionem elocata“.

*Szabolcs: Zabolchy 1072 kör. „Civibus castri deZabolchy“ vár, melyről a' megye.

*Szadár: Sadar 1279 fu Fejérmben.

Szálda: Zalda 1072 kör. hn (praedium).

Szalka: Solka 1252 szn.

Szalmád: Zalamad 1135 hn (praedium).

*Szalók: Zoloch 1072 kör. „Ad maegnam viam Zoloch“hn a' Tiszánál. L: a' Szótárban.

Szán: Zan 1171 szn.

*Szatymaz:Zotmaz1228szn

Szécs: Sceez 1224fu, most Szerecsen Győrmben.

*Szeg-halom: Scegholm 1072 kör. hn Békésmben.

*Szegő: Scega 1171 szn.

*Szék: Scch 1228 szn.

Székes-Magos: Scekes Mogos 1171 „Ad montem qui vocatur Scekes Mogos“ hegy.

*Széköl: Scichul 1131—41 szn. L: Székely.

*Szele: Scele, Zele 1135 személynév.

Szeled: Zeled 1135 szn.

*Szelemen: Zelemen 1135 személynév.

Szelid?: Zelih 1135 szn.

*Szemd: Scemd 1135 szn.

*Szemere: Scemura 1247 „Petrus filius Vnga de genere Scemura“ nemzn.

*Szemes: Scemus 1135szn.

Szemető: Scemeteu 1171 személynév.

Szemi: Zemy 1072 körül személynév.

*Széna: Sena 1247 szn.

*Szend: Zend 1256, 1265 helynév.

*Szép-lak: Zyplok 1288 falu.

Szeronka: Zerunka1220fu.

*Szikszó: Scekzov 1072 kör. hn.

Szik-tó: Zyktou 1299 htó a' Fertőnél.

*Szilvás: Zyluas 1265 fu Somogyban.

*Szin-halom: Scenholm 1072 kör. hn, most fu Borsodmegyében.

Szinosa: Scinosa 1135 nőnév. (Talán Csinos).

Szipked: Scipked 1135szn.

Sziv-ere: Sywery 1228viz.

*Szolga-Győr: Sculgageur 1223 „Nicodemus Jobbagio de Sculgageur de villa Feneu“ megyés vár.

*Szombat: Sumbud 1171 személynév.

*Szőke: Seka 1152 szn.

Szormók: Surmuc 1135szn.

Szunya: Zuna 1252 szn. (v. Csunya).

*Szücs: Zukch 1252 szn.

T.

Tamási: Tamasy 1247 hn Nógrádban L: Losoncz.

*Tarczal: Torzol 1277 kún személynév.

Tarka?: Darka 1252 szn.

*Tavarnok: Tavarnuk 1277 „Tawarnuk terra, quam Torzol Cumano contuleramus“ helynév Pestmben.

*Teka: Teca 1228 szn.

Telek-Barát: Telukbarath 1341 fu Győrmben, melylyet egykor besenyők, ekkor pedig királyi és királynői udvarnokok laktak.

*Telek-föld: Thelecfeld 1218 „Particula terre Thelekfeld“ hn.

Tés: Thes 1135 szn.

*Tisza: Tisza 1072 körül „Ibi Tiza cedit mihi“ fó (Szótárunkban már 1037-ről áll, L: Tisza és Nandortó).

Tocsia?: Tochia 1220 szn.

*Tompa: Tumpa 1135 szn.

*Topa: Tapa 1135 szn.

*Torbágy: Turbeg 1271 hn, most fu Pestmben.

*Torsa: Tarsa 1171 szn.

Tót-telek: Touthteluk, Tothteluk 1278 hn.

Töl: Teul 1257 fu.

Tömöd: Tumud 1171 szn.

Tuta: Tuta 1171 szn.

Tyufa: Tyufa 1228 szn.

U.

Udrik: Udric 1171 szn. (Aligha nem az Ulrikból).

*Uhug: Vhug 1131—41 „Homines libertos quos vulgo Vhug vocant“ néposztály (Szótárunkban előjő Ingy név alatt,

hol az okmány szava Uhng-nak adatik).

*Ugod: Hugud 1279 szn.

Ukd: Ucd 1135 szn.

Uzdi: Uzdi 1171 szn.

Umöcs: Umeuch 1299 hn Sopronmben.

V.

Vacsa: Vocha 1252 szn.

Vacsi: Wachy 1072 kör.

Valény: Valen 1131—41 helynév.

Váró: Waroz 1225 sznév. (v. Varró).

Vasanő: Vosonei 1152 szn.

*Vasas: Vosos 1152 szn.

Vekta: Vectha 1251 szn.

Vençsellő: Vensellev 1072 kör. hn, most falu Szabolcsban. (A' Venceslausból látszik alakultnak).

Verény: Weren 1265 „Fenetum Weren“ hrhely.

*Vértes: Virtus 1268 „Separatur de terra ville Virtus“ fu.

Vértes-orr: Wertishurh 1268 „Vadit ad locum Wertishurh vocatum“ hrhely.

Vete: Wete 1171 szn.

*Viz-ér: Weyzer 1228 hn.

Z.

*Zsadány?: Sudan 1181 személynév.

II. Függelék.

Magyar hadi vezényszók és fölkiáltások a' XIII-dik századból.

Horneck Ottokár a' XIII-dik század második felében élt német iró, ki 1309-dik évvel fejezé be német rimes versekben irott és Petz által (Scriptores Rerum Austriacarum. Ratisbonae 1745, fol. Tom. III:) közzé tett ausztriai krónikáját (Chronicon Ausztriacum Rhitmicum), több fejezeteiben magyar viszonyokról is értesitvén bennünket, némely magyar vezényszókat és fökiáltásokat szőt be előadásába, melyek ámbár első tekintetre értelmezhetleneknek látszanak, a' szöveg átvizsgálása után mégis jelentésükre visszavihetők. Hasonlókép tön Helbling Szeifrid a' XIV-dik század elein élt német költő.

Következő szólásokban alapithatók meg a' két iró tárgyunkra vonatkozó sorai:

I. „Irj elő, fussatok mind elő.“
II. „Lót erre sürge, erre lót“.
III. „Fogat fuss mind körül! Járd körül!“

Az I-sö szólás Horneck krónikája XLVIII-dik fejzetében találtatik, melynek tartalma imez: „Wie der Jung Kunig Stephan gelegen ist fur der Stat zw Pettaw“, szövege pedig igy szól:

„Die Vnger heten getriben.
Nicht lenger sy beliben,

Sy spilten Irruele
Fusto und Mingele
Der von Agrim lewte rieff
Seine Mayden, der so drate lief
— — — — — —
Ob der Mayden nicht gewesen wer
An dem fliehen so snell
Der ernert ym daz Vel
Daz ez ym nicht zertrent wart.“

Karajan szerint több kéziratok nyomán ekép írvák e' magyar szók:

„Fuscho meyn gele“

A' II-dik szólás ugyanazon krónika LXVIII-dik, következő tartalmu fejezetében „Wie der Kunig von Vngarn von Hochzeit geflohen sey“ imigy olvastatik:

„Da ward ein michel gahen
Luther schire, her lut
— — — — —
Sy ruefften ymermer daran
Welan dem Kunig und Stephan
Und dez Margrafen Aidan
Drei snelle maiden
Wurden dar geczogen
Darauf chomen sy geflogen,
Und entwichen dem gestreizz“.

A' III-dik szólást Helbling Seifried 1300-dik év körül élt német költő tartotta fönn, mely az előbbiekkel több tekintetben összevág, 's valódi vezényszó voltát viseli homlokán. Igy hangzik a' német szöveg:

„Richerstorf! sie kriren schriren
Zehant die Unger
Fugat fush mingrel!
hie kumt Wuhart krel!“

(Lásd: Zeitschrift für deutsche Alterthümer. Leipzig 1844 IV. Band, S. 227).

Csak e' két szóra „schire“ és „fugat“ kívánok megjegyzést tenni:

Az elsőben, melyet sürge jelentéssel értelmeztem, a' sireg-forog, és sürgető, szavunk gyöke látszik lappangni, hamar, gyorsan, sietve értelmet kifejezőleg, a' mi épen ide a' lót (lut) azaz lovat szóhoz illik. A' fugat vagy fogat a' hadcsapat valamely kisebb részét tehette. Fogatok- vagy fogásokra osztunk föl ma is némely tárgyakat. Itt bizonyára a' német „Zug“ hadi műszó helyét pótolja.

Ha valaki szerencsésb értelmezését adandja e' szólásoknak, hazafiui örömérzettel fogadjuk. Mindenesetre nyeremménynek tekintendő tünemény, hogy már azon őskorban létezték hadi rendezetet föltételező vezényszavaink, miket a' külföldiek is, bár nem hiba nélkül, viszhangozni törekedtek.

III. Függelék.

Hiteles adat az irástudomány- és használat XI-ik századi közdivatáról a' magyar nép kebelében.

Tudtommal honi irodalmunk történetirói kevés figyelemre méltaták vagy épen mellőzék Kálmán király 1100-dik évben kelt Decretumának azon fontos czikkeit, miknélfogva a' magyar nép irástudományáról, és ennek a' polgári életben magánviszonyok közti használatáról csalhatatlan bizonyság nyujtatik: melyeket tárgyunk rokonsága miatt im ezennel hiv forditásban közleni igenis helyén találom.

Igy hangzik a' mondott király Decretuma II. könyvének 2 és 3-dik fejzete:

„Ha keresztény, zsidónak, vagy zsidó, kereszténynek két vagy három rabszolgát érő vagyont akar kölcsönözni, a' kölcsönadó a' kölcsönvevőtől zálogot vegyen, és keresztény meg zsidó tanúk hivatassanak bizonyságokul; hogyha talán egyik a' másiktól a' mit kölcsönzött, eltagadná: mégis a' záloggal és mind a' két rész tanuival bebizonyitassék.

Ha pedig három személynél (rabszolgánál) többet érő javat kölcsönözne egyik a' másiktól, zálog és tanúk vétessenek föl, mint előbb mondatott, és a' pénznek mennyiségét meg bizonyságok neveit levelkékre irassák, és mind a' két résznek, kölcsönadónak tudniillik és kölcsönvevőnek pecsétével pecsételtessék meg: hogy, ha valamikor egyik a' másikon aziránt erőszakoskodni akarna, irással vagy mind a' két fél pecsétével bebizonyitassék a' valóság".

„Ha a' zsidó kereszténytől, vagy keresztény zsidótól valamit venni akar, alkalmas keresztény és zsidó tanuk előtt vegye az áruba bocsátott jószágot, és azon jószágot a' tanúk neveikkel együtt levelkére irassa; és azon, mind a' két félnek, eladónak tudniillik és vevőnek pecsétével erősitett levelkét magánál őrizze, hogy, ha

ezen vételben netalán valamikor lopással vádoltatnék, a' lopott vagyonnak, mely nála fölismertetett, előbbi birtokossát és az emlitett tanukat előállitsa és fölmentessék.

Ha pedig a' lopott és fölismert jószágnak birtokosát nem állithatja elő, de pecsétes levelet mutat, a' reáirott tanúk hitletételével fölmentessék.

Ha pedig nem volnának keresztény tanui és alkalmas zsidó tanukat állitana elő, azoknak a' zsidó törvény szerinti esküjökkel fölmentetvén, a' lopott jószágnak árát négyszeresen fizesse meg.

Végre, hahogy sem a' fölismert vagyonnak előbbi urát megnem találná, sem a' pecsétes levelkét elő nem mutatná, honi szokás szerint itéltessék. Akkor a' lopott jószágot tizenkétszeresen fizesse meg".

(Corpus Juris Hungarici ed. Budens. 1779. fol. Tom. I. p. 151).

Azt kérdezzük már: minő nyelven készitettek a' törvény által parancsolt adásvevési szerződvények? L a t i n u l b i z o n y á r a n e m. Épen azon korban, midőn maga a' papi rend is zsinati törvények erejével szoritatott a' latin nyelv (lingua literatoria) tanulására 's beszélésére, annak közhasználatát feltenni is balgaság volna. Hiszen magaKálmán király törvénye is magyar szövegből fordittatott latinra, mint Albricus püspöknek Seraphin esztergomi érsekhez intézett törvénykönyvi előbeszéde ime soraiból világosan kitetszik: „Verumtamen, Tu mi Domine! qui in h u j u s p o p u l i l i n g u a e g e n e r e, m i n u s m e p r o m p t u m c o n s i d e r a s, si quid calamus, a suscepti itineris tramite declinaverit, Tua quaeso in me solita benevolentia; et supervacua reseces, et imperfecta suppleas, errata corrigas, commode dicta paterna gratia provehas, et antequam in aures prodeant publicas, curae tuae digitum, dignanter imponas: Et quae Tuo duntaxat doctissimo constitui examine; Tuo etiam judicio, a detrahentium muniantur livore". (Corp. Jur. Hung. l. c. pag. 145). Nem azt vallja-e be im ezekben a' külföldi származásu 's latin szöveg szerkesztő Albricus, miszerint ő a' megbizó érsek által az eredeti magyarszöveg nyelvének fölfogásában gyengének tartaték?

Mondják már mindezek után elleneink: mikép nyelvünk az árpádi királyok szakában nem iratott, 's iratásra képességgel nem birt vala: zajgásuk a' buta rágalmak posványába sülyed el.

Hogy az érintett szerződési levelkékből (chartulae) hozzánk egysem jutott el: arról mi nem tehetünk. Oly nemzetek sem birnak ezen korból hasonlókat fölmutatni, kiknek hazájuk a' mienket üldözte ezernyi viszontagságok 's romboló bus viharoktól épen és érintetlen maradtak.

Sajtóhibák.

Lap	2	szelet	2,	sor	12:	nnmzn,	olvasd: nemzn.
„	10	„	2,	„	29:	Baranka	„ Báránka
„	12	„	1,	„	18:	Becskerek	„ Becs-kerek.
„	13	„	1,	„	24:	1114	„ 1214
„	13	„	1,	„	30:	135 trans.	„ 1351-i tnans
„	15	„	2,	„	20:	személy név	„ személynév
„	—	„	1,	„	25;	Bezseny	„ Bersen.
„	39	„	1,	„	12:	Szerommben	„ Szerémmben.
„	42	„	2,	„	26:	Fuzegtő	„ Füzegtő
„	68	„	1,	„	11:	bizonyoa	„ bizonyos
„	72	„	1,	„	16:	Sciico	„ Scitico
„	95	„	1,	„	4:	szönüt	„ színüt
„	131	„	2,	„	5:	virculto	„ vigulto.
„	139	„	2,	„	13:	Termtzus	„ Termatzus
„	155	„	1,	„	17:	vermőt	„ vermöt.
„	158	„	1,	„	10:	nagaret	„ negaret.
„	—	„	—	„	34:	kizt	„ közt.

Lap 165 szelet 2 sor 23 álló Füstpénz szóra nézve Érdy János Cornides Dániel eredetiből vont kézirata után kinyomozá, mikép Fekepenz, azaz Fékpénz olvasandó a' Füstpénz helyett.

Tudnivaló.

Pesten, minden hiteles könyvárusnál megszerezhetők e' munka irója által kiadott következő munkák:

Gondolatok a' Jászkürtről, ahhoz hasonló több kürtök ismertetésével. Szegeden, 1828 8-r. boritékba füzve 10 kr. peng. p.

Szeged városában lévő esztendő szá- mi régi fölirásnak magyarázata. Szeged, 1829 8-r. boritékba füzve 20 kr. peng. p.

Világositás a' Kaukaszushegyen la- kó avarok és kúnságiak nyelvének magyartalansága iránt, a' kaukaszusi népek átnézésével. Szeged, 1829 8-r. boritékba füzve 20 kr. peng. p.

Anno vetvári kún-avar püspök pe- csétnyomója 826-ból. Egy réznyomattal. Pesten, 1838 8-r. boritékba füzve 20 kr. peng. p.

A' magyarországi izmaelitákról, mint volgai bulgárok és magyarnyelvű népfelekezetről. Budán 1845 8-r. boritékba füzve 1 fr. pengő.

Jerney János keleti utazása a' ma- gyarok őshelyeinek kinyomozás végett 1844 és 1845.

I-sö köt. vastag velin papiron, boritékba füzve 4 ft pp.

II-dik köt. 3 könyomattal és egy földképpel, mely Déliországot tünteti leginkább elő. 4 frt 30 kr. peng. p.

Jelen utazás nem csak a' magyarok őshelyeiről ad kellő fölvilágositást, hanem a' mostani **keleti háború helyszi-** **nét**, nevezetesen az aldunai vidékeket, Moldvát, Besza-

rábiát és Délioroszországnak a' Fekete- és Azovitengerre nyuló tartományait, ugyszinte Krimeát bőven megismerteti, pontosan leirván egyszersmind a' tenger melléki nevezetesb orosz városokat és kikötőket, minők Akkerman, Odessa, Nikolajev, Kherson, Balaklava, Jalta, Theodozia, vagy Kaffa, Kercs, Berdiánszk, Mariopol, Taganrog stb.; miáltal e' munka föld- és népismeret tekintetéből is kivált jelen körülményeinkben érdekes anyagokat tartalmazván, bő élvezetet nyujt.

Jegyzet: Azon t. cz. urak, kik a' mult 1853. évben hirdetett **„Magyar őstörténeti tanulmányok"** czimü mukámra előfizetést tettek, minthogy a' munka bizonyos körülmények miatt meg nem jelenhetett, ha még előfizetéseiket vissza nem kapták, azt Magyar Mihály ur könyvkereskedésében (Egyetemi utcza 1 sz. a.) minden órán visszavehetik.

JERNEY JÁNOS,
Belváros, Molnárutcza, 12. sz. a.